

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2002

STÁTNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

PŘÍLOHA ČASOPISU PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH

17 / 1 / 2003

PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH

ČASOPIS STÁTNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2002

17/1/2003

PŘÍLOHA

Obsah

- Slovo úvodem
1
- Náplň činnosti ústavu
2
- Organizační schéma SPÚSČ
3
- Seznam osob zaměstnaných v SPÚSČ v roce 2002
5
- Plnění Plánu hlavních a mimořádných úkolů stanovených k zajištění řediteli SPÚSČ od zřizovatele na rok 2002
10
- Útvar ředitele
11
- Útvar ekonomiky
12
- Útvar památkové péče
17
- Útvar správy objektů a majetku
87
- Institucionální výzkum a vývoj
118
- Odborná publikační činnost pracovníků SPÚSČ v Praze v roce 2002
123
- Rejstřík lokalit
124

Obálka:

Titulní strana: Zřícenina bradu Zbořený Kostelec (okres Benešov), motiv z odborné dokumentace památky (foto J. Klempíř).

3. strana obálky: Zámecký areál ve Veltrusích (okres Mělník) zasažený povodní v srpnu 2002 (foto agentura Grál, z archivu Městského úřadu Kralupy nad Vltavou).

4. strana obálky: Hrad Karlštejn (okres Beroun). Oprava stropů Velké věže na bradě Karlštejně se musela vyrovnávat s náročnými technickými požadavky statiky a protipožární ochrany. Pro realizaci je i nadále (jako pro dosavadní realizaci statického zabezpečení Císařského paláce) příznačné spojení maximálního ohledu k dochovaným konstrukcím a materiálům s brilantním technickým řešením a virtuózním tradičním řemeslem. Navíc tu přistupují nejprísnejší opatření k zajištění všestranné bezpečnosti kaple sv. Kříže. Při opravě stropů bylo požadováno a posléze realizováno takové řešení, při kterém bylo možno upustit od nežádoucího rozebírání dřevěného schodiště mezi třetím a čtvrtým patrem věže. Schodiště bylo po dobu oprav stropu vynášeno zvláštní konstrukcí – viz obrázek (foto V. Láska, 2002).

SLOVO ÚVODEM

Každoroční výroční zpráva o činnosti Státního památkového ústavu středních Čech, vycházející tak vstříc četným oblasům a požadavkům, není pouhou informací o činnosti jedné státní příspěvkové organizace, nýbrž se stává nezastupitelnou výpovědí o péči o kulturní dědictví na území Středočeského kraje za uplynulý kalendářní rok. Zpráva za rok 2002 navíc nabývá zvláštní důležitosti tím, že zachycuje poslední rok existence samostatné odborné organizace, která se konstituovala v roce 1960 a působila ve Středočeském kraji pod různými názvy nepřetržitě 42 let. Pohled na uplynulá léta působení tohoto pracoviště napovídá mnohé nejen o činnosti organizace samotné, nýbrž může napomoci k postupnému vytváření obrazu dějin památkové péče na podstatné části území Čech. Tím spíše i proto, že v dějinách této péče se kromě vnějších vlivů a různých zvrátů nepochybně odráží i názory pracovníků odborného pracoviště i názorové proměny v průběhu času. Je jistě otázkou, která je zároveň výzvou pro seriózní zhodnocení, zda a do jaké míry byly tyto názorové proměny paralelní s názorovými proměnami památkové péče v českých zemích jako celku či nakolik se od tohoto procesu proměn odlišovaly.

Vraťme se však k roku 2002. Nebodlám se opětne podrobně zabývat personálními problémy, které pracoviště i v tomto roce provázely. Souborně řečeno, nelze zakrývat, že tyto problémy se spíše stupňují. Nepochybně to souvisí s podmínkami, jaké je pracoviště pro své zaměstnance schopno vytvořit a s možností adekvátně obodnotit jejich práci. Naplňování řádné funkce organizace, a to jak na úseku výkonu odborných činností, tak i na úseku správy objektů, se kterými je ústav příslušný hospodařit, se stává stále více problematickým. To ovšem neznamená, že by vedení organizace, vedoucí i řadoví pracovníci nevynaložili maximální úsilí k tomu, aby řádná funkce organizace byla naplňována a dané úkoly byly splněny. Za veškeré vynaložené úsilí náleží všem ocenění i poděkování. I v roce 2002 byly stanoveny úkoly zřizovatelem, k nim přistoupily i úkoly dané ředitelem Státního ústavu památkové péče. Kromě toho stanovilo prioritní úkoly jako každoročně i vedení organizace. Jako v jiných letech konkrétní a aktuální činnosti vyplývaly též z nejrůznějších, doslova každodenních požadavků a v neposlední řadě i ze situace památkového fondu samotného. Priority však bylo nutno přebodnotit v okamžiku, kdy po polovině roku srpnové povodně zasáhly a dalekosáhlým způsobem poškodily jeden z nejvýznamnějších památkových areálů Středočeského kraje, zámek s parkem ve Veltrusích. Pro záchranu a nápravu škod na tomto objektu vynaložili vedoucí i řadoví pracovníci, konkrétně především vedoucí správy objektu PhDr. Eva Hájková spolu s dalšími pracovníky mimořádné úsilí. Nepochybným úspěchem, ve kterém je třeba spatřovat a ocenit i podporu Ministerstva kultury ČR, především ministra kultury pana Pavla Dostála, byla pomoc Armády České republiky při odstraňování náplav a naplavenin ve veltruském zámeckém parku. Ztráty a škody nepřinesly srpnové povodně pouze areálu zámku ve Veltrusích. Nejde v této souvislosti ani tak o poškození dalších objektů, jako jsou areály zámků Březnice, Žleby nebo Radč, jako spíše o nepřímé škody, které se projevíly v podstatném snížení návštěvnosti nejvýznamnějších objektů, zejména bradu Karlštejna. To se výrazným způsobem projevilo na výsledku hospodaření za rok 2002.

Již v úvodu bylo předesláno, že tato zpráva je především výpovědí o péči o památkový fond na území Středočeského kraje. V této péči bylo i v roce 2002 dosaženo řady dobrých výsledků, a jistěže po zásluze jsou alespoň některé z výsledků v této zprávě zvlášť zmíněny a hodnoceny. Tím ovšem pochopitelně není řečeno, že by péče o památkový fond ve Středočeském kraji byla dostatečná a adekvátní jeho hodnotě a stavu. Již v minulých zprávách bylo poukazováno na to, že současný stav v důsledku mnoha okolností, které povětšinou mají kořeny v mladší i starší historii regionu, je dosud na tomto území nepříliš uspokojivý. Zvláštní úsilí ze strany vedení i pracovníků ústavu bylo věnováno péči o památky, které byly ve správě ústavu, nyní územního pracoviště středních Čech. I když se stav objektů ve správě ústavu oproti stavu památek jiných vlastníků jeví na první pohled jako relativně stabilizovaný, lze i v rámci objektů ústavu nalézt některé budovy, které jsou v kritickém stavu (nemluvě o těžce poškozeném areálu zámku ve Veltrusích). Kromě toho při podrobnější diagnostice staveb, jejich částí či konstrukcí vychází najevo, že mnohdy se za zdánlivě uspokojivým stavem skrývají vážné a někdy i nebezpečné poruchy. Ze souborných rozvah vyplývá, že objem stavebních prací, potřebných při opravách, je několikanásobně větší, než jaký lze v současné době s ohledem na finanční možnosti realizovat. Již v minulých zprávách však bylo zdůrazněno, že stejně závažný je stav uměleckého či umělecko-řemeslného vybavení interiérů, ať už pevně spojeného se stavbou, nebo kulturního mobiliáře. Díky existenci a efektivní činnosti restaurátorských a konzervátorských dílen je zabezpečena určitá míra preventivní ochrany a konzervace, ta však vzhledem k několikanásobnému množství potřeb nemůže stačit. Trvalým, dosud nevyřešeným problémem je uložení kulturního mobiliáře v depozitářích. Dosavadní depozitáře vesměs nemají potřebné technické parametry pro úschovu kulturního mobiliáře a navíc jsou umístěny z velké části v pronajatých prostorách, kde se neustále stupňuje nájemné a zejména v nich nelze provádět odpovídající technické úpravy. Zásadní řešení problematiky depozitářů, které bylo prioritou mezi úkoly na rok 2002, přechází jako prioritní úkol na rok 2003.

Jakkoliv ústav jako odborné pracoviště nese přímou odpovědnost za stav památek, se kterými je příslušný hospodařit, plně chápe svůj díl odpovědnosti za péči o veškeré památky v kraji, z nichž mnohé jsou ve stavu více než alarmujícím. Tím spíše je potěšitelné, že některé z obrožených památek se v roce 2002 dočkaly oprav, nepochybně znamenajících záchranu či zabezpečení památkových hodnot. Na financování většiny z těchto oprav se podílely příspěvky z různých programů Ministerstva kultury ČR, navíc se v roce 2002 nově projevilo i zřízení Fondu obnovy památek Středočeského kraje. O řadě konkrétních výsledků vypovídají příslušné kapitoly následující zprávy. Stejně tak je však zřejmé, že finanční prostředky ve svém souboru na uvedení památek do náležitého stavu – a mnohdy ani na prostou záchranu – zdaleka nestačí a velké množství památek zůstává nadále obroženo. Ze zkušeností nejen našich je však dostatečně známo, že památky nejsou zdaleka obroženy jen chábtráním. Zpráva vypovídá i o případech, kdy špatně prováděnou opravou či adaptací se památka nezachraňuje, ale spíše ničí a znehodnocuje. O to naléhavější jsou náležitá odborná dokumentace, výzkumy a průzkumy památek.

Je zřejmě stále nutno si připomínat, že pro osud památek má zásadní a rozhodující význam vztah občanů k památkám i k památkové péči. V posledních letech lze v tomto ohledu snad spatřovat některé náznaky nepatrného, nicméně však důležitého posunu v pozitivním směru. Všestranně napomáhat a působit všemi prostředky k tomu, aby v následujících letech byl pokrok v tomto směru rychlejší a výraznější, je jedním ze zvlášť aktuálních a naléhavých úkolů oboru památkové péče, a tedy i našeho územního pracoviště pro budoucí léta.

Vojtěch Láska
ředitel

NÁPLŇ ČINNOSTI ÚSTAVU

Činnosti ústavu byly do konce roku 2002 vymezeny zřizovací listinou, vydanou Ministerstvem kultury ČR dne 21. 5. 1998. V roce 2002 se dále uplatnila změna zřizovací listiny ze dne 14. 12. 2001. Změna byla důležitá zejména tím, že zřetelněji vymezila hlavní činnost a jinou činnost. Činnosti jednotlivých útvarů a pracovišť byly dále upřesněny Organizačním řádem Státního památkového ústavu středních Čech v Praze (dále jen ústav), který byl schválen dopisem MK ČR ze dne 23. 12. 1998. Dále bylo Ministerstvem kultury ČR schváleno několik změn zmíněného organizačního řádu.

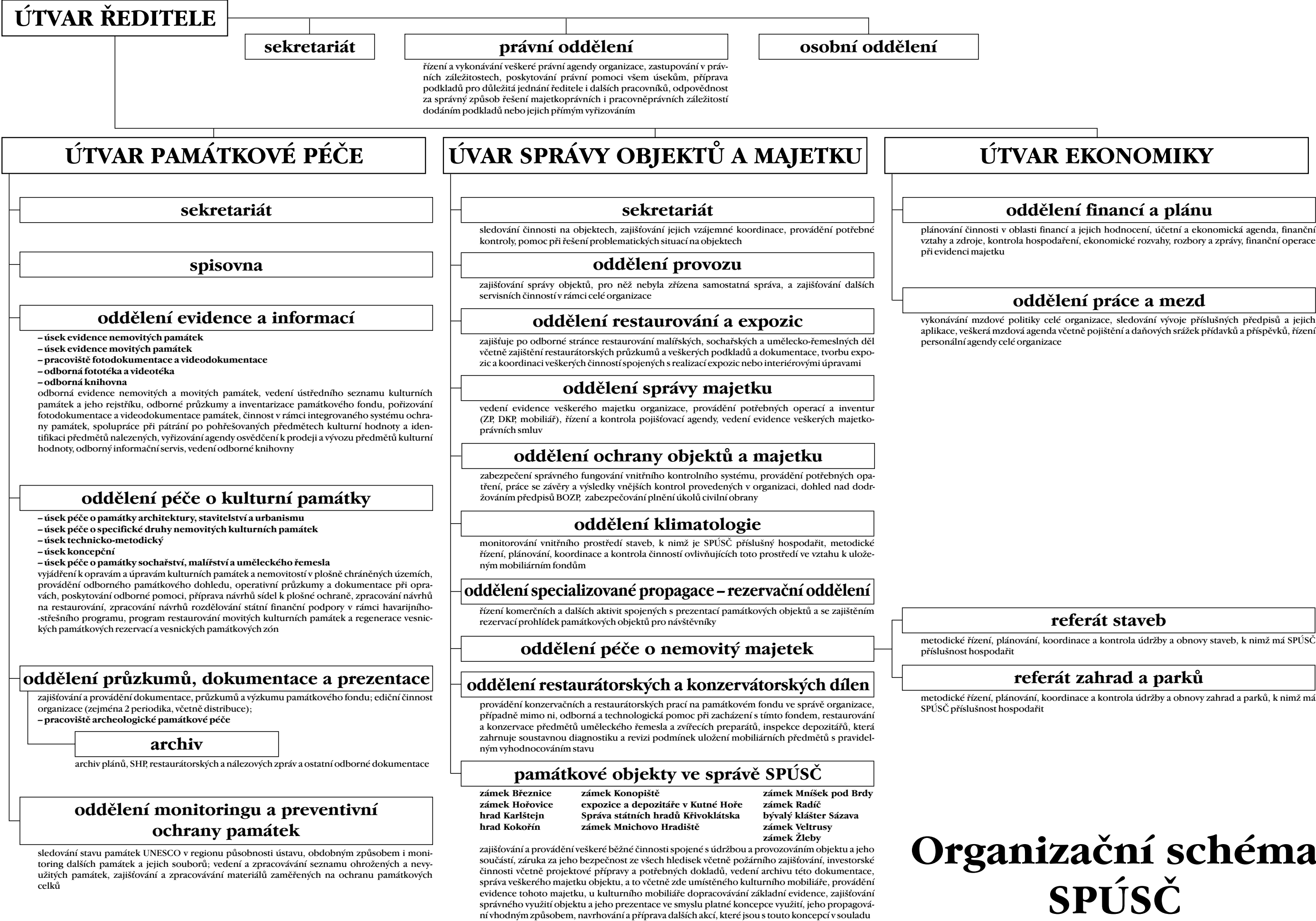
Útvar ředite zajišťoval činnosti nutné pro řízení a chod ústavu včetně agendy právní a osobní. K právní agendě byla přiřazena i činnost kontrolní.

Útvar památkové péče vykonával podle organizačního řádu komplexní odborné poznávací, evidenční, dokumentační, metodické, koncepční, hodnotící, iniciační, koordinační, prezentační a osvětové činnosti a služby v oblasti památkové péče ve Středočeském kraji. Činnost byla omezena územím tohoto kraje, který zahrnoval okresy *Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram a Rakovník*. Věcně byla činnost útvaru vymezena především zák. č. 20/87 Sb., O památkové péči ve znění pozdějších novel, zákon také vyjadřuje vazby vůči státní správě. Konkrétně veškeré činnosti upravoval do konce roku 2002 § 33 citovaného zákona, navíc podle uvedené zřizovací listiny a organizačního řádu útvar památkové péče zabezpečoval ediční a některou další osvětovou činnost a podílel se na koordinaci, financování i provádění záchranných archeologických výzkumů na území Středočeského kraje. Od roku 2001 měl ústav povolení k provádění archeologických výzkumů. Útvar se dělil na 4 oddělení a měl samostatný sekretariát. Větší oddělení se dále členila na jednotlivé úseky. Tyto úseky však dosud nebyly konstituovány jako samostatné organizační jednotky, a to až na jednu výjimku, kterou představoval úsek péče o památky sochařství, malířství a uměleckého řemesla v rámci oddělení péče o kulturní památky.

Útvar správy objektů a majetku zajišťoval veškeré činnosti potřebné pro řízení správy objektů, se kterými byl ústav příslušný hospodařit. K dosavadním šesti oddělením tohoto útvaru přibýlo v roce 2002 nové oddělení specializované propagace, součástí útvaru byly i restaurátorské a konzervátorské dílny, a dále se útvar členil na správy jednotlivých památkových objektů, převážně zpřístupněných hradů a zámků. Konkrétně se jednalo podle poslední úpravy organizačního řádu ze září roku 2001 o správy státního zámku *Březnice*, (dále pouze zkratky), *SZ Hořovice*, *SH Karlštejn*, *SH Kokořín*, *SZ Konopiště*, *SH Křivoklátska* (*SH Krakovec*, *SH Křivoklát*, *SH Točnick*, *SH Žebrák*, *Hamousův statek ve Zbečně*), *SZ Mnichovo Hradiště*, *SZ Mníšek pod Brdy*, *SZ Radč*, klášter v *Sázavě* (část), *SZ Veltrusy*, *SZ Žleby* a depozitáře ve voršilském klášteře v *Kutné Hoře*. Útvar měl samostatný sekretariát, který obhospodařoval objekty, k nimž nebyla ustanovena samostatná správa. Rovněž spravoval dům čp. 5/373 v Praze 3 – Sabinově ulici, kde bylo sídlo a pracoviště ústavu. V rámci jiné činnosti byly zajišťovány především takové služby návštěvníkům zpřístupněných hradů a zámků i veřejnosti, které podle příslušného zákona vyžadují živnostenské oprávnění.

Útvar ekonomiky byl servisním útwarem, zajišťujícím veškerou ekonomickou agendu ústavu.

Vojtěch Láska
ředitel

Seznam osob, které byly v průběhu roku 2002 zaměstnány v SPÚŠČ v hlavním pracovním poměru

ODDĚLENÍ	PRACOVNÍ ZAŘAZENÍ	TELEFON	E-MAIL
ÚTVAR ŘEDITELE			
Ing. arch. Láska Vojtěch	ředitel	274 008 113	laska@stc.npu.cz
Neckářová Ivana	vedoucí sekretariátu		
Ježková Dagmar	referentka v podatelně a recepci (od 1. 8. 2002)	274 008 111	neckarova@stc.npu.cz
Kutilová Alena	referentka v podatelně a recepci (od 23. 9. 2002)	274 008 114	
Prokopová Pavlína	vedoucí osobního oddělení	274 008 115	prokopova.p@stc.npu.cz
Oddělení právní			
Mgr. Charvátová Emilie	vedoucí právního oddělení (do 31. 1. 2002)		
JUDr. Čáki Miloslav	právník	274 008 117	caki@stc.npu.cz
ÚTVAR PAMÁTKOVÉ PÉČE			
Ing. Jan Žižka	náměstek ředitele, vedoucí odd. PKP	274 008 261	zizka@stc.npu.cz
Brožovský Miroslav	zástupce vedoucího ÚPP	274 008 224	brozovsky@stc.npu.cz
Sekretariát útvaru PP a spisovna			
Bonaventurová Marie	vedoucí sekretariátu	274 008 201	bonaventurova@stc.npu.cz
Poslušná Radka	referentka	274 008 274	poslusna@stc.npu.cz
Oddělení evidence a informací			
Mgr. Vácha Petr	vedoucí oddělení	274 008 223	vacha@stc.npu.cz
Mgr. Bojarová Markéta	odb. dokumentátorka památek	274 008 234	bojarova@stc.npu.cz
Dužková Martina	dokumentátorka památek (úv. 4,25)		
Florianová Hana	umělecká fotografa	274 008 228	florianova@stc.npu.cz
Formánková Eva	umělecká fotografa	274 008 227	formankova@stc.npu.cz
Heckelová Helena	umělecká fotografa	274 008 226	heckelova@stc.npu.cz
Mgr. Hermanová Hana Marie	odb. dokumentátorka památek	274 008 238	hermannova@stc.npu.cz
Bc. Hladíková Kateřina	odb. dokumentátorka památek	274 008 230	hladikova.k@stc.npu.cz
Hladíková Soňa	dokumentátorka památek	274 008 231	hladikova.s@stc.npu.cz
Hrubá Libuše	knihovnice	274 008 235	hruba@stc.npu.cz
Jandová Dana	dokumentátorka památek		
Mgr. Karásková Martina	odb. dokumentátorka památek (mateřská dovolená)	274 008 222	karaskova@stc.npu.cz
Bc. Koukalová Šárka	odb. dokumentátorka památek (od 16. 9. 2002)		koukalova@stc.npu.cz
Kubičková Zdeňka	dokumentátorka památek (od 1. 8. 2002)	274 008 223	
Lima Dan	dokumentátor památek		
Němcová Milena	fotoarchiv	274 008 221	
Novák Petr	dokumentátor památek – kameraman (do 31. 3. 2002)	274 008 233	
Ing. Prokopová Vlasta	operátorka multimediální databáze památek	274 008 233	
Sloup Stanislav	odb. dokumentátor památek (úv. 6,0)		
Mgr. Vavřínová Valburga	odb. dokumentátorka památek	274 008 225	vavrinova@stc.npu.cz
Mgr. Volný Jaroslav	odb. dokumentátor památek (do 31. 8. 2002)	274 008 222	
PhDr. Všecka Václav	odb. dokumentátor památek	274 008 229	vsetecka@stc.npu.cz
Oddělení péče o kulturní památky			
■ Úsek péče o památky architektury, stavitelství a urbanismu			
Mgr. Berková Jana	vedoucí památkář, lidová architektura	274 008 262	berkova@stc.npu.cz
Ing. Bočková Růžena	zahradní architektka	274 008 268	
Ing. Glosová Michaela	vedoucí památkář, památková architektka (okres Benešov), plošná ochrana	274 008 270	
Mgr. Hladíková Dana	památkář (okr. Mělník, okr. Praha-západ, část)	274 008 271	
Bc. Horáková Jana	památkář (úv. 4,0)		
Mgr. Juříková Eva	památkář (okr. Kolín)		
Ing. arch. Kalfus Petr	památkový architekt (Kutná Hora) (do 30. 9. 2002)		
Mgr. Korčáková Veronika	památkář (okr. Praha-západ, část) (od 18. 3. 2002 mateřská dovolená)		
Ing. Králová Bohumila	havarijní fond, archeologická vyjádření	274 008 275	
JUDr., PhDr. Kroupa Pavel	památkový architekt (Praha-východ) (úv. 6,0)	274 008 267	
Ing. arch. Martinovský Václav	památkový architekt (okr. Kladno – část, okres Příbram)	274 008 267	martinovsky@stc.npu.cz
Ing. arch. Pešta Jan	památkový architekt, technické památky, plošná ochrana (úv. 7,0)	274 008 264	pesta@stc.npu.cz
Pospíšil Aleš	památkář (Kutná Hora) (od 1. 3. 2002)		
Ing. arch. Volfová Eva	památková architektka (okr. Rakovník, Kladno – část)	274 008 265	
Vondráčková Ludmila	památkář (od 1. 12. 2002, úv. 4,0)		
Ing. arch. Vyletová Eva	památková architektka (okr. Mladá Boleslav, Nymburk)	274 008 266	vyletova@stc.npu.cz
■ Úsek péče o památky sochařství, malířství a uměleckého řemesla			
Burget Josef	vedoucí oddělení (díla sochařská, renesanční sgrafita)	274 008 251	burget@stc.npu.cz
Mgr. Kuldová Marie	díla malířská a umělecko-historická	274 008 252	kuldova@stc.npu.cz
PhDr. Stará Eva	díla malířská a umělecko-historická	274 008 253	stara@stc.npu.cz

Oddělení průzkumů, dokumentace a prezentace

PhDr. Razím Vladislav	vedoucí oddělení	274 008 281	razim@stc.npu.cz
Biegel Richard	odb. dokumentátor památek (úv. 4,25)		biegel@stc.npu.cz
Geislerová Olga	archiv plánů, SHP a restaurátorských zpráv	274 008 282	geislerova@stc.npu.cz
Bobková Martina	dokumentátorka památek (od 1. 10. 2002)		
Ing. arch. Jesenský Vít	odb. dokumentátor památek (úv. 5,0)		
PhDr. Klapetková Olga	redaktorka	274 008 283	klapetkova@stc.npu.cz
Laval Filip	archeolog – památkář (úv. 6,0)		
Mgr. Martinková Hana	odb. dokumentátorka, vydavatelská činnost	274 008 285	martinkova@stc.npu.cz
Mgr. Nachtmannová Alena	archivní řešerše (po mateřské dovolené od 1. 9. 2002)		
Neustupný Zdeněk	archeolog – památkář (úv. 6,0)		neustupny@stc.npu.cz
Veselý Jan	odb. dokumentátor památek (úv. 4,25)		

Oddělení monitoringu a preventivní ochrany památek

Ing. Mrázek Jiří	vedoucí oddělení	274 008 211	mrazek@stc.npu.cz
Ing. Kibic Karel	památkář (agenda okr. Kutná Hora)	274 008 212	
Mgr. Načeradská Petra	archivářka		

ÚTVAR SPRÁVY OBJEKTŮ A MAJETKU

Vacek Oldřich	náměstek ředitele	274 008 143	vacek@stc.npu.cz
---------------	-------------------	-------------	------------------

Sekretariát útvaru SOM

Marešová Marcela	vedoucí sekretariátu	274 008 141	maresova@stc.npu.cz
------------------	----------------------	-------------	---------------------

Oddělení provozu

Frencl Luděk	vedoucí oddělení		
Havlík Karel	správce PC		

Oddělení správy majetku

Tenčlová Věra	vedoucí oddělení	274 008 181	tenclova@stc.npu.cz
Mgr. Rohelová Olga	inventarizace	274 008 182	

Oddělení ochrany objektů a majetku

Dolejš Jiří	vedoucí oddělení	274 008 116	dolejs@stc.npu.cz
-------------	------------------	-------------	-------------------

Oddělení klimatologie

Ing. Šváb Michal	vedoucí oddělení	274 008 164	svab@stc.npu.cz
------------------	------------------	-------------	-----------------

Restaurátorské a konzervátorské dílny – Praha

Frídl Jan	vedoucí oddělení	274 008 172	rkd@stc.npu.cz
Adam Pravoslav	preparátor		
Adamová Alena	preparátorka		
Bělanská Hana	laborantka	283 910 593	
Brůžková Libuše	konzervátorka kovů		
ak. malíř Culek Jindřich	restaurátor uměleckých děl		
Fajfrová Kateřina	umělecká řezbářka		
Holub Jan	konzervátor		
Janoušková Zdislava	řezbářka (úv. 6,0)		
Nevan Jan	umělecký truhlář		
Rákosník Tomáš	truhlář		
Ritschel David	konzervátor		
Ritschel Robert	konzervátor		
Skalický Štěpán	umělecký pozlacovač		
Vinařová Magdalena	odb. preparátorka		
Zedník Petr	preparátor-konzervátor		

Restaurátorské a konzervátorské dílny – Kutná Hora

Jirsa Otakar	restaurátor užitého umění	327 513 680	
Kotrba Vladimír	umělecký truhlář		
Šapák Tomáš	pozlacovač (úv. 4,0)		
Šlejtr Martin	umělecký truhlář		
Veverka Petr	čalouník (úv. 4,0)		

Oddělení restaurování a expozic

PhDr. Martincová Dagmar	vedoucí oddělení	274 008 171	martincova@stc.npu.cz
-------------------------	------------------	-------------	-----------------------

Oddělení péče o nemovitý majetek

Ing. Milan Dropka	vedoucí oddělení (od 18. 4. 2002)	274 008 161	dropka@stc.npu.cz
-------------------	-----------------------------------	-------------	-------------------

Referát zahrad a parků

Ing. Kettnerová Olga	vedoucí referátu	274 008 166	kettnerova@stc.npu.cz
----------------------	------------------	-------------	-----------------------

Referát stavební

DiS. Štastný Milan
Maršíková Markéta

vedoucí referátu (do 30. 4. 2002)
vedoucí referátu (od 27. 12. 2002)

274 008 161

marsikova@stc.npu.cz

Oddělení specializované propagace – rezervační oddělení

Podzimková Barbora
Mgr. Kolajová Kristýna
Jonáková Zdeňka
Kofírková Irena
Příbýl Antonín

vedoucí oddělení (do 31. 12. 2002)
vedoucí oddělení (od 9. 12. 2002)
referentka, fakturantka (od 1. 8. 2002)
referentka (od 19. 8. 2002)
referent (od 1. 5. 2002)

274 008 153

kolajova@stc.npu.cz

Památkové objekty ve správě SPÚSČ**Zámek Březnice**

Ing. Robert Barták

vedoucí správy památkového objektu

318 682 179
fax: 318 683 605

breznice@stc.npu.cz

Čeřovská Marie
Černá Zdeňka
Motáňová Naděžda
Škalická Ludmila
Štika Jiří
Švecová Marta
Vaněčková Zuzana

zástupkyně ved. správy, průvodkyně (úv. 7,5)
zahradnice, uklízečka (úv. 7,5)
uklízečka
uklízečka
údržbář, zahradník
průvodkyně, pokladní
průvodkyně (mateřská dovolená)

Zámek Hořovice

Knížek Libor

vedoucí správy památkového objektu

tel.: 311 512 479
fax: 311 512 549

horovice@stc.npu.cz

Bc. Vančura Pavel
Balážová Jitka
Brotánková Helena

zástupce vedoucího správy památkového objektu
uklízečka
průvodkyně, administrativní pracovníce (od 1. 7. 2002
do 31. 12. 2002, úv. 5,0)
průvodkyně, depozitář (do 31. 5. 2002)
zahradník, údržbář
průvodkyně, dispečerka, účetní (od 1. 4. 2002)

Mgr. Fialová Renáta
Hošek Petr
Pincová Věra

Hrad Karlštejn

Ing. Kubů Jaromír

vedoucí správy památkového objektu

311 681 695
fax: 311 681 211
311 681 617

karlstejn@stc.npu.cz

Řehoř Tomáš
Burdová Libuše
Fetrová Hana
Jirásková Antonie
Krčil Václav
Kunst Lukáš
Maková Etela
Przeczková Hana
Schořová Lenka
Smetáková Petra
Stejskalová Dagmar
Sulkovský Jaromír
Šimánková Bohumila
Šimánková Hana
Votrubová Dana

zástupce vedoucího správy památkového objektu
uklízečka, prodavačka OZ
průvodkyně (do 31. 3. 2002)
uklízečka
průvodce, dispečer, prodavač OZ (do 31. 10. 2002)
vedoucí průvodce, dispečer, pokladní (od 1. 4. 2002)
uklízečka, prodavačka OZ
průvodkyně, dispečerka, sekretářka, pokladní
průvodkyně, dispečerka (úv. 6,00)
průvodkyně, dispečerka (do 31. 1. 2002, úv. 6,0)
zahradnice, uklízečka (do 28. 2. 2002)
průvodce (úv. 4,0)
prodavačka OZ (úv. 5, 0)
pokladní (úv. 7,0)
zahradnice, uklízečka (od 1. 7. 2002)

Hrad Kokořín

Smutná Marie, ml.
Smutný Jan
Smutná Marie

vedoucí správy památkového objektu
zástupce vedoucího správy památkového objektu
průvodkyně

315 695 064,
fax: 315 694 102

kokorin@stc.npu.cz

Zámek Konopiště

Ing. Krejčová Marie

vedoucí správy památkového objektu,

317 721 366,
fax: 317 724 271

konopiste@stc.npu.cz

Vejnarová Ivana
Ing. Bukovjan Radek
Bukovjanová Jitka
Ing. Dvořáček Karel
Dudašová Žaneta
Kouklová Hana
Krupka Jindřich
Nohejlová Helena
Sedláčková Jana
Slavíková Dagmar
Šmejkal
Štecherová Vendula

zástupkyně vedoucí správy památkového objektu
údržbář (1. 1. 2002 – 30. 9. 2002)
konzervátorka (do 30. 9. 2002)
prodej publikací (od 30. 3. 2002)
pokladní (30. 3. 2002 – 15. 11. 2002)
průvodkyně
hlídač střelnice (od 30. 3. do 31. 10. 2002)
odb. ekonomka (mateřská dovolená od 18. 2. 2002)
konzervátorka (od 2. 4. 2002)
průvodkyně (od 30. 3. 2002 – 30. 11. 2002)
údržbář (od 1. 11. 2002)
administrativní pracovníce

Konopiště – Růžová zahrada

Matoušková Hana	vedoucí (úv. 7,0)	
Blažek Josef	údržbář (od 1. 6. 2002)	317 723 187
Hanibalová Kateřina	zahradnice (po mateřské dovolené od 1. 10. 2002, úv. 6,5)	
Mikarová Blanka	zahradnice	
Lukešová Renata	zahradnice	
Nohejl Richard	zahradník	
Průchová Hana	zahradnice	
Vaváková Ivana	zahradnice	
Vodáková Martina	zahradnice	

Státní hrady Křivoklátska

Ing. Kasalický Ivan	vedoucí správy památkového objektu	tel. a fax: 313 558440	kasalicky@stc.npu.cz
		tel. a fax: 313 558 120	
Součková Ivana	účetní, sekretářka (mateřská dovolená)		
Třísková Eliška	průvodkyně – zastupující účetní a sekretářka		
Vokounová Libuše	pracovnice základní evidence (mateřská dovolená)		

Hrad Křivoklát

Šindelková Marie	vedoucího správy památkového objektu, zástupkyně vedoucího SHK	tel. a fax: 313 558440	krivoklat@stc.npu.cz
Dvořáková Veronika	průvodkyně		
Janoušková Jiřina	uklízečka		
Králová Eva	dispečerka, pokladní		
Oháňka Richard	údržbář, domovník		
Tříška Petr	dispečer, pokladní		
Ing. Varju Petr	odborný provozní referent		
Vokřál Jan	údržbář		
Vydra Karel	údržbář (úv. 4,0)		
Zoubek Petr	údržbář		

Hrad Krakovec

Sobek Jiří	vedoucí správy památkového objektu	tel. a fax: 313 549302
------------	------------------------------------	------------------------

Hrady Točnick a Žebrák

JUDr. Zemánek Petr	vedoucí správy památkového objektu	tel. a fax: 311 533 202	tochnik@stc.npu.cz
Litecká Štěpánka	průvodkyně, pokladní (od 1. 5. 2002 do 31. 10. 2002)		
Majer Luděk	údržbář		
RNDr. Palková Ivana	průvodkyně (od 1. 4. 2002 do 31.10. 2002)		
Zemánková Hana	(mateřská dovolená)		

Hamousův statek, Zbečno

Vokoun Luboš	vedoucí správy památkového objektu	604 980456
--------------	------------------------------------	------------

Zámek Mnichovo Hradiště

Chmel Radovan	vedoucí správy památkového objektu	tel.: 326 773 098	mhradiste@stc.npu.cz
		fax: 326 772 198	
Dusil Petr	údržbář, zahradník (do 31. 7. 2002)		
Kodriková Marcela	uklízečka (úv. 6,5)		
Kovářichová Jana	zahradnice (od 1. 6. 2002)		
Macháčková Jaroslava	pokladní		
Mařanová Světlana	zahradnice		
Nováková Markéta	vedoucí provozu		
Ing. Švábová Soňa	správce depozitáře		

Zámek Mníšek pod Brdy

Ing. Digrin Petr	vedoucí správy památkového objektu	318 590 209	mnisek@stc.npu.cz
		fax: 318 590 261	
Ing. Digrinová Jana	zástupkyně vedoucího správy památkového objektu		
Cejpková Petra	správce depozitáře (do 15. 6. 2002)		
Dub Miroslav	údržbář (od 1. 7. 2002, úv. 4,0)		
Ing. Prokůpek Jiří	správce depozitáře (od 2. 10. 2002)		

Zámek Radč

Planeta František	domovník (od 1. 1. 2002, úv. 4,0)	tel. a fax: 318 864 136	radic@stc.npu.cz
-------------------	-----------------------------------	-------------------------	------------------

Zámek Sázava

Lattenbergová Alena	vedoucí správy památkového objektu (do 19. 12. 2002)	327 321 177	sazava@stc.npu.cz
		fax: 327 321 339	

Zámek VeltrusyPhDr. Hájková Eva
Weiss Petrvedoucí správy památkového objektu
zástupce vedoucí správy památkového objektu
pro zámek
uklízečka
průvodkyně, účetní
průvodkyně (od 1. 8. 2002 do 31. 10. 2002)
průvodkyně (mateřská dovolená)
údržbář
pokladnítel.: 315 781 146,
fax: 315 781 144

veltrusy@stc.npu.cz

Hendrychová Zdenka
Košíková Dagmar
Robová Antonie
Tekourová Václava
Urban Bohumil
Zelenková Eva**Veltrusy – zahrada**

Veselá Lenka

zástupce vedoucí správy
památkového objektu – zahrada
zahradnice (do 14. 6. 2002)
zahradnice (úv. 6,0)
lesní technik (do 28. 2. 2002)
údržbář
zahradnice (úv. 6,0)
zahradník (od 1. 9. 2002)
zahradnice (úv. 4,0)
zahradnice
zahradnice, toaletářka (od 1. 5. 2002)
zahradnice
zahradnice

315 781 176

Bártová Miroslava
Aueroval Jana
Černík Vladislav
Jaroš Vít
Majerová Miluše
Pavlíček Zdeněk
Ratajová Jiřina
Smělá Alice
Smetanová Jitka
Točíková Zdeňka
Veselá Ilona**Voršílský klášter v Kutné Hoře**Benešová Jana
Bigasová Stanislavavedoucí správy památkového objektu (úv. 7,0)
zástupkyně vedoucí správy památkového objektu,
správce depozitáře

tel., fax: 327 512 908 vorsilky@stc.npu.cz

Zámek ŽlebyMgr. Beňová Věra
Vanátová Jaroslavavedoucí správy památkového objektu
zástupkyně vedoucí správy památkového objektu
průvodkyně, pokladní
uklízečka (úv. 6,5)
údržbář (úv. 4,0)
hlídač
hlídač
hlídač
uklízečka (úv. 6,5)tel., fax: 327 398 121 zleby@stc.npu.cz
327 398 226Dvořáčková Jiřina
Halama Marian
Ondrášek Jiří
Pavlík Lubomír
Vanát Igor
Vokounová Stanislava**ÚTVAR EKONOMIKY**Ing. Šťastný Luděk
Ing. Inemann Oldřichnáměstek ředitele, vedoucí odborný ekonom
(do 31. 3. 2002)
náměstek ředitele (1. 4. 2002 – 31. 7. 2002)**Oddělení financí a plánu**Skálová Hana
Bc. Pavlíčková Hana
Hricková Dana
Jonáková Monika
Kobíková Daniela
Krauskopfová Eva
Olšáková Marie
Rákosníková Zdeňkavedoucí oddělení, náměstkyně ředitele
vedoucí oddělení (od 1. 2. 2002)
finanční účetní
materiálně-technické zásobování
finanční účetní
finanční účetní
pokladní (úv. 7,0)
finanční účetní

274 008 121 skalova@stc.npu.cz

Oddělení práce a mezdHořejšová Marie
Körnerová Věravedoucí oddělení
mzdová účetní

274 008 124 horejsova@stc.npu.cz

Zpracovala Pavlína Prokopová

■ Plnění plánu hlavních a mimořádných úkolů stanovených k zajištění řediteli Státního památkového ústavu středních Čech v Praze od zřizovatele na rok 2002

Mimořádným úkolem stanoveným Ministerstvem kultury ČR řediteli Státního památkového ústavu středních Čech v Praze byla oprava (památková obnova) parteru obvodového pláště a dokončení celkové obnovy vnitřního pláště domu v Sabinově ulici 5/373, Praha 3 (sídla organizace), včetně úpravy vstupu a vjezdu. Oprava parteru uliční fasády i dokončení obnovy dvorní pavlačové fasády byly realizovány, sídlo organizace zároveň získalo důstojný vstupní prostor, který slouží jako recepce a současně i jako podatelna.

Památkový dohled nad obnovou kulturních památek subvencovanou v rámci památkových programů Ministerstva kultury ČR i nadále náležel k činnostem, kterým je vedením ústavu přikládána prvořadá důležitost. Značná důležitost je tu ostatně přikládána památkovému dohledu nad obnovou kulturních památek vůbec. Koordinace a příprava alokace finančních příspěvků poskytovaných v programech podle zadání od zřizovatele byla zajištěna ve všech případech, kdy byl ústav těmito činnostmi pověřen. V rámci *bavarijního – střešního programu* bylo celkem 5 900 tis. Kč rozděleno na 56 akcí. Koordinace i příprava alokace finančních příspěvků byla zajištěna i v rámci *Programu restaurování movitých kulturních památek* a *Programu podpory záchranných archeologických výzkumů*.

Úkoly stanovené ředitelem Státního ústavu památkové péče v Praze k zajištění koordinace odborných činností v systému státní památkové péče v roce 2001 byly zahrnuty do plánu hlavních úkolů ústavu i do práce jednotlivých pracovišť, byly průběžně sledovány a hodnoceny.

Zpracování plánů zásad památkové ochrany a hodnocení se v roce 2002 soustředilo na dokončení území městské památkové zóny Mělník a na další část území městské památkové rezervace Kutná Hora. Práce byly dokončeny a odevzdány ve stanoveném termínu v náležité kvalitě.

Vydání souborné zprávy o činnosti organizace za rok 2001 formou tištěné publikace bylo zajištěno v odpovídající struktuře a kvalitě s asi týdenním zpožděním, neboť nakladatel byl postižen srpnovou povodní.

Aktivní účast na oslavách Mezinárodního dne památek a sídel a Dnů evropského dědictví ve spolupráci s SHS ČMS byla zajištěna. Při oslavách Mezinárodního dne památek a sídel ve dnech 20.–21. 4. 2002 byly zpřístupněny všechny památkové objekty, se kterými byl Státní památkový ústav středních Čech v Praze příslušný hospodařit. Návštěvníci měli opět možnost využít zvýhodněné vstupné, byly zpřístupněny prostory nad rámec prohlídkových okruhů. Slavnosti byly obohaceny doprovodnými akcemi. Obdobnou nabídku představovaly i oslavy Dnů evropského dědictví 14. a 15. 9. 2002.

Pořádání *Okresních dnů památek* bylo s ohledem na technické i časové možnosti zpravidla spojeno s pořádáním *Dnů otevřených dveří pro pracovníky státní správy a samosprávy* na objektech, se kterými byl ústav příslušný hospodařit. Na okrese Kladno, kde ústav neměl žádný objekt, se konala rovnocenná akce za účasti našeho ústavu pořádaná na úrovni okresu při příležitosti Dnů evropského dědictví dne 14. září 2002 ve Smečně.

Činnosti podle zadání od zřizovatele pro udělení Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských

Praha 3, dvorní průčelí domu v Sabinově ulici 5/373 po dokončení opravy (foto V. Láška).

památkových rezervací a zón za rok 2001 byly ze strany ústavu zajištěny, zájem měst však byl minimální.

Monitoring městské památkové rezervace a areálu kláštera v Sedlci u Kutné Hory jako kulturního statku zapsaného na Seznamu světového dědictví pokračoval na základě metodiky i pokynů Státního ústavu památkové péče v Praze i na základě vlastních zkušeností. Práce na monitorovací zprávě v roce 2002 probíhaly podle předpokladů tak, aby k 31. 3. 2003 mohla být zpráva dokončena.

Reidentifikace nemovitých kulturních památek byla prováděna v okresech Kladno, Kolín, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-západ, Rakovník. Zároveň je věnována též pozornost hodnotným objektům, které dosud nebyly prohlášeny za kulturní památky.

Podrobnější údaje o plnění jednotlivých úkolů jsou obsaženy v příslušných kapitolách následující zprávy.

Vojtěch Láška

SEKRETARIÁT ŘEDITELE

Sekretariát ředitele se zabýval zajišťováním běžné agendy, která vyplývala z činnosti památkového ústavu a byla potřebná pro plynulý chod všech útvarů.

V roce 2002 bylo zpracováno v hlavním protokolu SPÚSČ 11 444 čísel jednacích. Agenda podatelny byla převedena do nově vzniklého pracoviště recepce. Pro tuto činnost byly postupně zaučeny dvě pracovnice, které kromě zajištění práce podatelny zastávají funkce spojovatelek a recepčních.

Nadále byly v sekretariátu ředitele evidovány objednávky a veškeré smlouvy uzavřené SPÚSČ, které jsou vedeny ve zvláštním protokolu.

Archivace restitucí, vyřazených spisů a dokumentů (do roku 1999) právního oddělení byla dokončena.

*Ivana Neckářová
vedoucí sekretariátu ředitele*

PRÁVNÍ ODDĚLENÍ

Právní oddělení je podle organizačního řádu samostatným útvarem, řízeným přímo ředitelem ústavu.

Posláním tohoto oddělení je především poskytování právních porad ostatním odborným pracovníkům, metodické řízení těchto pracovníků, pokud je součástí jejich činnosti vypracovávání aktů s právními účinky, vymáhání pohledávek soudní cestou a jednání jménem organizace v právních záležitostech, týkajících se majetkových záležitostí a ostatní činnosti organizace.

Metodické řízení pracovníků bylo, stejně jako v ostatních letech, zajišťováno zejména kontrolou a připomínkováním smluv, jejichž uzavření zajišťovaly příslušné odborné útvary nebo vedoucí jednotlivých památkových objektů. Další formou metodického řízení bylo vypracovávání vzorů smluvních i jiných dokumentů, které příslušným pracovníkům usnadňují vlastní práci.

Právní oddělení se podílelo na činnosti související s inventarizační a kontrolní činností ústavu a řešením škodních událostí.

Důležitou součástí činnosti právního oddělení je vymáhání pohledávek. Jedná se především o pohledávky z titulu nezaplacení faktur za služby, ale i pohledávky vůči bývalým zaměstnancům (nesplacené úvěry, náhrada škody).

Z důvodu skončení některých sporů (pravomocným rozhodnutím soudu, případně soudním smírem) se pozornost soustředí k soudní exekuci proti dlužníkům, kteří dosud nezaplatili, přestože jim to soudní rozhodnutí ukládá. Exekuci však ztěžuje a v některých případech i znemožňuje skutečnost, že se soudní exekutorům nepodařilo zjistit a sepsat majetek dlužníků.

V roce 2002 i nadále pokračovaly spory o vrácení nemovitěho i movitého majetku na základě restitučních zákonů, případně občanskoprávních předpisů. Jedná se především o spory o vydání zámku *Radíč* (ideální polovina) a hradu *Kokořín*.

Právní oddělení vypracovalo nebo se podílelo na vypracování několika důležitých organizačních norem.

Právní oddělení samo vypracovávalo některé smluvní dokumenty, které upravovaly složité nebo pro ústav důležité právní vztahy.

Právní oddělení na základě příslušné organizační směrnice eviduje a archivuje smluvní dokumenty, jejichž uzavření zajišťovali ostatní odborní pracovníci. Vzhledem k tomu, že v ústavu není zřízen útvar, který by samostatně zajišťoval kontrolní činnost, právní oddělení vykonává koordinační činnost v této oblasti. Vedoucí právního oddělení je předsedou kontrolní komise a odpovědným pracovníkem za zpracování zpráv o finančních kontrolách ve vztahu k ministerstvu kultury a ministerstvu financí.

Činnost v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Státní památkový ústav středních Čech v Praze (SPÚSČ) jako povinný subjekt podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím byl v roce 2002 povinen poskytovat informace, vztahující se k jeho působnosti podle ustanovení tohoto zákona.

Žádost o poskytnutí informace mohl žadatel podat ústně nebo písemně v sídle SPÚSČ, na adrese: Sabinova 5/373, Praha 3, nebo prostřednictvím internetu na adrese: info@spusc.cz.

V roce 2002 nebyla SPÚSČ podána žádná žádost o poskytnutí informace, ani nebylo podáno žádné odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Dále v roce 2002 nebyl vydán žádný rozsudek soudu, který by se týkal činnosti SPÚSČ v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.

V roce 2002 nebylo zahájeno žádné řízení se SPÚSČ o sankcích za nedodržování tohoto zákona.

Informace týkající se založení SPÚSČ (od 1. 1. 2003 – Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, NPÚ–ÚOPSČ), podmínek a principů, za nichž provozuje svou činnost (Statut NPÚ, Sdělení MK ČR ze dne 2. 1. 2003 o vzniku NPÚ), popis jeho organizační struktury, přehled nejdůležitějších právních předpisů, podle nichž NPÚ zejména jedná, včetně jejich aktuálního znění, výroční zpráva za předcházející kalendářní rok a další důležité informace týkající se činnosti NPÚ–ÚOPSČ jsou zveřejněny na těchto internetových stránkách: www.supp.cz.

*Miloslav Čáki
vedoucí oddělení*

OSOBNÍ ODDĚLENÍ

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách v roce 2002 byl 209 osob. Dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, tj. především dohod o pracovní činnosti, které jsou uzavírány především se sezónními zaměstnanci na památkových objektech, bylo evidováno 331. To je opět nárůst oproti předchozímu roku.

V průběhu roku bylo uzavřeno 65 nových pracovních smluv, z toho 38 bylo uzavřeno na dobu určitou. Většina těchto termínovaných pracovních poměrů v průběhu roku opět skončila.

Pracovní poměr výpovědí nebo dohodou ukončilo 25 zaměstnanců. Zrušením ve zkušební době bylo ukončeno 10 pracovních poměrů. Jednomu zaměstnanci bylo vyplaceno zákonem odstupné, neboť jeho pracovní poměr byl ukončen z důvodů uvedených v § 46, odst. 1, písm. c) ZP.

Během roku 2002 nastoupilo výkon civilní služby 16 občanů. V evidenci osobního oddělení bylo ke konci roku vedeno 26 občanů vykonávajících civilní službu v památkovém ústavu.

Byly sepsány 3 žádosti o starobní důchod a v termínu odeslány 4 žádosti o zahájení předstihového řízení.

Na začátku roku proběhla kontrola pracovních náplní všech zaměstnanců památkového ústavu. Následně byly náplně aktualizovány a chybějící doplněny. Byla to příprava na nové zařazení zaměstnanců do 16. platových tříd podle nového katalogu prací, který měl vstoupit v platnost od ledna 2003. Katalog však byl vydán nařízením vlády až v listopadu roku 2002 a jeho účinnost byla posunuta na leden roku 2004.

*Pavla Prokopová
vedoucí oddělení*

Hospodaření SPÚŠČ za rok 2002

Státní památkový ústav středních Čech v Praze, jakožto příspěvková organizace zřízená Ministerstvem kultury ČR, je povinna řídit se příslušnými předpisy o hospodaření, zejména zákonem č. 218/2000Sb., o rozpočtových pravidlech a dalšími platnými zákony a vyhláškami, která na tento zákon navazují.

Rozpočet a rozpočtové úpravy

Rozpočet SPÚŠČ v roce 2002 byl sestaven jako vyrovnaný. Od zřizovatele bylo přijato celkem 27 rozpočtových úprav. Z toho 5 rozpočtových úprav bylo vnitřních. Celkový příspěvek na činnost ve výši 77 136 tis. Kč lze rozdělit na účelové prostředky ve výši 35 552 tis. Kč a provozní prostředky, které činily 41 654 tis. Kč. Veškeré přidělené prostředky byly vyčerpány v souladu s rozpočtem a bez vratek do státního rozpočtu. Rozpočtové úpravy byly následující:

1. úprava – *Reidentifikace kulturních památek v ČR*. Hlavním úkolem byla digitalizace památek, byly nakoupeny mimo jiné speciální fotografické přístroje, celkem v hodnotě 280 tis. Kč;
2. úprava – *Inventarizační průzkum a soupis lidové architektury středních Čech*. Prostředky byly použity na výplatu mezd a na služby související se zajištěním průzkumu – v celkové hodnotě 600 tis. Kč;
3. úprava – *Systematická identifikace dokumentace a prezentace památkových hodnot obrožených skupin památek ve středních Čechách*. Provozní prostředky ve výši 2 105 tis. Kč byly využity na nákup speciální fototechniky a související výpočetní techniky a k ostatním službám. Investiční prostředky ve výši 95 tis. Kč byly využity na nákup speciální ladičky na zvony;
4. úprava – v rámci programu ISPROFIN, projekt *Rekonstrukce – zámek Mníšek pod Brdy*. Byly přiděleny provozní prostředky ve výši 29 309 tis. Kč a investiční prostředky ve výši 5 460 tis. Kč. Investiční náklady byly využity při pořízení EZS a trafostanice včetně rozvodů el. energie;
5. úprava – v rámci programu ISPROFIN, projekt *Rekonstrukce – zámek Mníšek pod Brdy*. Jednalo se o úpravu mezi provozními a investičními prostředky. Provozní prostředky byly sníženy o 3 764 tis. Kč a o tuto částku byly navýšeny prostředky investiční;
6. úprava – *Program záchrany architektonického dědictví – ISPROFIN*. Prostředky byly přiděleny na statické zajištění a obnovu střech areálu zámku *Veltrusy*, špýchar a oranžerii v hodnotě 1 800 tis. Kč;
7. úprava – *Podpora záchranných archeologických výzkumů*. Finance byly věnovány na tyto projekty: *Čelákovice – Nedaniny* – výstavba rodinných domů 197 tis. Kč, *Lázně Toušeň-Hradištko* – kanalizační přípojka 25 tis. Kč, *Církev-Jakub* – výstavba rodinných domů 35 tis. Kč, *Stará Boleslav* – stavba rodinného domu 147 tis. Kč, *Stříbrná Skalice* – rekonstrukce rodinného domu 10 tis. Kč, *Čáslav – Na Skále* – výstavba rodinných domů 45 tis. Kč;
8. úprava – *Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví* – v programu ISPROFIN ve výši prostředků na provoz 110 tis. a investičních prostředků ve výši 180 tis. Kč. Investiční prostředky byly poskytnuty na nákup vybavení – PC Macintosh G 4 s příslušenstvím 110 tis. Kč a videokamera S-VHS 70 tis. Kč;
9. úprava – *Program regenerace městských památkových rezervací a zón*. Prostředky byly určeny na zpracování plánů ochrany a zhodnocení území: *Kutná Hora* 20 tis. Kč, *Mělník* 60 tis. Kč;

10. úprava – prostředky Grantové agentury ČR – *Nápis okresu Kutná Hora* – vydání odborné publikace s výše uvedeným názvem. Prostředky byly přiděleny ve výši 293 tis. Kč;
11. úprava – *Program záchrany architektonického dědictví – ISPROFIN*. Přiděleny byly neinvestiční prostředky na stavební úpravy kostela sv. Prokopa – *Černé Budy* v areálu zámku *Sázava* v hodnotě 200 tis. Kč a obnovu střech a fasád jižního křídla zámku *Hořovice* 1 200 tis. Kč;
12. úprava – *Podpora záchranných archeologických výzkumů*. Byly přiděleny prostředky na tyto lokality: *Velim – Horní Nouzov* – stavba rodinných domů 14 tis. Kč, *Popovičky* – stavba rodinného domu ppč. 30/13, 14, 15 221 tis. Kč, *Velim – Skalka* – stavba rod. domů a inženýrských sítí ppč. 1170 a 11/54, 55, 60 115 tis. Kč, *Žebrák* – dokončovací terénní úpravy sportovního areálu ZŠ 20 tis. Kč, *Velim* – Václavská ulice – stavba tělocvičny a šaten u ZŠ 31 tis. Kč;
13. úprava – *Program záchrany architektonického dědictví – ISPROFIN*. Finanční prostředky byly určeny na opravu hradu *Karlštejn* – Císařský palác a statické zajištění stropů Velké věže, v hodnotě 4 000 tis. Kč;
14. úprava – *Program restaurování movitých kulturních památek*. Finanční prostředky byly určeny zámku *Konopiště* na restaurování čtyř polychromovaných dřevořezb ze Svatojiřské sbírky Františka Ferdinanda d'Este, v hodnotě 150 tis. Kč;
15. úprava – *Program restaurování movitých kulturních památek*. Finanční prostředky byly určeny pro zámek *Mníšek pod Brdy* na restaurování souboru čtyřiceti obrazů. Celková hodnota 310 tis. Kč;
16. úprava – účelové prostředky na základě usnesení vlády č. 808 ze dne 21. 8. 2002 a dopisu MF čj. 142/92879/02 – mzdové náklady na záchranné práce a odstranění následků povodňových škod – v hodnotě 200 tis. Kč;
17. úprava – vnitřní úprava – převod částky 274 tis. Kč (200 tis. Kč mzdy + 74 tis. Kč pojištění) z provozních prostředků do mzdových nákladů. Prostředky byly přednostně vyplaceny pracovníkům podílejícím se na odstraňování povodňových škod a pracovníkům zabývajícím se přípravnými pracemi na splnění s NPÚ;
18. úprava – *Program podpory záchranných archeologických výzkumů*. Prostředky byly poskytnuty na tyto lokality: *Kouřim* – ppč. 356/6 – oprava hradebních zdí 35 tis. Kč, *Velké Přílepy – Kamýk* – ppč. 182 – výstavba rodinných domů ve výši 125 tis. Kč, *Modletice – Popovičky II. etapa* – ppč. 30/13, 30/14, 30/15 – stavba rodinných domů 180 tis. Kč;
19. úprava – *Program péče o krajinu*. Ošetření lípy velkolisté v zámeckém parku v *Březnici* – 54 tis. Kč;
20. úprava – *Program regenerace MPR a MPZ*. Prostředky byly určeny na zpracování plánů ochrany a zhodnocení území: *Kutná Hora* – MPR 110 tis. Kč, *Mělník* – MPZ 130 tis. Kč. Celkem tedy 240 tis. Kč, z toho bylo 151 tis. mzdových nákladů;
21. úprava – vnitřní úprava limitu mzdových prostředků, převedení částky 1 100 tis. Kč z limitu platy do limitu na ostatní osobní náklady. Úprava byla nutná z důvodu absolutně nereálného přidělu v této oblasti. Skutečné potřeby jsou každý rok o cca 1 000 tis. Kč vyšší;
22. úprava – vnitřní úprava, která má souvislost s 20. úpravou. Prostředky ze sociálního pojištění se přesunuly do mzdových nákladů;
23. úprava – *Program záchrany architektonického dědictví*. Finanční prostředky byly určeny na obnovu střechy, oken, dveří a úpravy interiéru areálu zámku *Veltrusy* – špýchar. Celkem 1 971 tis. Kč.

24. úprava – vnitřní úprava limitu prostředků na OON a jejich převod zpět do mzdových nákladů. Celkem se jednalo o částku 345 tis. Kč;
25. úprava – program ISPROFIN, projekt *Rekonstrukce zámku Mníšek pod Brdy*. Snížení rozpočtu o částku 4 870 tis. Kč. Jednalo se o prostředky přidělené na tento rok, které nemohly být z časových důvodů vyčerpány. Projekt je rozplánován na 3 roky, tudíž nevyužité prostředky budou převedeny do roku 2003;
26. úprava – *Program podpory záchranných archeologických výzkumů*. Prostředky byly přiděleny na lokality: *Velké Přílepy – Kamýžek*, ppč. 182 – výstavba rodinných domů 15 tis. Kč;
27. úprava – vnitřní úprava v rámci programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví – ISPROFIN. Úprava se vztahovala k 8. rozpočtové úpravě a týkala se převodu částky 40 tis. Kč z účtu služeb na účet materiálu.

Mimorozpočtové zdroje

1. Finanční dary

SPÚŠČ v Praze dostal v roce 2002 tyto finanční dary:

Městský úřad Hořovice – 20 tis. Kč, na pořízení mechanismu hodin ve věži zámku *Hořovice*;

Krajský úřad Středočeského kraje – 20 tis. Kč na kulturní projekt *Léto na Berounce*;

Nadace VIA – 100 tis. Kč na zničený mostek v okružní aleji zámku *Veltrusy*;

Transgas a. s. – 500 tis. Kč na odstranění části škod po povodních v oblasti Mlýnského potoka na zámku *Veltrusy*;

V srpnu 2002 byla zahájena veřejná sbírka na obnovu areálu zámku *Veltrusy* po povodni. K 31. 12. bylo získáno 46 958,40 Kč.

Prostřednictvím rezervního fondu se do roku 2003 převádí 546 958,40 Kč. Ostatní finanční dary byly proinvestovány v souladu s daným účelem.

2. Plnění od pojišťovny

V souvislosti s povodňovými škodami nám pojišťovna zálohově poskytla plnění 12,5 mil. Kč. Z této zálohy bylo do konce roku uznáno pojišťovnou 2 474 396,30 Kč. Dohadem bylo zaúčtováno dalších 1 203 836,97 Kč. Tyto prostředky se zhodnotily formou oprav, popř. pořízením stavebního materiálu, odvozu naplavených a zničených předmětů apod.

3. Věcné břemeno

Dalším mimorozpočtovým příjmem naší organizace byla částka 200 tis. Kč. Jednalo se o poměrnou část náhrady za zřízení věcného břemene na pozemku zámku *Veltrusy*. Smlouva o zřízení věcného břemene byla uzavřena s firmou *TransgasNet a.s.*

Rozdělení činností

Na počátku roku bylo rozhodnuto o rozdělení hospodaření do jednotlivých činností. Po prostudování Zákona o dani z příjmu 586/1992 Sb., jsme naši činnost rozdělili na oblast hlavní, to jest „správa objektů a majetku“ a „památková péče“ – tyto činnosti jsou bez sporu hlavními činnostmi organizace a vyplývají z jejího poslání – a dle § 18, odst. 3 zákona č. 586/92 Sb., na „nájem“, „ubytování“ a „reklamu“ – tyto činnosti jsou dle shora uvedeného zákona vždy předmětem daně z příjmu. V oblasti jiné činnosti jsme prováděli činnost „prodej obchodního a komisního zboží“. Na základě skutečností z roku 2001 jsme se stali čtvrtletními plátcí DPH v oblasti jiné činnosti.

Hospodářský výsledek za oblast nájmu činil 3 279 tis. Kč, daň z příjmu činila 562 tis. Kč.

V ostatních oblastech hlavní činnosti byla hospodářským výsledkem ztráta – celková ztráta činila po zdanění – 4 138 tis. Kč. Ztráta byla i přes nastolená úsporná opatření zaviněna z velké většiny povodněmi v srpnu 2002. Následky byly přímé, to zna-

mená uzavření zámku *Veltrusy*, kde je odhadovaná škoda na nemovitostech a parku cca 300 mil. Kč – úplné zatopení s sebou nese zvýšené náklady na asanaci, opravy, energie, služby apod., ale i nepřímé, např. zatopení příjezdových cest na hrad *Karlštejn*. S touto přírodní katastrofou je vázán posléze i úbytek návštěvníků, a tedy i tržeb na všech objektech.

V jiné činnosti byl hospodářský výsledek nulový.

Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových prostředků

Rozpočtem na rok 2002 byl závazně stanoven objem mezd ve výši 27 024 tis. Kč a OON 2 185 tis. při limitu přepočteného průměrného počtu zaměstnanců 223. Rozpočet po úpravách činil v hrubých mzdách 27 299 tis. Kč a v OON 3 008 tis. Kč. Skutečný roční průměr přepočteného počtu zaměstnanců činil v roce 2002 198,13 a skutečné čerpání finančních prostředků v oblasti hrubých mezd činilo 30 983 tis. Kč a v oblasti OON 3 008 tis. Kč. Přitom k 31. 12. 2002 činil skutečný stav zaměstnanců 200,68. Na neobsazení pracovních míst se projevil velkou měrou vliv povodní – drasticky zredukovaná návštěvnost některých objektů vyžadovala menší počet zaměstnanců z řad sezónních pracovníků s pracovní smlouvou na dobu určitou. Přitom však objem finančních prostředků v oblasti OON je již několik let silně podceněn a organizace byla nucena dotovat tuto oblast z finančních prostředků určených na hrubé mzdy a ty je následně nutno dotovat z fondu odměn (v roce 2002 se jedná o částku 3 684,04 Kč). Z tohoto důvodu jsme byli nuceni požádat o úpravu „Rozpisu schváleného rozpočtu“ o 755 000 Kč z platů zaměstnanců do OON.

Obrázek si lze utvořit z následujících dat:

rok	2000	2001*	2002**
plán	1 856 000 Kč	2 045 000 Kč	2 185 000 Kč
skutečnost	1 902 127 Kč	2 534 091 Kč	3 008 000 Kč

* k 31. 12. 2000 byly připojeny SH Královská (skutečná potřeba SH Královská v roce 2001 byla 300 000 Kč)

** zahrnuje i SZ Mníšek pod Brdy

Je třeba si uvědomit, že při navýšení minimální mzdy se zvýšila hodinová mzda průvodců a v průběhu let došlo též k navýšení služného u občanů vykonávajících civilní službu.

Na početní stav zaměstnanců v naší organizaci má též podstatný vliv výše průměrné mzdy (v roce 2002 byla rozpočtem dána ve výši 10 099 Kč). Je téměř nemožné za stávajících platových podmínek sehnat na volná pracovní místa nové zaměstnance.

Systém, při kterém jsme nuceni každoročně dotovat finanční prostředky určené pro OON z objemu hrubých mezd a ty pak fondem odměn, je neudržitelný, neboť fond odměn je po několika letech této praxe vyčerpán.

Je nutné si uvědomit, že rozpočtovaný objem finančních prostředků na hrubé mzdy vůbec nepočítá se specifika naší organizace, kde na objektech musí být zajišťován provoz včetně sobot, nedělí a svátků, za které pracovníkům náleží dle zákona příplatky. Na objektech je velké množství předmětů vysoké finanční a kulturní hodnoty, a tak musí být zajištěn systém pracovních pohotovostí, což s sebou opět přináší vyplacení zákonem stanovených příplatků.

Vnitřní kontroly

Vnitřní kontroly se řídily v roce 2002 Plánem kontrolní činnosti na rok 2002, který byl vydán Příkazem ředitele č. 10/2002 ze dne 22. 2. 2002. Fyzická inventura pokladen a cenin se děje každé čtvrtletí a je doložena „Protokolem o fyzické inventarizaci pokladní hotovosti a cenin“. Dále byly provedeny mimořádné kontroly, a to: *Mnichovo Hradiště* dne 23. 10., *Krakovec* dne 30. 10., *Sázava* dne 31. 10., *Žleby* dne 6. 11., *voršílský klášter*

v *Kutné Hoře* dne 6. 11., *Hořovice* dne 12. 11. a *Kokořín* dne 8. 11.

Téměř celý rok docházelo ke konzultacím s SH *Křivoklátska*. Dne 11. 11. 2002 byla provedena kontrola autentických dokladů z dob samostatné organizace SH *Křivoklátska*, kde bylo podáno vysvětlení jednotlivých účetních operací.

Vnější kontroly

Ve sledovaném období byla provedena kontrola Finančním úřadem, dne 24. 6. 2002 se zaměřením na daň z přidané hodnoty. Byl kontrolován nadměrný odpočet za 1. čtvrtletí 2002. Byla shledána administrativní chyba v hlášení DPH na řádku 201 (u jedné položky uveden chybný základ daně.) Chyba byla opravena a bylo podáno nové přiznání.

Další kontrolu provedl opět Finanční úřad pro Prahu 3 dne 12. 12. 2002. Kontrola byla zaměřena – na základě našeho upozornění – na překročení rozpočtu v oblasti ostatních osobních nákladů za rok 2001 o 91 Kč. Protože jsme částku ihned po zjištění zaslali na příslušný účet státního rozpočtu a výše částky nesplňovala zákonné podmínky pro penále, bylo jednání po předložení příslušných dokladů ukončeno.

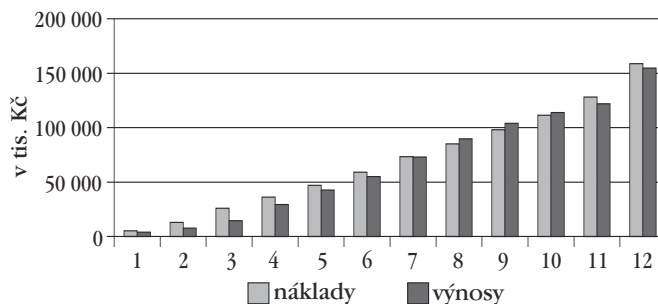
V oblasti mzdové a sociálního a zdravotního pojištění proběhla kontrola dne 12. 7. 2002. Byla provedena zaměstnaneckou pojišťovnou Škoda a vše bylo shledáno bez závad. Dne 4. 4. 2002 byla v provozovně SH *Křivoklát* provedena Okresním úřadem *Rakovník*, referátem živnostenského úřadu, kontrola zaměřená na dodržování Živnostenského zákona. Všechny kontrolované oblasti vyhověly požadavkům.

V době od 4. 6. 2002 do 6. 9. 2002 byla na SPÚSČ provedena kontrola Nejvyšším kontrolním úřadem. Kontrola byla zaměřena na realizaci Programu záchrany architektonického dědictví na zámku *Veltrusy* v letech 1998–2001. Kontrolní protokol zevrubně hodnotí průběh akce za rok 1998 a 2001. Kontrolní protokol byl předán řídicímu odboru Ministerstva kultury ČR. Z protokolu vyplývá, že celkový objem vlastních a programových financí je sice dodržen, ale ne vždy je přesně a odděleně veden zvlášť podíl SPÚSČ a prostředků programu. Tato závada byla bezprostředně systémově odstraněna. Z protokolu však nevyplývá, že by finanční prostředky poskytnuté v rámci Programu záchrany byly využity neúčelně, neefektivně nebo neoprávněně.

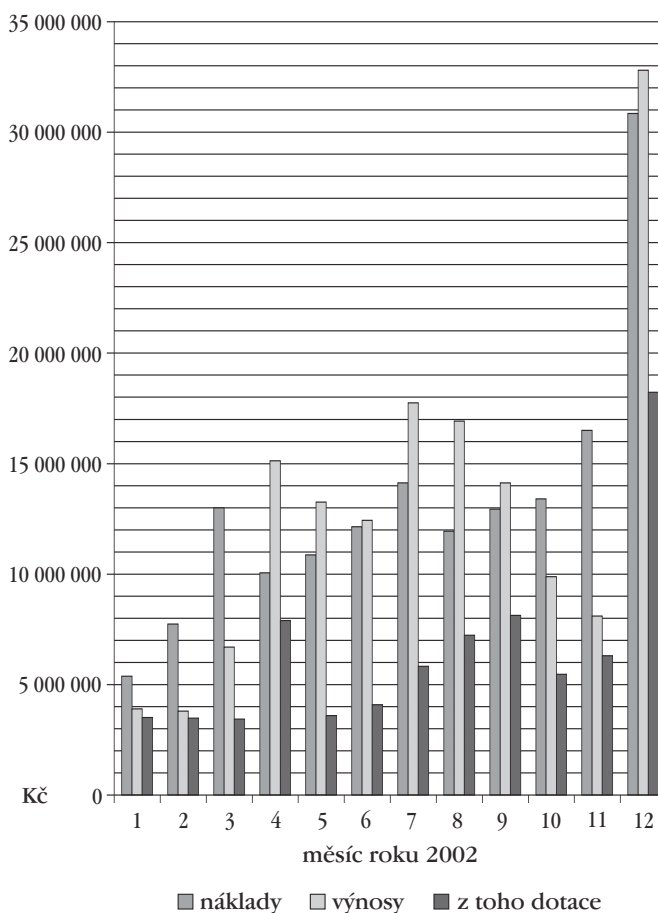
Shrnutí

Názorný přehled o hospodaření naší organizace si lze utvořit z následujících grafů a výtahů platných výkazů:

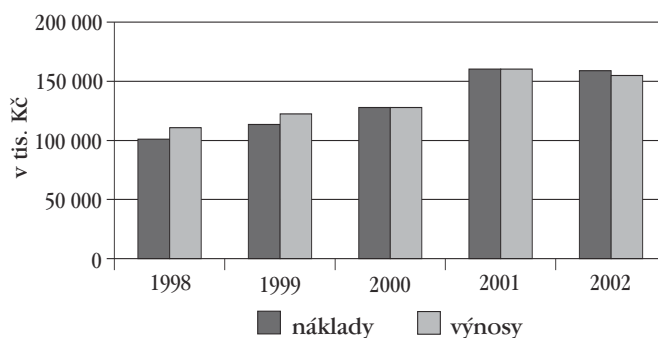
KUMULATIVNÍ VÝVOJ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

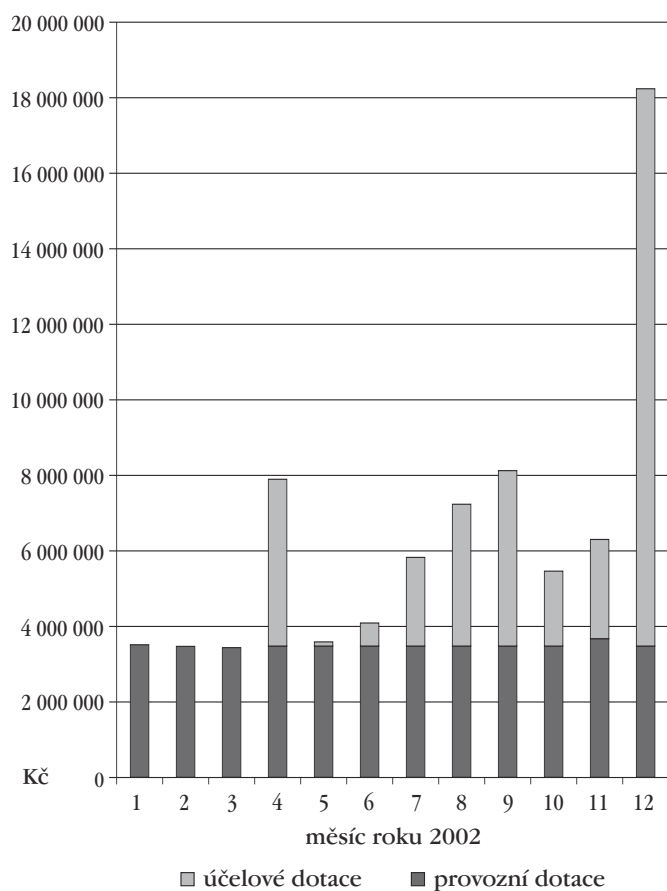
MĚSÍČNÍ VÝVOJ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

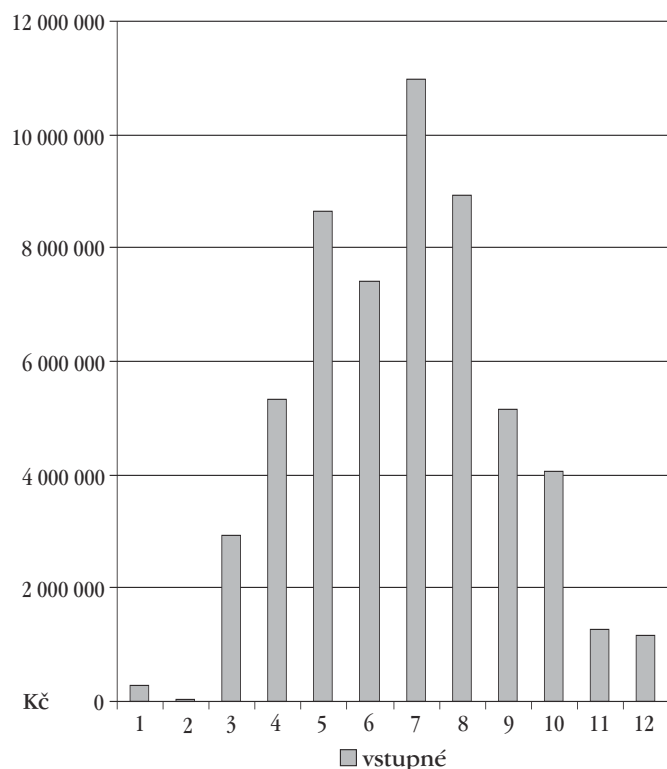
VÝVOJ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ V JEDNOTLIVÝCH LETECH

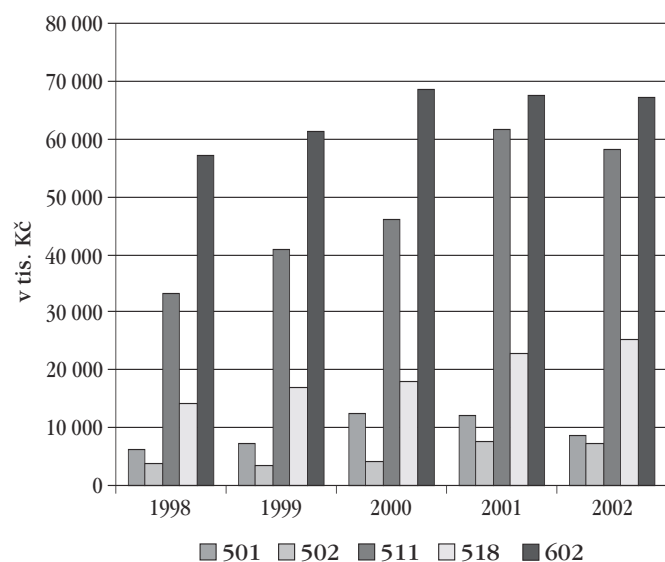
VÝVOJ POSKYTOVÁNÍ DOTACÍ V ROCE 2002

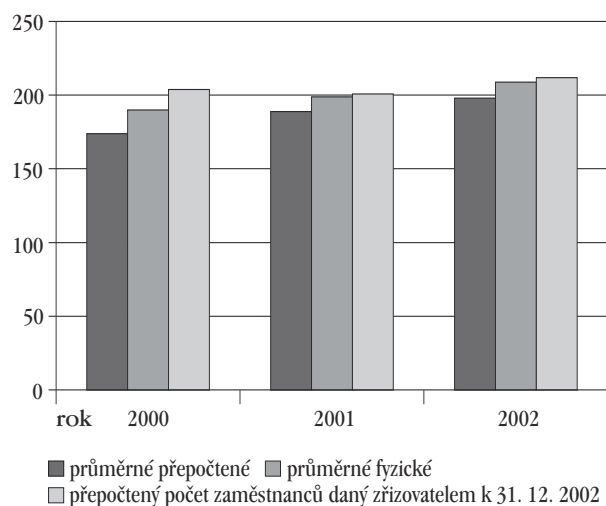
VSTUPNÉ V ROCE 2002

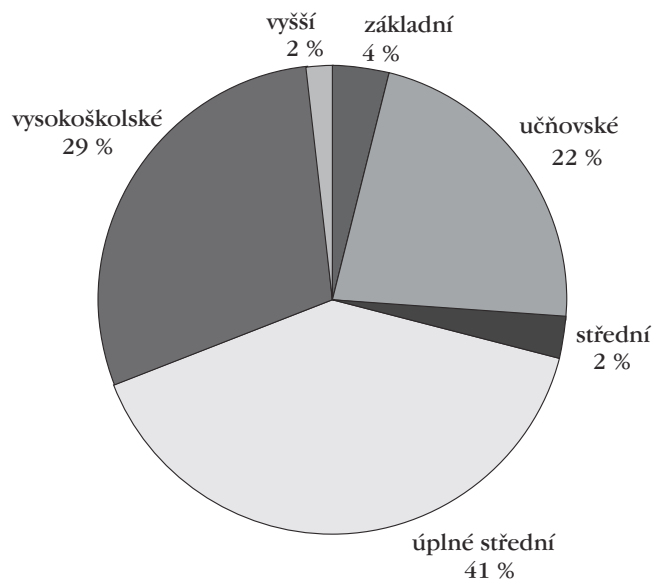
VYBRANÉ NÁKLADY A VÝNOSY V LETECH 1998–2002

STAVY ZAMĚSTNANCŮ

ROZDĚLENÍ ZAMĚSTNANCŮ DLE VZDĚLÁNÍ V ROCE 2002

Výkaz zisků a ztrát k 31. 12. 2002
(výťah z platného výkazu)

Náklady	(údaje v tis. Kč)
materiál	8 702,45
energie	7 314,44
opravy a udržování	58 087,75
osobní náklady (platy, OON, pojištění)	48 276,34
odpisy HIM, NIM	7 290,92
ostatní služby	25 362,22
daně	625,74
ostatní	3 234,86
Náklady celkem	158 894,72
Výnosy	(údaje v tis. Kč)
příspěvek na činnost ze stát. rozpočtu	41 854,00
účelové dotace	35 282,05
tržby za vstupné	55 554,70
tržby za rezervace vstupenek	4 793,87
tržby za nájem	5 483,62
tržby za prodej časopisů pam. péče	240,55
ostatní	7 690,15
náhrady od pojišťovny	3 857,27
Výnosy celkem	154 756,22
Hospodářský výsledek po zdanění	- 4 138,50

Rozvaha 2002 (výťah z platného výkazu) v tis. Kč

Aktiva	31. 12. 2002
Stálá aktiva	66 400,03
dlouhodobý majetek	120 360,36
oprávky k IM	-53 960,33
Oběžná aktiva	41 119,08
pohledávky	8 294,45
finanční majetek	19 620,82
zásoby	10 072,38
Aktiva celkem	107 519,11
Pasiva	
Vlastní zdroje	81 869,45
fond sociální	1 052,20
fond odměn	78,62
rezervní fond	11 646,70
fond reprodukce IM	1 215,05
hospodářský výsledek	-4 138,50
Cizí zdroje	25 649,66
závazky obchodní	14 382,49
závazky k zaměstnancům	1 147,68
daňové závazky	885,57
Pasiva celkem	107 519,11

Hana Skálová
ekonomická náměstkyně

V roce 2002, stejně jako v předchozích letech, představoval Útvar památkové péče jednu z oblastí ústavu, jejíž činnost byla relativně neměnná a stabilní. Východiska, cíle a podmínky této činnosti se v posledních letech příliš nezměnily, stejně tak zůstávají obdobné úkoly a záměry. Stálým cílem bylo zvyšování odborné úrovně činnosti, jeho naplňování i nadále naráželo na trvalé a rovněž poměrně neměnné limitující faktory. Jako v předchozích letech byla i v roce 2002 základním limitujícím faktorem personální situace. Problémy s náležitým personálním vybavením se i nadále týkaly především oddělení péče o památky, zvláště pak funkce památkáře – garanta, nevyhnuły se však i některým dalším pracovištím útvaru památkové péče.

V **oddělení evidence a informací** pokračoval zásadní úkol – obnova identifikace nemovitých kulturních památek. Přes nedostatečné personální vybavení bylo dosaženo velmi dobrého výsledku. Souběžně byla opět zaměřena pozornost na revizi digitalizovaných dat. Plynule a na patřičné úrovni pokračují práce na základní evidenci mobiliárního fondu. Přiměřeně pokročila i práce na evidenci movitých památek, což je zvláště potěšitelné, neboť tato oblast byla ve vzdálenější minulosti dlouhodobě nejvíce zanedbávána. Zvláštní úspěšnost bylo v roce 2002 možno zaznamenat v činnosti pracoviště integrovaného systému ochrany památek, jehož úloha byla vzhledem k neutuchajícím krádežím cenného mobiliáře převážně církevních objektů stále velice významná. Videodokumentace s komentářem je dokončená prakticky v rozsahu celého kraje. Pro identifikaci krádeží bylo v roce 2002 zhotoveno 656 fotografií, což je 6 krát více než v roce 2001. Velmi pozitivně je třeba hodnotit knihovnu ústavu, jejíž bohatý a neustále doplňovaný fond i kvalitní služby představují významnou pomoc pro odborná i další pracoviště ústavu. Důležité služby ostatním pracovištím, eventuálně i odborné veřejnosti, poskytují fotoarchiv a pracoviště fotodokumentace.

Zcela zásadní závažnost ve vztahu k památkám i k veřejnosti má činnost **oddělení péče o památky**. V posláních organizace a zejména při naplňování § 14 zák. č. 20 Sb. v platném znění plní toto oddělení základní a nezastupitelnou úlohu. Náročnost práce oddělení byla již rozebírána mnohokrát v minulých zprávách, několikrát již byly zformulovány nároky na profesní profil základní památkářské funkce. Jednoznačně jde o pracoviště, které je v rámci celého ústavu nejobtížněji naplnitelné. Pracovníků, kteří jsou schopni a ochotni za daných podmínek tuto všestranně náročnou činnost vykonávat, stále ubývá. Je velkým problémem získat do tohoto oddělení nové pracovníky, stává se i velice nesnadným úkolem dosavadní pracovníky udržet.

Hlavním měřítkem účinnosti práce tohoto oddělení je míra, do jaké se daří skutečně ovlivňovat zacházení s památkovým fondem. V tomto ohledu se i při intenzivním výkonu pracovníků může narážet na řadu nepřekonatelných limitů. Na jedné straně lze konstatovat, že úroveň péče o památky se celkově dlouhodobě nepatrně zvyšuje. Přibývá takových oprav, kdy se daří prosazovat i náročnější památkové požadavky, např. pokud jde o větší šetrnost k dochovaným materiálům a konstrukcím nebo o užívání tradičních řemeslných postupů a materiálů. Tento trend k vyšší náročnosti se zřetelně projevuje ve stanoviscích odborných pracovníků, méně zřetelně však v postojích vlastníků, investorů, stavebních firem a projektantů. Oproti minulým desetiletím existuje nesrovnatelně větší nabídka stavebních firem, avšak takové, které jsou schopné skutečně kvalifikovaně a na patřičné úrovni opravovat památky, se vyskytují pouze výjimečně. Často chybí nejen dostatečná šetrnost k památce,

nýbrž i základní řemeslná způsobilost. Bohužel i s projektanty, kteří jsou schopni a ochotní na požadované odborné úrovni projektovat obnovu památky, se lze setkat zřídka. Je naštěstí potěšitelné, že mezi těmito výjimečnými projektanty lze zaznamenat i špičkové odborníky. Mimoto je stále nutno se vyrovnávat se spíše vzrůstající oblibou novodobých materiálů, nevhodných krytin, plastových oken i nepatřičných omítkových i nátěrových systémů. Je však pozoruhodné, že i v této situaci se díky náročným jednáním a intenzivnímu výkonu památkového dohledu stále častěji daří dosahovat uspokojivých výsledků. O těch ostatně dostatečně vypovídá příslušná kapitola zprávy, týkající se práce oddělení péče o památky. Najdeme v ní však i příklady, kdy žádné jednání ani památkový dohled nepřináší výsledky. Na jedné straně přibývá vlastníků, kteří jsou ochotni a schopni respektovat zájmy na zachování hodnot památky, na druhé straně se objevuje v míře dosud nebyvalé ignorace některých vlastníků, kteří neuznávají nutnost se při zacházení s památkou jakkoliv omezovat. Jedním z příkladů může být mimořádně hodnotný dům čp. 88/1 v *Mladé Boleslavi*, s řadou pozdně gotických a mladších detailů a konstrukcí. Nejvýraznějším negativním zásahem bylo vyřezání dendrochronologicky datovaného stropu ze 16. století.

Na druhou stranu je potěšitelným jevem skutečnost, že některé dosud ohrožené památky získaly nové majitele, kteří postupně zahajují jejich obnovu. Lze uvést níže zmíněné zámky na okrese *Kutná Hora*, realizovanou opravu krovů a obnovu střeš zámku v *Bečvárech*, nebo záchranu goticko renesanční sýpky ve *Zvířeticích*. Opět došlo k opravě řady kostelů. Na rozsahu oprav se příznivě projevilo zřízení Fondu obnovy památek Středočeského kraje. Velký, až neúměrně značný podíl agendy oddělení zaujímá nadále agenda stavebních úprav běžné zástavby v městských památkových zónách a památkových ochranných pásmech. Na druhé straně je třeba zvláště uvítat nastolený trend, kdy vzrůstá kvalita i kvantita operativních průzkumů a odborné dokumentace prováděných přímo pracovníky oddělení péče o památky v přímé návaznosti na provádění památkového dohledu nad opravami.

V **oddělení průzkumů, dokumentace a prezentace** lze zaznamenat další růst kvalitativní i kvantitativní úrovně činností. Pozitivně se projevila pokračující stabilizace pracovního kolektivu, schopného na velice dobré úrovni provádět operativní stavebně historické průzkumy a odbornou dokumentaci. Přesto však pracoviště není personálně vybaveno natolik, aby bylo možno průzkumovou a odbornou dokumentační činnost provádět v dostatečném rozsahu. I nadále se jeví jako nezbytné posílení tohoto oddělení.

Trvalý význam v rámci středočeského regionu i v celostátním měřítku má vydávání odborných periodik. Jejich kvalitativní úroveň si nepochybně udržuje uznání ze strany odborné veřejnosti. Nezanedbatelným přínosem je i vlastní publikační činnost odborných pracovníků ústavu.

V rámci svých možností rozvinulo práci archeologické pracoviště. Ústav získal v roce 2001 povolení k provádění archeologických výzkumů. I nadále těžiště aktivity archeologického pracoviště spatřujeme v ochraně archeologického dědictví a jeho poznání především nedestruktivními metodami.

Pro činnost odborného pracoviště i pro potřebu ostatních pracovišť ústavu i širší odborné veřejnosti má nezastupitelný význam bohatý archiv stavebně historických průzkumů, zaměření, restaurátorských zpráv a další odborné dokumentace. Archiv je stále doplňován a kvalifikovaně a svědomitě udržován.

Oddělení monitoringu a preventivní ochrany památek se i nadále zabývá monitoringem Světové památky UNESCO podle příslušných metodických pokynů a čím dále více i na základě vlastních již několikaletých zkušeností. Požadované zprávy jsou včas a v náležitě kvalitě odevzdávány. Úloha oddělení se postupně rozvíjí i v ostatních oblastech, další hlavní prioritou oddělení jsou koncepční i operativní činnosti, směřující k zachraně ohrožených památek. V roce 2002 přistoupila i inventarizace škod po povodních v srpnu 2002.

K odborné úrovni činnosti ústavu přispívá **institucionální výzkum a vývoj**, kterého se zúčastní několik pracovníků z různých oddělení. Úkol je zaměřen na zvláště aktuální a potřebnou tematiku – tj. identifikaci, dokumentaci a prezentaci hod-

not ohrožených skupin památek. Prakticky dokončen byl i účelově financovaný výzkumný úkol, týkající se inventarizace lidové architektury ve Středočeském kraji. Výsledky výzkumu a vývoje jsou charakterizovány ve zvláštní kapitole.

Sekretariát útvaru památkové péče se spisovnou se úspěšně vyrovnává se stále většími nároky, které vyplývají ze vzrůstající agendy i nárůstu ostatních činností útvaru památkové péče. Sekretariát plní i závažnou úlohu v rámci interní kontrolní činnosti při kontrole vyřizování spisové agendy.

Vojtěch Láška
Jan Žižka

ODDĚLENÍ EVIDENCE A INFORMACÍ (EI)

Hlavními činnostmi oddělení evidence a informací jsou odborná evidence kulturních památek ve středních Čechách; vedení regionálního seznamu kulturních památek; odborná inventarizace a průzkum nemovitých a movitých památek včetně nemovitých a movitých věcí, které svými vlastnostmi mohou být předmětem zájmu státní památkové péče; výběr věcí k prohlášení za kulturní památky, zpracovávání návrhů na jejich prohlášení Ministerstvem kultury ČR; shromažďování, třídění a poskytování informací, které se vztahují k evidenci památek a péče o ně.

Vyčleněné pracoviště oddělení EI je zapojeno v integrovaném systému ochrany památek (ISO) při evidenci a odborném posuzování případů nezákonné manipulace s předměty kulturní hodnoty, spolupracuje při pátrání po pohřešovaných předmětech kulturní hodnoty a při identifikaci vypátraných, nalezených a zadržených předmětů kulturní hodnoty. Oddělení EI je také pověřeno vyřizováním agendy osvědčení k prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.

Součástí oddělení EI je pracoviště fotodokumentace, fotoarchiv a odborná knihovna.

Evidence nemovitých památek

Hlavním úkolem od zřizovatele je pokračování *obnovy identifikace (reidentifikace) nemovitých kulturních památek*.

V roce 2002 byla prováděna v terénu reidentifikace cca 300 památek v okresech *Benešov, Kladno, Kolín, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-západ, Rakovník*. Od zahájení akce bylo v terénu reidentifikováno 822 památek (včetně rozpracovaných). Ve spolupráci se SÚPP bylo provedeno zaměření GPS na *Benešovsku*, kdy se jednalo o ověření možností práce v terénu a zjištění kvality výtupů. Byly zaměřeny: *Borovsko* – kostel a tvrziště, *Ostředek* – sochy sv. Kosmy a Damiána.

Souběžně s terénními pracemi byla prováděna revize digitalizovaných dat rejstříku státního seznamu nemovitých památek a revize a digitalizace jmených seznamů z generální aktualizace. V digitalizované podobě je provedeno porovnání původního znění rejstříku s verzí SÚPP po generální aktualizaci. Revize je před dokončením. Porovnání zdrojových dat odhaluje rozdíly, které mohou být příčinou příštích sporů s vlastníky. Na základě vyhodnocení terénních zjištění a právního stavu evidence budou navrženy kroky k odstranění nedostatků.

Dále jsou digitalizována data nemovitých památek, v roce 2002 se jednalo o data z okresů *Mladá Boleslav, Praha-západ, Praha-východ* a MPR *Kutná Hora*.

Veškeré mapové podklady jsou zatím pouze v papírové podobě. Digitální mapy nebyly doposud zpracovávány, mapy upravené pro software Dikat-P jsme obdrželi až na přelomu roku 2002/2003.

Kromě dokumentace objektů, prováděné v rámci obnovy identifikace nemovitých památek, byla provedena terénní dokumentace 38 objektů, z toho 21 objektů lidové architektury.

Pokračuje spolupráce s Mgr. Záhorkou (SÚPP) na soupisu historických náhrobků (Mgr. Bojarová).

Ministerstvu kultury ČR bylo podáno 23 návrhů na prohlášení nemovitostí za kulturní památky:

Březové Hory (okres Příbram)	kostel sv. Vojtěcha
Český Brod (okres Kolín)	kaple sv. Gotharda
Horní Černošice (okres Praha-západ)	dům čp. 274
Chlum (okres Příbram)	fara čp. 3
Kolín	pomník M. Jana Husa
Kutná Hora – Hlouška	dům čp. 188
Libice nad Cidlinou (okres Nymburk)	evangelický kostel
Losiny (okres Kutná Hora)	stodola usedlosti čp. 1
Lysá nad Labem (okres Nymburk)	dům čp. 177
Lysá nad Labem (okres Nymburk)	dům čp. 20
Malotice (okres Kolín)	kostel sv. Matouše
Městec Králové (okres Nymburk)	kostel sv. Markéty
Milovice (okres Nymburk)	kostel sv. Kateřiny
Milovice (okres Nymburk)	vojenský hřbitov
Radim (okres Kolín)	kaple Nejsvětějšího Vykupitele
Roztoky (okres Praha-západ)	vila čp. 110
Roztoky (okres Praha-západ)	vila čp. 124
Roztoky (okres Praha-západ)	vila čp. 125
Skalsko (okres Mladá Boleslav)	dům čp. 95
Stará Huť (okres Příbram)	most přes Kocábu
Střezivojice (okres Mělník)	areál usedlosti čp. 23
Týnec nad Labem (okres Kolín)	hřbitovní kostel bl. Panny Marie
Vidim (okres Mělník)	Sedmibolestné
	dům čp. 15

Další návrhy na prohlášení jsou rozpracovány.

Oddělení EI se, jakož i v minulých letech, podílelo na počítačovým zpracováním agendy havarijního střešního fondu a spolupracovalo na zjišťování stavu památek pro posouzení žádostí o příspěvek (Mgr. Vácha).

Družec (okres Kladno). Jednou z oblastí, které je věnována systematická pozornost, jsou sepulkrální památky. Nábrobek z roku 1721 u kostela Nanebevzetí Panny Marie (foto M. Bojarová).

Nymburk, tzv. Löwitova vila čp. 1427 – bude navržena na prohlášení za kulturní památku. Rodinný dům s ordinací pro MUDr. Františka Löwita ve stylu funkcionalismu, podle projektu ing. Jana Šebánka z roku 1931. Realizaci stavby provedla firma Vogl Stibor z Nymburka. Součástí návrhu bylo též řešení interiéru, kde nábytek s vysokou umělecko řemeslnou kvalitou zhotovila nymburská firma Rudolfa Jandáka a ručně vázané koberce provedla proslulá dílna prof. Antonína Rudolfa Kybala. Objekt je zachován v téměř intaktním stavu a může se právem zařadit mezi významné architektonické památky z počátku 30. let 20. století (foto Š. Koukalová).

Hořovice (okres Beroun), ciblová neogotická brávitovní zeď s původními vraty a edikulovými brobkami z roku 1892 – bude navržena na prohlášení za kulturní památku (foto M. Bojarová).

Černošice (okres Praha-západ), vila čp. 274 – navržena na prohlášení za kulturní památku. Funkcionalistický rodinný dům, patřící ke zlatému fondu české meziválečné architektury. Byl vystavěn v letech 1932–1934 podle projektu arch. Miloše Hořejše za spolupráce jeho spolužáka arch. Karla Štipla. Objekt vykazuje promyšlenou koncepci s citem pro detail, v níž se výrazně uplatňují rysy školy J. Plečnika (např. vysoký vlnkový stožár, dynamické jižní průčelí se zimní zabradou oproti střídavé severní straně). Miloš Hořejš navrhl též většinu vnitřního zařízení, které se vyznačuje vysokou umělecko a řemeslnou kvalitou. Komplex dotváří drobná stavba skleníku a objekt pro vodní čerpadlo, navržené rovněž Milošem Hořejšem. Autorem úprav zahrady byl arch. Kotrbatý. Objekt i jeho areál se zachoval v intaktním stavu a tvoří pozoruhodný a památkově hodnotný celek (foto Š. Koukalová).

Bratronice (okres Mladá Boleslav), socha sv. Floriána z roku 1773. Poškozený podstavec po barbarské krádeži sochy v září 2002 (foto P. Váchy).

Na činnosti Středočeské archeologické komise spolupracoval vedoucí oddělení, který se zúčastnil 4 zasedání.

Regionální hodnotitelská komise projednala na 6 zasedáních 41 návrhů na prohlášení nemovitých památek a 1 návrh movité památky.

Evidence movitých památek

V roce 2002 bylo nově zpracováno 162 evidenčních listů v počítačové podobě a doplňkových listů s fotodokumentací. Výjezdy do terénu se soustředily především na okres *Kladno*.

Byly podány tyto návrhy na prohlášení věci za kulturní památky:

Bakov nad Jizerou (okres Mladá Boleslav)	kostel sv. Bartoloměje – kazatelna
Choteč (okres Praha-západ)	kostel sv. Kateřiny – boční oltář sv. Jana Nepomuckého
Choteč (okres Praha-západ)	kostel sv. Kateřiny – boční oltář Svaté rodiny adorované světi
Kostelec nad Černými lesy (okres Kolín)	kostel sv. Andělů Strážných – boční oltář sv. Jana Nepomuckého
Kostelec nad Černými lesy (okres Kolín)	kostel sv. Andělů Strážných – boční oltář P. Marie
Rakovník	kostel sv. Bartoloměje – hlavní oltář
Zruč nad Sázavou (okres Kutná Hora)	kostel Povýšení sv. Kříže – hlavní oltář

Další návrhy na prohlášení jsou rozpracovány.

Do počítače bylo přepsáno 288 starších evidenčních listů.

V oblasti péče o kulturní památky jsou poskytovány expertizní služby mimo region: Mgr. Vácha provedl posouzení stavu a restaurování zvonů ve *Vysokém Mýtě* (okres Ústí nad Orlicí) a *Mýtě* (okres Rokycany).

Základní evidence mobiliárních fondů hradů a zámků

V roce 2002 bylo zpracováno na zámku *Konopiště* 1401 evidenčních listů, na zámku *Mnichovo Hradiště* 977 evidenčních listů (v počítačové formě). Zpracované předměty jsou označovány inventárním číslem.

Průběžně byla prováděna revize evidenčních listů a zjišťována chybějící fotodokumentace, zpracovávání negativů a fotografií, zakládání do fototéky, lepení chybějících fotografií atd.: zpracování negativů a fotografií, jejich revize, ukládání do fototéky, lepení chybějících fotografií – 16. 890 ks; revize rukopisů JE (*Jemniště*), ZL (*Žleby*), CS (*Český Šternberk*), K (*Konopiště*) – 1838 ks; revize čístopisů karet cca 18 700 ks.

Digitalizováno 8650 (starších) evidenčních listů.

V oblasti evidence mobiliárních fondů byla znovu podána přihláška na grantový projekt: „Evidence a odborné zhodnocení dochovaných fotografických fondů na zpřístupněných objektech spravovaných Státním památkovým ústavem středních Čech v Praze a jejich ochrana“ (zpracovali Mgr. Vavřínová a Mgr. Vácha). Výběrové řízení vyhlášené MK ČR bylo však odloženo a po záplavách zrušeno.

Integrovaný systém ochrany památek (ISO)

Videodokumentace byla prováděna v okresech *Mělník* a *Mladá Boleslav*. Veškeré videozáznamy jsou doprovázeny komentářem (PhDr. Vsetečka). Podařilo se natočit 8 objektů (kostelů) v litoměřické diecézi. Tím videodokumentace pokryla až na výjimky celý Středočeský kraj.

V rámci agendy dokumentace odcizených a nezvěstných uměleckých děl a spolupráce s kriminální policií ČR byly provedeny

v průběhu uplynulého roku dokumentační práce na počítači Power Macintosh a s ní související práce v následujícím rozsahu:

Byly zdokumentovány nové krádeže v 16 církevních objektech, na 7 objektech nemovitých památek z vlastnictví církve a OÚ, v 1 objektu SPÚSČ (*Konopiště*) a 4 dalších zámcích v soukromém vlastnictví (*Jablonná nad Vltavou*, *Roztěž*, *Konárovice*, *Býčhory*). Počet nově odcizených předmětů je 107, z toho 80 předmětů z kostelů, kaplí a far, 18 ze zámků a 9 z ostatních objektů. Zdokumentováno bylo dalších 214 předmětů ze starších krádeží. Do databáze MacArt Pro bylo zaznamenáno 321 odcizených předmětů (z nových a starších krádeží).

Pro zahájení celostátního pátrání po odcizených předmětech bylo vypraveno na Policii ČR celkem 19 dopisů s obrazovou dokumentací. Informace o krádežích v církevních objektech byly průběžně poskytovány také Diecéznímu konzervátorskému centru v Praze, které poskytuje odhady škod.

Bylo identifikováno 22 uměleckých předmětů: 16 uměleckých předmětů odcizených z depozitáře na faře v *Miličíně* (okres Benešov) a 6 předmětů zajištěných Policií ČR odcizených z kostela sv. Havla v *Rasobčáči* (okres Kolín). Identifikace byla oznámena dopisy Policii ČR. Pracoviště přispělo k identifikaci 1 předmětu k kostela sv. Františka Serafinského v *Kováni* (okres Mladá Boleslav), který byl nabízen na aukci Dorothea ve Vídni, a 2 předmětů z kostela v *Pakoměřicích*.

Revize mobilářů kostelů a specifikace odcizených předmětů byla provedena (ve spolupráci s odd. PKP/R) v 17 objektech (*Debrž*, *Chocnějovice*, *Bezdědice*, *Ořech*, *Mníšek pod Brdy*, *Kolín*, *Bečváry*, *Kostelec nad Černými lesy*, *Neratovice*, *Lobkovice*, *Jílové u Prahy*, *Všejaný*, *Kovanice*, *Kostelní Lhota*, fara v *Miličíně*).

Celkem bylo vloženo do databáze spolu s odcizenými předměty 1453 uměleckých předmětů s 2600 zpracovaných obrázků. Z tohoto souboru připadá 1620 na barevnou fotografii, 560 na černobílou fotografii z evidenčních listů a z fotoarchivu a 420 na zpracovanou obrazovou dokumentaci z videozáznamů. K vložení do databáze je připraveno dalších cca 1000 naskenovaných obrázků převážně barevné dokumentace a 450 obrázků zpracovaných z videozáznamů.

Vyřizování agendy zákona č. 71/1994 Sb.:

V roce 2002 nebyla na SPÚSČ podána ani jedna žádost o vydání osvědčení. V rámci spolupráce s Diecézním konzervátorským centrem je přebírána obrazová dokumentace uměleckých předmětů ze žádostí o osvědčení pro zjištění, zda nepocházejí z krádeží.

Fotopracoviště

V roce 2002 prováděna fotodokumentace mobiliárních fondů v základní evidenci na *Konopišti* (černobílé foto), *Mnichově Hradišti*, *Žlebech* a v depozitáři kláštera voršilek v *Kutné Hoře* (digitální foto); digitální fotodokumentace interiérů zámků *Kokořín*, *Sázava*, *Hořovice*, *Březnice*, *Žleby*; fotodokumentace pro restaurátorské dílny, fotodokumentace pro oddělení PDP, reprodukce pro oddělení PKP a PKP-R, zvětšeniny z archivních negativů (krádeže) pro účely ISO.

Celkem:

fotografie černobílá	4 033 záběrů, 21 192 fotografií
fotografie barevná	1 274 záběrů, 4 520 fotografií
diapozitivy	137 ks
digitální foto	3 446 ks
skenování fotografií a další počítačové zpracování	150 ks

Pracoviště zajišťovalo průběžně nákup fotomateriálu, fotopřístrojů, jejich údržbu a zpracování barevných filmů pro ostatní oddělení.

Fotodokumentaci provádějí v terénu též jednotliví odborní pracovníci.

Fotoarchiv

Zajišťoval v průběhu celého roku zpracování fotografií a negativů (mimo fotodokumentaci zámeckých mobiliářů, která je ukládána samostatně):

nemovitosti	3 912 fotografií, 3 312 negativů
movité předměty	2 938 fotografií, 2 873 negativů
počítačová evidence	2 425 záznamů

Bylo vyřízeno 136 požadavků (výpůjček, dotazů) badatelů, studentů atd., zadáno zhotovení 656 fotografií pro identifikaci krádeží (6x více než v roce 2001).

Knihovna

Odborná knihovna SPÚŠČ po celý rok zajišťovala komplexní péči o knihovni a časopisecký fond ústavu a zajišťovala odborný knihovnický servis pracovníkům ústavu.

Evidovaných čtenářů	83
Počet návštěvníků knihovny	1 119
Výpůjčky knih	prezenční – 1 723 mimo knihovnu – 663
Výpůjčky časopisů	prezenční – 865 mimo knihovnu – 436
Celkem výpůjčky	prezenční – 2 588 mimo knihovnu – 1 099
Meziknihovní výměna v rámci ČR	11 knih
Mezinárodní výměna	21 knih
Bibliograficko-informační služba	78

Nákup:

knihy	439
časopisy	44
sborníky	26
noviny	1

(při nákupech získána celková sleva 19 398,50 Kč)

Probíhala rekatalogizace knihovny a katalogizace nových knih podle mezinárodních pravidel AACR2, bylo zakatalogizováno 4 202 knih.

Rovněž byla vytvořena a předána příruční knihovna archeologického pracoviště (239 položek).

Petr Vácha
vedoucí oddělení

ODDĚLENÍ PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKY (PKP)

■ Úsek péče o památky architektury, stavitelství a urbanismu, úsek péče o specifické druhy nemovitých kulturních památek a úsek koncepční

Hlavní náplní odborné práce oddělení bylo pochopitelně zajišťování všech odborných povinností vyplývajících ze zákona č. 20/1987 Sb. v platném znění, především z § 14 tohoto zákona. Významná pozornost při tom byla věnována kvalitě zpracování odborných vyjádření a odbornému památkovému dohledu na opravách památek.

Personální vybavení oddělení nebylo stále ideální. Na začátku roku se podařilo zaměstnat a začít připravovat nového pracovníka pro MPR *Kutná Hora*. Odpovědí na inzeráty, nabízející místo památkáře v našem ústavu bylo velmi málo, a z těchto uchazečů byla pro práci použitelná minimální část. K určitému malému zlepšení došlo až v závěru roku.

Spolupráce s pověřenými pracovníky příslušných referátů okresních úřadů byla v jednotlivých okresech na různé úrovni, a to i v oblasti různých druhů památek na jednom okrese. Ve většině okresů byla spolupráce velmi dobrá. Podle vzájemné dohody o způsobu spolupráce byly v některých okresech konány společné služební cesty a společná jednání.

Poměrně rozsáhlá byla spolupráce s vikariátními techniky Pražské arcidiecéze na opravách a údržbě kostelů a far. Přes dílčí problémy v jednotlivých vikariátech a některé ne zcela shodné pohledy na využívání určitých materiálů a stavebních úprav, přináší tato spolupráce vesměs dobré výsledky.

I když stále dochází k požadavkům na eventualitu použití nevhodných materiálů při opravách památek, v roce 2001 bylo možné zaznamenat stále širší uplatnění materiálů tradičních. Při opravách řady střech se podařilo v mnoha případech prosadit zachování nebo obnovu tradiční pálené krytiny. U návrhů druhu použití pálených krytin hraje z hlediska investorů velkou roli pochopitelně otázka nákladů při kladení suchým způsobem, který má zajistit dlouhou životnost. Na stále více fasádách byl opět použit tradiční vápenný nátěr. U řady oprav krovů došlo ke zlepšení kvality tesařské práce. Při protézování narušených konstrukcí se uplatnily nové přesné celodřevěné tesařské spoje.

Velký rozsah agendy byl nadále v MPZ i MPR i některých památkových ochranných pásmech. Z měst s nejnáročnější agendou je třeba tradičně připomenout MPR *Kutnou Horu*, MPZ v *Mladé Boleslavi*, nebo *Brandýs nad Labem – Starou Boleslav*. V některých městech i v MPR *Kutná Hora* byl nadále určitý tlak na zřizování půdních vestaveb, tlak na nadměrný rozsah bouracích prací, náhradu historických konstrukcí i původních povrchových úprav. Stále je problematická úroveň projektové přípravy.

Jistě se podařilo realizovat řadu zdařilých akcí. Jejich výčet může být pochopitelně do jisté míry subjektivní. Někdy se na relativně méně příznivém výsledku, který však vyžadoval často velké úsilí, může podílet i chybné provedení pouze jednoho detailu. Připomeňme tedy alespoň některé příklady zdařilých akcí – obnovu kostela Nanebevzetí P. Marie v *Sedlci*, věže kostela v *Křinci*, střechy kostela v *Drabobudicích*, střechy věže kostela ve *Zbyslavi*, obnovu fasády domu čp. 14 v *Dobrovízi*, kostelů ve *Velkých Popovicích* a *Zvoleněvsi*, v konečné podobě obnovu fasád zámku ve *Slabcích*, z celkového pohledu obnovu areálu tvrze ve *Vrchotících*, nebo záchranu části sýpky – tvrze v *Nebovidích*, obnovu domu č. 11 v *Kluckych Chvalovicích*, nebo obnovu interiérů zámku v *Brandýse nad Labem*. Za zdařilý výsledek je třeba někdy považovat i samu skutečnost, že oprava ohrožené památky byla vůbec zahájena.

V následujícím textu je uveden přehled práce v jednotlivých okresech. Stejně jako v minulých letech je koncipován především jako přehled oprav a úprav památek a nemovitostí v plošně chráněných územích. Za každou opravou se však skrývá náročná práce příslušného odborného pracovníka, od projednávání, konzultací, průzkumů, odborného vyjádření po památkový dohled. Vylíčit podrobněji vše, co musí památkář při řadě akcí udělat, řešit nebo vysvětlovat, by vydalo na mnohonásobně větší vyprávění. Charakteristika práce v jednotlivých okresech není pochopitelně rovnoměrná, rozsah textu však ukazuje náročnost a rozsah odborné práce v jednotlivých částech kraje. Přehled je nepochybně základní informací o opravách památek, využitelnou i v budoucnosti.

Okres Benešov

Stejně jako v uplynulých letech pokračovala oprava několika památek subvencovaná Programem záchran architektury dědictví. V *Popovicích* byl nad severním křídlem tvrze proveden nový krov včetně provizorní krytiny a opravy komínů. Obnova krovu i další drobnější opravy – oken, omítek – byly sle-

Prácheň (okres Benešov), obytný dům v areálu zámku. Jednou z dlouhodobých akcí, subvencovaných z Programu záchrany architektonického dědictví, je i obnova areálu zámku. Uplynulá léta pochopitelně patřila krovům a střechám. Na všech budovách je obnovována krytina z pálených tašek bobrovek i s uplatněním tradičních volských ok (foto J. Žížka, zima 2003).

dovány na pravidelných kontrolních dnech. Statickým zajištěním klasicistní části, obnovou krovu a krytiny a opravou fasády v dobré kvalitě pokračovala oprava zámku v *Prácheň*. Na tvrzi ve *Vrchotvicích* byla řemeslně kvalitně provedena oprava další části hodnotného krovu nad východním křídlem chlévů. Ve *Voticích* probíhala oprava krovu nad lodí a presbytářem kostela sv. Václava spojená s výměnou pálené krytiny. Následovala obnova fasád. Veškeré práce byly provedeny v dobré kvalitě. Obdobně lze hodnotit celkovou obnovu východního křídla zámku ve *Vlašimí*, kde bylo dokončeno statické zajištění zříceně severní části a probíhala oprava interiéru a východní a jižní fasády. Na jihozápadním křídle zámku provedena oprava krovu, obnova krytiny z tašek bobrovek, oprava fasád s obnovou oken. Dále byla realizována oprava dvorní fasády konířny. Práce na všech částech zámku probíhaly v dobré spolupráci s odborným pracovníkem SPÚŠČ.

Z dalších významných oprav zámeckých areálů je třeba uvést kvalitně realizovanou opravu opevnění jižní předsunuté bašty hradu *Český Šternberk*. Byla doplněna zřícená jižní část hradby, přezděny rozvolněné koruny, staticky zajištěno narušené zdivo a opraveno spárování.

V rámci Programu regenerace proběhly pouze konzultace stavební opravy související s opravou varhan kostela sv. Vavřince v *Prácheň*.

Řadu let probíhající náročná oprava *Komorního Hrádku* pokračovala celkovou opravou významné místnosti (č. 23) v Novém zámku, kde byly restaurovány nástěnné malby a štuky, opraveny parkety, deštění a dveře. Přípravována byla rozsáhlá a náročná akce – statické zajištění východního a severního křídla starého zámku. Provedlo se podepření a za nezbytných průzkumů probíhalo rozkrývání konstrukcí. Ve *Vlašimí* byla realizována obnova vnější omítky a vnitřní úpravy tzv. Starého hradu. Nadále problematické bylo pokračování opravy a úprav bývalého pivovaru v areálu zámku. V *Odlochovicích* pokračovaly stavební úpravy hospodářského dvora pro sociální účely. I když je akce realizována za značných kompromisů, daří se zachovat hmotu staveb s většinou původních konstrukcí. V *Jemništi* byla dokončena oprava fasád zámecké konířny. Ve *Vrchotovicích Janovicích* byl zdařile opraven severní štít budovy čp. 2 v předdvorí, proběhly stavební úpravy hospodářské budovy dvora a obnovena část zříceně ohradní zdi zámeckého parku. V *Louňovicích pod Bláníkem* bylo realizováno statické zajištění části jižního křídla zámku.

Votice (okres Benešov), detailní pohled na část severní fasády kostela sv. Václava. Ve dvou stavebních sezónách se za vydatné podpory z Programu záchrany architektonického dědictví podařilo obnovit střechu věže i celého kostela a provést opravu fasád. Fasády si zachovaly poměrně jednoduchou úpravu, danou relativně novodobou kompletní výměnou někdejších barokních omítek (foto J. Žížka, zima 2003).

Vrchotice (okres Benešov), pohled do krovu stodoly v hospodářském dvoře. Za subvencování z Programu záchrany architektonického dědictví již několik stavebních sezón probíhá oprava areálu hospodářského dvora s tvrzí. Kromě střechy vlastní tvrže se podařilo postupně opravit velkou část krovů a střech hospodářských budov, které obecně patří mezi nejobroženější historické stavby. Oprava krovu stodoly s téměř výjimečně dochovaným barokním krovem a střechou pokrytou bobrovkami je nepochybně ukázkou zdařilé akce. Poněkud diskutabilní může být uplatnění pojistné fólie pod krytinou, které je však v daném případě jistě odůvodnitelné nezbytným zajištěním co nejdříve životnosti opravy. Navíc je zde zajištěno důkladné provětrávání konstrukce (foto J. Žížka, zima 2003).

Za podpory z havarijního střešního programu se podařilo dokončit opravu krovu a střechy pravého křídla zámku v *Lidkovicích* a opravit zdivo a omítky ovčína ve *Vlčkovících*. V *Libouni* pokračovala oprava kleneb v přízemí a stropů nad 1. patrem a arkád zámku. V *Kamberku* pokračovala obnova zastřešení budovy tvrze poškozené požárem a probíhaly stavební úpravy stodoly. V areálu zámku v *Lešanech* byla realizována celková obnova špýcharu pro nové využití. V *Tvoršovicích* probíhala celková obnova přízemí i 1. patra zámku pro ubytovací účely. Restaurován byl altánek v parku, přemístěný na původní místo. Nepříliš odborně byly prováděny dílčí dozdivky a konzervační opravy zdiva zřícenin hradu *Zbořený Kostelec*, realizované částečně bez závazného stanoviska. Problémy s respektováním závazných stanovisek a špatná spolupráce provází i opravu zámku v *Neustupově*. V rámci přípravy často rozsáhlých oprav zámeckých budov byla projednávána projektová dokumentace na zámek v *Čechticích* a *Pyšelicích*. V *Červeném Újezdě* se dokončila obnova interiérů vily Vallila.

Opět probíhaly dílčí opravy několika kostelů. Ve *Šlapánově* byla opravována fasáda věže kostela Nanebevzetí P. Marie, fasády se opravovaly i na kostele sv. Jiljí ve *Vlašimi* a částečně na kostelích sv. Petra a Pavla ve *Zdislavicích* a sv. Víta v *Radošovicích*. Na *Chvojnu* proběhly opravy omítek a byly restaurovány malby v interiéru kostela sv. Jakuba. Oprava interiéru se uskutečnila i v kostele sv. Lukáše v *Křečovicích*. Kromě opravy a výmalby interiéru byla opravována fasáda kostela Věch Svatých v *Třebešicích*. Na kostele sv. Anny ve *Zdebuzevsi* předcházela oprava fasád oprava střech. Krov a střecha se opravily nad lodí kostela sv. Petra v *Načeradci*. Na kostele sv. Martina ve *Vrchotových Janovicích* byla realizována z místního podnětu rekonstrukce původní střechy věže, která nahradila střechu provizorní. Byla dokončena obnova šindelové krytiny na střeše kostela sv. Klimenta na hradišti *Lštění*. Šindelová krytina s krovem se opravila i na střeše kostela Nejsvětější Trojice v *Psářích*. V *Libouni* v rotundě sv. Václava byla dokončena první etapa restaurování nástěnných maleb.

Řada akcí, řešená zejména na nepravidelných „kontrolních“ dnech, probíhala v jediné městské památkové zóně v okrese v *Sedlci – Prčici*. Dá se říci, že opět došlo k určitému zlepšení a klesl počet neprojednaných oprav. Běžná agenda byla řešena i v ochranných pásmech – nejvíce akcí bylo v OP v *Sázavě*.

K řadě připravovaných akcí, týkajících se památek i nemovitostí v plošně chráněných územích, byla zpracována odborná vyjádření. Celkem bylo zpracováno 39 vyjádření k územně plánovací dokumentaci.

Významnou část odborné práce tvořily průzkumy, související zejména s výše uvedenými akcemi. Při průzkumu fasád zámku v *Prčici* byla odkryta iluzivní okna. Průzkum fasád kostela ve *Voticích* prokázal novodobý původ omítek. Průzkum vnějších, případně vnitřních omítek byl proveden na budově čp. 2 ve *Vrchotových Janovicích*, na zámku v *Tvoršovicích*, na kostele ve *Chvojně*. V kostele sv. Anny ve *Zdebuzevsi* byly zjištěny fragmenty nástěnných maleb na východní stěně presbytáře, kde bylo zachyceno i zazděné gotické okno. Na fasádách byly dokumentovány zbytky gotických omítek, na věži zazděné okno s omítkovou paspartou. Při průzkumu odkryté části fasád se podařilo zjistit rozsah dochování gotického zdiva kostela ve *Zdeslavicích*. Zachovaným detailem je opět gotické okno v presbytáři. Na zámku ve *Vlašimi* doplnily některé nově zjištěné poznatky původní SHP. Jde zejména o gotické zdivo – snad brány zachycené v čp. 4. Dílčí doplňky podrobnějšího průzkumu byly provedeny i na zámku v *Libouni* a na faře v *Čechticích*. Na řadě staveb prováděna dokumentace průběhu oprav.

Mezi nevýznamnější akce na úseku historických zahrad a parků nepochybně náleží dokončení architektonické studie rehabilitace zámeckého parku ve *Vrchotových Janovicích*. Prvním krokem před zahájením obnovy jsou pěstební opatření –

kácení dle dendrologického průzkumu. V *Jemništi* probíhaly podle předem projednané dokumentace zdravotní a kompoziční probírky a uvolňování kosterních dřevin. Byla zahájena obnova monumentální aleje před zámkem. Probírky uschlých a dožívajících stromů probíhaly jako každoročně v zámeckém parku ve *Vlašimi*. Byla projednávána projektová dokumentace na obnovu zámeckých parků v *Tloskově*, *Prčici* a *Pyšelicích* a obnovu rybníka ve *Vlčkovících*. Nezbytné dílčí kácení proběhlo v parcích v *Komorním Hrádku*, *Lešanech* a dílčí zásahy u kostela ve *Voticích* a na židovském hřbitově v *Načeradci*.

Pro okres bylo zpracováno cca 450 odborných vyjádření.

Okres Beroun

Do programu Záchrany architektonického dědictví v okrese Beroun byly zařazeny opravy dvou významných kulturních památek – konventního kostela Zvěstování Panny Marie v augustiniánském klášteře Svaté Dobrotivě v *Zaječově* a zámku v *Nižboru*. Ve Svaté Dobrotivě byla realizována náročná oprava krovu nad trojlodím kostela, spojeného s trámovým stropem a stažení obvodovým věncem. Tesařské práce byly opět provedeny kvalitně s celodřevěnými spoji. Určité problémy, nakonec uspokojivě vyřešené, přineslo pokládání první vrstvy šindelové krytiny a osazení mansardové římsy. Byla dokončena oprava fasády presbytáře. Na zámku v *Nižboru* byla provedena oprava krovu a stropních konstrukcí nad další částí zámeckého paláce. Práce byly provedeny dle stanovených zásad a bylo pokračováno v duchu předcházejících oprav. V maximální možné míře byly respektovány prvky původního krovu. S obnovou krytiny z pálených bobrovek bylo do této části střechy citlivě vloženo několik drobných vikýřů ve tvaru volských ok. Z dalších prací je třeba uvést opravu čelní strany zámecké brány, kde bude nutné ještě provést určité tvarové korekce.

Za výrazného přispění havarijního střešního fondu a nového krajského fondu bylo rekonstruováno několik objektů. Zejména došlo k opravě márnice při kostele sv. Jiljí v *Hořovicích*, která byla v důsledku dlouholetého zanedbávání v havarijním stavu. V první fázi oprav bylo provedeno statické zajištění stavby, dále se přikročilo k opravě a dílčí úplné obnově krovu a krytiny. Práce proběhly v dobré kvalitě. V *Hořovicích* dále došlo k částečné opravě krovu a střešní krytiny nad bývalým františkánským klášteřem. Oprava proběhla v západní části stavby, došlo k výměně některých dožilých trámů v krovu a dožilé krytiny. Havarijní střešní program dále částečně financoval i dokončení oprav kostela sv. Jiří v *Tmani*, zejména jeho fasád. Výsledek opravy poněkud poznamenalo opožděné oznámení o zahájení. Postup a způsob provádění tedy nemohl být včas upřesněn, došlo ke zbytečnému odstranění části omítek a k nepřesné interpretaci detailů. I po následné částečné nápravě je velmi zřetelný rozdíl mezi prací dvou firem, které se na opravě v uplynulých dvou letech podílely. Další akcí, která pokračovala s přispěním havarijního fondu, byla další fáze opravy krovu a obnovy střešní krytiny barokního zámku v *Lužicích*, kde došlo i k opravě stropních podhledů v prostorách schodišťové podesty v patře.

V rámci Programu regenerace byla v *Berouně* zahájena celková rekonstrukce Duslovy vily. Celoplošná štukatérská oprava fasády byla provedena zdařile. Došlo k zajištění kamenické výzdoby severního a jižního průčelí vily a dále byly odlity nové prvky pro hlavní konzolovou římsu pro místa, která byla zcela destruovaná v důsledku zatékání. V rámci krajinné památkové zóny *Osovsko* byla již tradičně projednávána řada návrhů na novostavby rodinných domků či rekreačních chat a dále i několika úprav stávajících domů původní historické zástavby. Projednávání těchto návrhů probíhalo převážně bez vážnějších názorových střetů. Naopak náročnější bylo projednávání záměrů vlastníků a pronájemců objektů v památkovém ochranném pásmu hradu *Karlštejn*. V tomto roce se podařilo ve spolupráci

Beroun, dům čp. 89, detail štukové výzdoby průčelí. Dům čp. 89 si snad jako jediný z domů na náměstí v Berouně dochoval přes překrytí tvrdým štukem autentické architektonické členění průčelí, pocházející z pozdního 18. století. Zachování původních tvarů s nátery doložil i orientační sondážní průzkum, prováděný „narychlo“ z výsuvné plošiny. Prosazení kvalitní opravy původních článků bude vzhledem k přístupu majitele, vyžadujícího jinou kvalitu, kterou může zaručit pouze nové dílo, značně náročné (foto J. Žižka, 2002).

s Okresním úřadem v Berouně prosadit odstranění několika zcela nevhodných výkladců a prodejních prostor a ploch, umístěných v oplocení domů, jež hrubě znehodnocovaly prostředí karléstjanského podhradí.

V Berouně byly projednávány návrhy na opravy průčelních fasád a vnitřních stavebních změn domů a také již tradičně návrhy vkládání půdních vestaveb a s tím spojeným umísťováním vikýřů a střešních oken do ploch střech. Po průzkumu bylo zpracováno podrobné vyjádření k opravě průčelí domu čp. 89, nejhodnotnějšímu v Berouně. Ve městě došlo během roku k několika často náročným jednáním s projektanty, kteří zpracovávají projekty novostaveb v rámci památkové zóny.

Zcela novým problémem se ukázaly být srpnové povodně, které napáchaly škody zejména v samotném městě Beroun. Po opadnutí vody byly zahájeny opravy poškozených domů historického centra města, které byly prováděny často spontánně a ve většině případů bez jakéhokoli projednávání. Opravy byly detailně projednávány pouze v Jenštejnském domě – muzeu a několika málo dalších objektech. V Havlíčkově ulici byla povodeň dalším podnětem k odstranění posledního zbytku historické zástavby. Povodně s sebou přinesly také tlak na výměnu původních výplní okenních otvorů za plastové.

S podporou Programu péče o VPR a KPZ proběhla celková obnova střechy a fasády bývalého úřednického domu čp. 52 v Osově. Dlouhá léta opuštěný a velmi zchátralý objekt, který se nachází v KPZ Osouško, byl díky zájmu nového vlastníka obnoven do původní podoby. Akce zahrnovala citlivou opravu krovu a výměnu střešní krytiny s použitím pálených bobrovek, obnovu komínových těles a fasády v původním členění, včetně opravy a výměny oken. Hodnotná barokní fasáda štítového domu čp. 89 na náměstí byla podrobena důkladnému průzkumu vrstev omítek z výsuvné plošiny. V Litni proběhla dokumentace rozkrytých částí krovu a stropních konstrukcí.

Na okrese bylo zpracováno na cca 200 odborných vyjádření.

Okres Kladno

Do Programu záchrany architektonického dědictví byla zařčleněna obnova kostela Nejsvětější Trojice ve Smečně. Dokončovala se oprava statiky objektu, tesařské protězy a stažení obvodových zdí kostela. Současně byla překládána prejzová krytina za nové keramické prejzy. Byly vtypovány partie, které budou opraveny a doplněny v další etapě. Restaurovaly se omítky

Liteň (okres Beroun), pobled do krovu mansardové střechy západního křídla zámku. V roce 2002 probíhala za určité podpory z havarijního střešního programu oprava krovové konstrukce zámku. Jako obvykle bylo nutné provést rozsáhlé opravy v oblasti pozednice. Při opravě byl prováděn operativní průzkum, který zachytil zbytky renesančních stropů a původní barokní úpravu, kdy fasádu ukončoval rytmus zblaví vazných trámů (foto J. Žižka 2002).

velké věže, starší provedení sgrafitové římsy. Práce probíhaly plynule, za průběžného dohledu bez větších problémů, kvalita prací je dobrá.

Značně náročná byla oprava kostela sv. Jiří ve Velvarech, kde byla provedena sanace při západním štítu. Citlivě se podařilo provést velmi komplikovanou sanaci renesančního štítu tvořeného dvojitou, poměrně subtilní kamennou zdí se vzduchovou mezerou a nedostatečně provázanou navzájem. Obnovena byla do štítu zazděná, zcela uhnílá plná vazba. Podařilo se celkem kvalitně obnovit vápennou omítku fasády štítu, opatřenou vápenným nátěrem s restaurováním kamenných dekorativních prvků a vlysu v horních partiích štítu. Ve štítové západní stěně bylo obnoveno dlouhodobě zazděné kruhové okno v úrovni kůru. Jinak vcelku zdařilou realizaci pokazila oprava kamenných říms s nesmyslnou černou úpravou povrchu. Ve Zvoleněvsi byla obnovena fasáda na severní straně lodi a západní štítová strana kostela sv. Martina. Nátěr v dvoubarevné kombinaci byl proveden ve vápenné technologii. Dále se se opravila kamenná ostění oken a dveří, byly osazeny nové vstupní dveře zhotovené dle původních, poničených vandaly. Při opravě byla dobrá spolupráce s iniciativními zástupci obce. Vzhledem k havarijnímu stavu řady historických budov v areálu zámku v sousedství kostela je třeba jeho opravu považovat za velmi významnou. V Kmetiněvsi se podařilo zahájit opravu opuštěného a zdevastovaného kostela sv. Václava. Byla provedena oprava narušených částí krovu a střechy, přezdění narušeného zdiva s vysazením římsy a obnoveno zřícené těleso schodiště při jižní obvodové zdi. Opravou omítek sakristie pokračovala postupná oprava objektu farního kostela v Hořešovicích opravou sakristie. Byla dokončována oprava střechy kostela sv. Jakuba Většího v Řisutech položením nové krytiny z bobrovek, opravou koruny západního štítu. Následně byla započata oprava fasád. Původní omítky zůstaly zachovány alespoň v nutném rozsahu jihovýchodní části jižní fasády s malovanou výzdobou. Nové vápenné omítky se prováděly přibarvované ve hmotě, což následně vedlo ke značné živosti výsledného povrchu. Z památkového hlediska je ale výsledek malebný a ve svém dopadu i příkladný, pokud nebude v zápětí překryt dalším nátěrem. Současně byly obnoveny omítky i na sousední zvonici. Za podpory z havarijního střešního programu byla obnovena střecha věže kostela sv. Havla v Tuchlovicích. Krov byl vcelku sejmout, na zemi opraven a navrácen zpět. Ve Zlonicích byla kvalitně obnovena boha-

Smečno (okres Kladno), kostel Nejsvětější Trojice, detailní pohled na část římsy věže. Sgrafitová výzdoba, již v minulosti novodobě obnovena, byla zajištěna, doplněna a konzervována (foto E. Volfová, 2002).

tě členěná severní a západní fasáda budovy děkanství včetně opravy zdiva a omítky střešních vikýřů, vyspravení narušené prejzové krytiny, obnovily se části klempířských prací na střeše. Po zvážení byla stávající monochromní fasáda obnovena v dvoubarevné kombinaci silikátového nátěru s užitím červeného odstínu pro hlavní plochy a světlého okru pro architektonické články.

Ve *Šlapanicích* se s lokálními vysprávkami krovu podařilo opravit střechu barokní sýpky. Nové využití – krouhárna zelí – chrání sýpku před pozvolnou devastací. V *Dřetovicích* byla dokončena sanace krovu nad lodí a obnova fasád kostela sv. Václava a osazeny ochranné mříže u všech dveří do kostela. Kvalitně, tradičním tesařským způsobem byly realizovány lokální opravy krovu kostela sv. Vavřince v *Klobukách*, kde následovala oprava štítu a severního úseku fasády. Byly obnoveny okenní výplně a výmalba v interiéru. V *Hobšovicích* se podařilo dokončit obnovu narušených omítek a zdiva v interiéru a opravu stropního podhledu kostela sv. Václava. Následovala výmalba interiéru a venkovní úpravy.

Ve *Velvarech* – *Malovarech* pokračovala oprava zdevastované a havarijní kamenné hřbitovní zdi u Všech Svátých. V *Nabědíně* byly dokončeny fasády nevyužívaného kostela včetně vstupní branky. V městských památkových zónách *Velvary*, *Zlonice* a v památkovém ochranném pásmu v *Lidicích* probíhaly konzultace individuálních stavebních akcí s obvyklým usměrňováním požadavků tak, aby byly v souladu s charakterem místní tradice a zájmy památkové péče. Za přispění z Programu regenerace se opravovalo jižní průčelí barokního martinického špýcharu ve *Slaném*, který je doposud spíše pouze sporadicky využíván. Projekt opravy nebyl bohužel v rozpracovanosti konzultován, nekonaly se řádné kontrolní dny. Dá se říci, že výsledný dojem opraveného průčelí je sice uspokojivý, omítky jsou dobře opravené, nátěr příznivý. Výsledek však poněkud kazí přemrštěný rozsah oplechování a modelace nárožních čučků. Ve *Slaném* pokračovala i rozsáhlá oprava budovy bývalého hejtmanství čp. 114. Po dobu oprav byly dílčím způsobem konzultovány jednotlivé fáze oprav a upřesňovány detaily a úpravy povrchů. Stav dochovaných úprav povrchu historického sklepa nepříznivě ovlivnila klimatizace. Na restaurátorskou fixaci nebylo ze strany investora přistoupeno. Provedený výsledek není přesvědčivý a odpovídá překonanému pojetí prováděnému spíše v minulosti. Přesto celkový dojem z rekonstruované stavby je příznivý a prostřední náměstí a historického jádra prospěšný. V důsledku nadměrných srážek posledních let došlo k havárii ve sklepních prostorách budovy slánského děkanství, kdy se provalilo přístupové schodiště, zatopil se sklep a hrozila des-

Velvary (okres Kladno), pohled na západní štít kostela sv. Jiří. V roce 2002 byla realizována náročná oprava štítu kostela se zazděnou, zcela zničenou vazbou krovu. Při následující obnově fasády se vcelku kvalitně podařilo opravit štukovou výzdobu vlysu. Ostatní členění západního průčelí již dávno zaniklo. Výsledek nepříznivě poznamenala oprava kamenných říms s přežívajícím a těžko pochopitelným nešvarem – přízpůsobením celého povrchu lokálně zčernalým místům. Úprava, provedená v rozporu s odbornými požadavky a navíc technologicky obtížně odstranitelným způsobem, je ilustrací jednoho z problémů, se kterými se památkář setkává a který ztěžuje jeho práci. S neprofesionálním přístupem pracovníků firmy – tak jako v tomto případě, se lze bohužel stále setkat i tam, kde by vzhledem k dlouhodobé praxi bylo možné očekávat kvalitní výsledek (foto J. Žizka, zima 2003).

trukce větší části objektu. Na základě projednaného projektu bylo realizováno statické zajištění sklepních prostor a navazujících konstrukcí.

Tak jako v každém roce byla v MPZ *Slaný* konzultována a projednávána celá řada stavebních úprav, výměn oken, krytiny apod. V rámci Programu regenerace pokračovala i oprava budovy děkanství ve *Smečně*. V patře byl restaurován a opětně sestaven po statickém zajištění stavby renesanční malovaný záklopový strop a následně byly restaurovány doposud pouze fixované malované omítky. Práce byly provedeny zodpovědně citlivě a hlavně se podařilo dokončit pro nedostatek financí léta odkládanou etapu. Po letech náročných oprav se konečně podařilo dokončit restaurátorské a štukatérské práce uvnitř kaple s hrobkou Clam-Martiničů, která byla slavnostně při této příležitosti zpřístupněna.

Po desetiletích, kdy byla zanedbávána údržba, bylo přikročeno k postupné opravě významné moderní architektury – vily Amálky v *Kladně*. Vedení města vyměnilo bez konzultace a stanoviska většinu velkých oken za bílá plastová. Proto jsme vstoupili do jednání a snažili se alespoň ovlivnit průběh dalších

Zvoleňves (okres Kladno), pohled na západní průčelí kostela sv. Martina po opravě fasády. V rámci pokračující obnovy tobo-to významného vrcholně barokně přestavěného kostela byla v roce 2002 kvalitně opravena velká část fasád. Zvláště v této části okresu je oprava alespoň jedné památky v obci velkým přínosem. Velmi smutnou skutečností však je, že opravený kostel výrazně kontrastuje s areálem opuštěného a zničeného zámku i monumentálního dvora v sousedství (foto J. Žižka, zima 2003).

Zlonice (okres Kladno), detail architektonického členění štítu děkanství během opravy, která byla prováděna schopnými štukatéry, kdy kvalita jejich práce plně odpovídala mimořádné kvalitě dienzenhoferovského zabradního průčelí budovy (foto J. Žižka, 2003).

oprav a výběr materiálů. Problémy nastaly už při obnovování fasád, kdy byla požadována obnova původní strukturované omítky, která prozatím nebyla realizována, ani výběr vzorků, pouze bylo provedeno omítkové jádro. Výměnu malého zbytku oken jsme i v rozhodnutí podmínili opravou stávajících či výměnou za dřevěná. Během loňského roku byla dokončena oprava fasád jedné z nejvýznamnějších budov moderní architektury na Kladně, gymnázia od Aloise Dryáka. Bohatě zdobená secesní, originálně tvořená štuková výzdoba byla poměrně pečlivě očištěna a spolu s ostatními plochami doplněna a opatřena silikátovým nátěrem okolořného odstínu. Uplatnění tradiční vápenné technologie se nepodařilo prosadit. Oprava fasád jinak proběhla bez větších problémů zdaleka.

V roce 2002 byla provedena celková oprava krovu a výměna střešní krytiny domku čp. 19. v památkové rezervaci *Třebíz*. V rámci obnovy byly použity opět pálené tašky bobrovky. V usedlosti čp. 2 v *Sakách* byly dokončeny restaurátorské práce na obnově roubené konstrukce bývalé dymné jizby v obytném stavení, datované do roku 1494. Stav konstrukce, která byla po několik staletí z vnější strany obezděna a z interiéru omítnuta silnou vrstvou hliněné omítky, byl zejména v čelní stěně s okny velmi špatný. Destrukce dřeva dřevokaznými škůdci a hnilobou zde dosahovala vysokého stupně, ostatní části konstrukce se však dochovaly v relativně dobrém stavu. V rámci obnovy byla provedena celková konzervace dřeva s lokální petrifikací nejví-

ce poškozených částí. Vzhledem k požadavku vlastníka a využití místnosti k bydlení byla jako konečná úprava provedena opět hliněná omítky podle původního stavu. Část roubené konstrukce zůstala odhalena včetně dřevěných kolíků, které zpevňovaly silnou vrstvu omítky. V *Sakách* probíhaly současně také práce na celkové obnově cenného, léta neobydleného domu usedlosti čp. 7. Díky změně vlastníka a jeho velkému zájmu i pochopení pro citlivý přístup byla provedena celková obnova krovu, výměna střešní krytiny a oprava zdiva objektu a celého interiéru. Jako střešní krytina byly použity opět pálené bobrovky. Bohatě tvarovaný hlavní štít domu byl v narušené části opět dozdělán z místní opuky do původního stavu s korunnou krytou ručními prejzy.

Na uvedených opravách byl prováděn operativní průzkum a dokumentace. Je třeba připomenout například fasády kostela v *Řisutech* nebo detaily zdiva i postup prací na statickém zajištění budovy děkanství ve *Slaném*. Na fasádách kostela ve *Zvoleňvesi* byly zachyceny významné pozůstatky raně středověké výstavby. Ve *Zlonicích* byl proveden průzkum barevnosti fasád děkanství

Pro okres bylo zpracováno cca 230 odborných vyjádření.

Okres Kolín

V roce 2002 byla na okrese *Kolín* z programu Záchran architektury dědictví financována obnova čtyř objektů.

Saky (okres Kladno), detail stropu v interiéru domu. Při obnově interiéru domu čp. 7 byly použity tradiční technologie. Původní bliněné omítky zůstaly zachovány, jejich narušené části byly doplněny stejným materiálem. Na snímku je zachycen strop světnice v patře s nově doplněnou bliněnou omítkou (foto J. Berková, 2002).

V raně barokním františkánském klášteře v *Zásmukách* pokračovaly opravy na konventní budově a Šternberské kapli kostela Stigmatizace sv. Františka Serafinského. V letošním roce byl opraven krov nad severním křídlem a částí západního křídla konventu, datovaný do 19. století, jako střešní krytina byla položena bobrovka. Souběžně s tím byla dokončena oprava narušených pískovcových ostění a fasáda jižního průčelí směrem do zahrady. V klášterním kostele dále proběhly přípravy k výmalbě interiéru. Pro zjištění původní barevnosti a potvrzení či vyvrácení existence nástěnných maleb na klenbách byl proveden předběžný orientační průzkum nad západní kruchtou. Průzkumem nebyla existence nástěnných maleb potvrzena, nalezeny byly pouze dvě souvrství šedých vápenných nátěrů. Z programu záchrany byla v letošním roce dále financována výměna střešní krytiny na lodi pozdně barokního kostela Nejsvětější Trojice v *Drabobudicích*. Nekvalitně položená břidlicová krytina ze začátku devadesátých let 20. století byla vyměněna za vhodnější krytinu šindelovou, která zde má historické opodstatnění. Položení nové krytiny lze hodnotit jako velmi zdařilé a kvalitní, a to včetně vějířovitého skládání nároží a volských vikýřů. Krytina byla ošetřena cihlově červeným nátěrem a pro možnost další údržby do ní byly instalovány horolezecké háky. Součástí prací byla také obnova korunní římsy a vlysu, zatím pouze v jednovrstvé hrubé omítce, přičemž rekonstrukce původních architektonických článků je plánována na příští rok. Za podpory státních prostředků se dále uskutečnila celková obnova vnějšího pláště románského kostela sv. Jakuba Většího v *Rovně u Stříbrné Skalice*. Hlavním úkolem byla konsolidace režného pískovcového zdiva se zachovaným středověkým spárováním a červenou polychromií a se všemi prvky románského členění, detaily a stopami stavebního vývoje. Za účasti restaurátora – kameníka bylo vodní parou zdivo, zejména v partii soklu a v celé severozápadní části, plošně zbaveno řas a lišejníků a odzkoušeny a odsouhlaseny vzorky spárovacích vápenných malt a tmelících hmot kamene. Barevnost a struktura spárovacích malt se přizpůsobovala konkrétnímu místu stejně jako tvárné

Saky (okres Kladno), dům čp. 2, detail části roubené stěny po restaurátorském zásahu. Hliněné omítky jsou zachyceny před provedením vápenného nátěru (foto J. Berková, 2002).

směsi umělého kamene, kterými byly vytmeleny trhliny a odchlíplé krusty místního, poměrně nestabilního červeného pískovce. V závěru byly provedeny barevné retuše. Režné zdivo bylo též opatřeno konsolidačním a také slabým roztokem hyfrobizačního nátěru, přičemž důraz byl kladen zejména na namáhanou soklovou a severozápadní část. Z ostatních kamenických prací byla souběžně provedena lokální oprava barokních ostění věže. Z prací zednických byla provedena oprava fasády západní předsíně s hlavní fabionovou římsou a vytažení profilované římsy východního štítu. V letošním roce byla též zahájena rozsáhlá obnova značně zchátralého pozdně barokního zámku v *Bečvárech*. Byla provedena oprava poškozených barokních krovů nad třemi křídly systémem protézování a položena pálená střešní krytina, imitace prejzové krytiny. Zároveň byla provedena obnova fasády a členění zděných volutových vikýřů a rekonstrukce prolamované atiky na východním průčelí. Zcela přezděna a domodelována musela být zejména jižní partie atiky, horní kamenné desky atiky byly odborně restaurovány. Přezděny a omítnuty byly také všechny komíny, přičemž jejich hlavy byly tvarově přizpůsobeny dle dostupné dokumentace a starších fotografií. V závěru této stavební etapy byl umístěn do krovu západního křídla původní a odborně zrestaurovaný pozdně barokní hodinový stroj, měděná stříška s hodinovým cimbálem byla osazena na hřeben střechy nad něj. Zrestaurovány, částečně zrekonstruovány a zčásti také pozlaceny byly hodinové ciferníky a ručky.

Bečváry (okres Kolín), detailní pohled na část architektonického členění vikýře na východní straně zámku. Součástí bohatého architektonického členění východního průčelí zámku v Bečvářech jsou pochopitelně i střešní vikýře, jejichž oprava byla prováděna v rámci obnovy střechy. Nezbytnou součástí přípravy kvalitní opravy byl průzkum upřesňující profilace a tvary deformované chybně provedeným omítkovým překryvem a doplňky. Záběr ukazuje část profilace římsy a volutu, ukončující páska lemující vikýř (foto J. Žižka, 2002).

Dráhbudice (okres Kolín), detail úžlabí obnovené šindelové krytiny mansardové střechy kostela Nejsvětější Trojice. Kvalitně položená šindelová krytina nabírající značně poškozenou a chybně položenou krytinu břidličnou, která pokrývala střechu po požáru na sklonku 80. let 20. století. Navrátila se tak původní krytina. Náročná oprava významného pozdně barokního kostela je realizována za podpory z Programu zachrany architektonického dědictví (foto E. Juříková, 2002).

Havarijní střešní program přispěl k částečné opravě čtyř objektů z okresu Kolín. Díky němu mohla být realizována další etapa obnovy krovu věže kostela v *Křečboři* z konce 19. století; konkrétně byla provedena replika zcela zničeného krovu, který bude na věž osazen až po zajištění střešní krytiny. V *Kostelci nad Černými lesy* v areálu pivovaru čp. 17 byla zase provizorně opravena střecha polygonálního mlatu, pozdně klasicistní stavby z druhé čtvrtiny 19. století. Z větších, závažnějších a bohužel také i nejzanedbanějších staveb došlo i přes nevoli vlastníků k částečné opravě krovu a přeložení krytiny na třech křídlech sýpky – původně renesanční tvrze v *Nebovidech*. V *Tuchorazi* bylo při obdobném přístupu vlastníka naopak nutné snést havarijní konstrukci částečně propadlého krovu a štít na západním křídle pozdně gotické sýpky. Tento postup je prvním krokem k zakonzervování zdiva budovy jako zříceniny. Optimálnější řešení je za daného stavu prakticky nemožné.

V okrese Kolín se program Regenerace městských památkových rezervací a zón týká měst *Kolína*, *Kouřimi*, *Kostelce nad Černými lesy* a *Českého Brodu*. V *Kolíně* byla ze státních prostředků financována další etapa obnovy středověkých hradeb a částečná oprava pláště budovy kolínské fary. Dle zkušeností

z minulého roku byly před spárováním lomového zdiva hradeb jihozápadní části vyzkoušeny a odsouhlaseny vzorky, přičemž se postupovalo metodou obětované vrstvy, při které jsou vytmelené spáry po zavednutí vymývány tlakem vody. Obnova rezného, spárovaného pláště fary se týkala partie východní brány a postupováno bylo obdobně jako u hradeb, pouze strhávání zavádlé omítky nebylo prováděno tak razantně a vodou. V *Kouřimi* se pokračovalo v restaurování středověkých maleb v kryptě sv. Kateřiny chrámu sv. Štěpána (viz odd. PKP/R) a v opravě městských hradeb. U hradeb bylo rovněž postupováno metodou obětované vrstvy, pouze složení, struktura a barevnost byla odlišná, přizpůsobená svému místu. V *Kostelci nad Černými lesy* byl z programu Regenerace proveden svrchní nátěr fasády zvonice kostela Sv. Jana Křtitele, který byl poslední etapou celkové obnovy a stavební práce pokračovaly také v areálu hospodářského dvora čp. 15. Plocha dvora byla srovnána a vydlážděna pro budoucí využití autobusového nádraží a provizorně byla opravena vjezdová brána. Kamenná, pozdně barokní brána ze západní části dvora byla po první etapě restaurování osazena ve dvore bývalé radnice čp. 41, která dnes slouží jako Městské muzeum. Z programu regenerace bylo rovněž

Rovná (okres Kolín), kostel sv. Jakuba Většího. V roce 2002 byly za subvencování z Programu zachrany architektonického dědictví restaurovány fasády známého románského kostela. Záběr, pořízený v rámci upřesňování rozsahu a způsobu restaurování, zachycuje část vlysu na severní straně apsidy před zahájením prací (foto J. Žižka 2002).

provedeno odvodnění jižní částí kostela sv. Andělů Strážných. V *Českém Brodě* pokračovala obnova kostela sv. Gotharda. Byl opraven krov nad bočními schodišti při západním průčelí, na které byla položena prejzová krytina. Omítka schodišť byla lokálně opravena a natřena ve zvolené bílošedé kombinaci. Současně byl také restaurátorsky opraven kamenný sokl západního průčelí. Předně byly citlivě odstraněny nevhodné cihelné a cementové plomby, konsolidována a dotmelená poškozená hmota a provedeno nové spárování. Struktura a barevnost spárovací malty a tmelící hmoty byly předem vyzkoušeny na vzorcích.

Z ostatních stavebních prací, které nebyly dotovány ze státních prostředků, proběhly zejména dílčí opravy vesnických kostelů a městských domů, ve dvou případech byly podniknuty přípravné kroky pro celkovou obnovu dlouho neobývaných vesnických panských sídel. Na kostele v *Zibohlavech* pokračovaly stavební práce, a to zdařilou rekonstrukcí plastického neorománského architektonického členění v partii východního štítu a horní části lodi. Jižní předsíni kostela v *Kozojedech* byla sanována stropní konstrukce, opraven krov a položena tašková krytina bobrovka, průčelí kostela ve *Veltrubech* bylo obnoveno s ohledem na zbytky neoklasistního členění. Již nutná obnova kostela sv. Prokopa v *Chotouni*, pravděpodobně dílo J. B. Santiniho ze začátku 18. století, byla zahájena opravou fasády západní věže, která pochází až ze začátku 20. století. Obnova lizénových rámců a okenních šambrán věže je poměrně kvalitní, stejně jako vápenný nátěr dvou okrových odstínů. Z městských domů pokračuje zásadní rekonstrukce u židovského domu čp. 147, letos byla velmi zdařile ukončena celková obnova domu čp. 127, kde se podařilo uchovat či v replice nahradit řadu historických prvků interiéru, z exteriéru je nutné vypíchnout citlivě osazení střešních vikýřů, položení břidlicové krytiny a podvěšení mansardové římsy. Průčelní fasáda z období první republiky byla rekonstruována dle dostupné historické dokumentace. V *Zásmukách* pokračovala oprava areálu zámku obnovou fasád vstupní věže, včetně atiky. Ze zanedbaných panských sídel proběhla příprava k celkové obnově zámku v *Molitorově* a areálu tvrze v *Lošanech*. Klasicitní, v jádru barokní zámek v *Molitorově* je stavebně cenný zejména pro účast architekta Dušana Jurkoviče na jeho poslední přestavbě v roce 1911, která mu dala konečnou, esteticky velmi působivou tvář. Přestože je řada interiérových prvků včetně mobiliáře již nenávrat-

ně ztracena, za pomoci dobové dokumentace bude možné mnohé z původní dispozice a architektonických doplňků zcela obnovit či alespoň naznačit. V případě věžové tvrze z konce či první poloviny 14. století v *Lošanech* půjde zejména o výměnu střešní krytiny, obnovu pláště a úpravy interiéru, v případě obytného stavení ze 17. století (s pozdějšími úpravami), které je také součástí areálu a je v havarijním stavu, bude statické zajištění obvodového zdiva, založení nového krovu a vodorovných konstrukcí a rekonstrukce kleneb v přízemní.

Další etapou pokračovala obnova střech objektů v areálu usedlosti čp. 37 ve *Veletově*. Značně problematickou se stala obnova střechy na domku čp. 32 ve *Starém Kolíně*, kde byly práce prováděny bez potřebných odborných znalostí na straně zhotovitele.

Žádost o vydání závazného stanoviska si vyžádaly také četné nemovitosti, které se nalézají v městských památkových rezervacích, zónách a pásmech. V těchto případech se jednalo o opravy krovů, výměnu střešní krytiny, opravy fasád a oken, úpravy výkladců, úpravy vnitřní dispozice, návrhy nových přístaveb a projektové dokumentace novostaveb. Každá z akcí byla posuzována individuálně tak, aby zamýšlená stavební činnost nenarušila hodnotu nemovitosti, vzhled jejího okolí a vývoj sídelního celku.

Na úseku historických zahrad a parků byla projednávána obnova parku v *Molitorově* a zásahy po vichřici v *Býchořích*.

Podrobnější průzkum byl prováděn zejména na fasádách věže v *Zásmukách*. Byly zde zachyceny stopy starší podoby věže a zbytky později zjednodušeného členění. Průzkum vikýřů zámku v *Bečvářech* byl soustředěn na upřesnění detailů profilací a barevnosti fasád.

Celkový počet odborných vyjádření byl cca 280.

Okres Kutná Hora

Za výrazného přispění z Programu zachrany architektonického dědictví pokračovala velmi náročná obnova kostela Nanebevzetí P. Marie v *Sedlci*. Hlavním úkolem bylo dokončení první etapy statického zajištění. Velmi kvalitně prováděná tesařská oprava krovu probíhala postupně nad jižním dvoulodím a dál nad východním ochozem s kaplemi. Byla osazena a aktivována táhla. Metodicky velmi pozoruhodnou akcí bylo nutné překlenutí částí několika polí kupulovitých kleneb. Práce byla prováděna tradičně, od ruky, s použitím původních cihel. Proběhlo restaurování severní fasády, spojené s obnovou oken, na které navázalo restaurování štukového členění interiéru přilehlého dvoulodí. Akce patří mezi nejúspěšnější v kraji. Za podpory z téhož programu pokračovala oprava poutního areálu s kostelem sv. Anny v *Sudějově*. Při opravě zajímavé střechy nad sakristií ve formě báně s lucernou bylo zjištěno značné poškození krovové konstrukce. Krovová konstrukce byla rozebrána a opět sestavena s maximálním použitím původních prvků. Ocenit je třeba opětovné použití většiny prvků barokních dřevěných říms. Střecha byla opět pokryta dřevěným šindelem s nátěrem tonovaným do červena. Zahájena byla obnova dvou kaplí bývalého ambitu, bylo provedeno statické a restaurátorské fixace nástěnných maleb V. Kramolína.

Tak jako v řadě uplynulých let byla řada akcí v *MPR Kutná Hora* začleněna do Programu regenerace. Na domě čp. 139 byla realizována obnova uličního průčelí včetně restaurování štukové výzdoby a pískovcových ostění. Tvrdá omítka z roku 1931 byla přestukována a opatřena dvoubarevným nátěrem. V přízemí byly otevřeny dva oblouky původních krámců a osazeny výkladce. Provedení těchto výkladců lze hodnotit jako zdařilé.

Probíhala celková rekonstrukce domu čp. 176. Uskutečněny byly úpravy dispozice přízemí i patra, vybudována půdní vestavba osvětlená střešními okny, jako krytina byla použita vlák-

Kutná Hora, pohled na střední část průčelí domu čp. 139 v Husově ulici. Průčelí významného kutnoborského domu bylo v roce 2002 kvalitně opraveno, s restaurováním štukové výzdoby a kamenných prvků (foto J. Žižka, 2003).

Kutná Hora – Sedlec, bývalý konventní kostel Nanebevzetí P. Marie, detailní pohled na konzolku na sloupu v severním dvoulodí, očištěnou od mladších narušených vrstev. V rámci náročné a rozsáhlé obnovy sedleckého kostela bylo zabájeno i restaurování štukových článků v interiéru (foto J. Žižka, 2002).

nocementová šablona. Opraveny byly fasády domu, kvalitně obnoveny frontony oken a římsy, nátěr fasády bude realizován v roce 2003. Za klad rekonstrukce lze též počítat zachování kamenné dlažby ve vstupním prostoru a dubových stupňů schodiště do patra. Pokračovala poněkud problematická obnova domu čp. 488. Proběhla oprava krovu a kvalitně řemeslně provedené pokrytí břidlicí. Dále pokračovaly práce na rekonstrukci interiéru, zejména obnova stropů. Probíhá celková rekonstrukce domu čp. 30, sledovaná na pravidelných kontrolních dnech. Malované stropy 2. patra byly po očištění pouze konzervovány a restaurátorsky byla retušována protézovaná zhlaví. Výsledek je velmi dobrý. Dále byly opraveny fasády domu a opatřeny sytější nátěrem ve dvou odstínech.

Dokončena byla oprava pláště kaple Nejsvětějšího Srdce Páně. Restaurována a okrovým nátěrem sjednocena byla štuková výzdoba, dále se restaurovaly kamenné prvky, kovářské doplňky, dveře, vitrážová okna, dále pak i ohradní zeď, plot a brána. Výsledek lze hodnotit jako velmi dobrý. Na střeše domu čp. 136 byly položeny pálené tašky bobrovky a na čelní valbě byla provedena kopie plechového vikýřku. Na domě čp. 174 byla dokončena oprava krovu a výměna střešní krytiny. Vzhledem k nutným zásahům do krovové konstrukce se jevílo jako možné využití celého podkrovního prostoru pro ubytovací účely. Provedena byla 1. a 2. etapa restaurování trámového zasklopného stropu v přízemí domu čp. 544. Výsledek je velmi kvalitní. Na střeše domu čp. 546 byly tašky bobrovky vyměněny za stejný materiál. Původní prvky krovu včetně jeho určité charak-

Kutná Hora – Sedlec, bývalý konventní kostel Nanebevzetí P. Marie, pohled na severní obvodovou stěnu boční lodi během restaurování. V první etapě restaurování fasád, prováděném v rámci celkové obnovy kostela, byly opraveny opěrné pilíře, římsa i kvádřové zdivo včetně spárování této části kostela. Poměrně zdařilý výsledek lze pokládat za vzorek pro další postup (foto J. Žižka, 2002).

teristické deformace byly ponechány. Došlo k obnově zadní fasády domu čp. 564. Na domě čp. 543 byla provedena obnova střechy čítající zesílení krovu, výměnu krytiny a obnovu klem-

příských prvků. Podařilo se zachránit dřevěný trámový strop mezi 1. a 2. nadzemním podlažím. V areálu arciděkanství čp. 1 byla realizována I. etapa statického zajištění a opravy ohradní zdi v zahradě objektu. V rámci této etapy byla přezděna podle schválené projektové dokumentace část stěny s přilehlým schodištěm, zbylé úseky byly očištěny a hloubkově spárovány. Spáry vyplnila měkkí okrová malta. Pokračovala další etapa obnovy bývalého akvaduktu přes Bylanku, která spočívala v daném roce v úpravě mostovky a v osazení zábradlí. S dobrým výsledkem byla dokončena obnova uliční fasády domu čp. 589/590. Kvalitně bylo opraveno i průčelí domu čp. 275, kde byla rovněž restaurována vstupní vrata a repasována okna. Po opravě krovu pokryly střechu pálené bobrovky. Detailní řešení zděných vikýřů, jejichž okna osvětlují nové podkrovní, se nejeví příliš šťastné. Na opravené fasádě domu čp. 335 byl uplatněn vápenný nátěr. Velmi příznivý je výsledek opravy fasády domu čp. 103, kde se podařilo obnovit některé zaniklé články. Obdobně lze hodnotit i opravu čp. 32 v Kremnické ulici. Byla obnovena barevnost průčelí domu čp. 406 a 436. Realizována byla obnova střechy domu čp. 26. Za odborné pomoci pracovníka našeho ústavu byly sejmuty a vhodně uloženy havarijní ukončující články z domu čp. 521. Větší rozruch vyvolala realizace domu, na místě zaniklé stavby na nároží Komenského náměstí a Mincířské ulice. Novostavba soudobého architektonického výrazu, schválená architektonickou komisí města, respektuje historické uliční linie a v podstatné části i hmotu okolních budov. Pozornost upoutává nárožní věž s poněkud diskutabilním opláštěním. V akci obnova původních vchodových dveří, vrat a oken byly realizovány restaurátorské práce na dveřích domu čp. 39, 369, 519, 564 a oknech domu čp. 275.

S velmi dobrým výsledkem bylo dokončeno restaurování omítek kaple Všech Svatých v *Sedlci*. Dokončena byla také rekonstrukce bývalých čeledníků v areálu zámku v sousedství objektu restaurace s obytným podkrovím. V interiéru byly použity trámy původních stropů, zbudován krov s valbovými vikýři a pokryt pálenou bobrovkou. Vzhledem k havarijnímu stavu a zcela jinému funkčnímu využití objektu lze přestavbu považovat za zdařilou.

V rámci MPR i památkového ochranného pásma probíhala řada jednání, konzultací týkajících se přípravy různých stavebních oprav, úprav, detailů firemních označení. Z významných akcí je možné připomenout obnovu střech kostela P. Marie na Náměstí, nebo opravu fasád fary v *Sedlci*.

V městské památkové zóně *Čáslav* pokračovala s přispěním z programu regenerace MPZ obnova objektu čp. 211, jehož součástí je úsek hradební zdi a jedna z bašt městského opevnění. Hotovy jsou fasády kromě úpravy hradebního zdiva, střechy, pokračují práce v interiérech. Proti obnově klasicistní fasády nebylo výhrad, za klad je možno označit opravu řady kvalitních interiérových okenních křidel ze 2. poloviny 19. století, dále zachování a obnovu krovu nad baštou. S podporou programu regenerace dále pokračovala obnova synagogy čp. 111, a to jednak výměnou střešní krytiny a opravou krovové konstrukce a jednak pokračující obnovou interiéru. Práce byly provedeny ve slušné kvalitě. Na kostele sv. Petra a Pavla pokračovala s podporou programu regenerace restaurátorská obnova kamenných ostění oken a obnova vitráží. Vitráže byly obnoveny citlivě s maximálním zachováním původních skel i výmalby. Rovněž restaurování středověkých okenních ostění proběhlo uspokojivě.

V MPZ *Nové Dvory* proběhla restaurátorská obnova vstupního portálu zámku. Portál vznikl ve svou stavebních etapách, jeho ostění pochází z renesanční fáze a supraporta z fáze raně barokní. Na ostění portálu i na supraportě byly nalezeny reliktů raně barokní červené barevnosti, patrné i na jiných místech zámku. Při obnově byl celek portálu sjednocen s ohledem na původní barevnost i na současný nátěr fasády. Dále zde probíhala obnova barokní branky do bažantnice vážící na cestu oso-

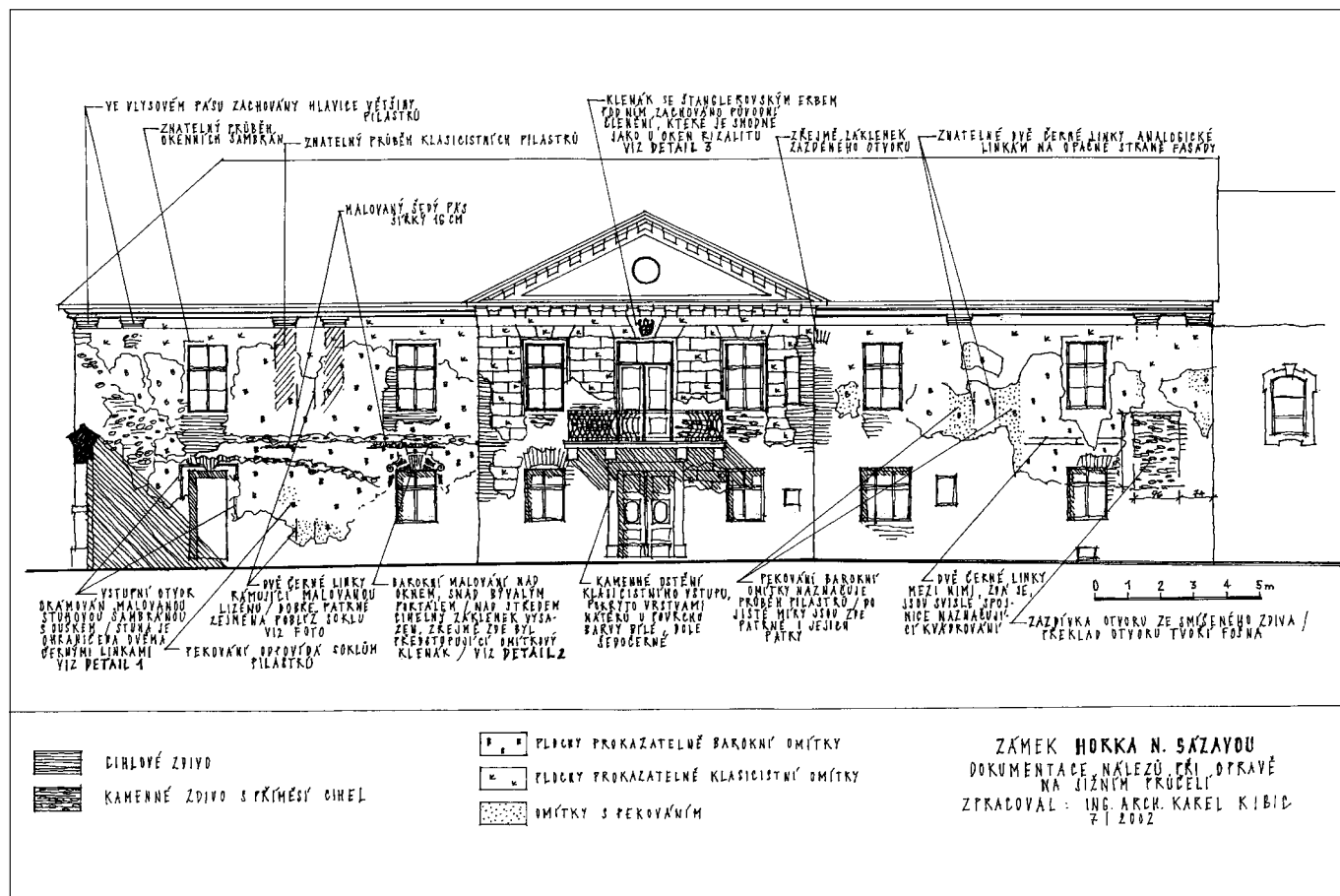
vě orientovanou na vstup do zámku. Štukatérské práce byly provedeny ve velmi dobré kvalitě, dále byl doplněn dřevěný plot a někde i sokl. Nátěr má být realizován v příštím roce. Výsledek je zatím velmi příznivý.

V areálu ochranného pásma zámku *Žleby* proběhlo pouze několik úprav. Vysazení římsy není příliš příznivé. Na náměstí byla opravena fasáda objektu čp. 64 včetně výměny nevhodných oken. Výsledek je lepší než předchozí stav; úprava nepoškozuje prostředí zámku *Žleby*. Velmi nekvalitně byly opraveny fasády neorenesanční objektu čp. 131. U zvonice na okraji srázu nad řekou byl obnoven nátěr krytiny ze dřevěného šindele a bednění zvonového patra. Výsledek působí příznivě.

Bezpochyby velmi pozitivní je skutečnost, že v uplynulých dvou letech mnoho venkovských zámků získalo nového majitele. Nový majitel zámku *Třebešice* započal velkorysou obnovu areálu již v předchozím roce opravou hospodářských budov – zejména sýpek. Na zámku byl obnoven krov, nikoliv precizně, ale s maximálním zachováním barokní konstrukce. Jako provizorní bylo připuštěno pokrytí umělou břidlicí. Mnoho práce bylo provedeno v interiérech. Přes všechny výhrady lze říci, že nedošlo ke ztrátám na památkové podstatě objektu. V roce 2002 došlo k prodeji dlouhodobě zanedbaného zámku *Hlízov*. Následně proběhla vcelku kvalitní oprava poloviny krovové konstrukce s obnovou krytiny z bobrovek. Stávající okna byla opravena. Opravy v interiérech majitel provádí s úctou k původním prvkům. Jediným výraznějším problémem bylo stavení v havarijním stavu u zámecké brány, které bylo po průzkumu a dokumentaci vzhledem k zcela havarijnímu stavu odstraněno. Započala obnova zámku v *Křeseticích* (sídlo Obecního úřadu). Střecha objektu byla kryta poměrně novým eternitem, který byl vyměněn za keramické tašky bobrovky. Byly provedeny drobné tesařské opravy krovu. Rozsáhlé stavební práce byly realizovány na zámku *Úmonín*, který rovněž získal nového majitele. Byla opravena a natřena plechová krytina, dále proběhla obnova fasád nádvoří a rozsáhlá obnova interiéru. Práce byly prováděny s ohledem na historické konstrukce a prvky. Oprava štukových prvků jak v interiéru, tak na fasádách je však bohužel nekvalitní, nerespektující památkové požadavky. Nového majitele získal i zámek v *Červených Janovicích*. Majitel provedl vyčištění areálu i samotné budovy, nátěr oken a provizorní opravu střechy a připravuje celkovou obnovu objektu. Mimořádným náletem je raně barokní, bohatě zdobený strop bývalého sálu, patrný z meziprostoru. Takto dochované jsou i stropy dalších místností, ovšem již s jednodušší štukovou výzdobou. Nový majitel tvrže v *Malešově* připravuje rovněž obnovu objektu, projednávána byla projektová dokumentace. Sporným bodem bylo řešení fasády bývalé sýpek.

Pokračovala obnova areálu zámku ve *Zbraslavicích*. Pozitivní je, že opravy se netýkají pouze samotné budovy zámku, nýbrž také jejího hospodářského příslušenství. V roce 2002 započala výměna střešní krytiny z tašek bobrovek na objektu rozsáhlé stodoly. Na samotné budově zámku pokračovaly ne zcela citlivé opravy interiéru. Započala obnova fasád s návratem jemného detailu, který do značné míry kopíruje původní stav (ne vždy jasný). Bohužel kvalita dosud provedených prací prozatím není dobrá. Ve *Zbraslavicích* byla dále opravována památkově chráněná budova školy (střechy, fasáda).

Na zámku v *Horce nad Sázavou* započala rozsáhlá obnova fasád, osekáná někdy v 70. letech 20. století. Opravě fasády předcházeli průzkum a dokumentace omítek; zejména na vstupní fasádě byla kromě ploch omítek klasicistních ve značném rozsahu zachována původní barokní podoba průčelí s malovaným dekorem. Takto bohatě zdoben byl zejména vstup do objektu a zřejmě původně i vstup do zámecké kaple, kde byl dekor portálu posléze proveden ve štku. Většina barokních a klasicistních omítek hlavního průčelí zůstala zachována, ve slušné kvalitě bylo z větší části obnoveny klasicistní členění.

Horka nad Sázavou (okres Kutná Hora), skica průčelí zámku s vyhodnocením nálezů. Průzkum fasády zámku přinesl nejen informace o fragmentech barokní podoby fasád, ale především informace upřesňující a umožňující kvalitní obnovu klasicistního členění (kresba K. Kibic ml., 2002).

Návrat staršího členění i zachování starých omítek lze hodnotit velmi pozitivně. Při zámku v *Moránech* byla dokončena obnova špýcharu ze 2. poloviny 19. století a úprava jeho okolí.

Prodej zámku *Filipova u Čáslavi* dosud bohužel nebyl uskutečněn. Pozitivní skutečností ale je obnova objektu čp. 2 při zámku. Opravu majitel prováděl bez státního příspěvku, proto byly odsouhlaseny určité kompromisy. Náročná byla ale obnova všech neogotických věžiček na štítech. Opravu prováděl středně zručný zedník, při opravě fasády do prostranství při zámku prokazoval ale značnou snahu. Spárováním zdiva věže a opravou její koruny pokračovaly opravy na hradě *Talmberku*. Práce proběhly bez předchozích konzultací, s přibližným respektováním zásad stanovených v odborném vyjádření.

Řada oprav byla prováděna v areálech venkovských kostelů, a to tradičně nejvíce v okruhu farností spravovaných z farnosti *Žleby*. Na kostele v *Markovicích* se středověkými nástěnnými malbami byla opravena krytina z dřevěného šindele a opatřena lazurovacím nátěrem v červenavém odstínu. Působí velmi příznivě. Na zdevastovaném kostele ve *Starkoči* byla stavba nového krovu dokončena položením krytiny z černých cementovláknitých šablon. Z estetických hledisek lze k výsledku mít řadu výhrad, pozitivní skutečností ale je zajištění chátrajícího kostela v dominantní poloze. Na kostele v *Bílém Podolí* započala obnova výmalby interiéru. V maximální míře byly ctěny starší vrstvy, respektován byl současný šablonový dekor. Použity byly nátěrové hmoty na bázi hlinky. Na zanedbaném kostele ve *Zbyslavi* započala s podporou havarijního střešního fondu obnova střešního pláště, a to výměnou dřevěného šindele na jedné ze dvou věží. Lucerna byla, kromě částečně původní dřevěné římsy, opláštněna měděným plechem. Pozitivní skutečností je, že byla zároveň vyspravena na mnoha místech poškozená tašková kry-

tina lodi, presbytáře i sakristie. Na kostele v *Horkách u Čáslavi* byla obnova fasád dokončena obnovou fasády věže. K provedení štukových detailů lze mít značné výhrady. Mnohem pozitivnější byla oprava věže kostela v *Bratčicích*, kterou započala obnova fasád kostela. Na fasádě byly ctěny hrubší prvorepublikové detaily, příznivě proto působí použití značně hrubého šuku, jehož struktura prosává přes nátěr. V rámci opravy byla vyměněna okna ve zvonovém patře věže za příznivěji působící dřevěná žaluziová a proveden nátěr vstupních dveří. Kromě toho byla obnovena vstupní brána ke kostelu. Intenzivně je jednáno o dalším postupu obnovy fasád s výraznými pozůstatky pozdně středověkých omítek. V *Příbyslavicích* byla natřena bání věže a byla provedena obnova omítek a jejich nátěru v podvěžní předsíni. Druhým rokem probíhala obnova fasád neorománského kostela ve *Zbýšově*. Štukové detaily fasády byly provedeny v dobré kvalitě, celek byl opatřen vápenným nátěrem. Na kostele v *Chotusicích u Čáslavi* byla dokončena obnova fasád. Většina štukových detailů barokní fasády je provedena ve slušné kvalitě, ovšem na poslední chvíli byly některé detaily barokního štítu provedeny původní firmou. Její nekvalitní práci lze velmi snadno rozeznat. Přípravovaná celková obnova mimořádného kostela v *Záboří nad Labem* začala zajištěním románského portálu na jižní straně lodi. Kromě vlastního zajišťování portálu byly provedeny rozsáhlé průzkumové práce. Při průzkumu ze statických hledisek byly opět konstatovány značné problémy objektu. Na kostele v *Kaňku* pokračovala obnova vnějšího pláště výměnou okenních výplní ve zvonovém patře věže. Nová okna se uplatňují příznivě. Výměnou krytiny nad presbytářem pokračovala obnova kostela sv. Bonifáce v *Lochbách*. Celková obnova kostela ve *Vidčicích* pokračovala v uplynulém roce tesařskou opravou zbývající části krovu s výměnou

Zbyslav (okres Kutná Hora), střecha věže kostela Nejsvětější Trojice po opravě. Mobutný barokní kostel s dvojicí věží v průčelí se po dlouhé době chátrání dočkal, a to zejména díky přístupu duchovního správce, zabývající opravy, podpořené z havarijního střešního programu. Obnovená šindelová krytina věže patří mezi zdařilé akce v kraji (foto K. Kibic ml., 2002).

střešní krytiny, dále obnovou fasády věže i presbytáře a lodi kostela. Oprava se zatím jeví relativně příznivě. Na kostele v Žiřově u Ublířských Janovic byla provedena obnova a nátěr krytiny střechy ze dřevěného šindele. Natřena byla i šindelová krytina zvonice v areálu kostela v Rašovicích, kde v poněkud problematické kvalitě pokračovalo přezdívaní ohradní zdi kolem bývalého hřbitova. Potěšitelné naopak je osazení kovaných vrat a vrátek poměrně slušné kvality. Kolem kostela v Podvekách bylo s příspěvkem OkÚ Kutná Hora dokončeno odvodnění; kolem celého kostela je nyní položena dlažba z rulových plátek, což se uplatňuje velmi příznivě. Velmi potěšitelnou akcí je obnova výmalby kostela v Otrybech. Složitý šablonový a částečně i figurální dekor z konce 19. století byl velmi precizně obnoven, s použitím nátěrových hmot na bázi hlinky. Zároveň bylo řešeno větrání interiéru; za opravené neogotické vstupní dveře byla osazena relativně zajímavá kovaná mříž, aby kostel mohl být průběžně otevřen. Na kostele v Úžicích pokračovala výměna střešní krytiny.

V MPZ Čáslav probíhala realizace novostavby v proluce v ulici Generála Moravce. Projekt byl konzultován s pracovníkem SPÚSČ, výsledné celkem jednoduché klasicizující řešení nebude působit v zástavbě ulice rušivě. Podobu domu čp. 104 na náměstí zásadním způsobem zhoršil neprojednaný křiklavě oranžový nátěr. Za zdařilou nelze považovat ani obnovu domu čp. 10 u kostela s novými výraznými vikýři a změněnou fasádou.

Žleby (okres Kutná Hora), pohled na odkrytou dlažbu v nádvoří zámku. Na začátku stavební sezóny byly realizovány úpravy vnitřního žlebského nádvoří. Po sejmutí vrchních novodobých vrstev byla odkryta ve značném rozsahu štětová dlažba, renesančního nebo barokního původu. Dlažba byla opět překryta mlatovou vrstvou z barevné drti, odpovídající úpravě povrchu z doby romantické přestavby zámku (foto J. Žižka 2002).

Bratčice (okres Kutná Hora), pohled na kostel od severozápadu. Postupně prováděná oprava kostela pokračovala v roce 2002 obnovou fasád věže. Na zajištění obnovy má zásadní podíl místní samospráva. Architektonické články byly kvalitně vytaženy, celkový výsledek lze pokládat za zdařilý (foto K. Kibic ml., 2000).

Výraznou obnovou prochází objekt čp. 78 na náměstí. Byla provedena výměna střešní krytiny, podařilo se zachovat původní atiku. Určitou ztrátou byla výměna oken z konce 19. století. Problémem Čáslavi jsou m. j. zadní ulice městského jádra, zejména ul. Formíkova, kde probíhala obnova nevzhledného objektu čp. 240, prvorepublikové utilitární novostavby odsazené od ulice k městské hradbě. V zásadě bylo respektováno vyjádření SPÚSČ, výsledek je relativně uspokojivý. Na památkově chráněném objektu čp. 131 v ul. Jana Roháče z Dubé byl obnoven novodobý zadní přístavek s fasádou do Roháčovy ulice. Výsledné řešení je esteticky přijatelné.

Významným počinem v péči o dochovaný fond památek lidové architektury na Kutnoborsku bylo dokončení obnovy domu čp. 11 v Kluckých Chvalovicích. Roubené stěny domu byly v natolik napadené škůdci a hnilobou, že došlo k destrukci stěny dvorního průčelí a bezprostředně hrozil zánik celé roubené části objektu. Stěny se podařilo za podpory havarijního střešního programu obnovit při zachování původního trámového stropu. V interiéru světnice byla opravena dochovaná pec

Klucké Chvalovice (okres Kutná Hora), dům čp. 11; a – stěny roubené světnice byly zcela zničené dřevokazným bmyzem a plísněmi, b – stěna dvorního průčelí byla zcela deformovaná, došlo k poklesu stropu a krovu. Před výměnou roubených stěn byla konstrukce stropu a krovu vyrovnána do původní polohy, c – při obnově roubených stěn byly použity tradiční tesařské postupy. Strop byl poté osazen na nové roubené stěny, d – celkový pohled po opravě (foto J. Berková, 2002).

a provedena nová dřevěná podlaha. Mezi úspěšné akce lze zařadit také obnovu fasády s bohatou štukovou výzdobou na domě čp. 3 v *Potěbách*. Nátěr fasády byl proveden na čistě vápenné bázi. Velmi pozitivní je rovněž obnova obytného patrového stavení v usedlosti čp. 17 v *Bylanech* u Kutné Hory. Objekt byl dlouhou dobu bez využití a jeho stavební stav se zhoršil natolik, že hrozilo nebezpečí jeho zániku. V rámci provedené etapy celkové obnovy byla provedena obnova krovu a střechy a osazena dřevěná okna v tradičním členění. Velmi pozitivní na celé akci je skutečnost, že nový majitel objektu konzultoval záměr obnovy s odbornými pracovníky památkové péče, i když objekt není státem chráněnou kulturní památkou. Záchrana tohoto objektu má velký význam pro vzhled celé obce, která je navržena na prohlášení za vesnickou památkovou zónu.

Na řadě oprav byl pracovníky oddělení PKP prováděn průzkum a dokumentace. V předstihu byl zhotoven průzkum a dokumentace omítek na jižní straně lodi kostela v *Bratčicích*, kde byla nalezena tři gotická okénka. Průběžný průzkum probíhal na kostele Nanebevzetí P. Marie v *Sedlci*. Je možné připomenout zbytky pozoruhodné úpravy krovu a střechy ochozových kaplí, zbytky povrchových úprav na severní fasádě, nebo zbytky kaplí a architektonických detailů v severním dvoulodí. Dílčí průzkum fasády sedlečské fary upřesnil poznatky o několika omítkových vrstvách. V průběhu opravy byl proveden průzkum a dokumentace fasád kostela ve *Vidicích*, který vyloučil středověký původ této stavby – jde o kompletní novostavbu z 19. století. Důkladný průzkum fasád zámku v *Horkách* s pozoruhodnými zbytky barokního členění, příznivě ovlivnil výsledek opravy. Mimořádným objevem byl nález

Bylany (okres Kutná Hora), dům čp. 17. Obnova zánikem obroženého domu má velký význam pro celkový vzhled vesnice, která je navržena na vesnickou památkovou zónu. Na snímku je zachycen stav před položením krytiny (foto J. Berková, 2002).

litého hliněného zdiva v přízemí patrového objektu v areálu usedlosti čp. 2 v *Bylanech*. Byl proveden průzkum a dokumentace objektu.

V *Kutné Hoře* byly projednávány úpravy zeleně v zahradě u „Tří pávů“ a v parku pod Vlašským dvorem. Ve *Zručí nad Sázavou* byl posuzován zámecký park v souvislosti s vydáním zámeckého areálu restitucentům.

V okrese bylo zpracováno cca 300 odborných vyjádření.

Okres Mělník

Do Programu zachrany architektonického dědictví nebyla v okrese zařazena žádná památka. Za přispění z havarijního střešního programu probíhala oprava střechy zámku v *Bošyni*. Podařilo se zachovat v maximální možné míře části původní konstrukce, krytinou jsou pálené bobrovky. Ze stejného programu byla podpořena i náročná oprava renesančního krovu kostela Nanebevzetí P. Marie v *Hostíně u Vojkovic*. Opět byly v maximální možné míře zachovány původní prvky a narušené protézovány. Během opravy byly zachyceny pozdně gotické a renesanční malby na vítězném oblouku, které byly následně restaurátorsky zajištěny. Krytinou je opět pálená bobrovka.

V *Liblicích* probíhala oprava věže kostela sv. Václava. Bylo obnoveno původní překrytí vikýřů. Součástí byla oprava štukových detailů horního patra věže. V areálu zámku v *Liběchově* byla obnovou krytiny z tašek bobrovek zahájena oprava konírny. Tvarové řešení vikýřů po opravě odpovídá původnímu řešení. Připraveno je restaurátorské zajištění ozdobných prvků štítu.

V *Mělníku* probíhalo vícekrát projednávané odvlhčení a odvodnění proboštského kostela sv. Petra a Pavla. Provedena drenáž, u kryty pak průduchy pro příčné provětrávání. Již více let probíhající a až na výjimky úspěšná obnova kostela sv. Jakuba v *Minicích* pokračovala opravou opěrných pilířů presbyteria. Práce byly prováděny restaurátorsky, na základě předem schváleného restaurátorského záměru. Koruny opěráků a římsy byly doplněny vhodnou směsí umělého kamene. Byly odkryty a zajištěny zbytky původních nátěrů.

V rámci okresu byla významná oprava zvonice u kostela ve *Vepřku*. Původní tašková krytina byla snesena a na základě průzkumu bylo k pokrytí zvonice opět užito šindele. Žaluziové dřevěné okenice byly repasovány, byla opravena omítka a profil římsy zděné přízemní části. Původní části dřevěné konstrukce zvonice a dubové stolice byly zachovány a v nejnutnějších případech protézovány. Dále byla v krovu osazena nová hrotnice, upevněná mimo zvonovou stolicí. Na hrotnici byla nasazena měděná pozlacená makovice a restaurovaný kříž.

V roce 2002 byla kompletně dokončena po etapách probíhající oprava schodiště u kostela sv. Martina v *Kostelci nad Labem*. Po počátečních problémech při opravách opěrných zdí po stranách schodiště (statika) bylo dosaženo vzhledově přijatelného řešení. Schodištní stupně a krycí desky pilířků byly restaurátorsky opraveny.

Hostín u Vojkovic (okres Mělník), probíhající oprava krovu a střechy kostela Nanebevzetí P. Marie. V roce 2002 byla realizována oprava pozoruhodného renesančního krovu kostela a obnova krytiny z tašek bobrovek. Zvolený běžnější způsob protézování v daném případě zřejmě do jisté míry minimalizoval rozsah zásahu do jednotlivých prvků a z hlediska nákladů umožnil realizaci opravy a obnovy střechy nad celou lodí. Realizované řešení současně nevyloučilo provedení jiného, řemeslně náročnějšího způsobu opravy v budoucnosti (foto D. Hladíková, 2002).

Liblice (okres Mělník), pohled na horní část věže kostela sv. Václava. V nutném rozsahu byly opraveny klempířské konstrukce, atiky i profilace římsy a bylo provedeno jejich překrytí (foto J. Žižka, zima 2003).

Nutnou záchranou akcí po povodni byla obnova dlažby v kostele sv. Mikuláše v *Zálezlicích*. Dlaždice se v některých místech uvolnily a vzedmuly. Obvodové stěny byly pod vodou do výše cca 1,5 m. Betonová dlažba z 19. století a prkenná část podlahy byly rozebrány a byla provedena nová výdlažba v celém interiéru z ruční cihelné dlažby osazené do vápenopískového zhutnělého lože. Tato úprava vychází z nálezů zbytků dlažby původní. V *Řepíně* byla nad lodí a presbytářem kostela Panny Marie Vítězné původní eternitová krytina nahrazena černými cembritovými deskami. Vzhledem k charakteru kostela je přes náhradní krytinu výsledný vzhled střechy uspokojivý.

Na řadu připravovaných akcí bylo zpracováno odborné vyjádření.

Za podpory Programu péče o VPZ se podařilo realizovat první etapu opravy prohořelých roubených stěn a stropu patrového domu čp. 8 v *Jestřebicích*.

Další etapou, za podpory havarijního střešního programu pokračovaly práce na obnově střechy v areálu usedlosti čp. 11 v *Mělnické Vrutici*. V rámci této etapy byla provedena oprava krovu a přeložení krytiny z pálených bobrovek na přední části výměnkářského stavení. Byla provedena oprava krovu a celková výměna střešní krytiny na hospodářské části domu čp. 8 v *Nových Osinalicích*.

Výrazným úspěchem je zahájení celkové obnovy roubené patrové chalupy čp. 3 v *Truskavně* na *Kokořínsku*. Díky pochopení a zájmu nového vlastníka byla odstraněna nevhodná a nepovolená nástavba. Po opravě krovu byla střecha pokryta štípaným šindelem. Náročnou součástí akce byla rovněž obnova bo-

Dědibaby (okres Mělník), sýpka v usedlosti čp. 4. Objekt po obnově krovu a střechy. Tvar střechy se štítovými nadezdívkami byl rekonstruován podle starší dobové fotodokumentace (foto J. Berková, 2002).

Truskavna (okres Mělník), chalupa čp. 3; a – obnova chalupy byla zahájena demolicí nepovolené nástavby z 80. let 20. století, která velmi rušila vzhled stavby, b – poté byl doplněn krov a položena krytina ze štípaného šindele, c – původní štít domu, pocházející z roku 1791, byl doplněn masivními vyřezávanými lištami provedenými jako kopie lišt z horní části štítu. Tyto lišty nahradily bladvé řezané lišty ze 30. let 20. století (foto J. Berková).

hatě zdobeného štítu hlavního průčelí. Současně byla provedena celková obnova pavlače. Neméně významným počinem byla obnova krovu a střechy na špýcharu v usedlosti čp. 4 v *Dědibabech*. Jedná se o mimořádně cennou patrovou hospodářskou stavbu renesančního původu s patrem zděným z nepálených cihel s malovanou výzdobou fasád. Objekt měl od 70. let 20. století provizorní pultovou střechu. V rámci první etapy celkové obnovy objektu byla provedena rekonstrukce krovu a střechy, jejíž tvar byl odvozen od starší dochované fotodokumentace z 1. poloviny 20. století. Štíty byly dozděny z pálených cihel, jako střešní krytina byly použity pálené bobrovky.

Pro okres bylo zpracováno cca 210 odborných vyjádření.

Okres Mladá Boleslav

V rámci Programu záchrany architektonického dědictví probíhaly opravy v areálu tvrze *Velké Horky* ve *Strenicích* a v areálu bývalého cisterciáckého kostela v *Klášteře Hradišti*. Na tvrzi ve *Velkých Horkách* pokračovaly práce na statickém zajištění pozdně gotické věže s restaurováním jejího interiéru. Kromě injektáží trhlin bylo přistoupeno k dozdění oslabené tloušťky obvodové stěny a obnovení její stability. Restaurátorským průzkumem byly v interiéru zjištěny ve velkém rozsahu zachované původní omítky s pozůstatky barevné úpravy na žebrech a ve špaletách oken. Původní omítky s pozůstatky barevnosti byly odkryty a restaurovány. V průběhu prací je prováděn podrobný stavebně-historický průzkum s přesnou měřičskou dokumentací nálezů. V *Klášteře Hradišti* byly dokončovány práce na statickém zajištění kleneb a pilířů uvnitř dvoulodního podzemního prostoru bývalé kostnice a restaurován původní raně gotický vstupní portál. Nadále však přetrvávají problémy se zatékáním vody.

Z Programu regenerace probíhaly opravy v městských památkových zónách *Bělá pod Bezdězem*, *Benátky nad Jizerou*, *Mladá Boleslav* a *Mnichovo Hradiště*. V *Bělé pod Bezdězem*

Benátky nad Jizerou (okres Mladá Boleslav), konstruktivistická budova od arch. J. Krohy. Při opravě bylo důležité zachovat původní charakter fasád obnovením omítek probarvených ve hmotě bez vrchního nátěru. Sjednocení starých a nových omítek bylo provedeno překrytím novou tenkou vrstvou, jejíž struktura a barevnost byla přizpůsobena původnímu stavu (foto E. Vyletová, 2002)

Benátky nad Jizerou (okres Mladá Boleslav), barokní pavilon v zámeckém parku po celkové opravě (foto E. Vyletová, 2002).

byla dokončena oprava střechy kostela sv. Václava při augustiniánském klášteře. V *Benátkách nad Jizerou* probíhaly opravy objektů zámeckého areálu. Byla dokončena celková oprava barokního osmibokého pavilonu a opravena výklenková kaple v ohradní zdi. Na náměstí byla opravena fasáda konstruktivistické budovy pošty čp. 41 od arch. Krohy. Pro zachování původního výrazu fasád bylo podstatné respektovat režné, ve hmotě probarvené omítky. Původní omítky byly doplněny a povrch sjednocen probarvenou vrstvou štuky v zrnitosti a barevných odstínech, co nejvíce se blížících původnímu provedení. Z památkového hlediska je výsledek opravy vcelku zdařilý. V *Mladé Boleslavi* byla zahájena celková oprava kostela P. Marie. V interiéru byly provedeny úpravy související s odvlhčením, lokální oprava omítek a trhlín. Restaurátorský průzkum odhalil na stěnách po stranách triumfálního oblouku pozůstatky renesanční figurální malby a nápisi. Problematické bylo jednání o způsobu opravy opukové dlažby, které skončilo kompromisním řešením se zachováním této dlažby pouze v části kostela. Dalším rokem pokračovaly opravy v areálu židovského hřbitova. Kromě postupného restaurování cenných náhrobků byl opraven objekt funkcionalistické márnice. V *Mnichově Hradišti* pokračovaly opravy městských domů čp. 7, 30, 154 a kostela. U roubeného domu čp. 7 z konce 18. století byl opravován vnější plášť. Trámy byly ošetřeny proti dřevokazným škůdcům, silně poškozené části petrifikovány a obnoveny hliněné vymazávky. Současně byla provedena technicky náročná výměna několika trámů v roubených stěnách. Oprava byla provedena dobře. V domě čp. 30 byly dokončovány úpravy bytů v patře. Z památkového hlediska mělo význam restaurování barokních portálů vstupní síně v patře, které přispělo k rehabilitaci tohoto prostoru. U barokní budovy čp. 154 byla předmětem opravy okna. Historická okna zřejmě ze závěru 19. století se podařilo z části zachovat, z části byla vyměněna za repliky. Snaha byla i o maximální možné využití původního kování. V kostele byly prováděny dílčí opravy v krovu a oprava sanktusové věžičky.

Z havarijního střešního fondu pokračovala oprava kostela ve *Všeborsku*. Byla dokončena oprava krovu lodi a provedeno statické zajištění západního štítu. Ve *Zvířeticích* druhým rokem probíhaly práce na opravě krovu renesanční hospodářské budovy. I přes určité problémy ohledně dodržení stanovených postupů je oprava střechy této dlouhodobě zanedbané a ohrožené památky velkým přínosem. Z vázaného příspěvku

Kláster Hradiště nad Jizerou (okres Mladá Boleslav), vstup do podzemního prostoru pod závěrem kostela. Po odstranění do-datečně navážky před vstupem byl odbalen raně gotický portál, který se následně restauroval (foto E. Vyletová, 2002).

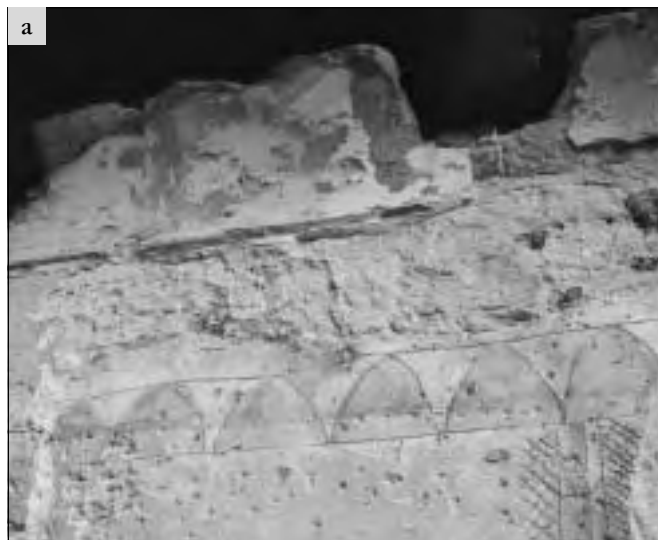
z rezervy MK byly poskytnuty prostředky ještě na opravu střechy kostela v *Bosní*.

K zajímavým opravám na okrese po stránce památkové patří kostel v *Solci*. Cenný gotický kostel, výrazně se uplatňující v krajině, byl v předchozích letech zachráněn před hrozícím zánikem obnovou zřícené střechy. Dlouhotrvající devastace mimo jiné způsobila i částečné odhalení cenných pozůstatků původní výzdoby v interiéru a na fasádách. Vzhledem k ohro-

žení omítek byla další fáze oprav zaměřena právě na fasády. Po provedení podrobného restaurátorského průzkumu byla znovu zvažována otázka zakrytí či prezentace renesančních sgrafitových omítek. Po důkladném zvážení bylo rozhodnuto o prezentaci renesančních omítek na presbytáři a doplnění omítkou, přizpůsobenou původní. Koncepce opravy je vzhledem k více vývojovým fázím, které zanechaly na fasádě své stopy, zajímavým památkovým problémem. V *Krnsku* probíhala oprava barokní mansardové střechy kostela. Z důvodu omezených financí majitel navrhl úsporný způsob opravy s výměnou stávajícího nepůvodního plechu opět za plech. Z památkového hlediska bylo pak žádoucí zachovat při opravě spodní vrstvu z dřevěného šindele, která dosud v poměrně dobrém stavu plnila funkci bednění, což se podařilo pouze v omezeném rozsahu. Prováděcí firma bohužel učinila některé velmi neodborné zásahy poškozující památku. Svěvolně odřezala vrchní část profilu barokní dřevěné římsy po celé straně krovu, jejíž následné doplnění bylo problematické. Dalším zásahem bylo částečné odstranění omítky s fragmenty malby v nice. Naopak dobře dopadla oprava bohatě členěného oplechování sanktusové věžičky, u níž se podle archivní fotografie provedla obnova zaniklé makovice. U věže hradu v *Michalovicích* byla provedena oprava podlahy s vyřešením odvedení dešťové vody, jejímž zatékáním docházelo k poškozování zdiva. Navržené řešení zohlednilo výsledky podrobných průzkumů na místě. V objektu bývalé myslivny v *Jabkenicích* byla realizována nová instalace muzea B. Smetany a provedeny některé opravy. V kostele ve *Zdětíně* byla provedena oprava vstupních dveří. Dveře s hodnotným novorenesančním členěním na interiérové straně se podařilo nakonec opravit s minimálním zásahem do konstrukce. Byla provedena pouze výměna poškozené spodní části vnějšího pláště. V *Kosmonosech* byly provedeny opravy v části zámku pro školní učebny. Opravy probíhaly také v areálu Lorety. V kostele sv. Martina byla provedena obnova oken. Probíhalo projednávání obnovení dvora a hlavní věže v areálu zámku v *Košátkách*. Na sklonku roku zahájena oprava krovu vstupní věže.

V *Mladé Boleslavi* probíhaly opravy řady městských domů. Pokračovaly již více let trvající opravy domů v jižní části Staroměstského náměstí, např. čp. 10, 12, 13. U domu čp. 17 byla opravena střecha a fasáda. Při průzkumu během opravy byly zachyceny pozůstatky starších vývojových etap. Důležité bylo zahájení prací na statickém zajištění a obnově domu čp. 132 ve Starofarní ulici. Dům, který byl součástí zástavby bývalé židovské čtvrti, si jako jeden z mála zachoval pozůstatky pozdně klasicistního členění, a tvořil tak důležitý článek v uliční frontě. Dům byl však v havarijním stavu, bez střechy, s propadlými stropy a hrozil jeho zánik. Rekonstrukce počítá s využitím nosných stěn a obnovou fasády podle dochovaných částí, které byly zdokumentovány a zaměřeny. Na Českobratrském náměstí byla opravována novorenesanční fasáda domu čp. 133. Při opravě byla část dekorativních prvků z důvodu poškození nahrazována kopiemi.

K vážným památkovým ztrátám bohužel došlo při nepovolených stavebních pracích v domě čp. 88 na Staroměstském náměstí v *Mladé Boleslavi*. Jeden z nejhodnotnějších domů ve městě, s dochovaným pozdně gotickým jádrem, byl dlouhodobě v ohroženém stavu. Za příznivý zvrat bylo proto považováno novým majitelem navržené provizorní statické zajištění. Majitel však postupně prováděl nepovolené stavební úpravy, při kterých byly přezdívány stěny, odstraňovány konstrukce včetně barokního trámového záklopového stropu, omítky, podlahy a další prvky. Nakonec odstranil i renesanční trámový strop z roku 1565, nejstarší dochovaný strop ve městě. Na průběh prací jsme několikrát písemně upozorňovali okresní a městský úřad. Vzhledem k nedostatečným opatřením ze strany okresního úřadu a trvajícímu ohrožení památky byla záležitost postoupena památkové inspekci MK ČR.

Solec (okres Mladá Boleslav), kostel Nanebevzetí P. Marie; a – detail renesančního sgrafita s dekorativním pásem pod korunní římsou, odhalený restaurátorským průzkumem, b – presbytář po zahájení restaurátorských prací. Na fasádě se uplatňují fragmenty gotických a zejména renesančních omítek včetně barevných úprav, ale i pozdější barokní a regotizační zásahy. Na pravém poli bylo provedeno doplnění omítek v návaznosti na renesanční tak, aby byla v maximální míře respektována autenticita renesančních omítek. Předpokládá se pouze provedení lokálních retuší (foto E. Vyletová, 2002).

Mladá Boleslav, a – zadní komora gotického domu čp. 88 s trámovým stropem, dendrochronologicky datovaným do roku 1565, stav 2001, b – stav zadní části domu po nepovolených úpravách provedených majitelem, který neváhal odstranit i renesanční strop (foto E. Vyletová, 2002).

K dalšímu poškození památky v *Mladé Boleslavi* došlo také při rekonstrukci střechy domu čp. 77/II. Rekonstrukce byla provedena v rozporu se schváleným projektem a památkovými podmínkami. Byly zlikvidovány prvky s goticko-renesanční profilací. U obnovené mansardové střechy je z památkového hlediska největší závadou provedená náhrada přesahu trámů nad průčelím za novodobé tenké trámký a provedení zapuštěných vikýřů na způsob lodžii ve střeše.

V ostatních městských památkových zónách na území okresu probíhaly většinou pouze běžné opravy fasád a střech domů. Z památkového hlediska přetrvává neutěšená situace v památkové zóně *Mnichovo Hradiště*. Jedním z velkých problémů je špatný stav a nezáměr o roubené stavby ve městě a jejich postupný zánik. Dále jsou to památkově kontroverzní záměry, především navrhované rozšíření zástavby rodinných domků za zámeckým parkem.

Během roku byla připravována řada oprav, k nimž bylo zpracováno odborné vyjádření. Byl vypracován záměr celkové opravy kostelů v *Bukovně*, *Dražicích*, fasád kostelů ve *Zdětíně*, *Sýčíně*, *Solci*, *Krnsku*, fasád tvrze *Velké Horky* a záměr celkové obnovy domu čp. 88 v *Mladé Boleslavi*.

Několik akcí probíhalo s podporou Programu péče o VPZ. Ve *Skalsku* byla realizována oprava střešního pláště domu čp. 95, opraveny podlahy a obnovena okna. Na objektu kolny

a čeledníku usedlosti čp. 28 v *Loukově* byla realizována celková oprava krovu a položena nová krytina z eternitových šablon. V rámci této druhé etapy obnovy domu čp. 8 v *Vísce* bylo provedeno celkové statické zajištění objektu doplněním chybějícího základu pod zadní obvodovou stěnou a příčné stažení ocelovými táhly. Stávající nevhodné nové vstupní dveře byly nahrazeny bohatě zdobenými původními dveřmi, které se podařilo v areálu objektu nalézt a citlivě repasovat. Akci je nutno hodnotit jako mimořádně zdařilou.

Byla zahájena celková obnova návsi vesnické památkové zóny *Březinka*. V rámci první etapy byla provedena údržba stávající zeleně s odstraněním nevhodné novodobé výsadby a připravena výsadba nových ovocných stromů.

S příspěvkem z havarijního střešního programu byl opraven krov a krytina usedlosti čp. 28 ve *Vrátně*. Stávající krytina z pálených bobrovek byla přeložena a doplněna. Velkým úspěchem je realizace dlouho odkládané celkové obnovy krovu a střešního pláště roubeného špýcharu v usedlosti čp. 18 v *Malobratřicích*, která znamená záchranu této významné památky lidové architektury. Stávající novodobý, z části destruovaný krov byl nahrazen novým krovem s vrcholovou vaznicí. Jako střešní krytina byly použity vláknité šablony šedé barvy, které kryjí již několik desetiletí také obytné stavení usedlosti. Akce byla realizována s příspěvkem z havarijního fondu.

Mnichovo Hradiště (okres Mladá Boleslav), detail stěny domu čp. 7; a – v rámci celkové konzervace a obnovy vnějšího pláště domu byla provedena poměrně náročná výměna vyblitého trámu s parapetními římsami v severním průčelí. Nová protěza byla provedena ze dvou částí fixovaných ocelovými svorníky, překrytými dřevěnými víčky. Do ní byly vsazeny čepy ostění oken a nové parapetní římsy, b – stav po dokončení opravy (foto J. Berková, 2002).

Viska (okres Mladá Boleslav), blavní dveře domu čp. 8. Dveře byly předchozím vlastníkem vyměněny za „moderní“ dveře a odloženy do kůlny, kde více než 20 let čekaly na ruku, která je promění v palivové dříví. Naštěstí se změnou vlastníka se dočkaly pečlivé práce truhlářského mistra, který je obnovil do původní krásy; a – snímek dokumentuje poměrně malý rozsah nutných výměn a doplňků, b – dveře po dokončení obnovy, před osazením kamenného prahu (foto J. Berková).

Vrátno (okres Mladá Boleslav), dům čp. 28. Častým problémem při obnově střech je požadavek vlastníků na celkovou výměnu krytiny, ačkoli její větší část by mohla ještě dobře sloužit. Obnova střechy na domě čp. 28 ve Vrátně je příkladem postupu, při kterém byla většina tašek přebrána, očištěna a po obnově krovu opět použita. Pouze menší část plochy byla doplněna novými taškami (foto J. Berková).

Na úseku historických zahrad a parků byla projednávána projektová dokumentace na obnovu zámeckého parku v *Kosmonosích*, kde již probíhalo uvolňování kosterních stromů. Odstraněním plevelných náletů byla zahájena obnova zahrady v *Bělé pod Bezdězem*. Odstraňování náletů probíhalo i v zámeckém parku v *Benátkách nad Jizerou*. V *Mladé Boleslavi* byla sledována obnova zeleně v areálu bývalého hřbitova u kostela sv. Havla.

Vlastní průzkumy se prováděly při opravách domů v *Mladé Boleslavi* a bylo zahájeno zpracování stavebně-historického průzkumu kostela v *Sýčíně* pro připravovanou celkovou opravu. Ve *Vinařicích* byl proveden orientační průzkum nádvorního průčelí zámku z plošiny, který zachytil pozůstatky dosud neznámých omítkových vrstev.

Pro okres bylo zpracováno cca 290 odborných vyjádření.

Okres Nymburk

Z Programu záchrany architektonického dědictví a krajského příspěvku FOP byla dokončena celková oprava věže kostela sv. Jiljí v *Křinci*. Po opravě střechy byly práce v tomto roce soustředěny na opravu fasád. Důležitou součástí opravy bylo restaurátorské zajištění pozůstatků barokních omítek s iluzivními malovanými cihlami a fragmenty plastického členění, které zakryla pozdější přestavba.

Z Programu regenerace městských památkových zón pokračovala v *Nymburce* oprava dalších částí městských hradeb. Bylo provedeno statické zajištění úseku hradby za domem čp. 1. Vzhledem ke špatnému stavu základů bylo nutné provést částečné podezdění. Při opravě hradební zdi bylo postupováno v zásadě konzervačním způsobem. Původní zdivo bylo v maximální míře respektováno. Dále byla zahájena oprava hradební bašty za domem čp. 345. V *Poděbradech* byl opraven havířský kostelík. Byla provedena oprava krovu a výměna nepůvodní měděné krytiny za břidlici, která je doložena na historických fotografiích. V areálu hřbitova v *Kluku* pokračovalo restaurování secesních reliéfů ohradní zdi a vstupní brány.

Z příspěvků havarijního fondu bylo provedeno statické zajištění nároží východního křídla zámku v *Křinci*. V areálu kostela v *Záborníci* byla uskutečněna oprava střechy klasicistní zvonice.

Lysá nad Labem (okres Nymburk), východní věž kostela sv. Jana Křtitele po opravě fasád a bání, jejíž krov byl rozebrán a znovu sestaven. Z původního krovu se bohužel podařilo využít pouze menší část prvků (foto E. Vyletová, 2002).

Kráňec (okres Nymburk), kostel sv. Jiljí s opravenou věží. Omítky fasády byly před opravou z velké části narušené nebo zaniklé. Průzkum omítek odhalil pozůstatky barokních vrstev s plastickými články a iluzivními malovanými cihlami, které byly restaurovátorůsky zajištěny a následně překryty omítkou. Při opravě byla respektována celistvost pozdně klasicistní přestavby. Dobrý výsledek opravy poněkud hyzdí bezprostřední okolí kostela s nevhodnými jehličnany a přístřešky (foto E. Vyletová, 2002).

V městských památkových zónách Nymburce a zejména *Po-děbradech* se prováděly běžné opravy a stavební úpravy řady domů. V Nymburce je třeba dále zmínit rekonstrukci povrchů ulic Jízdecké a Hradební, u nichž se vcelku podařilo zachovat jejich historický charakter. Při opravě byla v ulicích znovu použita dochovaná nepravidelná čedičová dlažba v kombinaci s pravidelnější kamennou dlažbou v pásích pro pěší. Provedené opravy znamenají pro historické jádro města výrazný posun k lepšímu oproti minulým letům, kdy se při opravách částečně používala betonová dlažba.

K významným opravám památek na okrese patří zahájená oprava barokního kostela sv. Jana Křtitele v *Lysé nad Labem*. V tomto roce byla provedena oprava dvojité bání východní věže a její fasády. Oprava byla finančně i řemeslně náročná. Z důvodu značného poškození spodní nosné části krovu přistoupil projektant nakonec k jeho rozebrání a znovusestavení, variantě z památkového hlediska méně vhodné. Bohužel bylo při obnově využitelných poměrně málo prvků z původního krovu. Při opravě fasády se navázalo na charakter daný celkovou opravou v polovině minulého století, tedy v přírodní pískové barevnosti. Při průzkumu se podařilo zachytit pouze ojedinělé pozůstatky barokní barevnosti.

Další opravy památek na okrese probíhaly vzhledem k nedostatku finančních prostředků pouze omezeně. Z příspěvku

Zábornice (okres Nymburk). Zvonice patří k ojedinělým příkladům empírových zvoníc ve středních Čechách. Z příspěvku havarijního střešního fondu byla na zvonici opravena střecha (foto E. Vyletová).

okresního úřadu byla provedena likvidace dřevomorky v prostoru u presbytáře v kostele v *Rožďalovicích*, byla obnovena podlaha a provedena opatření pro zajištění větrání. V kostele v *Žebuni* bylo za přispění okresního úřadu provedeno alespoň přeložení krytiny s lokálním provizorním vyspravením krovu, které by mělo na několik let zabránit rozsáhlejším škodám. V areálu zámku v *Loučeni* probíhala rekonstrukce přízemního domku čp. 2. Objekt prošel v minulosti necitlivou úpravou. Současná rekonstrukce byla sice pro zlepšení vzhledu objektu přínosná, některé postupy však nebyly zcela v souladu s památkovými zásadami.

V rámci průzkumů prováděných při opravách byl dokončen podrobný průzkum omítek věže kostela v *Křinci* včetně mikroskopického rozboru a proveden průzkum fasády kostela v *Lysé nad Labem*.

Pro okres bylo zpracováno cca 180 odborných vyjádření.

Okres Praha-východ

V rámci Programu záchrany architektonického dědictví pokračovala oprava krovu a střešního pláště zámku v *Brandýse nad Labem*, a to v rozsahu gotického dvojvěží východního zámeckého křídla, severovýchodního nároží zámku a přilehlých částí. V rámci této velmi zásadní a rozsáhlé opravy byla provedena statika krovové konstrukce a části konstrukcí stropů zejména formou protézování, dále byl obnoven střešní plášť včetně prejzové krytiny, vikýřů, klempířských prvků i okenních otvorů a omítkových ploch dvouvěží. I tato etapa sanace krovu a střešního pláště prokázala na první pohled skrytý, silně havarijní stav krovu a přilehlých částí stropních konstrukcí a nezbytnost v této obnově i nadále pokračovat.

Z Programu záchrany architektonického dědictví byla dále financována obnova ohradní a opěrné zdi a márnice barokního kostela sv. Klimenta v *Odolené Vodě*. V rámci této etapy byla provedena komplexní obnova severozápadního segmentu ohradní zdi včetně započetí obnovy monumentálního přístupového severního schodiště ke kostelu. Bylo uskutečněno obnovení omítek, koruny zdi a celková obnova fasád márnice, a to včetně barevnosti. Zároveň s těmito pracemi došlo k osazení několika kamenných chrličů do ohradní zdi, které umožní účinnější odvod vody z prostoru u kostela.

Za přispění z havarijního střešního programu byly uskutečněny opravy několika kostelů. Šlo především o dokončení celkové obnovy krovu a prejzové krytiny věže kostela ve *Vyšehorovicích*, a to včetně nového nátěru věže a opravy podstřešní římsy. Dále byla provedena oprava západní části krovové konstrukce kostela ve *Svémyslicích*. Tato část krovu byla v havarijním stavu. U kostela v *Popovicích* proběhla velmi potřebná oprava krovu a střešního pláště západní předsíně. Krov včetně konstrukce stropu byl v silně havarijním stavu.

V rámci Programu regenerace v MPZ *Brandýs nad Labem – Stará Boleslav* proběhla zejména potřebná částečná oprava krovu kostela Obrácení sv. Pavla, zbytek prostředků byl použit na výše uvedenou opravu krovů zámku v *Brandýse nad Labem*.

Velmi významnou opravu představovala celková obnova fasád kostela ve *Velkých Popovicích*. Bylo obnoveno architektonicky náročné novobaroční západní průčelí, dále všechny fasády kostela a mohutné hranolové věže. Dále byly provedeny opravy dveřních výplní, kovářských prvků, a to formou restaurátorských prací. Významnou součástí celkové obnovy stavby bylo kamenické doplnění nově odkrytého původního jižního gotického portálu do lodi kostela, transfer a restaurování torz objevené malířské výzdoby tympanonu portálu.

Dále byla dokončena celková obnova krovu a střešního pláště barokní fary v *Klecanech*.

Dle potřeby byl prováděn průzkum a dokumentace staveb včetně průzkumu barevnosti jejich omítek. Významný průzkum proběhl zejména během opravy kostela ve *Velkých Popo-*

Velké Popovice (okres Praha-východ), pohled na kostel Panny Marie Sněžné po celkové opravě. V jižním průčelí kostelní lodi byl pohledově příznán nově odkrytý gotický portál s torzálně dochovanou dobovou malířskou výzdobou. Barevnost omítek kostela byla odvozena od původní barevnosti novobaročního západního průčelí stavby (foto E. Formánková, zima 2003).

Brandýs nad Labem (okres Praha-východ), pohled do nově rekonstruovaných prostor 1. patra západního křídla a severozápadní věže zámku. V rámci obnovy byly provedeny nové konstrukce podlah, doplněny dveře včetně deštění apod. Prostory budou sloužit pro připravovanou zámeckou expozici (foto J. Žižka, zima 2003).

vicích, v rámci kterého bylo odhaleno gotické jádro stavby s doposud neznámým jižním portálem. Velmi významná zjištění přinesl průzkum prováděný v místech rozkrytých podlah v brandýském zámku. Zachyceny byly zejména pozůstatky středověké výzdoby.

Mníšek pod Brdy (okres Praha-západ), detailní pohled na část vlysu na vnější severní fasádě zámku. Na fasádách byl v dostupném rozsahu prováděn průzkum omítek včetně tvarů a detailů. Zachycený úsek štukového ornamentu byl proveden vytlačováním přímo v omítce. Mezi jednotlivými „trojlístky“ jsou patrné pravidelně uspořádané vpichy po vodících bodcích raznice. V levé části byla částečně sejmuta vrchní pěnová vrstva. V dolní části záběru probíhá drážka s uloženými pruty „Heli-systému“, který v řadě případů může být nejcitlivějším způsobem provedení obnovy při stažení stavby (foto J. Žížka 2002).

Další etapou pokračovala celková obnova vodního mlýna čp. 69 v *Mnichovicích*. S podporou havarijního střešního programu bylo dokončeno statické zajištění a obnova roubených stěn obytné části. Roubené stěny světnice byly z obou stran překryty vrstvou hliněných omítek. Trámy byly z velké části zcela ztrouchnivělé a napadené dřevokazným hmyzem, proto musela být provedena oproti původnímu záměru poměrně rozsáhlá výměna. Na základě požadavků byly respektovány původní profily, tvary i dlaby po lavicích. Současně byla provedena obnova oken včetně trámových ostění a byly zahájeny přípravné práce na obnově vodního kola.

Byla projednávána příprava regenerace zámeckého parku ve *Štíříně* a v *Nebřenicích* a zásahu do zeleně ve VPZ *Lensedly*.

Pro okres bylo zpracováno celkem 190 odborných vyjádření.

Okres Praha-západ

Za podpory z Programu zachrany architektonického dědictví pokračovala obnova areálu bývalé jezuitské rezidence v *Tuchoměřicích*, a to opravou krovu sýpky a fary. Provádění opravy bylo vzhledem k neobvyklému zazdění spodní části konstrukce poměrně náročné. V dobré kvalitě bylo provedeno protézování narušených prvků. Střechu bylo nutné vzhledem k míře poškození původní krytiny pokrýt novou bobrovkou. Barokní trámový strop s vrchním překládaným záklopem, podbitím a omítaným podhledem se štukovou výzdobou byl v plné míře zachován. V podkroví fary i spojovacího krčku se podařilo obnovit původní dlažbu z pálených půdovek. Práce byly vzhledem k náročnosti zajištění původní části krovu provedeny velmi uspokojivě.

Nejvýznamnější akcí v okrese bylo nepochybně pokračování obnovy zámku v *Mníšku pod Brdy* ve správě SPÚŠČ. Byla dokončena oprava krovu, včetně střešních vikýřů a obnovy krytiny. Na severní a západní vnější fasádě bylo realizováno stažení obvodového zdiva „Heli-systémem“, který je třeba v daném případě pokládat za způsob nejcitlivější. Významnou součástí prací v roce 2002 bylo restaurování interiérů zámku, zejména výmalby z doby kolem roku 1910, opravy podlah atd. Pokračuje restaurování okenních výplní. V přízemí byly dokončeny úpravy pro společensko kulturní využití severního a západního křídla zámku.

Několik památek bylo opravováno za podpory z havarijního střešního programu. První z nich byla studna sv. Antonína s při-

Mníšek pod Brdy (okres Praha-západ), postup restaurování výmalby interiéru zámku. V rámci velkého objemu prací na obnově zámku v Mníšku pod Brdy bylo bezpochyby významné restaurování výmalby interiérů zámku, pocházející ze zásadních úprav v roce 1910 (foto J. Žížka 2002).

Okor (okres Praha-západ), pohled do prostoru jižního paláce během prací. V roce 2002 byla provedena oprava torza valených kleneb (foto D. Hladíková).

lehlou částí kůlny ležící severozápadně od hlavního objektu kláštera v *Hájku*. Stavba měla velmi narušenou statiku obvodových stěn a dále byla v některých místech poškozená krytina. S ohledem na poměrně bohatou štukovou i malovanou výzdobu (spíše fragmenty), ale též s přihlédnutím na významnou funkci studny v rámci poutního místa, byly již od roku 2001 prováděny opravy krovu v části kůlny, dále byly opraveny stěny,

staticky zajištěna zadní – studniční část, bylo provedeno zajištění štukových částí stěny s apsidou a střešního štítu. Práce byly provedeny uspokojivě. V areálu velkého císařského dvora v *Jenčích* se podařilo v dobré kvalitě provést opravu střechy. Úsek ohradní zdi zámecké zahrady v *Hradištku*, opravený v roce 2001, vykazoval značné poruchy nových omítek. Nevhodně zhotovená omítka byla odstraněna a provedena nová. Připravována byla oprava barokní brány do areálu. Pokračovaly dílčí opravy v areálu dvora s tvrzí v *Litovicích*. Nutná byla alespoň částečná oprava sedlové střechy stodoly, a to na nejvíce poškozené severní straně střechy a krovu, kde vlivem zatékání došlo k narušení konstrukce krovu i zdí. Byl zachován stávající tvar střechy i konstrukční řešení krovu. Opět se podařilo zajistit část narušeného zdiva zříceniny hradu *Okoř*. Konkrétně byly opraveny zbylé části kleneb přízemí jižního paláce – tzv. koníren. Způsob provádění nutných přezdění a dozdivek odpovídal stanoveným požadavkům. Z havarijního programu MK byla realizována i oprava střechy kaple sv. Jana Křtitele ve *Všenorech*, stavba vysvěcená v roce 1890. Nově položená břidlicová krytina je provedena kvalitně, a to včetně nároží.

V letošním roce byly v *Mníšku pod Brdy* z programu Regenerace financovány zejména interiérové práce v rekonstruované klášterní budově na poutním místě *Skalka*. Konkrétně byla provedena obnova štukových podhledů v jižním traktu podle projektové dokumentace O. Stefana (1953), byla provedena konzervace a retuše dochovaných fragmentů nástěnných maleb v zadním pokoji, byla zrestaurována tři kamenná ostění, vsazeny nové dveře a položena dlažba. Díky těmto úpravám, při nichž jižní trakt budovy nebyl rozdělen na původních pět místností, je nyní k dispozici velký sál, využívaný ke kulturním akcím.

Z dalších oprav je třeba uvést například nátěr fasád sýpky v *Hostivících*. Stejně jako v předchozích letech byla rozsahem náročná agenda v památkovém ochranném pásmu zámku a parku v *Průhonících*. Zcela výjimečně se zde objevilo několik kvalitních projektů nových domů, citlivých i k danému prostředí.

V oblasti péče o památky lidové architektury na okrese Praha-západ probíhal již tradičně čilý stavební ruch ve vesnické památkové rezervaci *Dobrovíz*. Vedle řady drobných akcí byla realizována s podporou Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny oprava několika památkově chráněných objektů. V usedlosti čp. 2 byla provedena celková obnova pavlače klasicistního špýcharu a oprava střechy navazujícího chléva. Jako střešní krytina byly použity pálené bobrovky. Při obnově pavlače byly doplněny některé sloupky, madlo a vyřezávané výplně zábradlí. V usedlosti čp. 6 byla provedena výměna střešní krytiny na hospodářském objektu. Zcela zásadní akcí byla obnova fasády na domě čp. 14, který se nachází na pohledově velmi exponovaném místě. V rámci obnovy byla tam, kde se nedochovala, provedena rekonstrukce původního eklektického členění fasád. Prováděcí firma postupovala velmi pečlivě, byly přesně zachovány a obnoveny profilace a detaily, použity vápenné materiály. Díky velmi vstřícnému postoji nových vlastníků se tento objekt, který byl ještě před dvěma léty bezprostředně ohrožen zánikem, proměnil ve skutečnou perlu památkové rezervace.

Z ostatních akcí je třeba zmínit zdařilé dokončení celkové obnovy hlavní barokní budovy Kalingerova mlýna ve *Středoklukách*. Po léta chátrající mlýn se díky změně vlastníka dočkal celkové stavební obnovy a nového využití k bydlení. V rámci této akce byly odstraněny nevhodné novodobé úpravy, citlivě obnovena fasáda štítu. Velmi zdařilá je zejména obnova spodní mlýnice, kde byl obnoven trámový strop s dřevěným záklopem a položena dlažba z ostře pálených cihel.

V *Mníšku pod Brdy* byla projednáván zásah do zeleně v čelní a severní části zámeckého parku a záměr sadových úprav na náměstí. Byla projednávána příprava k obnově zahrady u zámku v *Trnové*.

Tuchoměřice (okres Praha-západ), detailní pohled na část krovu s půdní nadezdívkou v křídle se sýpkou. V roce 2002 pokračovala za podpory z Programu záchrany architektonického dědictví oprava bývalé jezuitské rezidence v Tuchoměřicích. Zejména byla realizována oprava krovu nad křídlem se sýpkou. Pozednice i část krokvi zde dodatečně překryla část půdní nadezdívkou, související z úpravami při přestavbě původně obytné stavby na sýpku. Nadezdívky bylo nutné postupně opatrně rozebírat a provádět obnovu a protézování zcela shnilých prvků krovu (foto J. Žižka, 2002)

Dobrovíz (okres Praha-západ), průčelí domu čp. 114 po obnově. Celková obnova fasády na domě čp. 14 je velkým přínosem pro vzhled celé památkové rezervace. Kvalitně provedená fasáda však byla vzápětí poškozena rukou vandala, který pod rouškou tmy výrazně poškodil obě parapetní římsy v přízemí hlavního průčelí (foto J. Berková, 2002).

V *Hájku* byl prováděn orientační stavební historický průzkum východního křídla konventu a zbytků kaplí u studny sv. Antonína. V *Mníšku pod Brdy* byl proveden operativní průzkum vnější severní a západní fasády zámku. Byly zkoumány zejména vrstvy omítek a nátěrů, tvarové provedení ornamentálních pásů, způsob úpravy kamenných článků.

Pro okres bylo zpracováno cca 380 vyjádření.

Okres Příbram

Za subvencování z Programu záchrany architektonického dědictví pokračovala obnova areálu tvrze v *Křepenicích*. Po dokončení odvodnění byla realizována obnova zbylé fasády jiho-východního stavení a přilehlého úseku fasády tzv. ovčína. Zbytky sgrafitové a malované výzdoby byly restaurátorsky zajištěny. Následovala obnova jižní ohradní zdi s vcelku kvalitním přezdí-

Velká Hraštice (okres Příbram), pohled na západní věžku kostela sv. Zikmunda. Celková oprava narušené věžky kostela je sice relativně nevelkou, ale pro drobný venkovský kostel velmi důležitou akcí (foto J. Žižka, 2003).

Petrovice (okres Příbram), celkový pohled na kostel sv. Petra a Pavla. Kostel s bohatě členěnou západní věží je již několik let postupně opravován. V roce 2002 se podařilo obnovit krytinu z pálených bobrovek s volskými oky (foto J. Žižka, 2003).

váním narušených a zřícených úseků. V *Obořišti* bylo dokončeno statické zajištění kostela sv. Josefa a zahájeny přípravné práce k obnově břidličné krytiny.

Na zámku v *Březnici* byl vybudován pěší koridor mezi bývalým hospodářským dvorem a zámkem pro budoucí spojení budovy zámku s nově připravovaným společenským centrem v sousedním areálu. V *Dobříši* pokračovala obnova dalších částí fasád zámku způsobem a technologií navazující na obnovu hlavního rizalitu, tedy se silikátovým nátěrem, nahrazujícím dosavadní štukovou, ve hmotě probarvenou úpravu povrchu. Na zámku ve *Vysokém Chlumci* byla realizována obnova fasády obytného domu v předhradí. Na základě průzkumu zbytků plastických a malovaných článků se podařilo rekonstruovat podobu štitového průčelí. V *Tochovicích* se pokračovalo v postupné sanaci konstrukce krovu hlavního křídla zámku včetně obnovy původních vikýřků. Ve *Zduchovicích* byla připravována celková obnova areálu zámku. V první etapě byla provedena oprava a obnova ohradních zdí. Na zámku v *Hluboši* byla provedena obnova vnitřních společenských prostorů přilehlých ke kapli a oprava fasády kaple.

V návaznosti na obnovu hlavní fasády zámku v *Drabenicích* bylo pokračováno v obnově boční fasády v prostoru hospodářského dvora. V *Petrovicích* se podařilo dokončit sanaci krovu nad lodí s doplněním římsy na severní straně lodi kostela sv. Petra a Pavla. Na střeše byla položena krytina z bobrovek a osazena volská oka umožňující větrání půdního prostoru. Na kruchtě se opravila podlaha. Na kostele v *Tochovicích* byla dokončena oprava havarijního stavu tesařské konstrukce věže

kostela s řemeslně kvalitními dekoračními klempířskými prvky, odstranění havarijního stavu krajní plně vazby krovu vedle věže a obnova fasády věže s vápenným nátěrem. Oprava byla stejně jako na zámku prováděna za podpory z havarijního střešního programu. Práce byly realizovány v dobré kvalitě, dále je zde třeba v návaznosti pokračovat se sanací krovu nad lodí. V *Pičíně* byla provedena obnova omítek vstupní brány hřbitovní zdi u kostela, s výjimkou restaurátorských prací týkajících se kamenných sochařských záležitostí u vstupního portálu, které se teprve restaurovat budou.

Na kostele Povýšení sv. Kříže v *Rožmitále pod Třemšínem* se pokračovalo v sanaci poškozeného krovu kostela nahrazováním uhnílych částí konstrukce tradičním tesařským způsobem – protézováním, byla překládána střešní krytina a prováděna obnova omítky fasád s vápenným nátěrem a s restaurováním vstupních dveří. V *Suchodole* byla na kostele sv. Lukáše provedena výměna dožilé šindelové krytiny na průčelní straně kostela. Na kostele sv. Zikmunda ve *Velké Hraštici* byla realizována obnova krovu věžičky dle původního provedení. Stávající konstrukce byla zcela v havarijním stavu. Nad lodí bylo nutno vyměnit rovněž uhníly, propadávající se záklop. Práce byly odvedeny v dobré kvalitě. Oprava kostela Nanebevzetí Panny Marie v *Obděnicích* byla původně rozdělena na 4 ucelené etapy. Akci však bylo nutno redukovat zatím pouze na provádění dílčích sáňkových úprav krovu. Akce se tak stává rovněž dlouhodobou, závislou na množství přidělovaných financí. V *Dublovicích* byla opravena věžička márnice s lucernou. Došlo k výměně uhnílé nárožní krokve a sloupků věže, doplnění opláštování boků

Vysoký Chlumec (okres Příbram), areál bradu, detail štítu domu v předbradí. Při průzkumu štítu, který byl dlouhou dobu téměř bez omítek, se podařilo zachytit zbytky barokního členění. Na snímku je vlevo pod vysazením římsy patrný fragment drobné voluty, který je přiložený k vysazenému rámu, jehož obrys se rýsuje po pravé straně voluty (foto J. Žižka, 2002).

Kněžves (okres Rakovník), celkový pohled na kostel sv. Jakuba Většího. V roce 2002 byla v dobré kvalitě dokončena celková oprava kostela. Součástí obnovy fasád bylo i restaurování nově zjištěných středověkých omítek věže (foto E. Volfová, 2002).

Krty (okres Rakovník), kostel sv. Vojtěcha. Dlouho zanedbaný kostel na samé hranici kraje se v posledních dvou stavebních sezónách dočkal postupné obnovy. Zbývá dokončit sanaci barokního krovu a obnovit omítky na severní straně kostela (foto E. Volfová, 2002).

věžičky dle původního provedení a k přeložení taškové krytiny střechy.

V *Březnici* byla položena kamenná dlažba v prostoru nádvoří bývalého jezuitského konventu čp. 1 s přípravou pro budoucí umístění kašny uprostřed volné plochy a obnovena uliční fasáda s restaurovaným kamenným portálem a vstupními dveřmi. V domě čp. 2, stojícím na náměstí naproti konventu, byly obnoveny fasády a opatřeny silikátovým nátěrem, dále restaurovány vstupní dveře, vstupní kamenný portál a secesní balkónek nad vstupem.

Větší akcí v *Dobříši* byla vestavba podkroví městského úřadu čp. 119. Pro osvětlení nově vzniklých pracovišť byla navržena ve střeše volská oka, jejichž velikost se stala předmětem opakovaných jednání vedených na jedné straně požadavkem co největšího osvětlení a na druhé straně snahou o uměření hmoty volských ok v jejich vztahu ke střeše. Výsledek je možno označit za ještě přijatelný.

V *Jincích* za podpory z havarijního střešního programu pokračovala oprava huti Barbora. Udělalo se pracovní zastřešení nad volnou částí tělesa huti pro zamezení proniku dešťové vody do nosného zdiva a přilehlých konstrukcí. Tím se zabránilo dalšímu rozvolňování tohoto zdiva. S podporou havarijního střešního programu byla realizována 2. etapa obnovy střešního pláště na roubené chalupě čp. 19 v obci *Luby*.

V zámecké zahradě v *Dobříši* byly sledovány zásahy do vegetační složky přesahující běžnou údržbu. V krajinářské části pokračovalo odstraňování suchých a vyvrácených stromů a mladých bezkonceptních výsad. Dílčí probírky probíhaly v zámeckých parcích ve *Zduchovicích*, *Smolotelích*, *Hluboši* a *Hřímězdicích*. Nezbytné zásahy do ostatní historické zeleně byly projednávány v *Kamýku nad Vltavou*, *Pročelivech* v MPZ v *Březnici* a jinde.

Průzkumné a dokumentační práce se uskutečnily na několika akcích. Je třeba uvést průzkum fasád – zejména detailů štítu stavení na zámku *Vysoký Chlumec*, kde byl rovněž proveden orientační průzkum purkrabství. V *Křepevicích* byl prováděn průzkum omítek jihovýchodního stavení. Ve *Zduchovicích* pak orientační průzkum budov v areálu.

Pro okres bylo zpracováno cca 180 odborných vyjádření.

Okres Rakovník

Do Programu zachrany architektonického dědictví se podařilo začlenit celkovou opravu významného a ohroženého kostela sv. Martina ve *Všesulově*. Probíhala oprava krovu kostela, jehož havarijní stav byl nejhorší na Rakovnicku. Tesaři pracovali čistě a zodpovědně. Při protézování byly uplatněny spoje s ocelovými svorníky, úměrné charakteru konstrukce. Výsledek je velmi uspokojivý. V roce 2002 se pokračovalo v restaurování původní malířské výzdoby uvnitř kostela sv. Jakuba Většího v *Podbořánkách*, která byla v závěru roku kolaudována. Okolo původního hřbitova obklopujícího kostel se prováděla rekonstrukce pouze z části dochované ohradní zdi. Zdivo mohlo zůstat stát pouze v malém rozsahu několika metrů na západní straně. Většina se musela rozebrat a za doplnění lomového kamene z místní bourané stodoly se celek nově přezdíval. Práce na restaurování uvnitř objektu i oprava ohradní zdi probíhaly v souladu s odbornými pokyny. Celková oprava fasád zámku ve *Slabcích* byla zahájena za nečekaně vysokého přísunu finančních prostředků poskytnutých v rámci Programu zachrany architektonického dědictví. Tím práce postupovaly relativně rychle, postupu prací odpovídaly pravidelné kontrolní dny a výkon odborného památkového dohledu. Při jejich průběhu však nastalo několik problematických situací. Docházelo k nadbytečnému odstraňování omítek oproti předem odsouhlasenému rozsahu. Obnova tažených profilů pak byla problematická, řadu nově provedených článků bylo nutné následně předělat. Při památkovém dohledu bylo nutné některé odstraněné

prvky členění tvarově upřesnit a rekonstruovat. Dlouho se nedařilo nalézt vhodný odstín vápenného nátěru, respektive dojít v této věci ke shodě s investorem i dodavatelem. Součástí prací byla obnova okenních výplní, dveří a tesařské konstrukce lodžie. Přes uvedené výhrady lze konečný výsledek, a to jak po stránce tvarové, tak z hlediska barevného řešení, považovat za zdařilý.

Díky iniciativě obce se za přispění z havarijního střešního programu podařilo opravit v dobré kvalitě krov a obnovit plechovou krytinu kostela sv. Markéty v *Břežanech*. Uplatnění měděného plechu bylo dáno pořízením tohoto materiálu obcí. Výkon odborného památkového dohledu poněkud komplikovalo nepříliš dokonale provedené, a tedy nebezpečné visuté lešení. Na předešlé práce za přispění z téhož programu navázalo pokračování opravy kostela sv. Vojtěcha v *Krtech*. Krov byl odborně protézován, byla odvedena kvalitní práce. Uspokojivým způsobem probíhala i oprava fasád. Opravena byla jižní strana lodi až do poloviny závěru, kde je potrháné obvodové zdivo. Nové omítky jsou vápenné, nátěr vápenný, požadavek na zachování původních omítek byl však akceptován pouze sporadicky.

Dokončováním střešního pláště pokračovala oprava krytiny věže kostela sv. Václava v *Čisté*. I když obnovená krytina byla provedena kvalitně – tvarově a v detailu správně, opět se nepodařilo prosadit uplatnění tradičního červeně natíraného plechu, který nahradila měď. V roce 2002 se dokončovaly omítky velké věže a zbytku presbytáře kostela sv. Jakuba v *Kněževsi*. Starší omítkové vrstvy spodního věžového patra zůstaly zachovány, překryla je nová omítka vápenná s barokním členěním. Analyticky byla uplatněna pouze malá plocha na severovýchodním nároží jako ukázka předchozí fasádní úpravy s rytým nárožním kvádrováním červeně položeným na okrovém podkladě. Nově provedené omítky byly opatřeny vápenným nátěrem ve dvou odstínech okru. Výsledný dojem z opravy je uspokojivý, kostel vypadá v prostoru rozlehlé návsi pěkně i zblízka jsou nové profily říms a článků čistě provedené. V závěru roku 2002 pokračovalo v překládání krytiny na jižní straně kostelní lodi kostela sv. Kateřiny ve *Mšeci* z keramických esovek. Práce byly pozastaveny vzhledem k již dříve známému, ale neřešenému poškození části krovu. Rekonstrukcí střechy nad výdřevou podepřenou klenbou pokračovala záchrana kostela sv. Prokopa v *Mutějovicích*. Poškozený starý krov byl rozebrán, napínavé bylo snímání nabetonované rubové „skořepiny“, která přitěžovala poškozenou opukovou klenbu lodi kostela. Byla dozděna římsa kostela a za použití zachovalých fragmentů starého krovu byl vztyčen nový krov a na nové laťování byly položeny dvojité bobrovky v šupinové vazbě. Výsledek jinak více než prospěšné akce poněkud poškozují novodobé tvarovky kryjící štít, došlo i ke zbytečnému sejmutí omítek. Ve *Velké Chmelištné* se započalo s protézováním původní tesařské konstrukce krovu kostela sv. Bartoloměje. Na opravu poskytla obec dřevo ze svých lesů. S dobrým výsledkem se podařilo odborně protézovat téměř polovinu krovu. Za určitý úspěch lze považovat to, že se konečně uskutečnilo zakrytí střechy na márnici taškami, čímž lze objekt po stažení považovat za zachráněný.

V roce 2002 pokračovaly práce na opravě areálu zámku v *Kolešovicích* obnovou fasád tzv. nového zámku, náročným odvodněním s injektáží obvodového zdiva. Průběh opravy a výsledek opravy značně ovlivnila špatná spolupráce ze strany prováděcí firmy i projektanta. Architektonické články byly opraveny nekvalitně, jen částečně došlo ke korekci v nedávné minulosti zjednodušených článků, zanikly zbytky starších omítkových vrstev.

Vzhledem k záchraně všeobecně ohroženého druhu historických staveb bylo významné pokračování oprav areálu hospodářského dvora *Dřevíč*, realizované za přispění z havarijního střešního programu. Byl prováděno statické zajištění stodoly,

Podbořánky (okres Rakovník), pohled do interiéru kostela sv. Jakuba Většího během restaurování. Obrožený a opuštěný kostel v havarijním stavu se podařilo během několika let za subvencování z Programu zachrany architektonického dědictví zachránit a obnovit. V roce 2002 probíhalo restaurování iluzivních oltářů a výmalba interiéru (foto E. Volfová, 2003).

Rakovník (okres Rakovník), pohled na opravenou zvonici u kostela sv. Bartoloměje. Oprava měla charakter větší údržby a zažitý výraz významné památky nezměnila (foto J. Žižka, 2002).

opraven krov a krytina, dozdiváno a přezdiváno narušené zdivo budov a ohradních zdí v areálu.

V MPZ *Rakovník* byly opraveny omítky na přízemním obvodovém zdivu i na hrázdném patře zvonice při děkanském kostele sv. Bartoloměje. Zůstaly zachovány i starší plochy omí-

Slabce (okres Rakovník), zámek, detailní pohled na obnovenou pásovou bosáž na slepé arkádě v přízemí. Slabecký zámek se za výrazné podpory z Programu záchrany architektonického dědictví dočkal obnovy fasád, včetně výplní otvorů a dřevěných konstrukcí. Přesně vytažené články pozdně klasicistní fasády vyžadovaly kvalitní práci štukatérů, prováděnou za pravidelného odborného památkového dohledu. Některé již vytažené články bylo nutné předělat, některé části – tak jako arkáda – vyžadovaly tvarové upřesnění. Konečný výsledek včetně dlouho diskutovaného barevného řešení lze považovat za zdařilý (foto E. Volfová 2002).

tek, celek se sjednotil vápenným nátěrem okrového odstínu. Jako problém se nejdříve jevil provedení drenáže u základového zdiva stavby včetně odvětrání. Po opakovaném jednání, kdy byl hledán optimální způsob provedení tak, aby nedošlo k poškození vzhledu stavby v její soklové partii, se podařilo odvětrávací profily zapustit do země a vhodným způsobem zakrýt.

Postupně byla dokončena oprava fasád vily čp. 581, a to v souladu s vyjádřením a s uspokojivým výsledkem.

Ve výroční zprávě za rok 2001 byl omylem vytknut zánik detailů na střeše objektu pošty. Střecha byla naopak obnovována přesně podle dochovaných archivních fotografií. V Rakovníku se jedná o vzorově prováděnou obnovu, například bohatá štuková fasáda byla rehabilitována ukázkově. V MPZ bylo stejně jako každý rok projednáváno množství dalších dílčích stavebních úprav apod.

V zámeckém parku ve *Slabcích* probíhala druhá etapa jeho obnovy. Asanační a zdravotní probírky byly realizovány v zámeckých parcích v *Leontýnu* a *Kolešovicích*.

Na všech jmenovaných objektech byla průběžně realizována nálezořádková dokumentace a fotografická dokumentace prováděných prací.

Pro okres bylo zpracováno cca 130 odborných vyjádření.

Plošná ochrana

Roku 2002 byly podle harmonogramu zpracovány návrhy nových krajinných památkových zón (*Křinecko*, *Kutnoborsko* a *Zlonicko-Budenicko*). Tím byl víceletý úkol vytypování nových KPZ a zpracování odborných podkladů uzavřen.

Byla dokončena revize hranic již vyhlášených MPZ. Nově byly zpracovány a podány návrhy následujících městských památkových zón: *Mšeno* (okres Mělník) a *Unbošť* (okres Kladno). Do konečného návrhu nových MPZ se ještě podařilo přidat již dříve zpracované návrhy, které však musely být částečně aktualizovány. Jde o MPZ *Dobřichovice – Brunšov* (okres Praha-západ), *Kamberk* (okres Benešov), *Ondřejov* (okres Praha-východ) a *Rataje nad Sázavou* (okres Kutná Hora). MPZ

Rataje nad Sázavou (okres Kutná Hora), panorama města s farním kostelem a bradem Pirkštejnem od západu. Město bylo do souboru měst navržených na městské památkové zóny zařazeno až po řadě jednání (foto J. Pešta, 2002).

Mšeno (okres Mělník), pohled na část zástavby náměstí. Mšeno rozšířilo soubor připravovaných městských památkových zón (foto J. Pešta, 2002).

Kamberk, *Mšeno*, *Ondřejov*, *Rataje nad Sázavou* a *Unbošť* byly projednány se starosty, resp. obecními zastupitelstvy, s různorodými výsledky. Nejpozitivnější byl ohlas v *Unbošti* a v *Ratajích nad Sázavou*, v *Kamberku* převažují spíše negativní ohlasy, pramenící z obav. V případě *Mšena* a *Ondřejova* mělo projednání spíše informativní charakter. Dále byla provedena kompletní kontrola hranic nově navržených MPZ podle platných katastrálních map.

Další činností bylo vypracování seznamu starších MPZ, u nichž by byla z metodického hlediska vhodná úprava hranic (zadavatel SÚPP). Dopracování změn, včetně projednání, je úkolem do budoucnosti. Za prioritní je považována změna hranice s redukcí rozsahu MPZ *Poděbrady*, kde jsou vážné metodické chyby, a dále MPZ *Rožmitál pod Třemšínem* a *Čáslav* naopak s částečným rozšířením. Dále se uvažuje o změnách MPZ *Nový Knín*, *Bělá pod Bezdězem* a *Velvary*. V rámci možností pokračovaly práce na aktualizaci map starších MPZ. V současné době jsou již pro téměř všechny staré MPZ k dispozici aktualizované mapy.

Unbošť (okres Kladno), panorama jihovýchodní části nově navrhované městské památkové zóny z věže farního kostela (foto J. Pešta, 2002).

Budenice – Zlonice (okres Kladno), průhled částí aleje při kostele sv. Isidora v Budenicích. V roce 2002 byl zpracován nový aktualizovaný návrh krajinné památkové zóny Zlonicko – Budenicko. Páteří navrhované KPZ je cesta lemovaná alejí, která v 50. letech 18. století po sloučení obou panství propojila budenický zámek se Zlonicemi. Cesta byla současně koncipována jako urbanisticky významná spojnice sakrálních, obytných i hospodářských budov panství (foto J. Pešta, 2002).

Kobylnice (okres Kutná Hora), zdejší most patří k nejhodnotnějším mostům ve středních Čechách. V říjnu roku 2002 byl zpracován a podán návrh na prohlášení tohoto mostu za nemovitou kulturní památku (foto J. Pešta, 2002).

V průběhu roku byl projednán již dříve podaný návrh VPZ *Kleštěnice* (okres Beroun), návrh VPZ se podařilo vtělit do návrhu územního plánu. Dále byl projednán návrh VPZ *Osinalice*, které ovšem musely být později z kapacitních důvodů vyřazeny.

V rámci hlavního úkolu zpracování plánů zásad památkové ochrany byla dokončena třetí závěrečná etapa plánu ochrany *MPZ Mělník*. Byly zpracovány regulativy pro celou MPZ a provedena závěrečná kompletace.

Technické památky

V prvním pololetí roku byl prohlášen za nemovitou kulturní památku kamenný most u *Zásmuk* (okres Kolín), na který byl předtím podán návrh. Proběhla první etapa zajištění mostu – bylo vyčištěno koryto, aby byl umožněn průtok pode všemi oblouky, byly zajištěny zcela podemluté pilíře. Tato akce sice přinesla záchranu vážně ohrožené památky, ovšem kvalita provedení není zcela uspokojivá.

Další agenda se týkala objektu mlýna v *Malých Kyšicích* a drobných oprav mostů, poškozených srpnovými povodněmi (*Kralupy nad Vltavou a Mělník*).

Spolu s oddělením PDP byla zajištěna dokumentace renesančního mlýna v *Toušni* (okres Praha-východ).

Byly zpracovány a podány některé návrhy na prohlášení za nemovitou kulturní památku, například na mlýn ve *Vepřku* (okres Mělník) nebo silniční most v *Kobylnici*.

Agenda havarijního střešního programu

Ministerstvem kultury ČR byla uvolněna celková částka 5 900 tis. Kč, ve které bylo účelově vázáno 700 tis. na obnovu bývalé tvrze v *Nebovidech*.

– Nejnižší možná poskytnutá dotace byla MK stanovena na 50 tis.

– K 15. 4. 2002 byly ministerstvu předány vyplněné formuláře žádostí včetně příloh.

– SPÚŠČ bylo doručeno ke dvěma stům vyplněných formulářů žádostí o příspěvek. Byly realizovány opravy 55 památkově chráněných objektů. (Z důvodu efektivního využití příspěvku byla ve čtyřech případech původně přidělená částka převedena na opravu jiného objektu jako navýšení dotace). Vlastník bývalého ovčína čp. 127 ve *Mšeckých Žebrovicích* přislíbených 50 tis. nepoužil.

Podíl vlastníka kulturní památky na úhradě nákladů spojených s provedením její obnovy neměl být, dle pokynů MK, menší než 50 % ze smluvní ceny sjednané se zhotovitelem díla v kalendářním roce (či odborníkem odhadnuté ceny), včetně DPH.

Nebylo možné financovat ty opravy, na které by se vztahovala povinnost vlastníka vypsát výběrového řízení.

V případě neschopnosti vlastníka hradit opravu ze svých prostředků (a doložil-li toto čestným prohlášením ověřeným notářem), bylo možno poskytnout příspěvek z programu až do

Nebovídky (okres Kolín), pobled na část bývalé tvrze, přestavěné na sýpku. Projednávání záchrany této památky bylo jednou z nejnáročnějších akcí v kraji. Přes odpor místní samosprávy byla tvrz prohlášena za nemovitou kulturní památku a Ministerstvo kultury ČR poskytlo jednu z největších mimořádných dotací v rámci bavarijního střešního programu. Díky zajištění projektu – sponzorskému daru projektanta – se podařilo realizovat první etapu opravy krovu, stropů s obnovou krytiny z pálených tašek bobrovek a část budovy zachránit (foto J. Žižka, zima 2003).

výše 80 % celkových nákladů (včetně DPH). V případě mimořádného společenského zájmu na obnově památky mohl činit až 90 % (jako tomu bylo v případě tvrzí v *Tuchorazi* a *Nebovídkách*).

Rozdělení dotací bylo, jako každým rokem, podrobně projednáno s pracovníky SPÚŠC spravujícími území jednotlivých okresů, členy komise, pracovníky OkÚ a vikariátními techniky.

Prvořadým kritériem byl stupeň ohrožení památky. Celkový objem zdaleka nepokryl potřebu oprav památek. Byl ještě nižší než v minulých letech.

Církevním objektům bylo přiděleno 3 050 tis. Kč, soukromým fyzickým osobám 1 800 tis. Kč, obcím 700 tis. Kč, podnikatelům (právníkům osobám) 230 tis. Kč, podnikatelům (fyzickým osobám) 50 tis. Kč a občanským sdružením 70 tis. Kč.

Přehled příspěvků v rámci okresů:

Benešov	380 tis. Kč	6 lokalit
Beroun	380 tis. Kč	4 lokality
Kladno	330 tis. Kč	2 lokality
Kolín	1260 tis. Kč (300 tis. z rezervy MK)	7 lokalit
Kutná Hora	370 tis. Kč	2 lokality
Mělník	380 tis. Kč	5 lokalit
Mladá Boleslav	790 tis. Kč	4 lokality
Nymburk	200 tis. Kč	2 lokality
Praha-východ	550 tis. Kč	5 lokalit
Praha-západ	380 tis. Kč	4 lokality
Příbram	500 tis. Kč	10 lokalit
Rakovník	380 tis. Kč	5 lokalit

Archeologická agenda

Byla zpracována vyjádření zejména k liniovým stavbám jak v intravilánu obcí, tak v extravilánu mezi obcemi. Jednalo se zejména o stavby kanalizace, rozvodů plynu, telefonních rozvodů, výstavbu stožárů mobilních telefonů, dálkových optických kabelů, energetických děl (např. silnoproudých rozvodů), úpravy komunikací, vodohospodářská díla. Vyjádření se také týkala nové výstavby rodinných domků či skupiny rodinných domů s příslušenstvím (žumpa apod.)

Kromě upozornění na ustanovení § 22 zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění a související podmínky, obsahovala vyjádření požadavky na nutné úpravy na stavbách (umístění přípojevacích skříní) a případně na úpravy povrchů. Zohledněna byla

Tuchlovice (okres Kladno), pobled na kostel sv. Havla při opravě věže. Oprava byla prováděna za přispění z bavarijního střešního programu. Konstrukce krovu byla jako celek sejmuta, na zemi opravena a doplněna a vrácena na své místo (foto E. Volfová 2002).

také drobná solitérní architektura (např. boží muka, kříž, kaplička, pomník, milník) s upozorněním, že nesmí být poškozena ani přemístěna.

Byly-li stavební práce realizovány na území městské památkové zóny, stavba byla též konzultována s příslušným památkovým architektem.

Jednalo-li se o stavby v blízkosti či přímo na místě z archeologického hlediska cenných lokalit, byly konzultovány s oddělením PDP, archeologickým úsekem. Celkem bylo dáno 286 vyjádření. Z archeologických pracovišť či stavebních úřadů bylo na vědomí doručeno ke dvěma tisícům akcí.

Účast na seminářích, konferencích a obdobných akcích

Odborní pracovníci oddělení se zúčastnili řady seminářů a dalších akcí. Významná byla účast včetně přednesených referátů na konferenci Dějiny staveb v *Nečtinách*. Jeden pracovník přednesl referát na konferenci Archeologie středověku v *Opavě*. Aktivní byla i účast na podzimním semináři, věnovaném lidové architektuře v *Rožnově pod Radboštěm*. Pracovníci oddělení připravili z větší části program dvou srovnávacích odborných exkurzí – do *Sedlce* a *Rovné*, kostela sv. Jakuba, v okrese *Kutná Hora* a v *Dražicích*, *Klášteře Hradiště* a v *Solci* v okrese *Mladá Boleslav*. Byl spoluorganizován výjezdní seminář urbanistů do připravované MPZ *Dobříčovice – Brunšov*.

Poměrně významná byla účast na setkáních a seminářích SPPPP, pořádaných v *Hradci Králové* a v *Bečově nad Teplou*. Pověřený pracovník se zúčastnil zasedání Rady specialistů SÚPP pro památkově chráněné zahrady a parky.

Různé

Organizováno bylo jednání krajské komise pro krajské kolo soutěže o Cenu regenerace. Do soutěže se přihlásilo pouze jedno město – MPZ *Mělník*.

Zprávu zpracovali odborní pracovníci – garanti jednotlivých okresů úseku oddělení péče o památky architektury, stavitelství a urbanismu ve spolupráci s úsekem péče o specifické druhy památek a úsekem koncepčním.

Texty upravil, korigoval a doplnil Jan Žižka, vedoucí oddělení.

**PROGRAM REGENERACE MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH REZERVACÍ A MĚSTSKÝCH PAMÁTKOVÝCH ZÓN
ALOKACE PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2002**

dotace v tis. Kč

Okres Beroun	
<i>Beroun, vila čp. 203</i>	1 900
Okres Benešov	
<i>Sedlec – Prčice, kostel sv. Vavřince</i>	350
Okres Kolín	
<i>Český Brod, areál kostela Nejsvětější Trojice</i>	250
<i>Český Brod, kostel sv. Gotharda</i>	250
<i>Kolín, budova čp. 25</i>	66
<i>Kolín, městské opevnění p. p. č. 232/1, 232/2</i>	1 724
<i>Kolín, židovský hřbitov p. p. č. 2591/1</i>	420
<i>Kostelec nad Černými lesy, areál dvora čp. 15</i>	159
<i>Kostelec nad Černými lesy, kostel sv. Andělů strážných</i>	100
<i>Kouřim, kostel sv. Štěpána</i>	100
<i>Kouřim, městské hradby p. p. č. 275/2</i>	382
<i>Kouřim, městské hradby p. p. č. 356/6</i>	557
Okres Kladno	
<i>Slaný, špýchar p. p. č. 363/1</i>	350
<i>Velvary, kostel sv. Jiří</i>	500
Okres Kutná Hora	
<i>Čáslav, dům čp. 211</i>	150
<i>Čáslav, kostel sv. Petra a Pavla</i>	150
<i>Čáslav, synagoga čp. 111</i>	150
<i>Čáslav, zemědělská usedlost čp. 79</i>	50
<i>Kutná Hora, dům čp. 139</i>	100
<i>Kutná Hora, dům čp. 176</i>	100
<i>Kutná Hora, dům čp. 30</i>	2 570
<i>Kutná Hora, dům čp. 488</i>	200
<i>Kutná Hora, kostel Nejsvětějšího Srdce Páně</i>	1 250
Okres Mělník	
<i>Mělník, dům čp. 13</i>	200
<i>Mělník, kostel sv. Petra a Pavla</i>	297
Okres Mladá Boleslav	
<i>Bělá pod Bezdězem, kostel sv. Václava</i>	1 010
<i>Benátky nad Jizerou, areál zámku</i>	461
<i>Benátky nad Jizerou, dům čp. 41</i>	519
<i>Benátky nad Jizerou, kostel sv. Máří Magdaleny</i>	350
<i>Mladá Boleslav, kostel Nanebevzetí Panny Marie</i>	1 500
<i>Mladá Boleslav, židovský hřbitov</i>	570
<i>Mnichovo Hradiště, dům čp. 154</i>	240
<i>Mnichovo Hradiště, dům čp. 30</i>	210
<i>Mnichovo Hradiště, dům čp. 7</i>	70
<i>Mnichovo Hradiště, kostel sv. Jakuba</i>	180
<i>Mnichovo Hradiště, mariánský sloup</i>	100
<i>Mnichovo Hradiště, sousoší sv. Jana Nepomuckého</i>	100
Okres Nymburk	
<i>Nymburk, městské opevnění p. p. č. 3/1, 46</i>	500
<i>Poděbrady, areál hřbitova</i>	388
<i>Poděbrady, kostel Nanebevzetí Panny Marie</i>	692
Okres Praha-východ	
<i>Brandýs nad Labem, kostel Obrácení sv. Pavla</i>	290
<i>Brandýs nad Labem, zámek čp. 402</i>	500
<i>Brandýs nad Labem, židovský hřbitov</i>	140
Okres Praha-západ	
<i>Mníšek pod Brdy, areál kláštera Skalka</i>	427
Okres Příbram	
<i>Březnice, dům čp. 2</i>	919
<i>Březnice, konvent čp. 1</i>	1 410
<i>Rožmitál pod Třemšínem, kostel Povýšení sv. Kříže</i>	2 330
Okres Rakovník	
<i>Rakovník, areál kostela Nejsvětější Trojice</i>	100
<i>Rakovník, dům čp. 581</i>	75
<i>Rakovník, radnice čp. 27</i>	40
<i>Rakovník, radnice čp. 28</i>	30
<i>Rakovník, zvonice u kostela sv. Bartoloměje</i>	85
<i>Rakovník, dům čp. 52</i>	200

**ČERPÁNÍ ÚČELOVÝCH DOTACÍ POSKYTNUTÝCH NA REALIZACI AKCÍ ZAHRNUTÝCH
DO HAVARIJNÍHO STŘEŠNÍHO PROGRAMU. ALOKACE PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2002**

	<i>dotace v tis. Kč</i>
Okres Benešov	
<i>Libouň, zámek</i>	50
<i>Lidkovice, zámek</i>	100
<i>Louňovice, zámek</i>	70
<i>Lštěn – Hradiště, kostel sv. Klimenta</i>	50
<i>Neustupov, židovský hřbitov s márnici</i>	50
<i>Vlčkovice, zámeček a zemědělská usedlost</i>	60
Okres Beroun	
<i>Hořovice, bývalý františkánský klášter</i>	100
<i>Hořovice, areál kostela sv. Jiljí – márnice</i>	50
<i>Lužce, zámek</i>	100
<i>Tmaň, kostel sv. Jiří</i>	130
Okres Kladno	
<i>Šlapanice – Budenický, špýchar</i>	200
<i>Tuchlovice, kostel sv. Havla</i>	130
Okres Kolín	
<i>Kostelec nad Černými lesy, polygonální mlat</i>	80
<i>Kostelní Strmelice, kostel sv. Martina</i>	80
<i>Křečboř, kostel sv. Václava</i>	100
<i>Nebovidy, špýchar</i>	700 (300 ze zvl. rezervy MK)
<i>Starý Kolín, zemědělská usedlost čp. 32</i>	50
<i>Tuchoraz, špýchar</i>	190
<i>Veletov, zemědělská usedlost čp. 37</i>	60
Okres Kutná Hora	
<i>Vidice, kostel sv. Mikuláše</i>	70
<i>Zbyslav, kostel Nejsvětější Trojice</i>	300
Okres Mělník	
<i>Bosyně, zámek</i>	100
<i>Cítov, kostel sv. Linharta</i>	50
<i>Liblice, kostel sv. Václava</i>	80
<i>Mělnická Vrutice, zemědělská usedlost čp. 11</i>	50
<i>Veprék, zvonice u kostela Narození Panny Marie</i>	100
Okres Mladá Boleslav	
<i>Malobratřice, roubený špýchar čp. 18</i>	190
<i>Vrátno, zemědělská usedlost čp. 28</i>	100
<i>Všeborsko, kostel Nejsvětější Trojice</i>	400
<i>Zvířetice, renesanční hospodářská budova čp. 1</i>	100
Okres Nymburk	
<i>Křinec, zámek</i>	100
<i>Zábornice, areál kostela – zvonice</i>	100
Okres Praha-východ	
<i>Dřevčice, kostel sv. Bartoloměje</i>	120
<i>Mnichovice, vodní mlýn a roubenka</i>	100
<i>Popovičky, kostel sv. Bartoloměje</i>	80
<i>Svěmyslice, kostel sv. Prokopa</i>	150
<i>Vyšehořovice, kostel sv. Martina</i>	100
Okres Praha-západ	
<i>Háje, klášter</i>	130
<i>Horní Mokropsy – Všenory, kostel sv. Václava</i>	150
<i>Jeneč, areál hospodářského dvora</i>	50
<i>Litovice, tvrz</i>	50
Okres Příbram	
<i>Hříměždice, zámek</i>	50
<i>Jince, železářská huť Barbora</i>	50
<i>Kosova Hora, kostel sv. Bartoloměje</i>	50
<i>Krásná Hora nad Vltavou, kostel sv. Mikuláše</i>	50
<i>Luby, rolnická usedlost čp. 19</i>	50
<i>Malá – Velká Hraštice, kostel sv. Zikmunda</i>	50
<i>Příčovy, zámek</i>	50
<i>Suchbát, kostel sv. Lukáše</i>	50
<i>Tochovice, zámek</i>	50
<i>Tochovice, kostel sv. Martina</i>	50
Okres Rakovník	
<i>Břežany, kostel sv. Markéty</i>	100
<i>Čistá, kostel sv. Václava</i>	80
<i>Kozojedy – Dřevíč, zemědělská usedlost čp. 30</i>	50
<i>Krty, kostel sv. Vojtěcha</i>	100

**PROGRAM ZÁCHRANY ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ
ALOKACE PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2002**

dotace v tis. Kč

Okres Beroun

<i>Hořovice</i> , zámek čp. 22 (jižní křídlo), obnova střech, fasád	1200
<i>Karlštejn (Budňany)</i> , hrad Karlštejn (Císařský palác a Velká věž), statické zajištění	4 000
<i>Nížbor</i> , zámek čp. 260, statika krovu, oprava střechy	1 700
<i>Zaječov</i> , poutní areál Svatá Dobrotivá, oprava krovu, střešní krytiny, fasády, statika	2 100

Okres Benešov

<i>Popovice</i> , vodní tvrz čp. 1, postupná celková obnova	1 000
<i>Sedlec – Prčice</i> , zámek čp. 1, 171, postupná obnova (obvodový plášť)	400
<i>Vlašim</i> , zámek čp. 2 (levé křídlo), celková obnova objektu č. 3–5	2 500
<i>Vlašim</i> , areál zámku čp. 4 (předzámčí), celková obnova	500
<i>Votice</i> , kostel sv. Václava, obnova střechy a fasád	1 200
<i>Vrchotice</i> , tvrz čp. 5 (objekt B), obnova střešní krytiny, statika	800

Okres Kolín

<i>Bečváry</i> , zámek čp. 1, obnova krovu a střešní krytiny	2 700
<i>Drabobudice</i> , kostel Nejsvětější Trojice, obnova střechy, fasád, odvodnění	1 100
<i>Kolín</i> , chrám sv. Bartoloměje, obnova severní věže, západní fasády vč. restaurování	3 000
<i>Stříbrná Skalice</i> , kostel sv. Jakuba Většího, obnova fasád vč. restaurování	900
<i>Zásmuky</i> , areál kláštera čp. 26, obnova krovu, střešní krytiny, fasád, interiéru kostela	1 400

Okres Kladno

<i>Smečno</i> , kostel Nejsvětější Trojice, statika, obnova střechy, restaurátorské práce	1 100
---	-------

Okres Kutná Hora

<i>Kutná Hora</i> , chrám sv. Barbory, postupná obnova vnějšího pláště	2 400
<i>Kutná Hora</i> , Vlašský dvůr, oprava vnějšího pláště, restaurátorské práce	1 400
<i>Kutná Hora – Sedlec</i> , chrám Nanebevzetí Panny Marie, postupná celková obnova	5 000
<i>Sudějov</i> , areál kostela sv. Anny, postupná obnova (statika, krovy aj.)	1 200

Okres Mělník

<i>Nelahozeves</i> , zámek čp. 1, restaurování fasád	500
<i>Veltrusy</i> , areál zámku čp. 59 (špýchar, oranžérie), statické zajištění, oprava střechy	1 800

Okres Mladá Boleslav

<i>Kláster Hradiště nad Jizerou</i> , areál bývalého kláštera (krypta), dokončení statického zajištění, obnova krypty	400
<i>Stenice – Velké Horky</i> , hospodářský dvůr čp. 84, 85, pokračování celkové obnovy	800

Okres Nymburk

<i>Křinec</i> , kostel sv. Jiljí, statické zajištění, obnova věže a interiéru	800
---	-----

Okres Praha-východ

<i>Brandýs nad Labem – Stará Boleslav</i> , zámek čp. 402, postupná obnova střechy	2 000
<i>Stará Boleslav</i> , kostel Nanebevzetí P. Marie, oprava pláště věží, střech, odvodnění aj.	1 500

Okres Praha-západ

<i>Tuchoměřice</i> , areál kláštera čp. 1, oprava krovu, stropů	1 800
---	-------

Okres Příbram

<i>Křepence</i> , areál tvrže čp. 4, postupná obnova	800
<i>Obořiště</i> , kostel sv. Josefa, statika, obnova obvodového pláště	1 000

Okres Rakovník

<i>Podbořánky</i> , kostel sv. Jakuba Většího, oprava ohradní zdi, restaurování fresek v interiéru	1 100
<i>Slabce</i> , zámek čp. 28, obnova obv. pláště	2 250
<i>Všesulov</i> , kostel sv. Martina, celková obnova	900

**PROGRAM PÉČE O VESNICKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A ZÓNY
ALOKACE PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2002**

dotace v tis. Kč

Okres Beroun

<i>Osov</i> , čp. 52 – celková obnova vnějšího pláště	645
---	-----

Okres Kladno

<i>Třebíz</i> , čp. 19 – obnova střechy na rodném domku V. Beneše Třebízského	60
---	----

Okres Mělník

<i>Jestřebice</i> , čp. 8 – celková obnova po požáru	510
<i>Nové Osinalice</i> , čp. 8 – obnova střechy na hospodářské části domu, obnova štítu, oken, římsy	75

Okres Mladá Boleslav

<i>Loukov</i> , čp. 28 – obnova krovu a střechy na kolně a čeledníku	170
<i>Skalsko</i> , čp. 95 – obnova krovu a výměna střešní krytiny, obnova oken dveří, schodiště	200
<i>Víska</i> , čp. 8 – statické zajištění, obnova vchodových dveří, podlahy v interiéru	230

Okres Praha-západ

<i>Dobrovíz</i> , čp. 2 – obnova střešní krytiny na chlévě, celková obnova pavlače klasicistního špýcharu	90
<i>Dobrovíz</i> , čp. 6 – oprava střechy hospodářského stavení	70
<i>Dobrovíz</i> , čp. 14 – obnova fasády	430

■ Úsek péče o památky sochařství, malířství a uměleckého řemesla (PKP/R)

Převážnou část činnosti úseku tvořilo zpracování odborných podkladů pro příslušné orgány památkové péče a vlastníky uměleckých nebo uměleckořemeslných památek bez ohledu na to, zda se jedná o památky movité nebo součástí nemovitostí. Stejně významnou pracovní činností byla odborná účast na celém procesu restaurování od přípravy akce přes účast na vstupních jednáních, odborných konzultacích, kontrolních dnech až po komisionální předávací řízení.

Zvýšená pozornost byla tradičně věnována restaurování kulturních památek dotovaných z programů Ministerstva kultury České republiky a nově z Fondu obnovy památek Středočeského kraje. Program restaurování movitých kulturních památek, připravovaný v podkladové části v prvním pololetí roku 2002 pro následující rok, bylo nutno na podzim rozšířit kvůli srpnovým záplavám. Pracovníci úseku se neprodleně po částečném opadnutí vody v terénu seznámili s rozsahem v té chvíli zjištěných škod na památkách výtvarného umění. Při místních šetřeních se ukázalo, že nejvíce je postižen okres Mělník. Proto také z tohoto území kraje byly do uvedeného programu navrženy a schváleny záchranné restaurátorské akce na části mobiliáře kostelů v *Libiši, Mělníku a Zálezlicích*. Pro rok 2003 bylo na jednání Pracovního týmu Ministerstva kultury České republiky pro program Restaurování movitých kulturních památek ze Středočeského kraje schváleno pokračování pěti rozpracovaných akcí a zahájení dalších jedenácti, včetně památek poškozených povodněmi.

Rozlitá voda nebo zvýšená hladina spodní vody ohrozila také umělecká a uměleckořemeslná díla, která jsou součástí architektury. Skutečné škody bude možno zjistit až na jaře 2003. Na některých místech bylo nutno zajistit neprodleně opatření po opadnutí vody za odborné účasti našeho ústavu – nástěnné malby na kostele v *Libiši* a zámku v *Liběchově*.

V rámci stavebně-restaurátorské obnovy zámku v *Mníšku pod Brdy* byla významná iniciativní spolupráce s oddělením SOM. Společně byly zpracovány vstupní podklady restaurátorských akcí; v jejich průběhu byl prováděn památkový dohled.

Byla posílena odborná úroveň péče o všechny památky v oboru malířství.

V MPR *Kutná Hora* a v areálu kláštera *Sedlec* (památky UNESCO) bylo iniciativně přistupováno k získávání informací o všech akcích tam, kde je podle platných právních předpisů vyžadována péče o umělecká a uměleckořemeslná díla v rámci stavebních oprav restaurátorským způsobem.

Péče o mobiliární fond státních hradů a zámků v operativní správě SPÚSČ v Praze

V průběhu roku byla prováděna kontrola stavu depozitářů movitých kulturních památek a rovněž byly sledovány podmínky předmětů vystavených na objektech operativně spravovaných památkovým ústavem (*Březnice, Karlštejn, Konopiště, Kokořín, Kutná Hora, Mnichovo Hradiště, Veltrusy, Žleby*).

Kontroly stavu depozitářů a instalací na objektech se opíraly o obdobná kritéria, při kterých se zejména vycházelo z hledisek zabezpečení:

- proti klimatickým vlivům
- proti výkyvům relativní vlhkosti
- proti vlivům světla
- proti prachu
- proti požáru
- proti vniknutí neoprávněné osoby
- předmětů z drahých kovů a vzácných materiálů.

Souběžně byla sledována vhodnost uložení předmětů včetně exponátů rozlišených podle materiálových skupin (nábytek,

textil, obrazy, dřevorezby, knihy a papír, zbraně a kovy, sklo, porcelán, keramika).

Klimatické podmínky – teplota a vlhkost – jsou na všech objektech průběžně sledovány; za současné situace přístrojového vybavení však není možné ovlivnit jejich extrémní výkyvy. V zimních měsících klesá na některých místech teplota pod 0 °C.

Vlhkostní podmínky jsou důsledně zjišťovány pouze na hradě *Karlštejn*, systematicky na *Konopišti* a na *Žlebech*. Značně svízelná je situace na dalších objektech, kde skromné vybavení měřícími a dalšími přístroji nedává možnost zjišťování reálného klimatického stavu, ani jeho regulace.

Osvit je v historických interiérech i v depozitářích obecně snížen závěsy. U zvláště citlivých exponátů (papír, textil) jsou uplatněny ochranné folie; jejich používání bude vhodné perspektivně ještě rozšířit. Soustavné měření osvitu není za uvedených skutečností nezbytné. Nedostatečné je zabezpečení předmětů proti prachu, a to jak v depozitářích, tak v instalacích. Dostud chybí vhodné depozitární prostory a moderní depozitární mobiliář.

Zabezpečení proti požáru je ve většině objektů prováděno klasickými přístroji, v souladu s platnými protipožárními předpisy.

Zámecké knihovní fondy jsou spravovány ve spolupráci s Knihovnou Národního muzea v Praze. Jsou uloženy v historických instalacích a v depozitářích při respektování celistvosti jednotlivých souborů s uvedením místa původu.

Přehled restaurátorských akcí, které se uskutečnily v roce 2002 na území Středočeského kraje

Okres Benešov

Restaurátorské práce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Chocerady – kostel Nanebevzetí Panny Marie, F. Zelenka: sochy českých patronů, kolem 1730, sv. Jan Nepomucký – dokončeno, sv. Jan Sarkandr, dokončena 1. etapa, restaurovala dr. M. Nečásková, ak. mal.;

Konopiště – zámek, pokračování restaurátorských prací na sochách ze souboru Svatojiřské sbírky, 18. a 19. stol. Tato akce je sledována ve spolupráci se Správou objektů a majetku Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze. Restaurátoři R. Klouza, ak. mal., R. Uppaluri, ak. mal.

Další restaurátorské akce

Dolní Kralovice – bývalý kostel sv. Jana Křtitele, restaurování transferů nástěnných maleb z doby kolem 1380, Panna Maria Ochránitelka, Pieta (dokončeno); sv. Ondřej (rozpracováno – před závěrečnou retuší, prováděli studenti Institutu restaurování v Litomyšli pod vedením J. Látala, ak. mal.);

Chvojen u Benešova – kostel sv. Jakuba, restaurátorské zajištění historických omítek a jejich dílčí doplnění, restaurování středověkých figurálních maleb z poloviny 14. stol., včetně restaurátorských zásahů z roku 1904, uskutečněných pod vedením arch. J. Mockera, malby jsou zachovány v lodi a v presbytáři kostela (restauroval M. Kadavý, ak. mal.);

Jemniště – zámek, zámecká kaple, varhanní nástroj, 2. třetina 18. století, zásahy kolem 1890, příprava a zahájení restaurátorských prací (restaurátor Z. Valenta);

Komorní Hrádek – zámek, pokračovaly restaurátorské práce na malbách v interiéru sálu prvního patra (místnost č. 23). Byl restaurován štukový profilovaný fabion na stropě z počátku 18. století, renesanční výmalba stěn, počátek 17. století. Zároveň byla respektována a restaurována ve fragmentu zachovaná klasicistní část malířské výzdoby, konec 18. století; restaurátor P. Prokopec, ak. mal.; rovněž byly za účasti restaurátora rekonstruovány povrchové úpravy stavebně-truhlářských prvků (okenní špalety, okenice). Byla zahájena demontáž a příprava restaurátorské opravy historické parketové podlahy;

Chvojenský (okres Benešov), kostel sv. Jakuba, detail malířské výzdoby v presbytáři s postavami donátorů (foto M. Kadavý).

Smečno (okres Kladno), děkanství, fragment renesanční figurální malířské výzdoby stěn na chodbě 1. patra budovy (foto L. Helfertová, M. Pavlíková).

Libouň – rotunda sv. Václava, restaurování omítek a nástěnných maleb v presbytáři, kolem 1500 (restaurovaly RNDr. M. Nečasová, ak. mal., Z. Kafková, ak. mal.);

Olbramovice – restaurování pískovcových soch sv. Jana Evangelisty a Panny Marie na žulových podstavcích a části žulové balustrády, 1706, původně součástí Kalvárie (restaurovala Marcela Kučerová);

Sedlec-Prčice – kostel sv. Vavřince, barokní varhanní nástroj s doplňujícím pozitivem od J. Rusche, kolem 1850, 2. etapa restaurování nástroje (restaurátor Z. Valenta).

Okres Beroun

Restaurovátké akce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Beroun – kostel Zvěstování Panny Marie, varhany, polovina 18. století – 1. etapa restaurování (restaurátor V. Šlajch).

Další restaurátorské akce

Beroun – kostel sv. Jakuba, renesanční profilovaný portál západní předsíně (restaurovátké ošetření provedl J. Pacovský);

Beroun – Duslova vila čp. 203, nástěnné malby a papírové tapety, 1890, 1. etapa (restauroval D. Frank, ak. mal.);

Svatý Jan pod Skalou – kostel Narození sv. Jana Křtitele, obraz z hlavního oltáře J. J. Heintsch: Setkání sv. Jana Křtitele se sv. Ivanem, 1695 (restauroval M. Slavík, ak. mal.);

Žebrák – areál hřbitovního kostela sv. Rocha, litinový náhrobek Vojtěcha Nejedlého, 1844, zhotovený v komárovských železárnách, záchrana havarijního stavu památky, vnitřní konstrukce již byla nefunkční, architektura podstavce se rozpadala (restauroval Jaroslav Landík).

Okres Kladno

Restaurovátké práce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Slaný – kostel sv. Gotharda, deskový obraz Klanění Jezulátku, M. Jednouško, 1609 (?) (restaurovaly L. Helfertová, ak. mal. a M. Pavlíková, ak. mal.).

Další restaurátorské akce

Družec – kostel Nanebevzetí Panny Marie, hlavní oltář, další etapa restaurování architektury oltáře, 2. pol. 17. století (restaurovala I. Rašplíková);

Družec – kostel Nanebevzetí Panny Marie, hlavní oltář figurální dřevorezby z oltáře a presbytáře, sv. Šebestián, sv. Roch, sv. Václav a sv. Jan Nepomucký, 18. století, 1. etapa prací, restaurátorské zajištění – petrifikace, upevnění uvolněné polychromie (restauroval J. Štork, ak. mal.);

Slaný (okres Kladno), kostel sv. Gotharda, deskový obraz Klanění Jezulátku, M. Jednouško, 1609 (?). Pod vrstvou ztmavých laků byla odkryta velmi hodnotná malba. Provedení zásah přispěl k poznání, že jde pouze o část obrazové plochy, dolní část byla v minulosti mechanicky oddělena (foto L. Helfertová, M. Pavlíková).

Kladno – mariánský sloup, náměstí Starosty Pavla, podle architektonického návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera se sochařskou výzdobou K. Josefa Hinrle z roku 1741. Celkové restaurování originálních částí i kamenných kopií a výdusků z 20. století (restaurovátké práce provedl Michal Bílek, ak. sochař ve spolupráci s Janem Kubrickým);

Smečno – budova děkanství čp. 115, byly dokončeny restaurátorské práce v chodbě 1. patra – zpevněny a doplněny omítkové vrstvy na stěnách, restaurovány dochované fragmenty figurální malířské výzdoby (restaurovaly L. Helfertová, ak. mal. a M. Pavlíková, ak. mal.);

Smečno – kostel Nejsvětější Trojice, byla zahájena oprava renesančních dřevěných oratoří nad bočními loděmi, vysvěceno 1587, práce zahájeny na oplášťování dřevěné konstrukce oratoře na evangelijní straně kostela (restaurovali P. Hanč, M. Pavlíková, ak. mal. a L. Helfertová, ak. mal.);

Smečno – kostel Nejsvětější Trojice, reliéf Snímání s Kříže, dřevorezba, 2. třetina 18. století (restaurovala M. Pavlíková, ak. mal.);

Velvary – hřbitovní kostel sv. Jiří, po provedení základních stavebních prací, zahájena restaurátorská oprava hlavního oltáře, J. Harscher, 1698. Zhotovena pomocná technická konstrukce a na ni připevněn nově složený rozměrný rozvilinový rámový oltář. Práce znamenaly skutečnou záchranu mimořádně hodnotného díla poškozeného při vloupání do interiéru kostela. Ukončena 1. etapa

Velvary (okres Kladno), brábitovní kostel sv. Jiří, restaurátorská oprava hlavního oltáře vyžadovala zhotovení pomocné technické konstrukce, na níž byl připevněn nově složený rozměrný rozvinutý rámový oltář (foto V. Hejdová).

restaurátorských prací (restaurovali V. Hejdová, ak. mal., a J. Štork, ak. mal.). Další pokračování restaurátorských prací v interiéru kostela (dřevěné stavebně-truhlářské prvky, nástěnné malby, vitráže a mobiliář) je vzhledem k velmi hodnotnému celku architektury a mobiliáře žádoucí.

Okres Kolín

Restaurátorské práce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Týnec nad Labem – lékárna U zlatého lva, mobiliář ofici-ny, 2. polovina 19. stol., dokončena 2. etapa restaurátorských prací, byla prodloužena funkčnost vybavení lékárny k dalšímu běžnému provozu původního účelu, (restauroval P. Lavický);

Zásmuky – kostel Stigmatizace sv. Františka Serafinského, varhany, 40. léta 18. století, 3. etapa, která zahrnovala převážně nástroj (restauroval V. Kadeřábek).

Další restaurátorské práce

Kolín – kostel sv. Bartoloměje, obraz sv. Vojtěcha, olej na plátně, J. Kramolín, 1801 (restauroval M. Slavík, ak. mal.);

Kolín – starý židovský hřbitov, pokračování restaurátorských prací, systematické restaurování nejrozsáhlejšího souboru historických náhrobků na židovských pohřebištích ve Středočeském kraji (Josef Pospíšil, ak. soch. restauroval 86 kusů náhrobních stél ze 17.–19. století);

Kouřim – kostel sv. Štěpána, epitaf Jana Laniho, dřevo, olej, tempera, 1598 (restauroval J. Alt st., ak. mal.).

Okres Kutná Hora

Restaurátorské práce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Sudějov – kostel sv. Anny, architektura hlavního oltáře, 2. třetina 18. století (restaurovala H. Cíglarová ve spolupráci s V. Hejdovou, ak. mal.);

Sudějov – kostel sv. Anny, hlavní oltář, obraz sv. Anny, 1. polovina 18. století (restaurovala V. Hejdová, ak. mal.);

Sudějov – kostel sv. Anny, hlavní oltář – 2 výplně relikviářových skříněk, 2. třetina 18. století (restauroval J. Sikytová, ak. mal.).

Další restaurátorské akce

Čáslav – synagoga, výzdoba interiéru, po ukončení restaurátorských prací na zábradlí ženské lodi pokračovaly práce spojené s rehabilitací malované výzdoby v závěru síňového prostoru, kde je zdůrazněno místo pro uložení tóry (restaurovali M. Bodanský, J. Červinka, M. Pechová, V. Špale, ak. mal.);

Čáslav – kostel sv. Petra a Pavla, soubor vitráží s ornamentálním malovaným dekorem, 1. pol. 20. století (restauroval J. Jiříčka, ak. mal.);

Čboutsice – areál kostela sv. Václava, sochařská výzdoba v nise hlavního průčelí, barokní pískovcová postava sv. Václava; na pilířích brány hřbitova figury sv. Floriána a sv. Rocha (restauroval P. Dufek);

Kutná Hora – MPR, areál jezuitské koleje, soubor sousoší na parapetní zdi proti hlavnímu průčelí jezuitské koleje, práce Františka Baugutha – jezuitského sochaře a jeho dílny v Kutné Hoře z let 1704–1716. Výtvarným materiálem je silně vápenatý kutnohorský pískovec. Degradace materiálu se zvyšuje, proto bylo přikročeno k restaurátorskému zajištění nejohroženějších soch a sousoší sv. Isidora (levý anděl a jedna dekorativní váza); sousoší sv. Josefa Kalasánského (konzervátorské a restaurátorské práce vede Josef Pospíšil, ak. soch. s technologem ing. Petrem Justou);

Kutná Hora – MPR, morový sloup v Šultysově ulici (na Zelném trhu), monumentální dílo z let 1713–1716 od Františka Baugutha. Výtvarným materiálem je kutnohorský pískovec. Po problematickém restaurování díla Státními restaurátorskými ateliéry v 80. letech 20. století byl sloup ohrožen. V rámci přípravy restaurátorské akce plánované na více roků se uskutečnil restaurátorský průzkum včetně přírodovědeckého a technologického (práce zajišťovali pod vedením pověřeného restaurátora Jaroslava Kerela, ing. Petr Kotlík, CSc. – přírodovědný a technologický průzkum, Dorothea Pechová – laboratorní průzkum, Petr Šafus, ak. malíř – průzkum barevné adjustace);

Kutná Hora – areál kláštera voršilek, kostel Nejsv. Srdce Páně – byly ukončeny restaurátorské práce na uměleckořemeslných prvcích, kolem 1900 (restaurovali V. Molenda – dřevo, M. Sokol – štuk, J. Rezler – železo);

Kutná Hora – dům čp. 30, Barborská ulice, malované základopové stropy, 1. třetina 18. století, 1. etapa prací (restaurovali ak. malíři J. Alt, ml. a L. Filipický);

Kutná Hora – **Sedlec**, kostel Nanebevzetí Panny Marie, v boční lodi interiéru byly zahájeny restaurátorské práce na barokních omítkách, v kapli 14 sv. Pomocníků provedeno zajištění uvolněných omítek a zpevnění barevné malované vrstvy, byla zajištěna demontáž sochařské a řezbářské výzdoby; v kapli P. Marie provedeno zpevnění části uvolněných malovaných omítkových vrstev (restaurovali J. Blažke, D. Domanija, K. Kubátová a A. Krahulíková, ak. malířky);

Kutná Hora – ve spolupráci s architekty byly sledovány restaurátorské práce u vybraných vchodových dveří domů MPR Kutná Hora (restaurátor J. Molenda);

Nové Dvory – areál domu čp. 112, dvě trofeje na portálu brány, dokončení snímání, rekonstrukce na originálu a převedení do přírodního kamene (restauroval ak. soch. Josef Pospíšil);

Nové Dvory – areál dominikánského kláštera, socha sv. Máří Magdaleny, sloup s 1. poloviny 18. století (restauroval Josef Pospíšil, ak. sochař);

Slavošov – socha P. Marie (Immaculata) na sloupu na návsi z roku 1765 (restaurovali M. Smrkovský, ak. soch. a M. Nadějová);

Sudějov – kostel sv. Anny, v rámci programu Záchrany architektonického dědictví provedeno restaurátorské zajištění omítek ambítů v areálu včetně nástěnných maleb, 1761, 1. etapa (restaurátoři: V. Hejdová, ak. mal., J. Štork, ak. malíř.) V předstihu byly uskutečněny demontáž a základní zabezpečení mobiliáře kaplí (restaurátoři V. Hejdová, ak. mal. A. Štork, ak. mal.);

Záboří nad Labem – kostel sv. Prokopa, průzkum před celkovým restaurováním románského portálu. Zároveň ukončeno restaurátorské zajištění nejohroženějších míst (sochařský průzkum provedl ak. soch. J. Bradna, petrografický RNDr. Z. Štaffer, technologický a přírodovědný Ing. K. Bayer, statický Ing. J. Ryneš).

Okres Mělník

Cítov – kostel sv. Linharta, soubor tří soch umístěných v níkách západního průčelí, sv. Antonín Paduánský, sv. Florian a sv. Václav (restauroval R. Šolc);

Dřísy – *Cecemínský brbet* – kaple Stětí sv. Jana Křtitele, iluzivní výmalba interiéru, konec 18. století, opravy v průběhu 19. století a v roce 1945 (restauroval M. Ressel, ak. mal.);

Lužec nad Vltavou – kostel sv. Jiljí, restaurování štukové výzdoby v presbytáři, po 1760, 2. etapa (restauroval J. Rafl);

Mělník – zámek, dvorní průčelí, věž při jihovýchodním nároží severního křídla, průzkum a restaurování sgrafitové výzdoby z poloviny 16. století a slunečních hodin (restaurovali akad. mal V. Špale, Mgr. J. Brabec, Martina Krejčí);

Minice – *Kralupy nad Vltavou* – kostel sv. Jakuba, restaurátorské práce navázaly na 1. etapu již rozpracovaného restaurování umělých mramorů, v interiéru práce pokračovaly a byly dokončeny na barokní kazatelně, 2. polovina 18. stol. (restaurovali: J. a O. Bláhovi).

Mimořádná situace, která nastala na okrese Mělník po srpnových záplavách roku 2002, soustředila naši pozornost na nejohroženější památky v záplavových oblastech tohoto území.

Největší problémy se projevíly v těchto lokalitách:

Veltrusy – zámek, pozornost po odborné stránce zajišťovalo pracoviště SOM ve spolupráci se SÚPP v Praze. Část mobiliáře z depozitářů byla převezena do uvolněných prostor (bývalé místnosti archivu) na zámku *Mnichovo Hradiště*;

Liběchov – zámek (expozice Náprstkova muzea – Národní muzeum v Praze). Hlavní problémy neregulovaného náporu vody se projevíly v zaplavení přízemí. Tyto prostory byly zatopeny do výšky cca 312 cm; to znamená, že malby v tzv. Orientálním salónku připisované Josefu Navrátilovi, byly z 90 % zasaženy vodou. Povrchová úprava maleb byla vážně narušena a voda pronikla i do omítkových vrstev pod malbou. Stav malby bylo možno po ohledání na místě označit za havarijní. Prohlídky na místě provedli nezávisle M. Ressel, ak. mal., který ve spolupráci s J. Vachudou prováděl restaurátorské zajištění malby v letech 1999–2000, J. Živný, ak. mal., jenž prováděl generální restaurátorský zásah v roce 1978 (21. 8. 2002). Nezávisle rovněž provedl prohlídku J. Čoban, ak. mal. (23. 8. 2002), zastupující Institut pro restaurování v Litomyšli. Vzhledem k havarijní situaci v objektu bylo neprodleně zahájeno zpevňování malované vrstvy a snímání zoxidované lakové vrstvy; veškeré zásahy směřovaly k optimalizaci vlhkostní situace. V sale terrene – iluzivní stucco lustro a části nástěnné malby na klenbě místnosti – byly rovněž zasaženy vodou. Vzhledem k vyplavení pojiva z barevné vrstvy je třeba sledovat pozorně proces vysychání malované vrstvy a po stabilizaci vlhkosti ve zdivu provést její zajištění. Restaurátorské ošetření malované výzdoby provedl J. Živný, ak. mal., práce zahájil z podnětu SÚPP v Praze.

Složité situace vznikly vlivem záplav i v dalších lokalitách:

Libiř – kostel sv. Jakuba, vodní hladina dosáhla v interiéru kostela výšky cca 180 cm. Vlastník prostřednictvím svého zástupce (R. D. A. Kubý) od počátku spolupracoval se zástupci památkového ústavu a s restaurátory, kteří se podíleli na rozsáhlém restaurátorském zásahu v letech 1996–1999. Přes závažnou situaci v interiéru stavby se stav v počátečním stadiu jevil jako stabilizovaný. Logicky se objevily ztráty v místech reversibilních retuší na barevném povrchu omítek. Souběžně byl proveden restaurátorský průzkum na dřevěných prvcích stavby a na mobiliáři kostela. Pro Program restaurování movitých kulturních památek byl zpracován záměr na retabulum s obrazem Zmrtvýchvstání Krista. Celkové vyhodnocení stavu památky bude možno provést až v závěru jarních měsíců roku 2003.

Mělník – *Pšovka* – kostel sv. Vavřince byl rovněž zaplaven, voda způsobila zjevné defekty na několika památkách, např.: poškodila dřevěné barokní víko kamenné křtitelnice s figurální řezbou Křtu Krista, 2. třetina 18. století, zpracován návrh na

restaurování v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek. V kostele byl vlhkostí zasažen mobiliář ve své celistvosti; je třeba sledovat změny, které budou provázet celkovou stabilizaci vlhkosti v interiéru. Část mobiliáře byla v souvislosti se stavebními pracemi deponována na zabezpečeném, klimaticky vyhovujícím místě. V sakristii kostela je uložena demontovaná kazatelna, kolem 1700, z (bývalého) hřbitovního kostela sv. Ludmily. Vzhledem k jejímu uložení byla silně zasažena vodou. Proto byl zpracován v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek návrh na restaurování.

Dolní Beřkovice – zámecká kaple, která byla nově vybudována v rámci přestavby zámku ve 2. třetině 19. století. Malířská výzdoba vznikla na přelomu 19. a 20. století. Jde o dvě malby na omítce a tři plátina s olejomalbami, osazené přímo na omítkovou vrstvu. Bylo zpracováno stanovisko k předloženému restaurátorskému záměru.

Hořín – zámek, v důsledku záplav byly přízemní prostory – zvláště kamenné pokoje a kaple – vystaveny nadměrnému působení vlhkosti. Stav těchto prostor, zvláště jejich umělecké výzdoby, se projevil jako havarijní. Zástupce vlastníka bezprostředně požádal o spolupráci restaurátora J. Knora, ak. mal. a s jeho pomocí provedl základní desinfekční ošetření interiéru. Tento zásah je však pouze časově omezen a je třeba jej spojit s dalšími sanačními zásahy. Pan Jiří Lobkowicz předložil projekt záchrany kulturní památky, který byl z hlediska zájmů památkové péče doporučen. Zamýšlené práce je třeba nejprve provést v prostoru kostela sv. Jana Nepomuckého a v prostorách kamenných pokojů. Bylo zpracováno stanovisko památkového ústavu k uvažovanému restaurátorskému záměru.

Zálezlice – kostel sv. Mikuláše, vzhledem k zaplavení interiéru kostela vodou do výšky cca 159 cm bylo třeba v rámci stavebních oprav provést zajištění jednotlivých movitých kulturních památek. Voda zasáhla veškerý mobiliář, zvláště oltáře, barokní malovaná antependia a obraz sv. Jana Nepomuckého byly vodou přímo zasaženy. Pro soubor těchto čtyř pláten byl rovněž zpracován v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek návrh na restaurování.

Okres Mladá Boleslav

Restaurátorské akce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Horky nad Jizerou – kostel sv. Mikuláše, hlavní oltář, oltářní architektura sochy sv. Václava a sv. Víta, dílna M. B. Brauna, po 1725 (restauroval J. Chejn, ak. mal.).

Další restaurátorské akce

Benátky nad Jizerou – zámecký kostel Narození Panny Marie, rám obrazu bočního oltáře sv. Jana Nepomuckého, 2. čtvrtina 18. století (restaurovala D. Jenčíková);

Benátky nad Jizerou – dům čp. 41 na Husově náměstí, sochařská díla od Karla Dvořáka Rolník s pluhem a Matka s chlapcem, 1927–1928, na hlavním průčelí bývalé budovy pošty architekta J. Krohy (restauroval ak. soch. M. Pokorný);

Dneboch – soubor hradištní soustavy Hrada, skalní hrad Drábské světničky, kaple, konzervace části pískovcového skalního útvaru upraveného v 1. polovině 15. století na jádro kaple s oltářní menzou a stupni (restauroval V. Snížek);

Dobruška – sloup se sousoším Nejsvětější Trojice, letopočet 1694, obnoveno 1776, pískovcové torzo figurální části díla, první etapa restaurátorských prací. Restaurátorský průzkum, odstranění degradovaných doplňků, stabilizace materiálu (restauroval M. Pokorný, ak. soch.);

Kosmonosy – zámek, nástavec hlavní zámecké brány (restauroval P. Podzemský);

Mladá Boleslav – kostel sv. Jana Nepomuckého, krucifix z roku 1648, 1. etapa (restaurovala Z. Kaňková, ak. mal.);

Mladá Boleslav – židovský hřbitov, pokračovalo systematické restaurování hodnotného souboru historických náhrobních stél ze 16. až 19. století. V tomto roce bylo restaurováno 70 náhrobků ze zrušené části židovského hřbitova u paty

Horky nad Jizerou (okres Mladá Boleslav), kostel sv. Mikuláše. Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého, umístěného na jedné ze zpovědních v podkruchtí, prokázalo její původní uplatnění v interiéru kostela bez polychromie. Socha pochází z dílny M. B. Brauna, stejně jako v současné době restaurovaný polychromovaný hlavní oltář. Socha s navráceným výrazem, nezalitým nevhodnými nátěry, bude díky zdařilému restaurování prezentována v Národní galerii v Praze (foto T. Beranová).

svahu stávajícího pohřebiště, kde v 19. století vznikla silnice. Přenesené náhrobní desky tvoří souvislý taras cesty na hřbitově (restauroval O. Pospíchal, ak. soch.);

Mladá Boleslav – areál výstaviště, sochařská výzdoba parku, dvě figurální kompozice z roku 1919, od V. Sapíka a socha dívky v kašně, K. Kotrba (restaurovali M. Pokorný, ak. soch. a O. Pospíchal, ak. soch.);

Mnichovo Hradiště – Mariánský sloup na náměstí, převážná část sochařských prací faksimile, celkové restaurování originální architektury a ošetření novodobých výdusků (restauroval Ing. arch. J. Vitvar);

Mnichovo Hradiště – sousoší sv. Jana Nepomuckého na zdi silniční rampy od Josefa Jelínka st., kolem 1740 (restauroval Ing. arch. J. Vitvar).

Okres Nymburk

Lysá nad Labem – areál zámku, Apolon a Venuše s malým Kupidem, kolem 1696, restaurování nejvíce ohrožených skulptur zámekového parku. Nepočítá se s jejím osazením na původním místě, později je nahradí kopie v přírodním kameni (restauroval V. Adamec, ak. soch.);

Lysá nad Labem – areál kapličky sv. Václava, zachovaná součást původní eremitáže, kterou tvoří barokní výklenková kaplička s reliéfem Zavraždění sv. Václava a monumentální sochy

Anděl radostné smrti a Anděl žalostné smrti, dílo mladého M. B. Brauna, kolem roku 1712 (restaurovali V. Adamec, ak. soch. a Martin Pokorný, ak. soch.);

Poděbrady – Kluk – areál hřbitova – severní ohradní zeď s reliéfní a sgrafitovou nápisovou výzdobou od Františka Bílka, architektonický návrh J. Kroha, realizace 1903 (restaurovali Zd. Fučík, ak. mal., Jiří Kačer, ak. soch. a Tomáš Rafl, ak. soch. a další);

Sadská – mariánský sloup od Bernarda Antonína Katterbauera z roku 1748, část architektury vyměněna ve 2. polovině 20. století. 2. etapa restaurátorských prací proběhla v letech 2001–2002 (restaurovala ak. soch. Věra Melicharová-Kartáková).

Okres Praha-východ

Čelákovice – kamenná architektura kříže u kostela Nanebevzetí Panny Marie, podstavec z roku 1733, horní část je rekonstrukce z roku 1938, doplněno litinovým křížem. Novější část kamenné architektury vážně poškozena vandalským útokem, zděná podlož byla narušena kořeny stromu. V rámci restaurátorské akce bylo nutno provést nový základ a nové vyzdění podlož (restaurování provedl Josef Dušek, ak. soch. a Jiří Švec, ak. soch.);

Kamenice – osada Ládví – socha sv. Jana Nepomuckého od Josefa Emanuela Kondla, polovina 19. století (restaurovali V. Adamec, ak. soch. a V. Pokorný, ak. soch.);

Kamenice – osada Nová Hospoda – socha sv. Vojtěcha, 2. čtvrtina 18. století (restaurovali V. Adamec, ak. soch. a V. Pokorný, ak. soch.);

Velké Popovice – kostel Panny Marie Sněžné, nově odkrytá malba v tympanonu a ostění gotického portálu na jižní stěně kostela, 1. etapa – zajištění malby (restauroval P. Bareš, ak. mal.).

Okres Praha – západ

Restaurátorské akce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Mníšek pod Brdy – zámek – soubor portrétů pro připravovanou zámekovou instalaci (restaurovali D. Hamsíková, MgA., M. Hamsík, ak. mal., R. Hamsíková, ak. mal., M. Kadavý, ak. mal. a A. Novotný ak. mal.). Tato akce je sledována ve spolupráci se Správou objektů a majetku Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze.

Další restaurátorské akce

Čboteč – kostel sv. Kateřiny, obraz Nejsvětější Trojice z nástavce hlavního oltáře, 18. století (restaurovala E. Skarolková, ak. mal.);

Kosoř – kaple sv. Anny, obraz Panny Marie Zbraslavské, kopie po 1700 (restaurovala J. Švédová, ak. mal.);

Mníšek pod Brdy – Skalka – areál poutního místa, socha sv. Jana Nepomuckého u hospicu (restauroval P. Váňa, ak. soch.).

Okres Příbram

Březnice – kostel sv. Ignáce a Františka s areálem, budova konventu, kované vstupní dveře do areálu, 2. třetina 18. století (restaurovali I. Houska, kamenné ostění vstupu do areálu, J. Kašpar, ak. soch.);

Březnice – dům čp. 2, vstupní dveře, polovina 19. stol. (restaurovali J. Vaněk, kamenné ostění vstupu, J. Kašpar, ak. soch.);

Březnice – zámek, Z. Elsasser, Slavnostní průvod na počest sňatku Ferdinanda Tyrolského a Kateřiny Baymundové z Baispergu, kresba, 1580 (restaurovala J. Tomšů). Tato akce je sledována ve spolupráci se Správou objektů a majetku Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze.

Vysoký Chlumec (okres Příbram), kaple, oltář Nanebevzetí Panny Marie. Při restituci objektu byl oltář předán v demontovaném stavu, bez historické obrazové dokumentace původní podoby. Jeho opětovné vztyčení v prostoru zámecké kaple včetně kvalitního restaurátorského zásahu je významným zbrodním této památky (foto J. Čoban).

Rožmitál pod Třemšínem – Starý Rožmitál – kostel Povýšené sv. Kříže, soubor 3 dveří na pláštích a 2 v interiéru kostela, 19. stol., za použití historického kování z 18. století (restauroval dr. D. Ebel);

Smolotely – Maková Hora – areál poutního místa, socha Panny Marie Immaculaty, dlouhodobě v západní části areálu; sestavení z rozlámaných částí a částečné doplnění figury, která se vrátila na štít kostela sv. Jana Křtitele a P. Marie (restauroval P. Váňa, ak. soch.);

Vysoký Chlumec – hrad, hradní kaple, oltář Nanebevzetí Panny Marie (restaurátoři Josef Čoban, ak. mal., Magdalena Bursová, MgA., Jakub Hamsík MgA., Radovan Zvolský, Karel Ungr).

Podbořánky (okres Rakovník), kostel sv. Jakuba Většího. Stavební oprava kostela sv. Jakuba v Podbořánkách byla zatím završena restaurováním iluzivní výmalby kostela z konce 18. století. Šlo o blavní oltář, strop presbytáře a dva postranní oltáře; a – stav částečně odkrytého oltáře devastovaného vandaly, b – stav oltáře po restaurování, sejmutí monochromní přemalby spolu s grafiti, upevnění malby a retuš (foto M. Kuldová).

Okres Rakovník

Restaurátorské akce provedené v rámci Programu restaurování movitých kulturních památek:

Nové Strašecí – kostel Narození Panny Marie, Brikcí z Cimperka, cínová křtitelnice, 1568 (restauroval F. Janský).

Další restaurátorské akce

Křivoklát – hrad, řeznická korouhev, 2. třetina 19. století (restaurovaly Alžběta Bradnová, Romana Široká);

Křivoklát – pomník Karla Egona z Fürstenberga, busta od Emanuela Maxe, novogotická architektura podle návrhu Antonína Jiruše z let 1858–1860. Dokončení restaurování umělecko-řemeslných prvků v kameni probíhalo od roku 1999–2002 (restauroval J. Turský, ak. soch.);

Podbořánky – kostel sv. Jakuba, iluzivní malby hlavního a dvou bočních oltářů, 2. polovina 18. století (restauroval P. Novotný, ak. mal.).

*Josef Burget, vedoucí úseku,
M. Kuldová, E. Stará*

Nové Strašecí (okres Rakovník), kostel Narození Panny Marie. Restaurování cínové křtitelnice, kterou zhotovil Brikcí z Cimperka v roce 1568, byla její zdařilou záchranou v téměř poslední chvíli (foto F. Janský).

**PROGRAM RESTAUROVÁNÍ MOVITÝCH KULTURNÍCH PAMÁTEK
ALOKACE PŘÍSPĚVKŮ V ROCE 2002**

dotace v tis. Kč

Okres Benešov

Chocerady, kostel Nanebevzetí Panny Marie

soubor soch světců

2. etapa restaurátorských prací souboru mobiliáře (sv. Jan Nepomucký a sv. Jan Sarkander)

Římskokatolická farnost Chocerady 190

Konopiště, zámek

soubor 9 soch z tzv. Svatojiřské sbírky Františka Ferdinanda d'Este

2. etapa restaurátorských prací

Státní památkový ústav středních Čech v Praze 150

Okres Beroun

Beroun, kostel Zvěstování Panny Marie

varhany (skříň + nástroj)

1. etapa restaurátorských prací

Římskokatolická farnost Beroun. 280

Okres Kolín

Týnec nad Labem, lékárna U zlatého lva

mobiliář ordinace

2. etapa restaurátorských prací

Mgr. Zuzana Hájková 300

Zásmuky, kostel Stigmatizace sv. Františka

varhany (skříň + nástroj)

3. etapa restaurátorských prací

Římskokatolická farnost Zásmuky 440

Okres Kladno

Slaný, kostel sv. Gottharda

deskový obraz Narození Páně

Římskokatolická farnost Slaný 150

Okres Kutná Hora

Sudějov, poutní kostel sv. Anny

hlavní oltář

2. etapa restaurátorských prací

Římskokatolická farnost Sudějov 400

Okres Mladá Boleslav

Horky nad Jizerou, kostel sv. Mikuláše

hlavní oltář sv. Mikuláše

4. etapa restaurátorských prací

Římskokatolická farnost Horky nad Jizerou 350

Okres Praha-západ

Mníšek pod Brdy, zámek

soubor 40 závěsných obrazů – portrétů

Státní památkový ústav středních Čech v Praze 310

Okres Rakovník

Nové Strašecí, kostel Narození Panny Marie

cínová křtitelnice

Římskokatolická farnost Nové Strašecí 108,9

Zpracovala Marie Kuldová

Úvod

Struktura činnosti oddělení průzkumu, dokumentace a prezentace (dále PDP) zůstala v podstatě nezměněna ve srovnání s rokem 2001. Činnost oddělení se dělí do čtyř oblastí. První představuje výzkumy, průzkumy a dokumentování památek na základě dlouhodobého plánu a aktuálních potřeb, které vyplývají zejména z probíhajících oprav, rekonstrukcí atp. Cílem je především zachycení vypovídací hodnoty památek tam, kde hrozí její úbytek nebo zánik. Výsledky jsou zpracovávány formou nálezových a jiných zpráv. Vzhledem k objektivně danému rozsahu stavebních prací v regionu, ke stavu památkového fondu obecně a při relativně nízkém počtu odborných pracovníků jsou preferovány spíše operativní, záchranné akce dílčího rozsahu, zatímco kompletní stavebně historické průzkumy, na jejichž provedení je více času, jsou – pokud to dovolují finanční prostředky a stav odborných kapacit – zadávány u externích dodavatelů. Přesto jsou výsledky a produktivita výzkumné, průzkumné a dokumentační činnosti negativně ovlivňovány velkým objemem potřebné práce, jemuž neodpovídá současná odborná kapacita. Část odborné práce vykonávají s velmi dobrými výsledky průběžně zaškolovaní studenti. Pracoviště má odbornou archivářku, která zejména provádí archivní rešerše v souvislosti s průzkumy nemovitých památek. Je třeba stále zdůrazňovat, že dokumentování památek představuje dlouhodobě nedoceňovanou součást památkové péče, přestože je jedním ze základních kamenů a východisek činnosti a smyslu celého oboru. Příčinou problémů v oblasti průzkumu památek však není pouze nedostatek pracovních míst určených pro tuto činnost, ale v neposlední řadě také nedostatek odborníků, kteří se ucházejí o zaměstnání v památkové péči.

S průzkumnou a dokumentační činností úzce souvisí činnost archeologického pracoviště, které při oddělení PDP vzniklo na jaře 2000. Jeho hlavním dlouhodobým úkolem je vytváření a aktualizování soupisu nemovitých archeologických památek v regionu a jejich dokumentace. Toto úsilí má zejména přispívat k památkové ochraně archeologických lokalit zapsaných i nezapsaných ve státním seznamu a k optimálnímu výkonu agendy archeologické památkové péče, na níž oddělení PDP spolupracuje s oddělením PKP. Pracoviště má povolení provádět archeologické výzkumy podle ustanovení § 21, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. Rovněž vede náročnou agendu související s Programem podpory záchranných archeologických výzkumů MK ČR ve Středočeském kraji.

Dalším úkolem oddělení PDP je vydavatelská činnost, konkrétně vydávání dvou odborných periodik (*Průzkumy památek* a *Památky středních Čech*) s případnými přílohami (včetně *výročních zpráv*) a autorské publikace, plakáty a pohlednice pro památkové objekty ve správě SPÚŠČ (ostatní tiskoviny si operativně zajišťují jednotlivé památkové objekty). Na tuto oblast navazuje průběžné vypracovávání anotací odborné literatury pro obě periodika, včetně související agendy, distribuce periodik s odběratelskou agendou, komisní prodej některých publikací a jejich výměna, agenda povinných výtisků, vedení archivu publikační a propagační činnosti, široká spolupráce na přípravě propagačních materiálů atp. Dále řada dalších organizačních činností, včetně pořádání tematických odborných exkurzí pracovníků ústavu a setkání s pracovníky výkonných orgánů památkové péče.

Poslední oblastí je budování, správa a provoz archivu stavebně historických průzkumů, zaměření, restaurátorských zpráv a další odborné dokumentace.

Významný objem práce představuje účast pracovníků oddělení na řešení dlouhodobého (1999–2004) institucionálního výzkumu „Systematická identifikace, dokumentace a prezenta-

ce hodnot ohrožených skupin památek ve středních Čechách“ (úkoly „Menší panská sídla, zámečky a tvrze“ a „Torzálně dochované památky“). Úkolem je především různými metodami dokumentovat dnešní stav těch památek, jejichž vypovídací hodnota ubývá nebo je bezprostředně ohrožena (viz příslušný oddíl výroční zprávy).

Někteří pracovníci podle potřeby také vykonávají konzultační a poradenskou činnost pro ostatní památkové ústavy, vlastníky památek a orgány památkové péče v rámci svých odborných specializací. Zmínit je třeba účast v mezirezortní komisi MK ČR a MŠMT ČR pro mimoškolské dětské a mládežnické umělecké aktivity, výchovu uměním i pro umění a kulturní dědictví, odborné a umělecké školství (V. Jesenský).

Odborní pracovníci oddělení se v neposlední řadě také aktivně účastní odborných seminářů, konferencí a specializačních přednášek.

Výběrový přehled výzkumné, průzkumné a dokumentační činnosti

Beroun – dům čp. 18, Havlíčkova ulice: Přízemní zděný jednotraktový obytný dům s barokním štítem byl prakticky posledním historickým objektem severní fronty Havlíčkovy ulice. Jádru objektu mělo trojdílnou dispozici s klenutou síní. Ostatní prostory byly plochostropé. Jižní část domu při ulici byla podsklepena, sklep měl kamennou valenou klenbu. Dům nesl Ránkův krov, který nahradil starší krov barokní. Počet dochovaných hodnotných detailů v objektu byl omezený. Objekt se složitým vývojem nebyl v posledních letech využíván a chátral. Technický stav však s výjimkou uličního průčelí nebyl špatný. Majitel přesto usiloval o demolici objektu, z něhož měl být zachován pouze sklep. Bylo provedeno celkové půdorysné zaměření přízemí sklepa a krovu domu, charakteristický příčný řez krovem a celková fotografická dokumentace. Povodeň v srpnu 2002 způsobila zřícení narušeného průčelí domu, následkem něhož došlo k postupné demolici objektu.

Beroun – dům čp. 10, Na ostrově: Dvoupodlažní zděný klasicistní objekt těsně přiléhající k mostu přes mlýnské rameno Berounky. První, hospodářské podlaží domu je na úrovni terénu ostrova, druhé, obytné podlaží je mírně vyvýšeno nad úroveň vozovky mostu. Dům má valbovou pultovou střechu a je celý přistavěn k sousednímu domu čp. 9. Jádrem domu je v obou podlažích jednotraktová trojdílná dispozice, rozšířená na severní a západní straně v prvním podlaží o arkády, na nichž v druhém podlaží obíhá chodba. První podlaží domu je zaklenuto cihelnými klenbami (jádro domu plackami do pasů, arkády valeně), druhé podlaží je s výjimkou bývalé černé kuchyně plochostropé. Krov stavení je velmi nepravidelný, se stojatou stolicí. Celý objekt má malebný klasicistní výraz, včetně výplní otvorů a dalších detailů a je významným prvkem určujícím charakter této části Berouna. Objekt je však dlouhodobě neobydlený a majitel jej neudrzuje. Po povodni v srpnu 2002, kdy bylo první podlaží domu kompletně zatopeno, došlo ke statické poruše odtržením traktu s arkádami a chodbou od staršího jádra domu. Porucha je však opravitelná. Přesto požádal majitel domu o povolení k jeho demolici. V rámci průzkumu bylo provedeno doplnění existujícího zaměření objektu a jeho kompletní fotodokumentace.

Bezděčín (okres Mladá Boleslav) – dům čp. 17: Velice zajímavý patrový obytný dům, poslední zbytek zaniklé větší zemědělské usedlosti. Objekt byl ve velmi dobrém technickém stavu. Jednalo se o jednotraktový patrový dům s trojdílnou dispozicí, který byl s výjimkou světnice přízemí doposud celý roubený a pocházel zřejmě z konce 18. století. Zmíněná světnice byla přezděna pravděpodobně na počátku 20. století. Objekt měl sedlovou střechu s vaznicovým krovem ze 20. let 20. století. Složitá lomenice štítového průčelí pocházela z téže doby.

S výjimkou nemnoha utilitárních úprav dveřních otvorů v přízemí byl objekt v podstatě intaktní. Byla zde dochována rovněž řada cenných detailů, včetně části výplní otvorů z doby vzniku a souboru kvalitních výplní z konce 19. století. Dům byl rámcově půdorysně zaměřen oměrnou metodou a podrobně fotograficky zdokumentován. V průběhu října 2002 byl zbořen.

Davle, m. č. Kilián (okres Praha-západ) – fara: V návaznosti na průzkum objektu prováděný v předchozích dvou letech byl sledován průběh stavebních prací. Byla provedena fotografická a částečná měřická dokumentace konstrukcí odstraňovaných havarijních dřevěných stropů v patře objektu. Dále byly odebrány vzorky pro dendrochronologické datování vybraných stropních trámů.

Knězeves (okres Rakovník) – dům čp. 101: Bývalý zájezdní hostinec, nacházející se v prostoru rozlehlé návsi obce, které rovněž patří. Objekt jednoduché hmoty je patrový, se sedlovou střechou a má velice složitou vnitřní dispozici. Přízemí je zděné a s výjimkou kuchyně je vynášen průvlakem, který podpírá masivní soustružený sloup renesančních tvarů. Podsklepená zadní část domu má odlišné úrovně podlah. Patro domu je s výjimkou severního úzkého přistavěného traktu roubené, zevně i zevnitř omítané, a je pravděpodobně barokní. Původní dispozice byla značně pozměněna v 19. století. V jedné z obytných místností je dochováno těleso dymníku kuchyně v přízemí, v síni patra portálek pro obsluhu kamen v obytných místnostech. V patře se nachází řada intaktních hodnotných detailů. Krov domu je v jádře barokní, s ležatou stolicí, drasticky upravený v polovině 19. století. S výjimkou stropů v zadní části přistavěného traktu je objekt v dobrém technickém stavu. Dům je mimořádně hodnotný a zajímavý a zaslouží si zpracování podrobného průzkumu, mimo jiné s ohledem na to, že se jej obec Knězeves chystá rekonstruovat pro nové využití. Zatím byla provedena podrobná prohlídka všech přístupných prostorů a rámcová fotodokumentace.

Kosmonosy (okres Mladá Boleslav) – bývalá textilní manufaktura „Štift“, čp. 19: Budova vznikla jako textilní manufaktura roku 1763 paralelně s manufakturou v nedalekém Josefově Dole. Po přesunutí výroby byla od 19. století využívána jako škola, výchovný ústav a novodobě pro byty. Pozoruhodná technická památka mohutného měřítka byla po požáru před několika lety zakoupena soukromými majiteli a začala její sanace (snesení zbytků krovu mansardové střechy). Cílem průzkumu bylo vytvořit úplné půdorysné schéma a zanést do něj dochované památkově hodnotné detaily a konstrukce (např. příkladací otvory vytápění s kamennými barvenými ostěněními atd.).

Králov Dvůr (okres Beroun) – zámek, čp. 1: Zámek, jehož jádro je nejspíše ještě gotické, vznikl v 16. století, do dnešní podoby byl přestavěn v 18. a 19. století. Objekt byl po zakoupení soukromým vlastníkem vyklizen a zahájena oprava střechy. Přístupnost všech prostor a vědomí stavebně historické hodnoty areálu byly podnětem k podrobnému identifikačnímu průzkumu, doplnění SHP, které by zaznamenalo kvalitní konstrukce a prvky a stavebně historicky výmluvné detaily (64 místností). Byla identifikována dosud nepopsaná další část kvalitních renesančních dekorativních fresek v místnosti bývalé kotelny. Celý krov byl zachycen v podrobném schématu, byla zaznamenána i podoba takřka nepřístupného krovu nad severozápadní věží. Především krov nad východním křídlem, mohutné hambalkové soustavy s profilovanými trámy šikmých sloupků a věšadel, byl po odebrání dendrochronologických vzorků datován až do roku 1810–1811. Konzervativnost konstrukce mohla souviset se záměrem umístění sýpky na půdě.

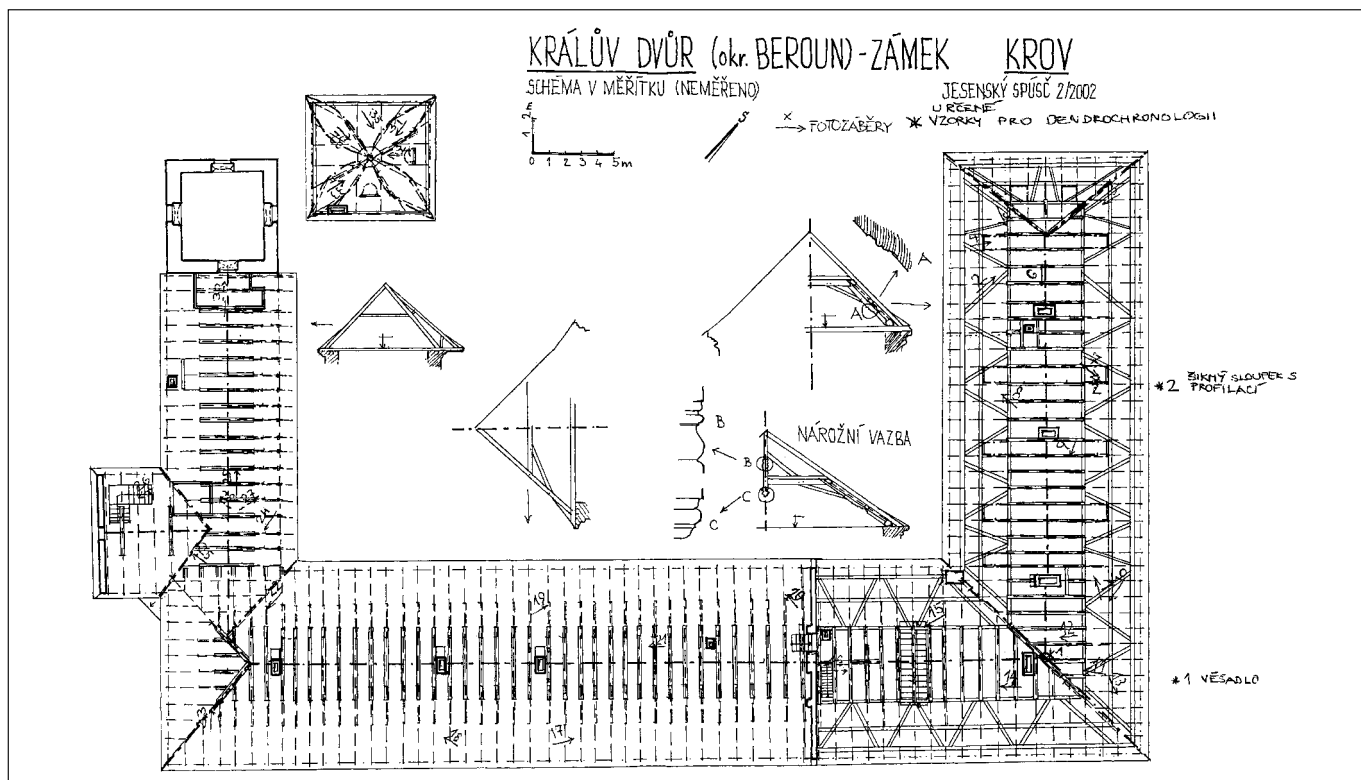
Králov Dvůr (okres Beroun) – kaple před zámkem a navazující obytný dům: Pozdně barokní kaple v severní části má ve zdivu druhotně užitě části gotických ostění, včetně zbytků gotické „jeptišky“. Navazující obytné křídlo, historicky známé jako

Knězeves (okres Rakovník), bývalý zájezdní hostinec čp. 101. Objekt působící na první pohled poměrně nenápadně je ve skutečnosti pravou památkovou perlou. Zděné přízemí obsahuje dodnes fungující lokál, jehož strop podpírá průvlak nesený renesančním soustruženým sloupem. Patro domu je téměř v celém rozsahu roubené. Jeho v jádře barokní dispozice je doplněna hodnotnými klasicistními prvky. Nachází se zde soubor intaktních architektonických a konstrukčních detailů. Stavení má velkolepý barokní krov, utilitárně upravený v polovině 19. století; a – v areálu zájezdního hostince zanechala stopy i česká architektonická moderna. Na vesnické prostředí nezvykle kultivované portály vstupu do dvora hotelu a krámské výkladce prozrazují vliv pokrokové architektury z nedalekého Rakovníka, kde v prvních desetiletích 20. století působil například Otakar Novotný; b – objekt je skutečně výjimečný i po stránce datace stavebního vývoje. Zatímco u většiny památkových objektů podobného druhu bývá o přesná data nouze, v krovu knězeveského hostince nalezneme až několik desítek nápisů s vroceními, datujícími přesně jednotlivé fáze úprav a rozšiřování ve 2. třetině 19. století. Přirozeně se zde dozvídáme i jména příslušných tesařských a zednických mistrů, kteří se touto formou zvěčnili (foto J. Veselý).

renesanční domek kaplana, zůstával neprozkoumaný. Záměr změny vlastnictví a opravy střechy pustého objektu se stal impulsem pro půdorysné zaměření a podrobný průzkum, včetně dendrochronologie stropů. Přesné zaměření půdorysu kaple poukázalo na jeho starší původ, není vyloučeno, že gotický. Jde o argument pro hypotézu (J. Žizka), že kaple mohla být pozůstatkem staršího areálu dvora či tvrze, předchůdce dnešního zámku. Dva nalezené stropy s překládaným záklopem byly určeny jako barokní. Byl zpracován základní průzkum, dendrochronologie, fotodokumentace, kaple byla zaměřena.

Kutná Hora – dům čp. 139, Husova ulice: Poměrně široký řadový dům patří stavebně historicky i památkově k velmi hodnotným stavbám města, s vývojem od gotického jádra k dnešní

Králův Dvůr (okres Beroun), zámek čp. 1, krov nad východním křídlem. U hodnotného, barokně přestavěného renesančního zámku bylo využito vyklizení objektu a počátní fáze obnovy k podrobnému identifikačnímu průzkumu. Zevrubně byl dokumentován velmi kvalitní krov, zvláště nad východním křídlem, a to půdorysným schématem, fotograficky i odebráním vzorků pro dendrochronologii. Barokní typ konstrukce s ležatými stolicemi a věšadly byl datován až do roku 1810–1811 (kresba V. Jesenský).

Kly (okres Mělník), hájovna. Kly patří mezi obce, které byly povodněmi v srpnu 2002 postiženy nejvíce. Velké množství domů zničilo přímo povodeň, další musely být strženy krátce po opadnutí vody. Pro budoucí existenci obce je proto mimořádně důležité zachování těch historických staveb, které ničivou záplavu přežily. Ve zmíněné obci se jedná zejména o klasicistní hájovnu, která bez znatelné úbony přežila zatopení do poloviny oken prvního patra. Přesto je budoucnost této stavby nejasná, neboť objekt dosud není zapsán na seznamu nemovitých kulturních památek a majitel stavby nejeví o jeho osud mnoho zájmu (foto R. Biegel).

Kolín, zámek. V historickém centru MPR Kolín leží rozsáhlý areál budov, který je mimořádně hodnotným svědkem dějin tohoto předního královského města od jeho vzniku v polovině 13. století až po zcela nedávnou minulost. Stavebně historický vývoj areálu obsahuje městské bradby s branou, dominikánský klášter, městský brad, zámek a pivovar, na detailnější poznání se však stále čeká. Příležitostí k podrobnému průzkumu by měla být nejvyšší žádoucí rehabilitace tohoto památkového celku, jehož významu neodpovídá ani současné využití, ani technický stav. Na snímku je část západního průčelí blavního křídla zámku (foto V. Razím, 2002).

převažující barokní podobě. Nový majitel započal s postupnou obnovou objektu pro účely obytné a obchodní. Už v počáteční fázi a za omezeného využívání byl proveden základní průzkum a dokumentace s cílem identifikovat hodnotné konstrukce a prvky, i když podnětem byl záměr sanace odhaleného zasypaného sklepa. Předchozí SHP z roku 1972 je nedostatečný v rozboru i dokumentaci domu. Zmíněný sklep, nejspíše předcházející mladší gotickou a renesanční dispozici přízemí, bude dále vybírán a dokumentován. Ve dvorním traktu v patře byly nalezeny zbytky goticko-renesanční ryté fasády. Byly dokumentovány kvalitní barokní úpravy v patře, zvláště dveře, některé s původními zámky. Bylo zakresleno schéma krovu a proveden jeho popis. Kopie nálezoové zprávy byla předána majiteli pro přímé využití při utváření záměrů obnovy.

Libodřice (okres Kolín) – Bauerova vila čp. 111: Dokumentace kubistické vily od Josefa Gočára. Kubistická Bauerova vila patří mezi nejvýznamnější stavby v regionu. Její dokumentace se zaměřila na důkladnou fotodokumentaci a soupis dochovaných originálních detailů, kterých se přes pohnutý osud objektu dochovalo značné množství. Dům je dochován v autentickém stavu s původními výplněmi oken a dveří, detaily kliček, některých svítidel a několika vestavěnými skříněmi. Většina vybavení interiéru byla patrně odstraněna při válečné a následně poválečné konfiskaci vily. V archivu architektury Národního technického musea byly nalezeny původní plány vily, které mohou být cenným vodítkem při budoucí obnově objektu.

Mělnické Vtelno (okres Mělník) – evangelický kostel: Dokumentace pozdně barokního kostela s klasicistně-novogotickou přístavbou věže. V rámci dokumentace byly zaznamenány všechny cenné historické prvky a provedena podrobná fotodokumentace. Průzkum stavby umožnil i upřesnění rozsahu novogotické přestavby (po roce 1860), která respektovala původní barokní rozvrh lodi kostela a namísto razantní přeměny charakteru stavby volila ve své době dosti neobvyklý památkový přístup. Díky tomu se dochovala nejen barokní varhanní kruchta, ale i klasicistní kazatelna a křtitelnice. Vtelský evangelický kostel je tak nejen pozoruhodnou architektonickou památkou, ale i jedním z nejzajímavějších příkladů rostoucího památkového citění v Čechách v polovině 19. století.

Mladá Boleslav – dům čp. 96, Pražská ulice: Řadový dům, v jádru pozdně klasicistní, nezapsaný ve státním seznamu. Dokumentace před demolicí. Na základě jednoduchého zaměření byla vykreslena půdorysná schémata a do nich zaneseny charakteristiky konstrukcí.

Obděnice (okres Příbram) – dům čp. 2: Prohlubování průzkumu provedeného v minulém roce spočívalo zejména v doplnění nových skutečností odhalených během výměny krovu stavení. Podařilo se potvrdit některé hypotézy týkající se vývoje domu. Byly rovněž odebrány vzorky dřeva z překladů příčky černé kuchyně a ze stropů a z překladů otvorů ve štitové zdi. Datovat se podařilo pouze vzorek z černé kuchyně. Jedná se o druhotně použitý dubový trám z kmene káceného mezi lety 1595–1600.

Obděnice (okres Příbram) – kostel Nanebevzetí Panny Marie: V rámci příprav opravy střechy věže kostela byl proveden povrchový průzkum interiéru věže s fotodokumentací. Průzkum odhalil v románské části zdiva věže několik zbytků stropních trámů, konstrukčně nepochybně souvisejících se zdivem. Případné dendrochronologické datování těchto prvků by mohlo vést k určení stáří věže, případně celého kostela. Ve věži je mimo jiné dochováno pravděpodobně renesanční schodiště s masivními stupni z půlených polen. Dále bylo provedeno zaměření a fotografická dokumentace části jižní fasády hlavní lodi kostela, skryté pod pultovou střechou předsíně a sakristie. Zde byly odhaleny rozsáhlé plochy gotické omítky, včetně mladších nátěrových vrstev. Nad vstupem do lodi je zde ve fragmentech dochováno obdélné rámové pole lemované rozvilinami. V poli

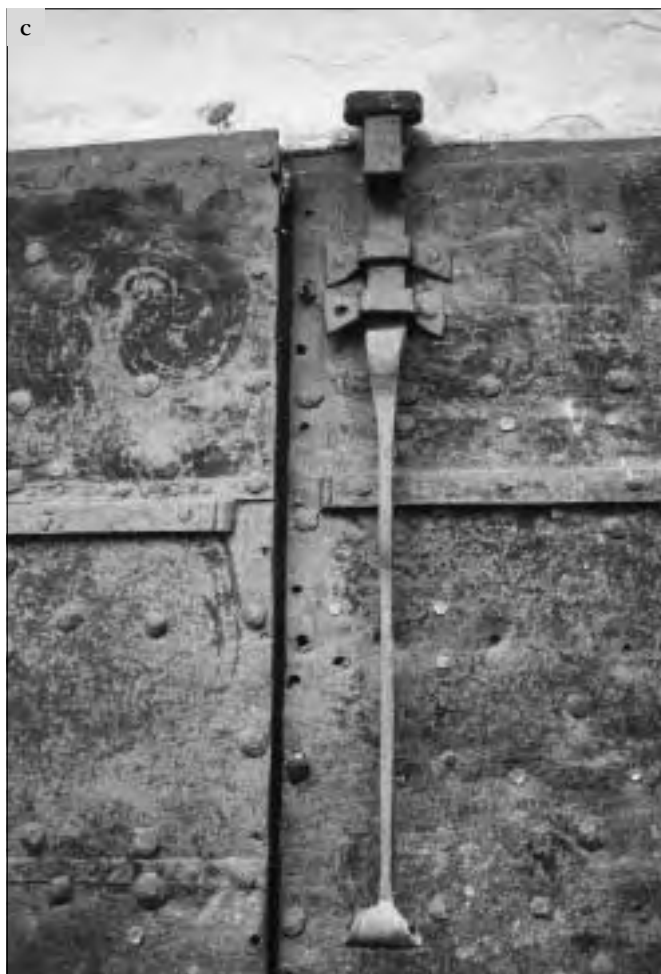
Libodřice (okres Kolín), Bauerova vila, hlavní průčelí. Vila velkostatkáře Bauera, postavená v letech 1912–1913 architektem Josefem Gočárem, patří mezi nejzajímavější stavby krátkého kubistického období české architektury. Její hlavní průčelí připomíná svou kompozicí vrcholně barokní zámecké stavby, a to jak motivem tří do sebe zaklíněných rizalitů, tak perspektivně pojatým nástupním schodištěm s terasou. Podrobná dokumentace, která se uskutečnila v roce 2002, doložila mimořádné kvality památky, stejně jako velké množství dochovaných historických detailů (foto R. Biegel).

Libodřice (okres Kolín), Bauerova vila, Josef Gočár 1912–1913, detail výzdoby schodiště vstupní baly. Přes pohnutý osud vily, která byla nejprve zabrána německou armádou, posléze znárodněna československým státem a až donedávna užívána jako místní národní výbor, se v exteriéru i interiéru dochovalo množství originálních prvků, jako jsou výplně oken i dveří, vestavěný nábytek či dokonce několik svítidel. Úkolem dokumentace vily bylo zachycení všech těchto dochovaných prvků a jejich pečlivá evidence. Budoucí obnova vily musí všechny originální prvky respektovat, neboť jsou to právě původní detaily, které dotvářejí autenticitu této mimořádně cenné památky (foto R. Biegel).

je silně porušený nápis v češtině. V místech chybějící omítky je patrná původní úprava románského zdiva s podřezávanými spárami. Plochy na nichž je omítka odstraněna indikují tvar a ukotvení starší konstrukce zastřešení předsíně a sakristie, jejíž současná střecha pochází z přelomu 19. a 20. století.

Okoř (okres Praha-západ) – dům čp. 14: Drobný vesnický domek s dvoudílným jádrem, vestavěný do zřícenin budovy pokládané za pivovar ve vnějším hradebním okruhu hradu Okoře, je přímou součástí areálu této kulturní památky. Průzkum objektu proběhl v několika fázích. První fáze, na jaře roku 2002, spočívala v povrchovém ohledání objektu, jeho celkovém fotografickém zdokumentování a doplnění existujícího zaměření. Druhá fáze proběhla po započetí přestavby objektu a demolici

mladších přístavek na východní a západní straně domu. Spočívala v doměření nově odhalených skutečností na domě a v doplnění fotografické dokumentace. V této fázi byla odhalena přecházející zhlaví stropních trámů obytné místnosti na západní straně domu, poukazující na někdejší existenci krytého zápraží. Třetí fáze dokumentace proběhla v září roku 2002 po provedení výkopů základů pro nové části objektu a částečné demolici jádra domu. V této fázi byly objeveny v konstrukcích severní a východní stěny objektu kamenné klenuté vynášecí pasy, prokazující současnost těchto konstrukcí se zbytky obvodového zdiva pivovaru. Tyto skutečnosti byly zaměřeny a vyfotografovány. Dále byl stejným způsobem zdokumentován do té doby nepřístupný drobný sklepní prostor v západním předpolí domu. V průběhu následujících měsíců byla bohužel velká část historických konstrukcí domu zlikvidována.

Podolanka (okres Praha-východ) – hospodářský dvůr
čp. 11: Hospodářský dvůr na návsi měl renesanční jádro, z něhož se zachovala pouze brána s bohatým sgrafitem, ostatní objekty jsou barokní a klasicistní. Areál je na návsi urbanisticky velmi exponovaný. V osmdesátých letech bylo postupně upuštěno od památkové ochrany, chráněna zůstala pouze brána. Byla proto připuštěna demolice zbývajících hospodářského objektu s tím, že tento bude nahrazen novostavbou a brána bude restaurována. Nová majitelka tento záměr začala pomalu naplňovat, byl proto proveden průzkum a dokumentace areálu před jeho demolicí – půdorysné zaměření (včetně krovu), popis a rozbor staveb, fotodokumentace a posléze videodokumentace celého areálu. Jediná stojící a technicky nenarušená budova byla barokní, obytná, v klasicismu upravená na stáje s komorou a skladovacím prostorem na půdě. Navazující obytné stavení bylo dochováno jen v obvodových zdech.

Rakovník – dům čp. 249/I (11) a 234/I (9) (bývalé ghetto):
Soubor tří drobných domků v družé zástavby pod Vysokou branou v severní části města je hodnotný především jako doklad nejhudší, prakticky venkovské zástavby přímo v jádru města. Vzájemné vztahy objektů a rostlý charakter jejich hmot dokládá navíc způsob zahušťování zástavby této části města, zejména v průběhu 19. století. Nejstarší ze tří dokumentovaných objektů je prosté obdélné stavení s trojdílnou dispozicí a sedlovou

Stránov (okres Mladá Boleslav), zámecký kostel sv. Václava.
Jedním z největších problémů současné památkové péče jsou opuštěné a chátrající památky. Dědictvím čtyřicetiletého nezáměru o kulturní dědictví jsou stovky zdevastovaných zámků, domů a kostelů. Bohužel ani v uplynulých třinácti letech se nepodařilo tyto ztráty zacelit; v některých případech vedly dokonce spory o vlastnictví vybydlené památky k její zkáze. Díky tomu všemu se na celém území České republiky nachází množství poloziřícených památek, jejichž osud je ve většině případů patrně zpečetěn. Nejedná se přitom o památky druhořadé nebo bezvýznamné; často se v rozvalinách nacházejí rozlehlé zámecké komplexy či kostely s mnohasetletou historií.

Podobný tragický osud postihl i kostel sv. Václava v areálu zámku Stránov. Pozdně barokní kostel byl postaven v roce 1767 podle projektu architekta Filipa Hegera. Do dnešního stavu se dostal dlouhodobým chátráním, které nakonec vedlo ke zřícení střechy a kleneb kostela. V bývalé lodi dnes roste náletová vegetace. I přesto lze na stěnách rozeznat stopy původního rokokového interiéru, jako jsou pilastry, římsy, či dokonce zdobené dveře s původním zámkem. Vzhledem ke stavu památky a její nejasné budoucnosti je nezbytné zachytit co největší množství takovýchto dochovaných prvků, neboť s každým dalším rokem chátrání jich velké množství nevratně mizí. Původní dochované prvky a detaily pak slouží buď jako pramen poznání původního vzhledu památky, který jediný po zániku doloží její význam a uměleckohistorickou hodnotu, nebo v lepším případě jako podklad pro její případnou obnovu v době, kdy tyto detaily již nebudou na samotné stavbě patrné; a – pohled do lodi kostela z místa bývalé kruchty, b – hlavice pilastrů vítězněho oblouku mezi lodí a presbytářem, c – barokní dveře s fragmentem výmalby a originální zástrčkou (foto R. Biegel).

střechou. Objekt je částečně podsklepen. Jeho organismus dokládá několik vývojových fází, z nichž nejzásadnější proběhly již před rokem 1840, neboť objekt je zachycen prakticky v dnešních dimenzích na mapě stabilního katastru. Zbylé dva objekty mají charakter přístavků s pultovými střechami. Původně sloužily pravděpodobně řemeslné výrobě, později byly přestavěny na velmi nuzná obydlí. Jižnější z objektů je podsklepen. Sklep je zřejmě podstatně starší než nadzemní objekt, s nímž se ani půdorysně nekryje. Na mapě stabilního katastru však v tomto místě žádný objekt zachycen není. Soubor byl zaměřen oměrnou metodou, ve všech úrovních celkově půdorysně, krov včetně charakteristického příčného řezu. Dále byla provedena podrobná fotografická dokumentace a podrobný popis. Dokumentace měla záchranný charakter, neboť souboru hrozí radikální přestavba, rovnající se u menších objektů demolici.

Rakovník – dvorní objekt domu čp. 178/I, Martinovského ulice: Přízemní nepodsklepený jednotraktový domek se sedlovou střechou, tvořící závěr dvorního křídla domu čp. 178, je hodnotný především jako charakteristický příklad zástavby v zadní části protáhlých příhradebních parcel v této části města. Svým severním průčelím s prostým dřevěným, svisle bedněným štítem působí ve svém prostředí mimořádně příznivě. Bylo provedeno celkové půdorysné zaměření přízemí a krovu domu, charakteristický příčný řez krovem a celková fotografická dokumentace. Průzkum měl opět záchranný charakter, neboť byl prováděn před demontáží střechy objektu, která povede k celkové změně jeho charakteru, možná i k jeho celkovému zániku.

Roztoky (okres Praha-západ) – zámek čp. 1 a předzámčí: Uzavřená gotická tvrz vznikající v několika etapách byla upravena renesančně a posléze obnovena jako barokní zámek, v předzámčí byl vystavěn pivovar, hospodářské a obytné křídlo a stodola. Areál je sídlem Středočeského muzea. Při srpnových povodních bylo celé přízemí až po klenby zaplaveno. Sanace, prozatím otloukání promáčených omítek, započala zvláště v zámku a pokračovala dále. Průzkum měl za cíl identifikovat a dokumentovat podstatné detaily a prvky vypovídající o stavebním vývoji objektu a jeho památkových kvalitách. Byla zaznamenána řada zazděných otvorů, spar a omítkových souvrství, vypovídajících o bohatém postupném přestavování gotické a renesanční zástavby tvrze. Hlubší interpretace stavebního vývoje zámku nebyla dosud překvapivě zpracována v SHP. Průzkum věnoval pozornost i dosud neotlučeným omítkám kleneb, přičemž je jednoznačně podporován památkový názor konzervace docho-

Plazy (okres Mladá Boleslav), bývalá fara. Neorenesanční budova bývalé fary byla zbořena na sklonku roku 2002, aby na jejím místě vzniklo parkoviště před zamýšlenou novostavbou, provedenou podle katalogu módních typových rodinných domů. Se zánikem fary zmizela nejen jedna z hlavních dominant pravidelné návsi, ale rovněž poslední dům, který si zde zachoval historické členění fasád. Úšlechtilá neorenesanční stavba tvořila protějšek kostela uprostřed návsi, přičemž její klíčová parcela v koutě pravidelného obdélného prostranství poukazovala na pravděpodobnou historickou kontinuitu umístění fary na tomto místě. Barbarská likvidace jednoho z nejcennějších objektů vesnice byla umožněna souhlasem stavebního úřadu a dokonce podporována obecním úřadem. Vše se navíc odebralo tak rychle, že nebyl prostor ani pro podrobnou dokumentaci demolované památky. Likvidace neorenesanční fary v Plazích představuje nejen probu památkové péče, ale i místních úřadů a obyvatel, kteří si nebyli schopni a ochotni uvědomit hodnotu objektu a jeho důležité urbanistické souvislosti (foto R. Biegel).

vaných omítek na klenbách a zamezení jejich většímu otloukání. Kopie náleзовé zprávy byla poskytnuta správci areálu.

Točnick (okres Beroun) – hrad: Významný královský hrad Václava IV. je mimořádně autentickou zříceninou. Na 2. nádvoří, v místě bývalého východního křídla, byla provedena malá sonda do násypů pro prověření odvodnění u opravované niky gotického okna. Sonda byla dokumentována archeologicky i pro památkové účely, jako podklad i dokumentace pro další možné zásahy. Byl proveden povrchový záznam nálezů včetně zaměření. Rampa k západní části téhož nádvoří vznikla patrně až ve druhé polovině 20. stol. ze schodiště pocházejícího až

Podolanka (okres Praha-východ), hospodářský dvůr čp. 11. Z pozoruhodného hospodářského dvora je dnes kulturní památkou jen renesanční brána se sgrafitem. Urychlený průzkum a dokumentace měly za úkol zaznamenání podoby poslední stojící hospodářské budovy a pozůstatků dalších budov před započatou demolicí. Klenutá klasicistní či pozdně barokní stavba byla s obvodovými zdmi další budovy zaměřena a podrobně fotografována, celý areál byl zachycen digitálním videozáznamem (foto V. Jesenský).

Roztoky (okres Praha-západ), zámek čp. 1, jižní křídlo – přízemí. V areálu využívaném Středočeským muzeem byla povodní nejvíce postižena bývalá gotická tvrz obklopená příkopem, jejíž přízemí bylo zatopeno až po vrcholky kleneb. V průběhu sanace promáčeného zdiva, po důlčím otlučení omítek, byl proveden identifikační průzkum a dokumentace. Šlo o zachycení pozůstatků původních omítek, stratigrafie zdiva, spar možných stavebních fází, zazděných otvorů atd. Nálezy byly zaměřovány a fotografovány. Jejich vyhodnocení a interpretaci komplikuje absence stavebně historického průzkumu zámku. Části památkových objektů narušené povodněmi se logicky staly předmětem zvýšeného zájmu oddělení PDP (foto V. Jesenský).

z roku 1934. Rozpadající se rampa je postupně opravována a průzkum zachytil dochované pozůstatky konstrukce.

Toušev – mlýn čp. 31 a 30: Renesanční mlýn s pozdně středověkým jádrem je v současnosti rozdělen na dvě čísla popisná, která mají odlišné majitele. Větší, severní část (čp. 31) s bývalou mlýnicí je užívána k rekreačním účelům, menší jižní část (čp. 30) se dlouhodobě nevyužívá a je v havarijním stavu. Průzkum se soustředil na čp. 30 a byl prováděn oddělením PKP/A ve spolupráci s oddělením PDP. Má sloužit jako podklad pro detailní projekt statického zajištění a rekonstrukce objektu. Objekt je patrový, zděný, se sedlovou střechou. Vznikl pravděpodobně ve dvou renesančních fázích jako rozšíření vlastního mlýna (dnes čp. 31). Patro objektu je přístupné po vnějším schodišti. Obvodové zdivo a klenba kuchyně v přízemí objektu jsou renesanční, ploché stropy a dřevěné příčky v patře jsou barokní. Krov je mladší. V objektu se dochovala celá řada zajímavých autentických detailů. Cenná je zejména sgrafitová výzdoba fasád, sestávající z prosté rámové bosáže, vlysu s florálním ornamentem v jižním štítě a paspart oken východního průčelí s florálními a dalšími zajímavými motivy, rovněž provedenými technikou sgrafita. Zajímavé je též dochování sgrafitové bosáže na jižní straně vnitřní příčné zdi, dokládající dvě renesanční fáze výstavby objektu. Dokumentace spočívala v doplnění staršího kvalitního zaměření (především o plošné zobrazení sgrafitové výzdoby) a v provedení podrobné fotodokumentace objektu. V závěru byly též z dřevěných konstrukcí objektu odebrány vzorky pro dendrochronologickou analýzu.

Třeběšice (okres Kutná Hora) – zámek čp. 1: Tříkřídlový zámek s uzavřeným nádvořím, v jádru gotická, renesančně přestavěná tvrz. Barokní úpravy se týkají zvláště nádvorních fasád. Stavebně historická i architektonická hodnota areálu je vysoká jak v celkové formě, tak v jednotlivých detailech. Průzkum byl doplňkovým k předešlému SHP (1974), prováděn v průběhu postupující obnovy započaté novým majitelem. Vedle množství zazděných a druhotně užitých gotických ostění, zvláště ve zdivu přízemí, byla zajímavým objevem dutina na západním konci jižního křídla v přízemí. Vznikla nejspíše při barokní úpravě objektu. Na stěnách světlíkové šachty je mnoho autentických omítek.

Týnec nad Labem (okres Kolín) – bývalá tvrz: Gotická tvrz po mnoha letech nevyužívání radikálně podléhá destrukci. Pro zamýšlený průzkum zajišťovaný v rámci institucionálního výzkumu (2003–2004) byla provedena velkoformátová fotodokumentace fasád. Fotografie budou rektifikovány jako fotoplány jinak nepřístupných průčelí.

Dokumentace památek moderní architektury

V roce 2002 započala systematická dokumentace památek architektury 20. století na území středních Čech. Byly zpracovány soupisy okresu a města **Rakovník**, měst **Kolín**, **Český Brod** a **Kostelec nad Černými lesy**. U každé stavby je proveden základní popis, fotodokumentace a soupis dochovaných originálních prvků, jako jsou okna, dveře, prvky interiéru a podobně. Souběžně je mapována odborná literatura a dobové prameny, které pomáhají určit autorství a dataci jednotlivých staveb. Z dosud zpracovaných lokalit je nutno upozornit zejména na tyto památky:

Rakovník: Ve městě Rakovníku působilo v období mezi dvěma válkami několik pražských architektů, kteří výrazně – a většinou velice pozitivně – zasáhli do vzhledu města. Na počátku století vznikly v Rakovníku dvě pozoruhodné stavby, jejichž autorem je Otakar Novotný, žák a spolupracovník zakladatele české moderní architektury Jana Kotěry: vila malíře Františka Lexy (s dochovaným originálním nábytkem a dalším vybavením) a sokolovna z roku 1912. Charakteristickým znakem obou staveb je fasáda z režných cihel, která řadí obě stavby mezi nejzajímavější svého druhu v Čechách. Nejvíce staveb ve městě zanechal architekt František Antonín Libra. Patří mezi ně klasicizující budova spořitelny na náměstí (její interier byl bohužel zničen při přestavbě na počátku 90. let 20. století), budova obchodní akademie čp. 1922/II (se zajímavou přístavbou z poloviny 90. let 20. století), působivá krajinná kompozice koupaliště či důstojný urnový háj. Libra zpracoval i regulační plán města (z dnešního pohledu na hodnoty městské památkové zóny velmi diskutabilní), jehož realizaci znemožnila druhá světová válka. Soubor dokumentovaných rakovnických památek z první poloviny 20. století doplňují zajímavé vily, továrny a činžovní domy.

Z okresu Rakovník jsou pak bezesporu nejzajímavější zásahy slovinského architekta Jože Plečnika, kterého k úpravám zámku v **Lánech** povolal prezident T. G. Masaryk. V Lánech se kromě úprav zámeckého parku dochoval monumentální sloup padlých, který spolu s protilehlou kašnou vytváří důstojný nástup do zámeckého areálu.

Kolín: Město Kolín je v meziválečném období spjato se jménem Jaroslava Fragnera, který zde navrhl množství funkcionalistických staveb a který vypracoval i řadu regulačních plánů jednotlivých městských čtvrtí. Z hlavních Fragnerových realizací byly dokumentovány zejména elektrárna ESSO (s několika originálními stroji z 30. a 40. let), vila majitele elektrárny Budíla (kde je dochován původní nábytek a vila jako celek patří mezi nejautentičtější funkcionalistické stavby ve městě), prodejna firmy Tatra a další stavby. Vedle díla Fragnerova je v Kolíně nejpočetnější tvorba architekta Jindřicha Freiwalda, z níž byly dokumentovány zejména budovy městského divadla a spořitelny na náměstí, obytné domy a kolonie.

Český Brod (okres Kolín): V tomto městě byl dokumentován zejména zajímavý soubor secesních domů v Masarykově ulici, budova městského muzea architekta Antonína Balšánka, nádraží Jana Kouly či kolumbárium na hřbitově, které představuje jednu z posledních českých památek na tzv. bruselský styl.

Kostelec nad Černými lesy (okres Kolín): Ve městě patří mezi památky moderní architektury zejména letní Budilova vila od Jaroslava Fragnera, areál nemocnice a budova spořitelny.

Kolín, elektrárna ESSO, Jaroslav Frágner, 1929–1932. Výstavba kolínské elektrárny ESSO na přelomu 20. a 30. let 20. století byla manifestem moderní architektury a estetiky. Krátce po dokončení první etapy se proto stala objektem zájmu předních osobností meziválečné fotografické avantgardy, jako byli Jaromír Funke či Josef Sudek. Továrna, která si dodnes uchovála autentický vzhled a architektonickou čistotu původních Frágnerových návrhů, byla dokumentována v rámci programu základní rekonstrukce památek architektury 20. století ve středních Čechách (foto R. Biegel).

Skřípel (okres Beroun). Mezi památky upoutávající pozornost i neodborníka náležejí ty, které se projevují především plasticitou terénu. Jsou to zbytky opevnění v podobě valů a příkopů, mohly atd. Tato reliéfní členitost často v minulosti zabránila jejich začlenění mezi zemědělsky obdělávanou půdu a následné rozorání. Proto jsou tyto útvary také ve většině případů pokryty dřevinami, i když beze stromů a křovin vytvářely mnohem výraznější a nápadnější krajinný prvek. Na fotografii jsou domnělé keltské čtyřúhelníkové valy (šance), které měly sloužit jako keltská svatyně (foto Z. Neustupný).

Dokumentace památek po povodni

Po srpnových záplavách bylo hlavním úkolem oddělení zjistit vzniklé škody a dokumentovat stavby, na kterých se velká voda podepsala nejvíce. Krátce po povodni byly zmapovány všechny zasažené obce a v nich pak dokumentovány historické stavby, jejichž stav byl nejhorší. Záchranná dokumentace se týkala například těchto staveb:

Hořín (okres Mělník) – zámek: Dokumentace kaple a tzv. kamenných pokojů v přízemí zámku;

Hořín (okres Mělník) – zájezdní hostinec čp. 40: Pozdně barokní zájezdní hostinec se vstupním portikem; dlouhodobě opuštěn, jeho osud je nejasný;

Kly (okres Mělník) – bývalá bájovna čp. 16: Zajímavá stavba z počátku 19. století, dosud nezapsaná v seznamu nemovitých kulturních památek;

Vrbno (okres Mělník) – klasicistní škola čp. 60: Autenticky dochovaná stavba z poloviny 19. století;

Vrbno (okres Mělník) – usedlost čp. 20: Dlouhodobě chátrající pozdně barokní panský dům s hospodářským areálem; jeho budoucí osud je nejasný.

Pracoviště archeologie

V roce 2002 provedlo archeologické pracoviště několik záchranných výzkumů na hradech, zámcích a na městských parcelách. Časově i plošně nejrozsáhlejší akcí byl záchranný a zjišťovací výzkum související s probíhajícími postupnými opravami a rozsáhlou havárií hradebních zdí městského opevnění v *Kouřimi* (parc. č. 18/1, 58, 356/6). Při stavebních pracích proběhly drobnější záchranné výzkumy a dohledy na hradech *Krakovce*, *Michalovice* a *Karlštejn*. Na Krakovci se jednalo o výkopy pro základy pilířů nového mostu v hradním příkopu, na Karlštejně terénní práce souvisely s instalací osvětlení v prostoru parkánu a v případě Michalovic šlo o nutný stavební zásah do zásypu nad klenbou válcové věže. Dále pokračovalo z minulého roku sledování inženýrských sítí v areálu zámekského parku *Veltrusy*, které dovolilo evidovat aktivity předcházející dnešnímu zámekskému komplexu. Již jen registrovat bylo možné důsledky nelegálních výkopů na hradě *Zbořený Kostelec*.

Kouřim (okres Kolín). Projekt sanace reliktů středověkého opevnění Kouřimi vychází z poznatků o způsobu založení a výstavby hradeb. Řez souvrstvím přiléhajícím k hlavní bradbě ukazuje, že základ hradební zdi dosahoval bloušky pouze několika desítek centimetrů. Do mělkého žlábků vybloubeného do podloží, jehož povrch se ve 13. století v podstatě shodoval s povrchem terénu, byla položena rovná řada kamenů, jejíž okraje byly zakryty blínou. Teprve poté navázala stavba nadzemní části bradby, jejíž mocnost se oproti základu poněkud zmenšila. Opadávající malta vytvořila kompaktní kru na novém povrchu terénu. Aktivity odehrávající se zde během středověku zanechaly své stopy v podobě několika vrstev a vkopů, jež starší horizont porušily. V průběhu následujících staletí se úroveň terénu v tomto místě zvýšila navážkami přibližně o 1,5 m (foto Z. Neustupný).

Hrady a jejich zříceniny upoutávají značnou pozornost, probouzejí fantazii a svým romantickým nábojem přitahují řadu obdivovatelů. Někteří z nich touží svůj vztah vyjádřit i prakticky, opravou a oživením opuštěných a mnohdy chátrajících staveb. Ve snaze o „záchranu“ a zviditelnění takto postižených památek však z neznalosti, ale i z neschopnosti a neochoty vnímat a respektovat skutečnou památkovou podstatu objektu dochází k zásahům a úpravám, které ničí historické hodnoty a vypovídací schopnosti památek. Podobný osud postihl brad Zbořený Kostelec, kde se nešťastné zásahy do stavebních konstrukcí bradu spojily s ničením archeologických situací (foto V. Razím).

Prvním rokem stálo pracoviště před úkolem zajistit distribuci finančních prostředků poskytnutých MK ČR v rámci Programu podpory záchranných archeologických výzkumů. Celková částka 1 200 000 Kč byla rozdělena mezi šest středočeských archeologických pracovišť. Většina předstihových výzkumů byla vyvolána individuální výstavbou, která je ve Středočeském kraji stále početnější.

Organizace	Lokalita	Účel výzkumu	Částka z Programu podpory
Archeologický ústav AV ČR v Praze	Církvice (okres Kutná Hora)	výstavba 26 rodinných domů	35 000 Kč
	Čáslav – Skála, (okres Kutná Hora)	7 parcel pro individuální výstavbu	45 000 Kč
	Stará Boleslav (okres Praha-východ)	1 rodinný dům	147 000 Kč
	Lázně Toušeň – Hradištko (okres Praha-východ)	1 kanalizační přípojka	25 000 Kč
Městské muzeum v Čelákovicích	Čelákovice – Nedaniny (okres Praha-východ)	16 rodinných domů	197 000 Kč
Regionální muzeum v Kolíně	Stříbrná Skalice	rekonstrukce rodinného domu	10 000 Kč
Středočeské muzeum v Rostokách u Prahy	Velké Přílepy – Kamyk (okres Praha-západ)	více jak 23 rodinných domů	140 000 Kč
Ústav archeologické památkové péče středních Čech	Popovičky (okres Praha-východ)	1 rodinný dům	401 000 Kč
	Velim, mč. Horní Nouzov (okres Kolín)	staveniště rodinných domů	14 000 Kč
	Velim – Skalka (okres Kolín)	staveniště rodinných domů	115 000 Kč
	Velim, Václavská ul. (okres Kolín)	přístavba ZŠ	31 000 Kč

	Žebrák (okres Beroun)	úpravy areálu ZŠ	20 000 Kč
Státní památkový ústav středních Čech v Praze	Kouřim (okres Kolín)	rekonstrukce a oprava městského opevnění	35 000 Kč

Dále se rozvíjela spolupráce s oddělením evidence a informací na projektu reidentifikace. Archeologické památky byly dokumentovány v terénu (fotografie, GPS), čemuž předcházela kompletní rešerše literatury. Šlo zejména o tyto památky zapsané ve státním seznamu: mohylník v *Chýnově*, tvrzíště *Liběhrad* u *Libčic nad Vltavou* (Praha-východ), šance *Na Čibátkách* u *Třebeska*, hradiště *Hradec* a *Dvorce* u *Dobříše* (Příbram), tvrzíště *Ostrý* u *Rpet*, tvrzíště *Na Baště* v *Kotopekách – Tílavě* (Beroun), fortifikace *Šance* u *Konopiště* (Benešov), zaniklá ves *Hříbov* a hradiště na *Homoli*, *Zvole* (Praha-západ).

V průběhu roku 2002 bylo vybavení nového archeologického pracoviště doplněno jednak technicky, jednak kompletním souborem mapových listů M 1 : 10 000 pro střední Čechy.

Dále pokračovala práce na vytváření počítačové databáze odborné literatury se zaměřením na archeologii ve středních Čechách a databáze archeologických památek v tomto regionu. Během roku byly také zpracovány některé výše zmíněné výzkumy (*Veltrusy*, *Michalovice*, *Krakovec*), na dalších laboratorní práce přecházejí do následujícího roku.

Pracovníci oddělení se pravidelně (každý měsíc) účastnili zasedání Středočeské archeologické komise.

*Zpracoval Vladislav Razím, vedoucí oddělení,
Vít Jesenský, Richard Biegel, Jan Veselý,
Filip Laval, Zdeněk Neustupný*

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2002 – STAVEBNĚ HISTORICKÉ A OSTATNÍ PRŮZKUMY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	poznámky
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	čp. 183	478	J. Pešta	2000	+	+	+	záchranný stavebně historický průzkum
Březno	Mladá Boleslav	zámek	490	R. Biegel, M. Micka	2000–2001	+	–	+	doplňk k SHP – fotodokumentace stavu v prosinci 2000–2001
Čechtice	Benešov	zámek	488	J. Pešta, E. Kovalda, T. Kyncl	2002	+	+	+	SHP
Hostín	Mělník	kostel Nanebevzetí P. Marie	491	J. Pešta, M. Ebel, T. Kyncl	2002	+	+	+	SHP
Koleč	Kladno	čp. 1	480	J. Beránek	2001	+	+	+	
Mělník-Pšovka	Mělník	areál kostela sv. Vavřince	487	P. Macek, J. Beránek, P. Zahradník	1999	+	–	–	SHP
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 211	489	J. Pešta, M. Ebel	2002	+	+	+	SHP
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	areál Skalka – klášter	479	H. Hanzlíková, E. Jelenová, R. Vrána, J. Vomela	1994–1995	+	+	+	SHP
Radovesnice	Kolín	zámek	482	R. Biegel, J. Veselý, M. Micka	2001	+	+	+	památková dokumentace hlavní zámecké budovy
Rtišovice	Příbram	zámek	484	V. Kuthanová	1989	+	–	–	SHP
Stará Studénka	Mladá Boleslav	zámek	481	J. Beránek	2001	+	+	+	památková dokumentace
Třebešice	Benešov	zámek	483	J. Beránek	2001	+	+	+	památková dokumentace – I. etapa
Třebotov	Praha-západ	čp. 1 – fara (bývalá tvrz)	486	J. Pešta	2000–2001	+	+	+	SHP
Zvířetice	Mladá Boleslav	zřícenina hradu	485	L. Lancinger	1980–2002	+	–	+	dějiny objektu

Zpracovala Olga Geislerová

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2002 – RESTAURÁTORSKÉ ZPRÁVY

obec	okres	objekt	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	zámecká kaple sv. Josefa	2780	nástěnné malby – restaurátorský průzkum	J. Chejn	2001	průzkumová zpráva, 5 ks foto
Hostín u Vojkovic	Mělník	kostel Nanebevzetí Panny Marie	2817	omítky a kamenné prvky v interiéru kostela – orientační restaurátorský průzkum	J. Rafl, M. Bursová, D. Pechová, J. Royt	2002	rest. průzkum, 17 ks foto, zakreslení sond a odběrů vzorků, laboratorní zpráva, historická expertíza
Chocerady	Benešov	kostel Nanebevzetí Panny Marie	2783	sochy sv. Vojtěch a sv. Prokop	M. Nečásková, N. Březinová	2000–2001	rest. zpráva, 36 ks foto
Chocerady	Benešov	kostel Panny Marie	2781	kazatelna	M. Nečásková, D. a J. Cechlovi, A. Temenungová, F. Kratochvíl, M. Paurová, J. Mahelka, D. Ježková	2000	rest. zpráva, 76 ks foto, návrh na restaurování, závazné stanovisko, zápis o předání rest. díla, zápis z prohlídky
Chotýšany	Benešov	kostel sv. Havla	2782	oltář Panny Marie	D. Talavera	2001	rest. zpráva, 8 ks foto, návrh na restaurování
Karlštejn	Beroun	kaple sv. Kříže – vnější schodiště	2771	nástěnné malby s legendou o sv. Václavu – „Smrt Vratislava“, „Nastolení sv. Václava“, „Zjevení v Řezně“	P. Bareš	1995	rest. zpráva, 68 ks foto, laboratorní zpráva + 9 ks foto
Karlštejn	Beroun	kaple sv. Kříže – schodiště ke kapli	2772	nástěnné malby – svatováclavský cyklus na vnějších stěnách a cyklus o sv. Ludmile	P. Bareš	1996	rest. zpráva, 54 ks foto
Karlštejn	Beroun	kaple sv. Kříže – schodiště ke kapli	2773	12 ks velkoplošných pauzovacích papírů s náčrty fresek	A. Waulinová	1999	rest. zpráva, 28 ks foto
Karlštejn	Beroun	kaple sv. Kříže – schodiště ke kapli	2774	7 ks velkoplošných pauzovacích papírů s náčrty fresek	A. Waulinová, I. Vernerová	1997–1999	rest. zpráva, 21 ks foto, rozbor vzorků pauzovacího papíru ze šablón – text a 2 mikroskopické snímky

obec	okres	objekt	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace
Karlštejn	Beroun	hrad	2775	3 listiny – 1. listina českých stavů, 2. soupis ostatků, 3. katalog ostatků Karla IV.	J. Tomšů	1999	rest. zpráva, 16 ks foto
Karlštejn	Beroun	věž „Červenka“	2776	průzkumné a restaurátorské práce v „Července“	A. Novák	1997–1998	rest. zpráva, průzkumová zpráva, 34 ks foto
Karlštejn	Beroun	věž „Červenka“	2777	restaurátorské práce v místnosti 3	A. Novák, R. Najdenová	1998	rest. zpráva, 14 ks foto
Karlštejn	Beroun	věž „Červenka“	2778	grafita	A. Novák, R. Najdenová	1994	rest. průzkum, 42 ks foto
Křovice	Příbram	kaple sv. Josefa	2786	oltář sv. Jana Nepomuckého	D. Talavera	2001	rest. zpráva, 19 ks foto, záznam o jednání, laboratorní průzkum
Komorní Hrádek	Benešov	zámek – sálek + oratoř	2784	nástěnná malba a celková rekonstrukce stěn místností	P. Prokopec	1997	rest. zpráva, 21 ks foto, návrh na restaurování, zápis o předání rest. díla
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 544	2787	orientační průzkum odhaleného záklopového stropu a srubu v přízemí a prvním patře	J. Alt	2001	rest. zpráva
Kutná Hora	Kutná Hora	kostel sv. Jana Nepomuckého	2788	soubor figurálních polychromovaných dřevořezb z oltářní architektury	J. Alt, R. Zvolský	1998–1999	rest. zpráva, 49 ks foto, záměr na restaurování, předávací protokol
Lužec	Mělník	kostel sv. Jiljí	2789	nástrovní malby v presbytáři	P. Bareš	2001	rest. zpráva, 30 ks foto
Lysá nad Labem	Nymburk	klášter bosých augustiánů	2790	nástrovní zrcadlo interiéru knihovny	J. Chejn	2000	rest. zpráva, 8 foto, stanovisko k záměru na restaurování, závazné stanovisko
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	kostel sv. Jana Nepomuckého	2791	omítky v interiéru – restaurátorský průzkum	J. Chejn	2001	vyhodnocení sondážního průzkumu, 3 ks foto
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	hrad	2792	místnosti v přízemí a 1. patře hradu – orientační restaurátorský průzkum	V. Míčko, J. Cechl	1995	rest. zpráva, 30 ks foto
Neumětely	Beroun	čp. 1 – bývalá fara	2818	barevné omítkové vrstvy interiérů, fasády a polychromie dveří bývalé fary – restaurátorský průzkum	K. Krhánková, M. Šrůtek, Z. Wichterlová	2002	rest. průzkum, 13 ks foto
Nové Strašecí	Rakovník	kostel Narození Panny Marie	2793	boční oltář sv. Jana Nepomuckého a sv. Anny	V. Kolomazník, J. Laštovička, J. Komar	1998–1999	rest. zpráva, 100 ks foto, návrh na restaurování, závazné stanovisko, zápis o předání rest. díla
Poděbrady	Nymburk	čp. 5	2794	barokní vstupní portál	J. Živný	2000	rest. zpráva, 16 ks foto, předávací protokol
Příbram	Příbram	zámeček	2795	nástěnná malba v arkýři	P. Kubina, A. Čejka	2000	rest. zpráva, 28 foto
Rakovník	Rakovník	kostel sv. Bartoloměje	2796	boční oltář sv. Václava	J. Zajíček, J. Anděličová, J. Zajíčková, P. Srp, P. Jílek	1999	rest. zpráva, 55 foto, návrh na restaurování, závazné stanovisko
Rožmitál pod Třemšínem	Příbram	kostel Povýšení sv. Kříže	2797	kazatelna	M. Křížek, N. Mašková, P. Padevět	1998	rest. zpráva, 51 ks foto
Rožmitál pod Třemšínem	Příbram	kostel Povýšení sv. Kříže	2798	boční oltář Panny Marie – 1. obraz sv. Panny Marie, 2. dřevěná polychrom. plastika Panny Marie	M. Křížek	2001	rest. zprávy, 37 ks foto
Rožmitál pod Třemšínem	Příbram	kostel Povýšení sv. Kříže	2799	boční oltář Panny Marie – dřevěná polychrom. plastika sv. Jana Evangelisty	N. Mašková	2001	rest. zpráva, 37 foto
Slaný	Kladno	areál kláštera františkánů – hřbitov	2800	litinový kříž	M. Králík	2000	rest. zpráva, 36 ks foto, průzkumová zpráva, návrh na restaurování, závazné stanovisko
Slaný	Kladno	areál kláštera františkánů – hřbitov	2801	dva kříže	M. Králík	2001	rest. zpráva, 33 foto
Smečno	Kladno	fara	2803	záklopový strop	L. Helfertová, M. Pavlíková	2001	rest. zpráva, 29 foto
Smečno	Kladno	kostel Nejsvětější Trojice	2802	varhany – skříň na noty, mřížka s ornamentem, varhaní pozitiv, chórové zábradlí	M. Pavlíková, L. Helfertová	2000–2001	rest. zpráva, 61 ks foto

obec	okres	objekt	arch. č.	předmět restaurování	restaurátor	rok	obsah dokumentace
Starý Knín	Příbram	kostel sv. Františka z Assisi	2785	obrazy – 1. Stigmatizace sv. Františka, 2. Křtící sv. Bazil Veliký, 3. Světec držící lilii	M. Pavlíková, L. Helfertová	2001	rest. zprávy, 50 ks foto, rozhodnutí o restaurování
Sýčina	Mladá Boleslav	areál kostela sv. Václava	2779	portál západní hřbitovni zdi, portál západního a severního průčelí kostela	V. Adamec, M. Pokorný, L. Kryl	2001	rest. zpráva, 26 ks foto, průzkumové zprávy, návrh na restaurování, závazné stanovisko, pam. záměr na restaurování
Třebešice	Kutná Hora	zámek	2815	barevné a omítkové vrstvy v místnostech č. 204–208, 304–306 – orientační restaurátorský průzkum	M. Pichová, M. Bodanský	2001	rest. zpráva, 52 ks foto
Velké Popovice	Praha-východ	kostel Panny Marie	2816	kovový kříž ze štítu kostela	A. Bezchlebová	2001	rest. zpráva, 17 ks foto
Všeradice	Beroun	kostel sv. Bartoloměje	2804	varhany	V. Šlajch		rest. zpráva, 24 foto, návrh na restaurování, závazné stanovisko, zápis o předání rest. díla
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2805	boční oltář Panny Marie II – soubor 2 relikviářů – výplně	A. Prajzlerová	1998	rest. zpráva, 11 ks foto
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2806	boční oltář Panny Marie II – oltářní architektura	D. Lebenhartová, D. Jenčíková, I. Kašparová, J. Kotěšovská, M. Singer	1998	rest. zpráva, 36 ks foto, předávací protokol, zápisy z konzultací
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2807	boční oltář Panny Marie II – 2 obrazy – Panna Maria a Kristus	A. Waulinová	1998	rest. zpráva, 9 ks foto
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2808	boční oltář Panny Marie II – výplně ze 3 relikviářů	P. Pirklová, H. Peterová	1999	rest. zpráva, 10 ks foto
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2809	boční oltář Panny Marie II – obraz Panny Marie z Borku u Poznaně	M. Nečásková	1999–2000	rest. zpráva, 12 ks foto
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2810	boční oltář sv. Antonína Paduánského – výplně 4 relikviářů	K. Pirklová, H. Peterová	1999	rest. zpráva, 17 ks foto
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2811	boční oltář sv. Antonína Paduánského – obraz sv. Antonína Paduánského, sochy 2 sv. biskupů a 2 andělků	R. Hamsíková – dohled, D. Jenčíková, I. Kašparová, J. Kotěšovská, M. Singer	1999	rest. zpráva, 30 ks foto, závazné stanovisko, zápis o předání rest. díla
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2812	boční oltář sv. Antonína Paduánského – obraz sv. Antonína Paduánského	M. Hamsík	1999	rest. zpráva, 9 ks fotodokumentace
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2813	boční oltář sv. Antonína Paduánského – socha sv. Biskupa	M. Nečásková	1999–2000	rest. zpráva, 15 ks foto
Zásmuky	Kolín	kostel Stigmatizace sv. Františka	2814	boční oltář Panny Marie II – 2 andělci, boční oltář sv. Antonína Paduánského – 2 andělci a socha biskupa	R. Hamsíková	1998–2000	rest. zpráva, 58 ks foto

Zpracovala Olga Geislerová

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2002 – PROJEKTY, STUDIE, ZAMĚŘENÍ

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Bakov nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel sv. Bartoloměje	3134	P. Charvát, Kukrál, K. Jansová	1997	projekt + doplněk (1 : 50)	oprava krovu a střechy
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	bašta a parkánová hradba okolo bašty	3141	M. Fuchs	1999–2000	projekt (1 : 50)	statické zajištění – 1. a 2. etapa
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	zámek	3053	SPKOKP	1976	rekonstrukce a oprava vnějšího pláště (1 : 720, 1 : 500, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5)	
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	zámek	3136	L. a R. Niklovi a kolektiv	1994	studie (1 : 1000, 1 : 720, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 1)	rekonstrukce východního křídla zámku a nádvoří

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	zámek	3135	J. Rineš	1994	projekt	statický posudek krovu a stropů nad 1. patrem + návrh konstrukčních úprav elektrická požární signalizace
Benátky nad Jizerou	Mladá Boleslav	městské muzeum	3137	K. Knížek	2000	jednostupňový projekt (1 : 50)	
Bezno	Mladá Boleslav	kostel sv. Petra a Pavla	3140	INSET	1999	sledování porušení kostela	sledování deformací, konvergencí, náklonů a poklesů
Bezno	Mladá Boleslav	farská stodola	3089	M. Fuchs	1997	projekt (1 : 50)	rekonstrukce objektu
Bezno	Mladá Boleslav	kostel sv. Petra a Pavla	3139	K. Böhm, J. Šilhavý	1998	projekt a změna projektu (1 : 50, 1 : 20, 1 : 10)	statické zabezpečení svislých konstrukcí a stropů kostela
Bezno	Mladá Boleslav	kostel sv. Petra a Pavla	3138		1998	projekt	záchrany kulturní památky zpracovaný v rámci programu záchrany architektonického dědictví
Boseň	Mladá Boleslav	drobná architektura	3142	Z. Toman, J. Pavlů	1999	projekt (1 : 2880, 1 : 500, 1 : 150, 1 : 50)	předprostor hradu Valečov
Brandýs nad Labem	Praha-východ	zámek	3117	T. Dolanský	2002	měříčská fotodokumentace (1 : 50)	1. patro západního a severního křídla
Březnice	Příbram	hradby s baštami	3131	J. Adámek, J. Rineš	1996	projekt (1 : 200, 1 : 100, 1 : 25)	oprava vnější strany hradby s baštami
Březnice	Příbram	ohradní zeď parku při řece	3128	J. Adámek	1999	projekt (1 : 1000, 1 : 100)	oprava ohradní zdi – II. etapa
Březnice	Příbram	parková cesta	3129	J. Barták	1998	projekt (1 : 500, 1 : 50, 1 : 20)	
Březnice	Příbram	ohradní zeď záměckého parku s kaplí	3130	J. Adámek, J. Rineš	1996	projekt (1 : 100)	oprava ohradní zdi záměckého parku s výklenkovou kaplí
Březnice	Příbram	zahrada a bašty	3127	A. Krech	1994	projekt (1 : 200, 1 : 50)	elektroinstalace a osvětlení zahrady a bašt
Březnice	Příbram	synagoga	3090	M. Fuchs	1997	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 20)	opevnění
Čáslav	Kutná Hora	obj. č. 6 – Otakarova bašta	3172	SÚRPMO	1975	projekt (1 : 1000, 1 : 50, 1 : 10, 1 : 1)	statické zajištění objektu
Čáslav	Kutná Hora	obj. č. 6 – Otakarova bašta	3173	SÚRPMO		projekt (1 : 50)	rekonstrukce objektu
Čelákovice	Praha-východ	areál Volmanovy vily	3045	ARNO	1998	přípravné práce a stavební záměr (1 : 2000, 1 : 1000, 1 : 500, 1 : 200, 1 : 50)	provizorní průchod
Dobrovice	Mladá Boleslav	zámek	3145	P. Wudy	1998	architektonická studie	rekonstrukce zámku
Dobrovice	Mladá Boleslav	čp. 7	3091	M. Fuchs	1997	projekt (1 : 50, 1 : 20)	rekonstrukce stropu nad 1. patrem a krovu – východní křídlo
Dobrovice	Mladá Boleslav	čp. 27 – městská radnice	3146	V. Lang	2001	projekt (1 : 100)	stavební úpravy a provedení výtahu v budově radnice
Dobrovice	Mladá Boleslav	vstupní areál	3143	P. Wudy	1992	zadání stavby (1 : 200, 1 : 100)	
Dobrovice	Mladá Boleslav	zámek	3144	P. Wudy, L. Klus	1992	zaměření stávajícího stavu (1 : 50)	
Dobříš	Příbram	čp. 275	3055	F. Modlák	1992	projekt stavby (1 : 1000, 1 : 50)	oprava střechy
Horky nad Jizerou	Mladá Boleslav	kostel sv. Mikuláše – sakristie	3093	M. Fuchs	2000	projekt (1 : 50)	sanace dřevokazné houby včetně zaměření krovu
Horní Slivno	Mladá Boleslav	kostel sv. Martina	3147	MURUS	1999	projekt 1 : 50, 1 : 25, 1 : 10)	statické zajištění klenby a horní části věže, oprava střešního pláště a krovu
Hořovice	Beroun	kostel sv. Jiljí	3092	M. Fuchs	1997	zaměření stávajícího stavu a návrh rekonstrukce krovu (1 : 50)	
Chotětov	Mladá Boleslav	čp. 22 – fara – špejchar	3148	MURUS	2000	projekt (1 : 50)	oprava krovu špejcharu
Chrást	Praha-západ	čp. 27	3094	M. Fuchs	2001	projekt pro stavební povolení (1 : 50)	oprava západní části domu
Chroustov	Nymburk	kostel Nanebevzetí Panny Marie	3054	MURUS	1999	projekt (1 : 100, 1 : 50)	oprava střešního pláště a krovu hlavní lodi

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Jabkenice	Mladá Boleslav	čp. 33 – památník B. Smetany	3149	R. Dürchan, V. Bittman	2001	dokumentace ke stavebnímu povolení (1 : 250, 1 : 100, 1 : 50)	stavební úpravy
Karlova Ves	Rakovník	hrad Týřov	3108	Z. Dragoun	2001	zaměření (1 : 50, 1 : 20)	vybrané partie zříceniny
Karlštejn	Beroun	kaple sv. Kříže	3111	J. Adámek, J. Mlázovský	1999	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 10, 1 : 5)	odstranění havarijního stavu stropu pod kaplí a související stavební úpravy
Karlštejn	Beroun	Mariánská věž	3118	J. Adámek	1995	návrh stavby a interiéru (1 : 50, 1 : 20, 1 : 1)	stavební úpravy a interiéru přízemí
Karlštejn	Beroun	Čiářský palác	3119	Vokroj, Linhartová	1995	projekt	výměna elektrických rozvaděčů
Karlštejn	Beroun	Mariánská věž	3048	J. Zastoupil a I. Král – zeměměřiči	2002	zaměření stávajícího stavu (1 : 50)	
Karlštejn	Beroun	Velká věž	3049	J. Adámek, V. Mlázovský	2001	projekt k provedení stavby (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10)	statické zajištění dřevěných stropů
Karlštejn	Beroun	Čiářský palác – hlavní budova	3116	J. Adámek, V. Mlázovský	2000	projekt (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10)	oprava stropů
Karlštejn	Beroun	purkrabství	3109	J. Adámek	2000	projekt (1 : 50, 1 : 10, 1 : 1)	oprava hygienického zařízení
Karlštejn	Beroun	hrad	3120	H. Koblihová, J. Vorel	2000	realizační projekt	elektrická požární signalizace CERBERUS
Karlštejn	Beroun	Čiářský palác	3115	J. Adámek	1998	projekt (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	prozatímní úprava přízemí
Karlštejn	Beroun	hradby nad přístupovou cestou	3112	J. Adámek	2001	projekt (1 : 500, 1 : 200)	záchrana kulturní památky
Karlštejn	Beroun	městské hradby	3122	J. Adámek, Brotánková, M. Fuchs	1989	návrh projektového úkolu (1 : 5000, 1 : 1000, 1 : 500)	rekonstrukce jižního úseku
Karlštejn	Beroun	Mariánská věž	3114	J. Adámek, V. Mlázovský	1997	projekt (1 : 50, 1 : 10)	zesílení stropu nad přízemím Mariánské věže
Karlštejn	Beroun	stavební dvůr – předbraní	3113	J. Adámek, V. Mlázovský	2000	projekt (1 : 100, 1 : 10, 1 : 1)	oprava oplocení stavebního dvora
Karlštejn	Beroun	kaple sv. Kříže	3110	J. Adámek	1999	projekt pro provedení stavby – dodatek č. 1 (1 : 100, 1 : 50)	odstranění havarijního stavu stropu pod kaplí a související stavební úpravy
Komorní Hrádek	Benešov	zámecká kaple	3095	M. Fuchs	1991	projekt (1 : 50, 1 : 20, 1 : 2)	statické zajištění
Komorní Hrádek	Benešov	nový zámek	3096	M. Fuchs	1996	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10)	rekonstrukce krovů a stropů pod nimi
Komorní Hrádek	Benešov	starý zámek	3097	M. Fuchs	1999	projekt (1 : 50)	oprava východního průčelí – dodatek
Kosmonosy	Mladá Boleslav	čp. 198	3061	WUMAPROJ	1993	dokumentace stávajícího stavu (1 : 100, 1 : 50)	
Kosmonosy	Mladá Boleslav	čp. 215/3	3062	J. Holý	1995	demolice (1 : 1000, 1 : 50)	současný stav
Kosmonosy	Mladá Boleslav	kaple	3086	ATELIER KK	1995	zaměření (1 : 50)	
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 29	3046	S – PROJEKT	1994	zaměření stávajícího stavu	před demolicí
Lhotice	Mladá Boleslav	čp. 7 – zemědělská usedlost	3167	MAP	1997	rekonstrukce (1 : 50)	rodinného domku
Loukov	Mladá Boleslav	kostel Nebeské Trojice – Rohanova hrobka	3151	V. Girsá, M. Hanzl	1999	projekt (1 : 50)	stavební konsolidace předprostoru hrobky – I. etapa obnovy
Luštěnice	Mladá Boleslav	hřbitov	3152	J. Jiřincová	1999	studie (1 : 500, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 20)	rozšíření a rekonstrukce hřbitova
Lysá nad Labem	Nymburk	domov důchodců – kotelna	3064	Z. Martínek	1991	zadání stavby – stavební úpravy (1 : 5000, 1 : 500, 1 : 50)	vytápění areálu
Lysá nad Labem	Nymburk	domov důchodců – kuchyně	3065	P. Adamovský, Z. Loup	1996	projekt pro stavební povolení (1 : 1000, 1 : 100, 1 : 50)	rekonstrukce kuchyně
Lysá nad Labem	Nymburk	domov důchodců – prádelna	3063	Machovcová, Javůrek, Holá	1991	zadání stavby – stavební úpravy (1 : 5000, 1 : 500, 1 : 50)	vytápění areálu
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	radnice	3059	B. Malinovský	1996	dokumentace pro stavební povolení (1 : 250)	rekonstrukce radnice a úpravy okolí
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	městské hradby a zadní domy čp. 17, 18 a 19	3100	M. Fuchs	1997	projekt (1 : 50)	statické zajištění

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	opěrné a ohradní zdi kolem kostela sv. Havla	3157	V. Lang	1999–2000	projekt (1 : 200)	statické zabezpečení ohradních zdí, opěrných zdí a skalního masivu podél areálu kostela stavební úpravy bývalého kláštera pro sociálně kulturní a ubytovací kapacity havarijní zajištění dvorního průčelí
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	bývalý kapucínský klášter	3159	M. Sborwitz	1999	projekt pro provedení stavby (1 : 50)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 17	3099	M. Fuchs	2000	projekt (1 : 50)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 142	3058	J. Horák, B. Horák	1996	projekt – demolice stávajícího objektu (1 : 50)	úpravy pro snížení vlhkosti a zlepšení mikroklimatu
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Templ	3154	J. Červenák	1999	projekt pro provedení stavby (1 : 100)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 71	3162	V. Axmannová, R. Renč	1999	dokumentace pro provedení stavby (1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	kostel sv. Jana Nepomuckého	3098	M. Fuchs	1996	projekt (1 : 50)	statické zajištění krovu věže
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	domy čp. 99, 100, 101	3165	V. Kučera, H. Burešová	1998	projekt (1 : 200)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Templ – galerie	3153	J. Pavelka	1997	projekt (1 : 50)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	věž	3158	V. Lang	2001	projekt (1 : 100, 1 : 100, 1 : 50)	osvětlení expozice technické řešení zpřístupnění ochozu čtyřboké věže
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 30	3056	O. Kukral, D. Pražák	1995	demolice (1 : 50)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	arciděkanství úřad	3160	J. Rineš, F. Zítka	1996	projekt (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 71	3161	V. Axmannová, K. Bíba	1998	dokumentace pro stavební povolení (1 : 200, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 10, 1 : 5, 1 : 1)	rekonstrukce stávajícího sociálního zařízení rekonstrukce objektu na bytový dům
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Sbor českých bratří – galerie	3156	M. Široká	1999	vnější stavební úpravy objektu (1 : 400, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 2, 1 : 1)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 80	3163	J. Špikla, D. Hocková	2000	projekt (1 : 10, 1 : 2)	
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 101/1	3164	V. Lang	1998	projekt	rekonstrukce uliční fasády organizace práce při odstranění – demolici části domu
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	2. ZŠ	3155	F. Bartoš	1999	stavební úprava a přístavba (1 : 1000, 1 : 500, 1 : 200)	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	kostel sv. Jakuba	3166	J. Rineš	2000	statický posudek	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	čp. 278	3101	M. Fuchs	1999–2001	TP – posudek	krov věže vyjádření statika ke stávajícímu objektu
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	čp. 110	3060	K. Benišová	1997	dokumentace současného stavu (1 : 1000, 1 : 100)	
Mnichovo Hradiště	Mladá Boleslav	čp. 119	3057	T. Rakovský	1996	stávající stav objektu (1 : 200, 1 : 50)	
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	zámek	3047	J. Zastoupil a I. Král – zeměměřiči	2001	digitalizace dokumentace stávajícího stavu (1 : 200, 1 : 100, 1 : 50)	1. a 2. část
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	zámek	3051	V. Kosina, J. Müller, J. Codr	2001	elektrická požární signalizace (1 : 80)	
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	zámek	3052	V. Kosina, Fr. Krunert	2001	projekt (1 : 1000, 1 : 500, 1 : 250, 1 : 100, 1 : 50)	
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	zámek	3050	O. Kantová, P. Cmíral, M. Škvára	2001	projektová dokumentace (1 : 100, 1 : 50, 1 : 10, 1 : 1)	elektroinstalace silnoproud, slaboproud a zásobování energií elektroinstalace silnoproud, zásobování elektrickou energií obnova severního a západního křídla
Niměřice	Mladá Boleslav	zámek	3150	T. Kopeček	2000	stavební úpravy (1 : 2880, 1 : 500, 1 : 100)	
Nížbor	Beroun	zámek	3123	O. Leskot	1997	studie rekonstrukce (1 : 50 000, 1 : 5000, 1 : 2880, 1 : 500, 1 : 200)	

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Nižbor	Beroun	čp. 261 a 262, záchodová věž	3102	M. Fuchs	1998	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 20)	stavební úpravy domů, dostavba gotické záchodové věže
Nymburk	Nymburk	„Turecká věž“ (bývalá vodárna)	3087	P. Šťastný	1999	průzkum a návrh sanace proti vlhkosti	
Nymburk	Nymburk	kaple sv. Jana z Nepomuku	3067	Z. Půbal, L. Rosenberg, D. Marvanová, J. Veselý	1994	projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 2)	rekonstrukce kaple
Nymburk	Nymburk	čp. 57	3068	J. Janoušek	2000	zaměření (1 : 1000, 1 : 50)	rodinný dům
Nymburk	Nymburk	„Turecká věž“ (bývalá vodárna)	3066	A. Wagner	1993	projekt stavby + interier (1 : 50, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 1)	dokončení rekonstrukce
Ouč	Mladá Boleslav	kaplička	3168	J. Dumek	2001	projekt (1 : 200, 1 : 50, 1 : 40)	komplexní úprava veřejného prostranství – včetně obnovy kapličky
Pátek u Poděbrad	Nymburk	čp. 47 – „Lazarův mlýn“	3070	V. Lisková, B. Barnová	1995	studie	rekonstrukce usedlosti
Pátek u Poděbrad	Nymburk	čp. 47 – „Lazarův mlýn“	3071	V. Gírsa, M. Tupý, O. Gířsová	1996	architektonická studie rekonstrukce (1 : 200)	v rozsahu zadání stavby
Pátek u Poděbrad	Nymburk	čp. 47 – „Lazarův mlýn“	3069	V. Gírsa, M. Hanzl, J. Forejtová, M. Svoboda, M. Klečka, B. Tejnor, D. Záruba, M. Ježek	1997	projekt rekonstrukce mlýna (1 : 400, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5, 1 : 2)	pro stavební povolení a realizaci stavby
Petrovice u Sedlčan	Příbram	kostel sv. Petra a Pavla	3105	M. Fuchs	2000	projekt (1 : 50, 1 : 25, 1 : 20)	oprava krovu a střechy
Poděbrady	Nymburk	předzámčí II – hradební příkop	3077	J. Čiháček	1999	architektonická studie (1 : 200, 1 : 100)	hradební příkop mezi zámekem a náměstím
Poděbrady	Nymburk	předzámčí II – kino	3076	J. Čiháček, M. Pour, T. Sobotková, Trutnovská, W. Fibigr, J. Kroupa, Piorecký	1999	projekt stavby pro stavební povolení (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	rekonstrukce východního křídla
Poděbrady	Nymburk	zámecký areál – divadlo „Na kovárně“	3073	J. Čiháček	1993	návrh úpravy dispozičního řešení	
Poděbrady	Nymburk	předzámčí II – divadlo	3072	J. Černý, J. Kajgl	1990	jednostupňový projekt (1 : 100, 1 : 50, 1 : 25, 1 : 20, 1 : 10, 1 : 5, 1 : 2, 1 : 1)	rekonstrukce divadla
Poděbrady	Nymburk	předzámčí II – divadlo „Na kovárně“	3075	J. Čiháček, M. Pour, T. Sobotková	1993	projekt (1 : 500, 1 : 50)	rekonstrukce divadla
Poděbrady	Nymburk	předzámčí II – divadlo	3074	J. Čiháček	1993	studie (návrh stavby) východního křídla (1 : 500, 1 : 50)	rekonstrukce divadla
Popovice	Benešov	tvrz – západní křídlo	3107	M. Fuchs	1999	projekt (1 : 50, 1 : 25, 1 : 10)	strop nad přízemím
Popovice	Benešov	tvrz – severní křídlo	3106	M. Fuchs	2001	projekt (1 : 50, 1 : 20, 1 : 10)	oprava střechy a stropů nad 1. patrem
Přerov nad Labem	Nymburk	čp. 14	3078	J. Wurm	1993	stavebně – statický posudek (1 : 100)	
Rožďalovice	Nymburk	zámek	3079	P. Macek	1995	průzkum vnějších omítek – II. etapa (1 : 10, 1 : 5, 1 : 2)	průzkum provedený z lešení
Rožďalovice	Nymburk	opěrná zeď u kostela sv. Havla	3081	J. Vinař, R. Valášková	1998	návrh opravy (1 : 1000, 1 : 500, 1 : 100, 1 : 25)	
Rožďalovice	Nymburk	kostel sv. Havla	3080	J. Vinař, M. Maršík, P. Macek, J. Král	1995	projekt (1 : 50)	opravy interiéru
Řitka u Mníšku pod Brdy	Praha-západ	brána zámku	3085	J. Rineš	1999	statický posudek s návrhem konstrukčních úprav (1 : 50)	
Sadská	Nymburk	fara	3083	V. Váňa, O. Šmejkal	1998	projekt ke stavebnímu povolení (1 : 500, 1 : 50)	stavební úpravy fary
Sadská	Nymburk	kostel sv. Apolináře	3082	V. Váňa, T. Nejedlý	1998	projekt pro stavební povolení (1 : 500, 1 : 100, 1 : 50)	rekonstrukce kostela
Sázava	Kutná Hora	klášter	3126	V. Mlázovský	1995	jednostupňový projekt (1 : 50, 1 : 20)	oprava krovu východního křídla
Sázava	Kutná Hora	klášter	3125	V. Mlázovský	1995	jednostupňový projekt (1 : 50, 1 : 20)	oprava krovu západního křídla

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Sezemice	Mladá Boleslav	kostel sv. Bartoloměje	3169	J. Rineš	1999	technická pomoc (1 : 720, 1 : 200, 1 : 100, 1 : 25)	návrh odvodnění paty kostela, statické zajištění a úpravy krovu nad lodí a presbytářem
Skalsko	Mladá Boleslav	kostel sv. Vojtěcha	3170	J. Šilhavý	1998	projekt (1 : 50)	oprava krovu a střechy
Skalsko	Mladá Boleslav	kostel sv. Vojtěcha	3171	J. Šilhavý	2000	dokumentace skutečného provedení stavby	oprava krovu a střechy
Skřípel	Beroun	kostel sv. Šimona a Judy	3103	M. Fuchs	1999	projekt (1 : 100, 1 : 50)	rekonstrukce fasád
Slaný	Kladno	Pod horou	3088	F. Brašna, V. Gírsa, J. Starý	1992	statické zajištění (1 : 50, 1 : 20)	rekonstrukce objektu
Valdek	Příbram	hrad	3174	M. Černý, T. Vyleta, V. de A. Lima, A. Honetschlager, J. Kopecký	1999	stavební zaměření stávajícího stavu (1 : 50)	hlavní věž
Valdek	Příbram	hrad	3175	M. Černý, T. Vyleta, V. de A. Lima, A. Honetschlager, J. Kopecký		stavební zaměření stávajícího stavu	
Veltrusy	Mělník	zámek	3133		1999	projekt	záchrany kulturní památky – rekonstrukce SV a SZ křídla zámku
Veltrusy	Mělník	pravý břeh Vltavy	3132	J. Havlová, J. Suchý	2002	jednostupňový projekt (1 : 5000, 1 : 500)	náprava povodňových škod – obnova pravého břehu a povodňové hráze
Veltrusy	Mělník	zámek	3124	J. Adámek	1999	projekt (1 : 50)	oprava severovýchodního křídla – část II. – aktualizace
Vlastějovice	Kutná Hora	kaple Maří Magdaleny	3121	J. Ložek, L. Hůlka	2002	zaměření (1 : 200/100)	stavební úpravy kaple
Všeradice	Beroun	zámek – špýchar	3104	M. Fuchs	1997	projekt (1 : 50, 1 : 20)	rekonstrukce střechy – I. etapa
Vykáň	Nymburk	hřbitovní kostel sv. Václava	3084	S. Pelikán	1992	projekt (1 : 100)	rekonstrukce kostela
Záboří nad Labem	Kutná Hora	kostel sv. Prokopa	3176	B. Kunftová	2002	zaměření (1 : 20)	portál – průčelí

Zpracovala Olga Geislerová

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2002 – NÁLEZOVÉ ZPRÁVY

obec	okres	objekt	arch.č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	druh akce
Beroun	Beroun	čp. 78	223	J. Veselý	2002	+	+	+	rámcový průzkum krovu
Bratčice	Kutná Hora – Potěhy	kostel sv. Václava	214	K. Kibic	2002	+	+	+	průzkum jižní strany lodi kostela
Březnice	Příbram	zámek	204	A. Schubert	1994	+	+	–	rekonstrukce renesančních okenních ostění z cihelných tvarovek
Debř	Mladá Boleslav	kostel sv. Barbory	210	J. Veselý	2001	+	–	+	rámcová dokumentace
Dobřichovice	Praha-západ	zámek – křižovnická rezidence	211	V. Jesenský	2001	+	+	+	průzkum a dokumentace průčelí při obnově
Hlízov	Kutná Hora	čp. 1 – domek před zámkem	216	K. Kibic	2002	+	+	+	dokumentace + zaměření
Horka nad Sázavou	Kutná Hora	zámek s kaplí	225	K. Kibic	2002	+	+	+	dokumentace jižního průčelí zámku
Hořín	Mělník	zámek	231	R. Biegel, J. Klempíř	2002	+	–	+	základní dokumentace interiérů hlavní budovy a kaple po povodni v srpnu 2002
Jindice	Kutná Hora	hrobka – kaple	217	K. Kibic	2002	+	+	+	dokumentace severního průčelí
Kosmonosy	Mladá Boleslav	čp. 19/2	220	V. Jesenský	2002	+	+	+	průzkum a dokumentace při a po asanaci
Králův Dvůr	Beroun	býv. kaple a navazující obytný dům	206	V. Jesenský	2002	+	+	+	průzkum a dokumentace
Králův Dvůr	Beroun	zámek – hl. budova	207	V. Jesenský	2002	+	+	+	základní památkový identifikační průzkum a dokumentace

obec	okres	objekt	arch.č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	druh akce
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 64	205	V. Jesenský	2001	+	+	+	dílčí dokumentace stropu
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 543	219	V. Jesenský	2001	+	+	+	průzkum a dokumentace
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 34	227	V. Jesenský	2001	+	+	+	identifikační průzkum a dokumentace
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 448 – dům „U jelena“	218	V. Jesenský	2001	+	+	+	doplňkový průzkum a dokumentace
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 41, 42 (z části)	226	V. Jesenský	2001	+	+	+	dílčí průzkum krovu
Michalovice	Mladá Boleslav	hrad – korunní partie zdiva věže	213	J. Veselý	2002	+	+	+	dílčí dokumentace – zajišťovací práce
Michalovice	Mladá Boleslav	hrad – věž „Putna“	232	Z. Neústupný, F. Laval, M. Ježek	2002	+	–	–	archeologický dohled – soubor středověké keramiky z věže „Putny“
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 97/1	229	V. Jesenský	2001	+	+	+	průzkum a dokumentace části suterénu
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 85	228	V. Jesenský	2001	+	+	+	průzkum a dokumentace sklepů
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	čp. 96	221	V. Jesenský	2002	+	+	+	průzkum a dokumentace před zamýšlenou demolicí
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	čp. 202 – přístavba domu	208	R. Biegel	2001	+	–	+	dokumentace demolované přístavby domu
Nižbor	Beroun	zámek – palác – sever. křídlo, kostel – suterén	224	V. Jesenský	2002	+	+	+	průzkum a dokumentace
Nymburk	Nymburk	čp. 47	209	V. Jesenský	1996	+	+	+	průzkum a dokumentace
Poděbrady	Nymburk	čp. 67 – bývalý špitál	215	J. Pešta	2002	+	–	+	průzkum barevnosti štítu
Podolanka	Praha-východ	čp. 11 – areál statku	222	V. Jesenský	2002	+	+	+	základní průzkum (před demolicí), základní povrchová dokumentace
Rakovník	Rakovník	židovské ghetto – dům čp. 249/1 a 234/1	212	J. Veselý, R. Biegel	2002	+	+	+	dokumentace + zaměření
Třebešice	Kutná Hora	čp. 1	230	V. Jesenský	2002	+	+	+	průzkum a dokumentace při obnově
Veltrusy	Mělník	okolí zámku	233	F. Laval, Z. Neústupný	2001–2002	+	+	+	archeologická dokumentace výkopů pro kanalizaci

Zpracovala Olga Geislerová

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2002 – OSTATNÍ PŘÍRŮSTKY								
obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka	
Bečváry	Kolín	zámek	29	P. Načeradská	2000	dějiny zámku		
Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	Praha-východ	zámek	32	A. Zeman	2002	podrobný výzkum gotických a renesančních malt	severozápadní nároží 1. patra zámku	
Český Brod	Kolín	čp. 274	36	M. Rykl	1996	fotodokumentace domu		
Horký	Kutná Hora	kostel sv. Václava	45	P. Načeradská	2002	dějiny kostela		
Hořín	Mělník	zámek	47	L. Reml	1995	přípravné a průzkumové práce		
Kamenná	Příbram	zámek	25	J. Kyncl	2001	znalecký posudek	dendrochronologický rozbor dřevěných stavebních prvků	
Kolín	Kolín	zámek	42	T. Kyncl	2002	výzkumná zpráva	dendrochronologické datování dřeva ze západního křídla zámku	
Kolín	Kolín	parkánová bašta	41	P. Načeradská	2002	dějiny objektu		
Kolín – Zálabí	Kolín	tzv. Práčovna	40	P. Načeradská	2002	dějiny objektu		
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 477	37	P. Načeradská	2002	stručné dějiny domu		

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	specifikace	poznámka
Kutná Hora	Kutná Hora	čp. 64	24	J. Kyncl	2001	znalecký posudek	dendrochronologický rozbor stropních trámů
Kutná Hora	Kutná Hora	klášter voršilek	44		1969	záměr na úpravy a využití	
Lochovice	Beroun	zámek	38	P. Načeradská	2000	dějiny zámku	
Lysá nad Labem	Nymburk	BON REPOS	43	P. Prokopec		návrh záměru rekonstrukce a restaurátorské obnovy	barokní obložení dřevěných zárubní, dveří a původních omítek ve východním křídle budovy
Malešov	Kutná Hora	tvrz	46	P. Načeradská	2002	dějiny tvrze	
Mělnická Vrutice	Mělník	dům čp. 11	30	P. Načeradská	2002	dějiny domu	
Mladotova Zahrádka	Příbram	zámek	26	J. Kyncl	2001	znalecký posudek	dendrochronologický rozbor dřevěných stavebních prvků
Mnichovice	Praha-východ	čp. 69 – horní mlýn	31	P. Načeradská	2002	dějiny tzv. Horního mlýnu	
Nymburk	Nymburk	kaple	28	P. Mašek, L. Endrychová	1993	projekt	staticko-mykologický průzkum krovu
Radovesnice	Kolín	tvrz a zámek	23	J. Úlovec	2001	průzkum písemných pramenů	
Ratenice	Kolín	kostel sv. Jakuba Většího	27		2001	fotokopie kroniky	
Slaný	Kladno	Velvarská brána	34	P. Fára, P. Kotlík	1993	návrh sanačních technologií	
Slaný	Kladno	historické jádro	35	H. Zachová	2001	průzkum a rozbor	dochované kamenné venkovní dlažby
Slaný	Kladno	kaple Božího hrobu	33	J. Svoboda, J. Muk, R. Fiala, P. Fára, P. Kotlík, P. Míka	1993	koncepční návrh rekonstrukce, průzkumy a zaměření	
Týnec nad Labem	Kolín	socha Bolestné Matky Boží	39				socha Bolestné Matky Boží postavená „Na dole“ roku 1801

Zpracovala Olga Geislerová

ZPRACOVANÉ PŘÍRŮSTKY ARCHIVU ZA ROK 2002 – MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A ZÓNY

obec	okres	objekt	arch. č.	zpracoval	rok	text	dokumentace	foto	poznámky
Bělá pod Bezdězem	Mladá Boleslav	město	2	J. Pešta	2001	+	+	+	městská památková zóna
Mníšek pod Brdy	Praha-západ	město	1	J. Pešta	1999	+	+	+	městská památková zóna

Zpracovala Olga Geislerová

Publikace vydané v roce 2002

Odborné časopisy

Památky středních Čech, časopis Státního památkového ústavu středních Čech v Praze, roč. 16, čís. 1, 2002.

Státní památkový ústav středních Čech v Praze, 64 s., 154 obr., německá resumé, náklad 700 ks, ISSN 0862-1586.

Obsah:

Eva Vyletová, Ke stavebnímu vývoji kostela sv. Bartoloměje v Sezemicích, s. 1–8

Karel Kibic ml., Z oprav kostelů na Čáslavsku, s. 9–18

Jan Pešta, Zámek v Ostředku, s. 19–36

Jiří Úlovec, Zámeček Sansouci u Luštěnic, s. 37–39

Jan Žižka, K podobě hospodářských dvorů v 19. století, s. 40–62

Filip Laval, Archeologie na nádvoří zámku v Mníšku pod Brdy, s. 63–64

Památky středních Čech, časopis Státního památkového ústavu středních Čech v Praze, roč. 16, čís. 2, 2002.

Státní památkový ústav středních Čech v Praze, 52 s., 122 obr., německá resumé, náklad 500 ks, ISSN 0862-1586.

Obsah:

Pavel Kroupa, Ke stavebnímu vývoji kostela Panny Marie Sněžné ve Velkých Popovicích, s. 1–5

Karel Kibic ml., Z průzkumů kostelů na Čáslavsku. Kostel sv. Gotharda v Potěhách a kostel sv. Václava v Bílém Podolí, s. 6–17

Jan Žižka, Drobnosti z oprav kostelů na Berounsku, s. 18–21

Markéta Bojarová, Novogotický zámek v Býchorách, sídlo Františka Horského a rodiny Kubelíků. Kulturní historie a autorské určení objektu, s. 22–29

Petr Skála, Ciferníky věžních hodin, s. 30–34

Jan Pešta, O velkých kamenných mostech 19. století ve středních Čechách, s. 35–38

Polemika

Jan Žižka, Několik poznámek k dokumentaci kostela sv. Josefa v Obořišti, s. 39–40

Kronika

Vojtěch Láška, Miroslav Brožovský (K pracovnímu a osobnímu jubileu), s. 41–42

Jan Žižka, K životnímu jubileu Michaely Glosové, s. 42–43

Jiří Mrázek, K pracovnímu jubileu Alfréda Schuberta, s. 43

Zdeněk Dragoun, *Hana Martinková*, Památky středních Čech v odborném tisku (rok 2001), s. 44–50

Výroční zpráva 2001

Příloha časopisu Památky středních Čech, roč. 16, čís. 1, 2002. Státní památkový ústav středních Čech v Praze, 124 s., 171 obr., náklad 500 ks.

Průzkumy památek I/2002

Státní památkový ústav středních Čech v Praze, Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče, Praha 2002, roč. IX, č. 1, 154 s., 180 obr., německá resumé, náklad 700 ks, ISSN 1212-1487

Obsah:

Martin Ebel, Archivace stavebně historických průzkumů, s. 1–2

Leoš Mlčák, K ikonografii barokní umělecké výzdoby premonstrátské kanonie na Hradisku u Olomouce s. 3–30

Miloš Suchomel – *Pavel Zabradník*, Archivní prameny o sochařských a malířských dílech kosmonoských Jelínků, s. 31–60

Petr Dostál – *Martin Ebel* – *David Junek* – *Stanislav Konečný*, Průzkum usedlosti čp. 33 v Sádce u Poličky, s. 61–82

Jaroslav Podliska, Nové poznatky o kostele sv. Jana Křtitele Na Zábředli na Starém Městě pražském, s. 83–100

Zdeněk Dragoun, Poznámka k nejstarším partiím domu čp. 438/I v Michalské ulici na Starém Městě pražském, s. 100–103

Michal Panáček – *Jaroslav Panáček*, Architektonické články ze zaniklého kostela v České Lípě, s. 104–114

Milada Radová-Štiková, K některým projevům saské architektury z období pozdní gotiky až renesance, s. 114–135

Jan Sommer, Dílčí poznatky o vzniku a stavebních úpravách zámku ve Veltrusích, s. 135–142

Recenze, s. 143–144

Stavebně historické průzkumy (Státní památkový ústav v hlavním městě Praze – Nové Město pražské), s. 145–154

Průzkumy památek II/2002

Státní památkový ústav středních Čech v Praze, Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče, Praha 2002, roč. IX, č. 2, 184 s., 180 obr., německá resumé, náklad 700 ks, ISSN 1212-1487

Obsah:

Pavel Kroupa, Průzkumy památek a my, s. 1–2

Jiří Škabrada – *Martin Ebel*, Dům čp. 57, zvaný Daliborka, v Lounech, s. 3–16

Vladislav Razím, K problematice stavební podoby a vývoje středověkého opevnění města Loun, s. 19–50

Petr Kroupa, Klášterní kostel v Sedlci u Kutné Hory v kontextu cisterckého stavitelství (dílní úvaha k problematice gotické architektury), s. 51–74

Jan Anderle – *Josef Kyncl*, Vývoj horního hradu v Bečově nad Teplou, s. 75–108

Jan Pešta, Fara (bývalá tvrz) v Třebotově, s. 109–128

Jiří Bláha – *Marta Procházková*, Poznatky z průzkumů krovů hradního paláce na Pernštejně, s. 128–138

Michal Panáček, Nález rytiny podélné vazby krovu na kostele v Lounkách, s. 138–141

Dagmar Stará, Cínové rakve ze šporkovské krypty v Kuksu, s. 141–146

Dana Hladíková, Divadelní architektury ateliéru Fellner a Helmer v Čechách a na Moravě, s. 146–160

Receze, s. 161–164

Z odborného tisku, s. 165–184

Ostatní tiskoviny SPÚSČ

Kalendář SPÚSČ na rok 2003 (2 druhy)

Novoročenka SPÚSČ

Turistické průvodce

Nad'a Kubů, Historické hudební automaty na zámku v Hořovicích

Státní památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s Lepton studiem, 2002, 13 s., 23 obr., 1. vydání, česká verze – ISBN 80-86516-10-5 (náklad 2 000 ks)

Nad'a Kubů, Karštejn Castle

Státní památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s Gloriet, s. r. o., 1996, 32 s., 62 obr., reprint 2. vydání, anglická verze – ISBN 80-85094-40-1 (náklad 6 000 ks).

Miroslav Brožovský, Kokořín

Státní památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s Lepton studiem, 2002, 12 s., 17 obr., 1. vydání česká verze – ISBN 80-86516-07-5 (náklad 1 000 ks), anglická verze – ISBN 80-86516-09-1 (náklad 500 ks), ruská verze – ISBN 80-86516-08-3 (náklad 500 ks)

Ostatní tiskoviny pro památkové objekty

Pohlednice Hrady středních Čech, Zámky středních Čech

Zámek Březnice – 1 druh pohlednice

Zámek Hořovice – 1 druh pohlednice

Hrad Karlštejn – 1 druh pohlednice, reprint

Zámek Mnichovo Hradiště – 2 druhy pohlednic, reprint propagačního letáku, vstupenka

Zámek Veltrusy – 1 druh pohlednice, reprint

Propagační leták Státní hrady a zámky středních Čech zpřístupněné veřejnosti (ve spolupráci s ÚSOM)

Zpracovala Olga Klapetková

ODDĚLENÍ MONITORINGU A PREVENTIVNÍ OCHRANY PAMÁTEK (MP)

Struktura a hlavní činnosti oddělení byly stejné jako v předcházejícím roce. Jedná se tedy o dvě základní oblasti, první z nich je zajištění monitoringu památek UNESCO v určeném území. Úkolem druhým, v podstatě stejně významným, je činnost shrnutá pod názvem preventivní ochrany památek. Mimo tyto hlavní činnosti vykonává oddělení ještě operativní činnost podle aktuálních potřeb.

Monitoringem památky UNESCO je chápán celý soubor činností, spočívající ve sledování jejího stavu, vývoje a změn, ale také podmínek pro život obyvatel a návštěvníků města, intenzity jeho využívání a tendencí dalšího případného rozvoje. V základním metodickém zadání z ústředí UNESCO je určena osnova výsledné zprávy o tomto sledování a z ní je možno odvodit i hlavní směry zájmu a předpokládané priority. Památková ochrana je zde chápána jako samozřejmost. Takovou záruku musí zajistit každý z uchazečů o přiznání tohoto mimořádného statutu. Jednotlivé státy tedy automaticky garantují, že mají vytvořeno takové právní a společenské prostředí, které za jednu ze svých priorit považuje ochranu vlastního kulturního dědictví. Při monitoringu musí o této skutečnosti podat jasný a přesvědčivý důkaz. Při problémech s památkovou ochranou by hrozily následné možné reakce a výsledkem může být až vyškrtnutí ze seznamu. Rovnocenný důraz jako na ochranu kulturních hodnot je ale kladen i na zajištění dobrých podmínek pro život a pro odpovídající rozvoj místa, které mimo své základní funkce musí být také schopno přijmout a uspokojit potřeby předpokládaného vyššího počtu možných návštěvníků. Nabídka aktivit a fungující servis jsou proto dalším z předmětů sledování, přitom vážnost přiznaná této oblasti je s předchozí v rovnováze. Zpráva o sledování má tedy strukturu, podchycující veškeré základní informace o památce. Jejím prostřednictvím je možno vytvořit si jasnou a včasnou představu o případných negativních změnách v místě, a předejít tak možným problémům. V tom také spočívá hlavní význam monitoringu. Ten je ve své podstatě zamýšlen jako motivování garanta, tedy příslušného státu, ke zvýšení jeho pozornosti při ochraně nejceněnějších součástí vlastního kulturního dědictví. Nutnost a oprávněnost takového přístupu je jasná a potřebná u některých zemí zejména třetího světa, takové konstatování nemá na mysli emotivní vyznění. Výbor pro světové kulturní dědictví ale neváhá zaujmout tvrdý postoj ani v případě zemí s dlouhou tradicí ochrany kulturních památek. O tom ostatně svědčí jeho současný postoj proti Vídni.

Monitoring památky UNESCO je v našem případě zaměřen na významnou lokalitu Městské památkové rezervace v *Kutné Hoře* a klášterní chrám Narození Panny v sousedním *Sedlci*. Takto byly památky zapsány na seznam Světového kulturního dědictví v roce 1995 a ze statutu mimořádně hodnotných součástí prestižního seznamu vyplývají pro naši zemi jisté povinnosti. Sledování stavu památky a podávání zprávy o zjištěných skutečnostech je jednou z nich. *Kutná Hora* je ve středních Čechách zatím jedinou památkou tohoto významu. Očekávané prohlášení hradu *Karlštejna*, který byl již jednou na památku UNESCO nominován, zatím nebylo uskutečněno. Přesto i v jeho případě se snažíme připravovat materiály pro budoucí doložení stavu a vývoje tohoto významného objektu. Domníváme se totiž, že opakované předložení nominace, i když jeho termín byl zatím odkládán, bude úspěšné.

V roce 2002 bylo tedy zajištěno a prováděno sledování zapsané památky v potřebném rozsahu. To znamenalo úzkou spolupráci s dalším pracovištěm, oddělením péče o kulturní památky, které se zabývá praktickým výkonem památkové péče v lokalitě. Oddělení monitoringu přitom do jeho práce nezasahuje. Je zde jasně určeno rozdělení rolí aktivního účastníka

Kutná Hora, celkový pohled na historické jádro města s kostelem sv. Jakuba od západu (foto J. Mrázek).

Kutná Hora, severní okraj MPR Kutná Hora s přímo navazujícími plochami polí a ovocných sadů (foto J. Mrázek).

a naopak nestranného sledování stavu a vyhodnocování získaných údajů. Vzájemným informováním a konzultacemi je ale dosaženo vyšší účinnosti ochrany památky a je možno včas i s větší efektivitou předcházet možným problémům.

Výstupem monitoringu je tedy předepsaná zpráva o sledování. V současném období, monitoring byl u nás zahájen v roce 1999, jsou podle zmíněné metodiky připravovány každoroční základní zprávy. Jedná se o vnitřní materiál pro potřebu příslušné země, přebírá je naše ministerstvo kultury po předchozím syntetickém zpracování Státním ústavem památkové péče. Termínem pro vypracování a odevzdání zprávy za období 2001 byl poslední březen minulého roku. První čtvrtletí bylo tedy z větší části naplněno činnostmi spojenou se zpracováním shromážděných informací a s kompletací materiálu. Určený termín není ideální, vhodnější by byla až polovina roku. Pokud mají být získány a zpracovány veškeré potřebné statistické údaje, není možné plně vyhovět, případně taková snaha znamená vážné potíže. Snahou všech zpracovatelů zpráv je docílit přesného postupu podle existujícího zadání, ale i dodržet vzájemně vyrovnaný obsah a úroveň. Za tím účelem je činnost koordinována ze strany ŠÚPP a bylo dosaženo i velmi účinné neformální úrovně spolupráce mezi jednotlivými pracovišti. Takto byla dokončena i zpráva o monitoringu za rok 2001. Plynule navázala další práce a příprava materiálu pro zprávu následující.

Kutná Hora, kaple při voršilském klášteře po celkové vnější opravě (foto J. Mrázek).

Kutná Hora, dům čp. 30 v Barborské ulici při dokončení celkové adaptace (foto J. Mrázek).

Základní roční zpráva ale není konečným materiálem. Slouží mimo jiné jako podklad k následnému kroku, kterým je vypracování navazující zprávy periodické, a k jejímu následnému předložení Výboru pro světové kulturní dědictví UNESCO k projednání. Pro naši zemi, spolu s ostatními evropskými zeměmi a státy severní Ameriky, je uvažovaným termínem rok 2005 až 2006. Příprava tohoto materiálu je chápána jako závažný proces, který má být již ze strany Výboru pečlivěji sledován a koordinován. V roce 2002 byly proto v této oblasti kromě již standardní činnosti započaty první přípravy k práci na tomto následném úkolu.

Preventivní ochrana památek znamená opět řadu činností, jejichž cílem je snaha předejít možným nebo již hrozícím škodám na památkovém fondu. V tomto smyslu není záběr omezen na kulturní památky ve smyslu platné legislativy, tedy pouze na objekty, které již památkami prohlášeny byly. Existuje značný počet dalších staveb a děl, které svojí kvalitou nesporně náleží do stejné kategorie, ale z určitých důvodů dosud nepožívají potřebnou ochranu. Základním materiálem je zde plynule aktualizovaný a rozšiřovaný seznam ohrožených památek, obsahující nyní již více než tři sta padesát kulturních památek a dalších hodnotných objektů na území středních Čech. Snaha je přitom soustředit zde informace o všech ohrožených památkách v regionu. K této databázi je postupně doplňována také fotodokumentace současného stavu a výsledný souhrn slouží k dalšímu použití při statistice, při návrhu opatření a při snaze o stanovení vlastních záchranných opatření. V neposlední řadě je využíván při jednání se zájemci o získání objektu, kte-

ří se na nás obracejí se žádostí o radu nebo doporučení. Zápor-
em našeho snažení vyhovět a zejména snahy získat možnost
záchrany pro některou v této chvíli beznadějně chátrající pa-
mátku je skutečnost, že zde nedokážeme zatím doložit proka-
zatelný úspěch. Představy těchto zájemců jsou většinou takové,
že se odchylují od reálných možností. Ačkoliv existuje v naší
zemi nárůst možností stavebníků, a tím i obrovský stavební roz-
voj, i přes patrný zájem o romantické stavby se zajímavou histo-
rií se jich značný počet nezadržitelně rozpadá. Situace
ohrožených památek se tedy v celku dokonce v poslední době
snad i v některých ohledech spíše zhoršila. V řadě případů se
jedná o pokračování a zhoršování kritického stavu z předcho-
zích let, ale doložit je možno, bohužel, také řadu staveb a jejich
areálů, které byly ještě v roce 1990 v dobrém fyzickém stavu.
Dnes se již jedná o těžké poškození nebo i o zřejmě bezna-
dějnou situaci a pravděpodobně nebezpečí zániku. Vínou na
tomto stavu mají také někteří majitelé, případně vzájemné vzta-
hy mezi nimi v komplikovanějších vlastnických případech.

Preventivní ochrana znamená také průzkumovou a doku-
mentační práci a pomoc vlastníkům v některých zvláště
závažných případech. Významnou oblastí jsou zde přitom otá-
zky technologické a uplatnění odpovídajících řemeslných postu-
pů. Soustředováním znalostí a jejich vhodným uplatněním je
možno předejít častým problémům s narušováním autenticity
památek a s nevratným poškozováním jejich dochovaných hod-
notných původních součástí. Zde je ale zejména nutná aktivní
spolupráce více odborníků jak při přípravě, tak i během prová-
dění zásahů spojených s úpravami historických staveb a objektů.

Sedlec (okres Kutná Hora), kostel Nanebevzetí Panny Marie. Při celkové opravě kostela Narození P. Marie v Sedlci byly mimo jiné i přezděny některé narušené klenby. Jednalo se o místa, kde již nebylo možno použít žádný jiný způsob než celkovou nábradu a kde již brozila téměř bezprostřední destrukce. Klenby tvaru nízké placky byly sneseny, tedy opatrně rozebrány tak, aby nedošlo k poškození jednotlivých cibulí. Následná rekonstrukce byla provedena na současné poměry zcela unikátním způsobem. Jednalo se v podstatě o ověření spíše dosud jen teoreticky známé skutečnosti, že některé, zejména barokní klenby byly vyzdívány bez bednění, tedy tzv. „z ruky“. Zkušební pracovníci tak pozapomenutou tradiční technologii a téměř bez pomůcek dokázali obnovit klenby o poměrně velkém rozponu a přitom o minimálním vzepětí. Vycházelo se z faktu, že klenba může být ve svém vrcholu otevřená. Proto bylo postupováno v uzavřených kruzích jednotlivých vrstev, přičemž nově osazovaná původní cibla byla pouze na velmi krátkou a nezbytně nutnou dobu přidržena provizorní podložkou. Po chvilkovém zavadání malty je již soudržnost nového prvku s okolním zdivem natolik dostatečná, že přidržení může být uvolněno. Stejně nutná je ale i delší technologická přestávka po několika vrstvách pro dostatečné vytubnutí malty před pokračováním zdivu. Tvar takto vyzdívané klenby byl sledován otočným pravítkem, které snadno umožňovalo nastavit stoupání klenby i zmenšování rozponu. Takto bylo plynule a s danými přestávkami postupováno až k vrcholu, kde byla klenba ztuhla konečným uzavřením. Provedenou práci je možno obodnotit jako vynikající ukázkou historického řemesla, kdy tradiční postup může paradoxně být mnohem rychlejší i přesnější, než snaha o použití nových pomůcek a technologií (foto J. Mrázek).

Odborná archivářská práce je umožněna personálním obsazením v oddělení. Slouží při plnění vlastních úkolů, ale může být v současné době využívána také pro odbornou práci dalších složek ústavu. Podrobný archivní výzkum v tomto období byl zpracován zejména pro tvrz v *Malešově* (okres Kutná Hora), tzv. Horní mlýn čp. 69 v *Mnichovicích* (okres Praha-východ), dům čp. 17 v *Roztokách* (okres Rakovník), součásti opevnění v *Kolíně*, kostely v *Bílém Podolí*, *Bratčicích* a *Horkách* (vše okres Kutná Hora) a pro dům čp. 11 v *Mělnické Vrutici* (okres Mělník). Dále to byla řada dalších dílčích i rozsáhlejších výzkumů a zajišťování podkladů pro práci vlastního oddělení i jiných odborných pracovišť ústavu.

K dalším významným úkolům oddělení v roce 2002 náleží inventarizace škod po povodni v měsíci srpnu. Záplavy postihly velkou část území ve středních Čechách, kde se nachází historická zástavba. Zpočátku jsme si určili možné oblasti, kde mohlo ke škodám na tomto fondu dojít. Tato první fáze práce byla silně depresivní, protože se jednalo o dosti rozsáhlá území, v nichž se nachází množství unikátních objektů. Po opadávání vody se rozsah škod postupně upřesňoval a bylo velkým

štěstím, že oproti prvotním předpokladům se tento odhadovaný dopad povodně na památky snižoval. Bylo tak možno z počátečního seznamu položky vypouštět a i u těch, které zde byly uvedeny oprávněně, se rozsah poškození spíše proti předpokladu redukoval. Výsledek byl, samozřejmě, stále ještě velmi vážný a celkově znamená ohromné a často i nevratné škody na nenahraditelném kulturním dědictví. Abychom ale byli skutečně objektivní, museli jsme při následném zhodnocení dopadu přírodní katastrofy uznat, že i povodeň může být ve smyslu ochrany kulturních památek chápána jako přirozená událost, která nemusí mít nutně tragický dopad. Jedná se samozřejmě o část případů, ale naštěstí spíše o větší. Logickým vysvětlením je fakt, že naši předkové měli s přírodou své zkušenosti a její vliv a sílu rozhodně alespoň ve starších dobách nepodceňovali. Důležitý je v tomto smyslu i výběr stavebních materiálů, kdy tradiční osvědčené a jednoduché se dokáží s následky povodní vyrovnat mnohem lépe, než řada novodobých. Platilo zde tedy pravidlo, že objekty z prodyšných a zdánlivě méně trvanlivých materiálů byly povodní postiženy mnohem méně, než takové, kde bylo například při úpravách a tzv. rekonstrukcích používá-

Roztoky (okres Rakovník), a – celkový pohled na dům čp. 17 po odstranění mladších plent a omítek, b – interiér světnice po odstranění mladších úprav povrchu stěn (foto J. Mrázek).

no novodobých technologií, zejména cementu a disperzních látek. Obdobná zkušenost byla potvrzena také na pražské *Kampě* a v *Českém Krumlově*. Někdy větším nebezpečím než vlastní záplavy byl tak v určité míře i přístup vlastníků postižených objektů. Ti v některých případech měli zájem mimořádného stavu využít k postupu, který by byl před povodní považován za nepřijatelné poškození památky.

Nejvíce poškozeným objektem ve středních Čechách, jak ukázal takto zpracovaný výčet, byl areál zámku ve *Veltrusích* (okres Mělník). Zde došlo k vážným škodám zejména v případě zámeckého parku a jeho terénní konfigurace. Samostatně se tomuto tématu věnuje jiné místo v tomto textu výroční zprávy. Přesto je důležité se zde zamyslet nad otázkou, zda na situaci, jejímž důsledkem jsou náročné úpravy spojené s odstraňováním obrovských kubatur naplavenin, nemá velký vliv naše doba a naše myšlení. Zámecký park, který chápeme jako unikát a musíme jej takto chránit, byl ve své dochované podobě vytvořen po obdobně rozsáhlé povodni. Ta zde v 18. století zcela změnila terén a tok řeky Vltavy, z tohoto stavu pak bylo při tehdejší úpravě vycházeno. Pro nás již není přijatelné dnešní změnu také přijmout a vytvořit na jejím základě nové, i když možná zajímavé řešení areálu. Je ale třeba si zároveň uvědomit, že vina přírody zde pak vlastně není tak velká, jak se někdy domníváme. Důležitým faktem, který je třeba v budoucnosti posoudit, je možný dopad existence náspu dálnice v prostoru za parkem na rozsah zdejší povodně a na průběh dramatických změn terénu zámeckého parku. Tento novodobý technický zásah do zdejší krajiny v 80. letech 20. století mohl mít nyní určitý vliv na proudění vody v rozvodněné řece a možná i na úroveň jejího vzedmutí v této lokalitě.

Nejcitelnější a skutečně nenahraditelné ztráty nakonec nehrozí u staveb a dalších nemovitých objektů. K bezesporu nejvážnějším škodám došlo u archivních materiálů, vztahujících se ke středočeským památkám, jež se v době povodně nacházely uloženy v *Praze*. Jedná se o Archiv architektury Národního technického muzea, který byl deponován v budově Invalidovny v pražském *Karlíně*. Tyto fondy jsou dosud umístěny v mrazičích boxech, a proto není možno stanovit skutečné škody na ne-

nahraditelném materiálu. Dosud známý není ani rozsah povodňových škod v Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky. V postižené budově na *Malé Straně* byla, jak je dostatečně známo, zasažena a znehodnocena rozsáhlá knihovna. Informace ale zatím nemáme o případné další škodě, kterou by tak mohlo být zasažení písemných materiálů z dosud definitivně nezpracovaných starších terénních výzkumů lokalit v regionu.

Povodeň naopak ve svém důsledku, jedná se o určitý paradox, pomohla v případě domu čp. 17. V *Roztokách* u Křivoklátku (okres Rakovník). Tato stará stavba byla sice v zásadě známa, vědělo se, že se jedná o původně roubený dům. Po zasažení povodní a po opadnutí vody v řece Berounce byly narychlo odsekávány plenty a přízdívky a pod nimi se objevilo předpokládané roubení. Překvapením zde bylo jeho provedení z nehraněných jedlových kmenů. Po průzkumu a po dendrochronologickém datování materiálu bylo zjištěno mimořádné stáří, polovina sedmáctého století. Tato povodeň tedy nebyla první velkou vodou, která dům zasáhla. S následky se vyrovnal velice rychle, stalo se tak i díky vztahu jeho majitelů k této unikátní stavbě i například díky opatrnosti statika, který v nedostatku času objekt posuzoval. Dům tedy nebyl odsouzen k zániku, naopak bylo možno na něm pozorovat, jak rychle se tradiční stavba vyrovnává se situací, která pro mnohem mladší a zdánlivě důkladnější objekty byla často tragická. Při následných započatých úpravách je navíc zamýšleno rehabilitování domu a zhodnocení dochovaných konstrukcí, které náleží k nejstarším dokladům venkovské zástavby ve středních Čechách.

Zajímavým dalším úkolem, na kterém se jako na mimořádném zadání oddělení MP podílelo, byla oprava parteru fasády a úprava vstupní části domu v Sabinově ulici, kde instituce sídlí. Jednalo se o prestižně pojaté zahájení rehabilitace objektu, který náleží mezi zajímavé stavby pražské čtvrti *Žižkov*. Ačkoliv není prohlášenou kulturní památkou, byla akce vedena se snahou o příkladný postup. Znamenala sice podstatnou časovou zátěž, ale snad výsledek odpovídá vynaložené pozornosti.

*Jiří Mrázek
vedoucí oddělení*

Útvar správy objektů a majetku (ÚSOM) se v roce 2002, stejně jako v minulých letech, zabýval správou majetku České republiky, k němuž měl Státní památkový ústav středních Čech v Praze (SPÚSČ) příslušnost hospodařit.

Tuto činnost zajišťoval prostřednictvím jednotlivých správ památkových objektů a specializovaně zaměřených odborných oddělení a dílen. Sekretariát útvaru se pak zabýval řízením, koordinací a kontrolou této činnosti a správou objektů, k nimž nebyla zřízena vlastní správa.

Útvar správy objektů a majetku prošel také v roce 2002 několika drobnějšími organizačními a personálními změnami.

- Počátkem roku 2002 se podařilo obsadit nové místo vedoucího **oddělení péče o nemovitý majetek (PNM)** a koncem roku, volněné místo vedoucího **referátu staveb (PNM/S)**. V obou dvou případech se jednalo o v oboru kvalifikované odborníky s náležitými zkušenostmi.
- V průběhu roku 2002 došlo k celkové stabilizaci nového **oddělení specializované propagace – rezervačního oddělení (RO)**. Toto oddělení mělo za úkol zajišťovat propagaci zpřístupněných památkových objektů, k nimž je SPÚSČ příslušný hospodařit, a dále zajišťovat pro tyto objekty rezervace hromadných návštěvnických skupin. V závěru roku došlo k personální výměně na pozici jeho vedoucího. Odcházející vedoucí oddělení patří poděkování za odvedenou práci.
- V polovině roku byla obnovena činnost **oddělení provozu (OP)**, na které přeshly některé činnosti ze sekretariátu ÚSOM (SÚSOM), spojené především se správou objektů, kde není zřízeno příslušné pracoviště pro jeho správu a správy sídla organizace v Sabinově ulici včetně poskytování servisních činností ostatním útvarům. Činnost tohoto oddělení bude nadále zajišťovat vedoucí, převedený pracovník ze SÚSOM, a nově přijatý specialista na informační technologie (IT).
- Oproti původním předpokladům zajišťuje i nadále SPÚSČ provoz kláštera v *Sázavě*, a to na základě vzájemné dohody mezi SPÚSČ s restituentkou, v podstatné části areálu. Dohoda umožňuje provoz areálu v režii SPÚSČ do 31. 10. 2004. Vzhledem k požadavkům církví a řeholních řádů na vydání zbývajících částí areálu, není další působnost ústavu v areálu dosud vyjasněna.
- SPÚSČ nadále pokračoval v celkové obnově areálu státního zámku v *Mníšku pod Brdy*, který byl na sklonku roku 2000 delimitován od Ministerstva vnitra ČR, a to z finančních zdrojů programu 334070 Náhrada objektů vydaných v restitucích. Předpokládané zpřístupnění areálu v červenci roku 2004 se již jeví jako nezvratné.
- Nečekaným zásahem do činnosti útvaru byly srpnové povodně, které zasáhly čtyři objekty ve správě SPÚSČ. Areály státních zámků *Březnice*, *Hořovice* a *Radič* zaznamenaly škody v součtu nepřevyšující 1 mil. Kč, a to jak na stavbách, komunikacích, tak i na porostech parků a zahrad. Katastrofické následky však měly povodně na areál státního zámku ve *Veltrusích*. Zdejší park o rozloze cca 300 ha včetně vlastního zámku, hospodářských staveb a pavilónků v parku povodeň takřka zcela zaplavila. Skutečné škody byly patrné až po opadnutí vody. Škody napáchané vodou – meandr zasahující hluboko do parku o rozloze cca 15 ha, několikametrové nánosy písku o objemu více než 200 tis. m³, nánosy bahna, zatopené nástěnné malby, porušená statika většiny budov, zatopená technika – se dnes odhadují na cca 300 mil. Kč. Dosud však nelze stanovit celkový rozsah škod, který se projeví až v jarních měsících. Na tomto místě patří dík pracovníkům, kteří operativně evakovali kulturní mobiliář a následně se spolupodíleli na odklizení škod.

V návaznosti na rozhodnutí ministra kultury o sloučení všech organizací státní památkové péče v Národní památkový ústav (NPÚ) se útvar správy objektů a majetku SPÚSČ transformoval od 1. 1. 2003 v úsek provozního náměstka Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště středních Čech v Praze a nadále bude vykonávat obdobné činnosti, které budou blíže specifikovány Hlavním organizačním řádem NPÚ a dílčím Organizačním řádem územního odborného pracoviště středních Čech v Praze.

Oldřich Vacek
náměstek ředitele

SEKRETARIÁT ÚTVARU SPRÁVY OBJEKTŮ A MAJETKU (SÚSOM)

Sekretariát útvaru správy objektů a majetku v uplynulém roce spolehlivě zabezpečoval nejen organizaci velmi rozsáhlé agendy pro oddělení ÚSOM, ale i technický a administrativní servis pro ostatní oddělení a také pro památkové objekty. Od poloviny roku 2002 se z důvodu podstatného nárůstu administrativní i technické agendy sekretariát ÚSOM od technického zabezpečení oprostil. Pro tuto oblast byla obnovena činnost oddělení provozu, pod které nyní spadá veškerý technický servis pro celý ústav i památkové objekty, k nimž má SPÚSČ příslušnost hospodařit.

Sekretariát ÚSOM se pak již mohl zaměřit pouze na administrativní činnost, která je základní náplní jeho práce. Je obsazen jen jedním pracovníkem a je přímo podřízen náměstkovi ÚSOM. Plní tedy jím zadáné úkoly a svou činností se podílí na plnění a sledování úkolů zadaných zřizovatelem.

Kromě své běžné agendy se sekretariát ÚSOM soustředil také na důslednější evidenci a zakládání smluv a agendy výběrových řízení. Smluvní agenda neúměrně vzrostla, a bylo proto nutno, po pečlivém vyhodnocení výsledků činnosti kontrolní komise z NKÚ, která probíhala u SPÚSČ v Praze v roce 2001, znovu pečlivě zrevidovat veškeré smlouvy a výběrová řízení z minulých let a najít pro ně nový systém zakládání a evidence.

V návaznosti na zřízení nového oddělení specializované propagace – rezervačního oddělení (RO) počátkem roku 2002 – a kvůli častým personálním změnám v tomto oddělení převzal sekretariát ÚSOM dočasné také část jeho agendy. Jedná se především o obchodní zboží. Svým celoročním úsilím, ve spolupráci s ekonomickým oddělením, se snažil provést nápravu v chybné evidenci obchodního zboží, která vznikla za působnosti bývalého vedoucího oddělení provozu v letech 1998–2001.

Sekretariát ÚSOM se nachází v blízkosti sekretariátu ředitele, se kterým velmi těsně spolupracuje a v době nepřítomnosti jeho zaměstnanců jej též plnohodnotně zastupuje.

Marcela Marešová
vedoucí sekretariátu

ODDĚLENÍ PROVOZU (OP)

Oddělení provozu zahájilo svou činnost v polovině roku 2002. I přes množství úkolů je personálně obsazen pouze 2 pracovníky – vedoucím oddělení a pracovníkem servisu sítí a výpočetní techniky. Oddělení také pečuje o památkové i nepamátkové objekty, které nemají vlastní správu. Jedná se o státní zámek v *Radiči*, školící a rekreační zařízení v *Kokořínském*

Praha 3, Sabinova 5/373, detail opravené části průčelí domu v rozsahu přízemí. Oprava fasády sídla Státního památkového ústavu středních Čech je ukázkou špičkové štukatérské práce, respektující dochované členění. Způsob provedení je včetně v lici osazených, ven otevíravých oken nepochybně dobrým vzorem jak pro majitele památek, tak i pro řadu prováděcích firem (foto J. Žižka, 2002).

Dole a samozřejmě o obě administrativní budovy v Sabinově ulici v Praze 3.

Rok 2002 přinesl realizaci několika stěžejních úkolů i kvalitativní nárůst práce OP jako servisního oddělení.

Srpnové povodně a především zaplavení a poškození areálu státního zámku ve *Veltrusích*, znamenaly pro oddělení po celý zbytek roku velký nárůst úkolů. Ať již to byla blesková akce vyklízení přízemí celého zámku několik hodin před uzavřením přístupových cest vodou, tak především prvotní odstranění škod a následné likvidace u pojišťovny. Po dlouhých jednáních se podařilo docílit maximálního smluvního plnění, které však kryjí jen z menší části náklady potřebné pro obnovu areálu.

Dalším krokem ke zlevnění a samozřejmě i zkvalitnění telekomunikačních služeb byla realizace připojení k síti internetu pomocí pevné linky 256 kb/s. Dalším krokem bylo zavedení linek ISDN na téměř všech památkových objektech, ke kterým má SPÚSČ příslušnost hospodařit.

Jedním z hlavních úkolů organizace, přidělených Ministerstvem kultury ČR, byla štukatérská obnova přízemního partetu uliční fasády předního domu v Sabinově ulici. Realizace za odborného dohledu architekta SPÚSČ této investiční akce proběhla v období mezi měsícem květnem a srpnem. Souběžně byla dokončena několikaletá rekonstrukce dvorní fasády tohoto domu. Zde se jednalo o dokončení nátěrů vlastní fasády a

Praha 3, Sabinova 5/373, vstupní prostor SPÚSČ s nově upravenou recepcí a podatelnou (foto L. Frencl).

otvorových prvků. Koncem roku byla dále dokončena úprava vstupu do sídla organizace. Vstup bude nadále řešen formou recepcie přístupné přímo ze Sabinovy ulice.

V závěru roku byla dokončena centralizace fakturace elektřiny, vody a plynu, agendy evidence vozidel. Rovněž byla dokončena inventarizace nemovitého majetku, ke které mělo SPÚSČ příslušnost hospodařit.

Na školících a rekreačních objektech v *Kokořínském Dole* byla dokončením oprav a nátěrů oken završena několikaletá postupná obnova.

Státní zámek *Radíč* není veřejnosti přístupný, depozitář SPÚSČ byl koncem roku 2001 převezen do depozitáře v *Kutné Hoře*. Restituční nároky nejsou dosud uzavřeny, záležitostí se zabývá OkPÚ v *Příbrami*. Polovina objektu již byla v rámci restituce vydána. Opravy byly prováděny pouze nejnutnější, v rámci běžné údržby.

Mnoho rozdělané práce přechází průběžně do dalšího roku s důrazem na očekávané splynutí památkových ústavů v centrální subjekt – Národní památkový ústav.

*Luděk Frencl
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ RESTAUROVÁNÍ A EXPOZIC (RE)

Oddělení restaurování a expozic pečuje o mobiliární fondy a památky na objektech, které byly ve správě Státního památkového ústavu středních Čech v Praze. Do ročního plánu jsou vytýčovány památky v havarijním nebo velmi špatném stavu, v některých případech restaurování probíhá v návaznosti na stavební akce a pro potřeby expozic.

Dodavatelským způsobem jsou zajišťovány restaurátorské průzkumy a vlastní restaurování. Ve spolupráci s restaurátorskými dílnami ústavu jsou realizovány instalační úpravy nebo nové expozice.

Je kladen důraz na to, aby zrestaurované památky byly v rámci dostupných možností zabezpečeny před nepříznivými vlivy prostředí a po konzultacích s klimatologem byly instalovány v prostoru s částečně regulovaným klimatem, chráněny ochrannými foliemi, záclonami eliminujícími UV záření, zateplením apod.

V roce 2002 zajišťoval práce v oddělení jeden pracovník.

Březnice (okres Příbram), jídelna zámku; a – poškozená kolorovaná kresba ze souboru kreseb a mědirytin tzv. Slavnostního průvodu na počest svatby Jana z Kolovrat s Kateřinou z Bairsbergu, zhotovená v roce 1580 Sigmundem Elsasserem (foto J. Tomšů), b – jezdci z téhož souboru, stav po restaurování, restaurovala K. Opatová (foto restaurátorka).

Zámek Březnice

V březnické jídelně je instalován soubor kolorovaných grafik a kreseb, zachycující slavnostní průvod, uspořádaný Ferdinandem Tyrolským roku 1580 v Innsbrucku u příležitosti svatby Jana z Kolovrat s Kateřinou z Bairsbergu. (Třídenní slavnosti realisticky zobrazil dvorní malíř Sigmund Elsasser, tištěný doprovod zhotovil innsbrucký tiskař Hans Baur.)

Tento čtrnáctidílný, naprosto výjimečný soubor, po analýze složení barev a pojidel kompletně restaurovaly J. Tomšů a K. Opatová. Zatím nebylo provedeno zpětné osazení děl do vysokého dřevěného obložení stěn jídelny, neboť dosavadní adjustace cyklu, patrně z 19. století, nezabrání opětovné degradaci papíru. Prostor jídelny je monitorován, vhodnější způsob instalace jednotlivých děl do rámu včetně ochranné folie řeší naše restaurátorské dílny.

Zámek Hořovice

Ve třech vstupních místnostech hlavního zámekového traktu byla zpřístupněna expozice s prezentací příslušníků rodu Vrbnů, kteří od počátku 18. století budovali barokní podobu zámku a celé hořovické panství spravovali do roku 1852, a připomínkou význačného českého houslisty Josefa Slavíka.

Pro tuto expozici byl od restituentů vykoupěn olej na plátně s portrétem Rudolfa Jana Nepomuka, hraběte z Vrbna, z roku 1815, vzdělance, diplomata a bezesporu nejvýznamnější osobnosti tohoto rodu.

V tzv. modrém pokoji, kde probíhaly stavební úpravy, byla demontována kachlová kamna. Pro expozici hraček, která bude realizována v západním křídle v dubnu 2003, byl proveden širší výběr exponátů.

Hrad Karlštejn

Vzhledem k náročné a finančně nákladné opravě stropních konstrukcí nad kaplí sv. Kříže ve Velké věži na Karlštejně došlo ke sdružení finančních prostředků, a tím také k omezení plánu restaurování v roce 2002.

Stěžejním úkolem se stal restaurátorský průzkum dřevěného obložení a konstrukcí audienční síně ve 2. patře císařského paláce (M. Havlík a kol.), které byly částečně demontovány při řešení statiky. Restaurátorský průzkum byl zaměřen na rozsah poškozené konstrukcí, složení původních materiálů, průzkum barevnosti a povrchových úprav, zjištění rozsahu originálů a doplňků. Dendrologickým průzkumem se dospělo k překvapivému

zjištění, které pozměnilo dataci středověkých fragmentů. Výsledky průzkumu se stanou podkladem pro celkové restaurování dřevěného obložení audienční síně v roce 2003.

V kapli sv. Mikuláše v prvním patře a kapličce sv. Václava v druhém patře císařského paláce provedl ak. mal. M. Tomek rozšířený restaurátorský průzkum, který odkryl šablonový dekor z období Mockerovy přestavby v rozsahu cca 4–5 m².

Výsledky rozšířeného průzkumu potvrdily kolísající kvalitu dochované dekorativní výmalby, kompletní snímání monochromních vrstev líček se jeví jako pracné a finančně náročné. Vhodnost celkové rehabilitace dekorativní výmalby z konce 19. století v obou kaplích bude posouzena Komisí pro restaurování na Karlštejně.

Ak. mal. Tomek prováděl drobné lokální restaurátorské záahy v rámci restaurátorského dohledu a soustavné péče o nástennou výzdobu a deskové obrazy Mistra Theodorika.

Expozice

Po zkušnostech provozu druhého návštěvníckého okruhu řešil pracovní tým pro expozice na Karlštejně vhodnější nástupní prostor na tento exkluzivní okruh. V prvním patře kapitulního děkanství, v místnosti doposud využívané jako depozitář, byla zřízena malá hradní obrazárna, ve které jsou z kmenového fondu instalována veškerá grafická i fotografická vyobrazení Karlštejna, dokumentující proměny hradního celku i jeho detailů od 18. až do konce 19. století.

Zámek Konopiště

Úsporný rozpočet se dotkl rovněž rozsahu restaurátorských prací na tomto objektu. Pokračovala další etapa restaurování polychromovaných dřevorezeb svatojiřské sbírky Františka Ferdinanda d'Este. V rámci Programu restaurování movitých pa-

mátek byly restaurovány pouze 4 dřevorezby sv. Jiří s příspěvkem MK ČR ve výši 150 000,- Kč (ak. mal. R. Klouza a. R. Uppaluri).

Na původní místo do parku, naproti severovýchodnímu zámeckému nároží, byla osazena skulptura Venuše s Kupidem, restaurovaná v roce 2001 v ateliéru ak. soch. J. Novotného.

V návaznosti na stavební úpravy a rehabilitaci původního větracího systému byly v předcházejícím roce demontovány korpusy dvou kachlových rokokových kamen z prostoru muzea sv. Jiří. V roce 2002 proběhlo vlastní restaurování kachlů a kamnářská rekonstrukce, včetně zařízení na elektrické přitápění, při osazování kamen na místo.

V červenci postihl objekt závažný problém – z pilířů balustrády jižní zámecké terasy byly odcizeny tři pískovcové sochy putti, ze souboru čtyř ročních období (Jaro, Léto, Zima) a orel z umělého kamene, umístěný v parku.

Způsob ochrany uměleckých předmětů v exteriéru nelze v současné době optimálně vyřešit. Byl zpracován seznam nejvíce ohrožených děl a ve spolupráci s oddělením ochrany majetku se hledá použitelný způsob jejich zabezpečení.

Konopiště je prvotřídní národní kulturní památkou a koncepcí výzdoby zahrad i zámeckého parku má výjimečnou památkovou hodnotu.

Kvalita zcizených skulptur spočívala hlavně v jejich dekorativnosti, soubor vytvářel výrazné optické zakončení jižní terasy, proto by bylo vhodné v budoucnu uvažovat o rekonstrukci ztracených soch dle dochované dokumentace.

Expozice

Na základě studia archivních materiálů a fotodokumentace byl zpracován expoziční záměr pro instalaci muzea sv. Jiří do podoby, v jaké ji vytvořil František Ferdinand d'Este.

Hrad Křivoklát

Byla realizována I. etapa restaurování a rekonstrukce severního okna hradní kaple. Skrytá vada kamene pro vytvoření kružby hrotitého oblouku zdržela kamenické práce, závěr roku již nebyl vhodný pro osazování kamenických prvků a zrestaurovaných vitrají. Okno zůstává provizorně zaskleno, práce budou dokončeny za optimálních klimatických podmínek v březnu 2003.

Z částečně nečerpaných finančních nákladů této zakázky byl proveden restaurátorský a technologický průzkum hrotitého okna s kružbami na jižní fasádě hradní kaple, včetně zaměření, a průzkum malého okénka s mříží nad schody, jako příprava na restaurování v roce 2003.

Bylo dokončeno restaurování praporece řeznického cechu z roku 1790.

Zámek Mníšek pod Brdy

S finančním příspěvkem MK ČR a na náklady ústavu bylo v roce 2002 restaurováno 44 ks závěsných obrazů rodové portrétní galerie. Soubor pochází z kmenového mníšeckého fondu, kde vznikl z podnětů přímých majitelů zámku nebo byl získán jejich dědictvím. Dramatický průběh prvních mírových dnů po II. světové válce na okupovaném zámku se těžce odrazil ve stavu dochovaných děl. Teprve kompletní restaurace potvrdila, že soubor obsahuje řadu kvalitních barokních obrazů a jako celek bude nepostradatelným umělecko historickým materiálem při tvorbě zámeckých interiérů.

Mníšek pod Brdy (okres Praha – západ), zámek; a – portrét majitele mníšského panství Teodoricha Kasty z Edelsburgu se siluetou mníšského zámku v pozadí, olej na plátně DK 16307, a – stav před restaurováním, b – stav po restaurování. Restauroval ak. mal. A. Novák v rámci Programu restaurování movitých památek MK ČR v roce 2002 (foto restaurátor).

Přípravy ke zpřístupnění I. zámeckého patra pokračovaly restaurováním dekorativních výmalb v interiérech východního a jižního křídla podle stanoveného plánu s jedinou výjimkou. V důsledku rozsáhlého dešťového zatečení do sálu č. 306 v 1. patře východního křídla budou plánované restaurátorské práce realizovány až po vyschnutí zdiva v roce 2003 a v přilehlých prostorách 301, 302, 303 bude malířská úprava provedena v návaznosti na zednické práce rovněž v roce 2003.

Na klenbě salóňku č. 315 (knihovna) byly restaurátory ak. mal. A. Novákem a R. Najdenovou masivním injektováním a kotvícemi tmely odstraňovány následky závažných statických poruch, které se projevovaly odtržením omítkových vrstev s malbou v celé ploše klenby. Komise SPÚŠČ posoudila restaurátorskou ukázkou torzální štukové výzdoby ze 17. století a schválila pokračování odkryvu a následné restaurování s prezentací výzdobného schématu ze 17. století s pozdějšími doplňky.

Po předběžném šetření stavu a množství mobilií z mnišského fondu byla provedena také revize nábytkového fondu *Dobříš*.

Bývalý klášter v Sázavě

Torzo gotického trojlodí kostela sv. Prokopa je v havarijním stavu, dochází k odlupování a drolení nučické arkózy. V roce 2002 pokračovaly konzervační práce v rámci Programu zachrany architektonického dědictví. Restaurátorským zásahem byly zastaveny korozní jevy na 1. pilíři a klenbovým oblouku. Degradovaný kámen byl očištěn, zpevněn, defekty byly vytmeleny, retušovány a celý povrch hydrofobizován.

Hrad Točnick

Na bráně u Purkrabského paláce se vzedmutím omítkové vrstvy projevil havarijní stav sgrafitové výzdoby – degradovaná omítka byla před nástupem zimy stabilizovaná přelepou, v druhém čtvrtletí 2003 bude ohrožené torzo výzdoby restaurováno.

Zámek Veltrusy

Na zámecké ohradní zdi pokračovalo celkové restaurování dalších tří kamenosochařských děl, které se nacházely v havarijním stavu – Februarius, Octobris, Junius (vznik kolem 1764).

Restaurování uvedených soch, narušeného mostu se sfingou a II. etapu restaurování omítek egyptského kabinetu v zámeckém parku prováděli ak. sochaři Adamec a Pokorný.

V druhém pololetí roku 2002 se veškerá činnost na objektu soustředila na odstraňování následků a škod způsobených srpnovými záplavami.

Expozice

Expozice v přízemí byla s výjimkou knihovní skříně vystěhovávána pracovníky dílen ještě před povodní, a nedošlo tak k poškození cenného mobiliáře.

Depozitář obrazového fondu, ohrožený stoupající vlhkostí a degradujícím zdivem přičky v přízemí, byl po opadu vody přestěhován do přízemních místností zámku *Mnichovo Hradiště*, kde dříve sídlil archiv.

Během povodní dramaticky utrpěla výzdoba všech expozičních prostor v přízemí zámku – voda je zaplavila do výše 1 m. Vzlínající vlhkost dostoupila do výšky cca 130 cm.

1. Je poškozena fresková malba v sale terreně (18. stol.), na mnohých místech je vlhkostí narušena omítková vrstva a odpadá i s malbou. Extrémně zvýšená vlhkost v zaklenutém prostoru narušila malbu v celých plochách nejen do zátopové výšky, ale také na klenbě a ostatních stěnách. Barevná vrstva se uvolňuje, šupinkovitě se drolí, retušovaná místa mění svou barevnost.
2. Ve výzdobě mušlových salonků (18. stol.) se projeví solné výkvěty na jihozápadní stěně. Reverzibilní retuše jsou odplaveny do výšek, kam dosahovala voda.

3. Nejvíce byla povodní poškozena křídlová dekorativní výmalba čtyř expozičních místností východojižního zámeckého křídla (19. stol. – vstupní pokoj, pracovna, průchozí místnost a knihovna). Na vlhkých stěnách vyrazí solné výkvěty a plíseň. Největší stupeň tohoto poškození se projevuje v poslední místnosti – knihovně, zde je na jihovýchodní straně po celém obvodu uvolněna malba i s omítkovou vrstvou v pásu cca 130 cm. Barevné vrstvy jsou rozpadlé vlivem vlhkosti, napadené černou a červenou plísní a solnými výkvěty.

Po konzultacích s památkovým dohledem byly v místnostech s dekorativní výmalbou odsekány novodobé omítky v parapetech, kde byla již v minulosti provedena rekonstrukce maleb na novodobé omítky.

Stav poškozených maleb byl pravidelně sledován během podzimních a zimních měsíců. V laboratoři SÚPP byla provedena analýza plísní a doporučen dezinfekční prostředek, kterým restaurátoři opakovaně likvidovali jejich výskyt.

Průběžně je rovněž sledován stav papírových a textilních tapet v I. patře hlavní budovy, který se zatím přes veškerou snahu o zlepšení klimatických podmínek nevyvíjí příznivě.

Dále byly povodní poškozeny:

- Dvojice pískovcových sousoší psovodů a koněvodů, od barokního sochaře Františka Antonína Kueana z let 1716–1719, umístěných na pilířích monumentálního dvouramenného schodiště, vsazeného mezi severními křídly hlavní zámecké budovy.

Sochy byly po povodních pouze očištěny od bahna. V následujícím roce je nezbytné z bezpečnostních důvodů realizovat kompletní restaurátorský zásah, protože následkem povodní došlo nejen k degradaci povrchů, ale k zásadnímu statickému narušení sousoší.

- Dvě kamenosochařská díla z ohradní zdi, dočasně umístěná v přízemí hlavní zámecké budovy: Alegorie Jara a Podzimu (vznik kolem 1740, dílna M. B. Brauna).

V tomto případě rozrušil proud vody velmi zásadně hmoty obou soch, došlo úbytku kamene v takové míře, že restaurátorský zásah již neumožňuje jejich rehabilitaci a je nezbytné počítat se zhotovením sekaných kopií.

Zámek Žleby

V rámci příprav zpřístupnění I. patra západního zámeckého křídla byla realizována v Zeleném předpokoji I. etapa restaurování tlačných papírových tapet, včetně dřívě sejmutých pásů – mechanické čištění a oprava poškozených míst.

Prostřednictvím CORA (Centrum pro záchranu a restaurování architektury) byly zajištěny finanční prostředky na projekt restaurování kulis a kostýmů žlebského zámeckého divadla od Packard Humanities Institute ve výši 1 445 000,- Kč.

Byly zahájeny přípravné práce na restaurování divadelních kulis.

Realizované programy restaurování památek

1. Program restaurování movitých kulturních památek pro rok 2002:

Konopiště – 4 dřevorezby svatojiřské sbírky,
finanční příspěvek MK ČR ve výši 150 000,- Kč
náklady celkem 187 000,- Kč

2. Program restaurování movitých památek:
Mníšek pod Brdy – 42 ks olejomalb rodové galerie
finanční příspěvek MK ČR ve výši 310 000,- Kč
náklady celkem 489 300,- Kč

3. Program zachrany architektonického dědictví ČR v roce 2002:

Sázava – restaurování torza gotického trojlodí
finanční příspěvek MK ČR ve výši 200 000,- Kč
náklady celkem 434 962,50 Kč

Zpracované programy restaurování památek pro rok 2003

1. Program restaurování movitých kulturních památek:

Konopiště – zpracován restaurátorský záměr na 8 ks dřevořezb s námětem sv. Jiří.

2. Program zachrany architektonického dědictví ČR:

Sázava – kostel sv. Prokopa, zpracován záměr na sanaci a restaurování 2. pilíře a oblouku torza gotického trojlodí.

*Dagmar Martincová
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ SPRÁVY MAJETKU (SM)

Oddělení správy majetku, které vede centrální evidenci mobiliárních fondů památkových objektů, k nimž ústav vykonává právo hospodaření, v roce 2002 provedlo inventarizaci mobiliárního fondu na následujících objektech:

Zámek Březnice

Řádná inventarizace byla ukončena protokolem – 4552 inventárních čísel.

Zámek Dobříš

Řádná inventarizace mobiliárního fondu – 1256 inventárních čísel, zároveň byla provedena revize knihovního fondu.

Zámek Hořovice

Řádná inventarizace byla ukončena protokolem – 7852 inventárních čísel.

Hrad Kokořín

Řádná inventarizace – 788 inventárních čísel a zároveň byla provedena revize knihovního fondu.

Zámek Konopiště

Revize knihovního fondu značeného jako KO 5, jedná se o kontrolu po zpracování katalogu Národním muzeem – Knihovny. Ukončeno protokolem.

Kromě toho byla provedena oprava lokací na zámku Konopiště v mansardách, kde v důsledku úprav došlo k velkému pohybu mobiliáře, jehož nová lokace nebyla zaznamenána. Po dohodě se správou depozitářů se v této lokaci provedla inventarizace.

V závěru roku byla zahájena mimořádná inventarizace mobiliárního fondu na Konopišti, a to v důsledku personální změny správce depozitářů.

Kutná Hora – ÚD Voršílky

Inventarizace mobiliárního fondu *Jemniště*, přivezeného z depozitáře *Radč* – 2500 inventárních čísel.

Kutná Hora – RKD

Inventarizace mobiliárního fondu *Jemniště*, který byl do dílen převezen z důvodu restaurování hraček pro novou expozici na zámek *Hořovice*. Celkem 2800 inventárních čísel. Za tímto účelem byly dodány oddělením dokumentace xerokopie karet s fotografiemi a podle nich byly předměty kontrolovány.

Zámek Sázava

Řádná inventarizace včetně deponovaného mobiliárního fondu byla ukončena protokolem v roce 2001 a v letošním roce byla plněna nápravná opatření.

Zámek Žleby

Inventarizace byla ukončena protokolem a v letošním roce byla plněna nápravná opatření.

Do elektronické podoby byl zpracován kulturní mobiliář hradu *Křivoklát* a částečně zámku *Žleby* – znamená to přepis a kontrolu tzv. černé knihy. Zpracován byl takto i knihovní fond zámku *Dobříš*.

Dále oddělení SM vystavuje smlouvy a reverzy k zápůjčkám či restaurování předmětů, a to i do dílen SPÚŠČ. Každý pohyb

Konopiště (okres Benešov), inventarizační práce v muzeu sv. Jiří (foto V. Tenčlová, 2002)

předmětu je kontrolován a sledován, jak mezi objekty a dílnami, tak mimo organizaci. Oddělení také sleduje platnost smluv o výpůjčce.

Byla rovněž provedena kontrola nápravných opatření vyplývajících z provedených inventarizací.

V letošním roce došlo k restituci objektu bývalého kláštera v *Sázavě*. Sázavského kmenového mobiliáře je 611 inv. čísel a z toho je 491 ks archeologických nálezů z výzkumu, které pocházejí z archeologického výzkumu ARÚ AV ČR. V zájmu zachování celistvosti nálezového souboru jsme tento soubor nabídli k převodu Archeologickému ústavu AV ČR.

Situace v Ústředním depozitáři Voršílky v *Kutné Hoře* je podobná. V tomto objektu je v současné době 23 420 očíslovaných předmětů, které jsou mnohdy po několika kusech. Na žádném z objektů ve správě SPÚŠČ však není taková plocha, do které by se mohl mobiliární fond z Ústředního depozitáře ve Voršílkách převést.

*Věra Tenčlová
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ OCHRANY OBJEKTŮ A MAJETKU (OM)

Na tomto místě není možné zcela zveřejnit plnění úkolů souvisejících s ochranou majetku, aniž by nebyla ohrožena bezpečnost spravovaných objektů. Proto zmiňujeme pouze některé akce, případně jejich logické části.

Oddělení ochrany dále spolupracovalo na preventivním řešení krizových situací s určitými útvary Policie ČR.

Vedoucí oddělení připravil podklady pro MK ČR a NPÚ o možném způsobu řešení komplexní ochrany objektů a majetku v budoucím NPÚ.

- **Březnice**: dokončen základní perimetr kamerového systému (CCTV);
- **Hořovice**: rozšířena předmětová ochrana elektronického zabezpečovacího systému (EZS) v nejvíce exponovaných částech, pokračuje instalace CCTV;
- **Karlštejn**: oživení první části elektrické požární signalizace (EPS), pokračuje instalace předmětové ochrany a rozšiřování CCTV;

- **Konopiště:** zahájen trvalý provoz elektrické požární signalizace;
- **Křivoklát:** pokračovalo budování systému komplexního zabezpečení posílením předmětových ochranných a přípravou na zahájení první etapy EPS;
- **Mnichovo Hradiště:** provedeno specializované bezpečnostní posouzení plus realizace projektové dokumentace na CCTV;
- **Mníšek pod Brdy:** pokračuje instalace bezpečnostního systému;
- **restaurátorské dílny v jezuitské koleji v Kutné Hoře:** řádně schválené HZS připojení a monitorování pultu centrální ochrany (PCO) pro EPS;
- **Veltrusy:** rozšiřování CCTV a EZS, následná rekonstrukce bezpečnostního systému po záplavách a zajištění provizorního a poté plnohodnotného opětovného zabezpečení;
- **Žleby:** částečná rekonstrukce EZS.

*Jiří Dolejš
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ KLIMATOLOGIE (K)

Oddělení klimatologie se v uplynulém období zabývalo především řešením problematiky vnitřních prostředí interiérů s uloženým mobiliářem, a to jak expozic, tak i depozitářů. Vzhledem k velikosti a rozsahu majetku spravovaného SPÚSČ v Praze byla tato činnost zaměřena především na objekty, kde byla tato problematika aktuální.

V roce 2002 byl oddělením klimatologie vypracován grantový záměr ve spolupráci s FSi ČVUT v Praze na téma: „Řízení mikroklimatu v interiéru historického objektu k prevenci poškození uměleckých památek“. Grant byl Grantovou agenturou České republiky v závěru roku přidělen, v současné době je připravován časový harmonogram výzkumné činnosti v rámci NPÚ.

Vedoucí oddělení klimatologie v průběhu roku 2002 zajišťoval odborné přednášky na kurzech pořádaných SÚPP v Praze, proběhly také přednášky na akademické půdě. Výsledky práce byly také prezentovány na vědeckých konferencích a v odborné literatuře.

Zámek Konopiště

V prostorách Muzea sv. Jiří byly dlouhodobě monitorovány nepříznivé až velmi nepříznivé hodnoty vzdušné vlhkosti, které neumožňovaly opětovnou instalaci plastik a obrazů sv. Jiří. Oddělení klimatologie vypracovalo projekt na jednotku úpravy vzduchu, který byl v první polovině roku 2002 realizován ve spolupráci s památkovým dohledem SÚPP v Praze a restaurátorskými a konzervátorskými dílnami SPÚSČ v Praze. Jednotka byla spuštěna do zkušebního provozu 19. srpna a od té doby je stav trvale sledován. V průběhu září se vnitřní klima muzea stabilizovalo a do současné doby jsou výsledky velmi uspokojivé, tedy nově upravené vnitřní prostředí dovoluje instalaci mobiliáře. V současné době je zpracovávána finální část projektu k zajištění stabilních podmínek i v průběhu návštěvního provozu a dále systém centrálního automatického měření v rámci celého objektu.

Oddělení klimatologie dále připravilo technologické řešení klimatu nově budovaných depozitářů v krovu zámku a je ve spolupráci s projekční firmou.

Hrad Křivoklát

Na hradě Křivoklát byl trvale monitorován prostor muzea (galerie) a na základě zjištěných dat a jejich vyhodnocení bylo

Konopiště (okres Benešov), „srdce“ jednotky úpravy vzduchu – sklep muzea sv. Jiří (foto M. Šváb).

Zámek Veltrusy, rozvody klimatické jednotky v interiéru přízemí zámku po srpnových záplavách (foto M. Dropka).

provedeno zimní zateplení okenních ploch polystyrénovými deskami.

Dále byl zpracován projekt zajištění klimatu pro zimní období. Předpokládáme, že v letošním roce bude na základě pozitivních zkušeností z ostatních objektů realizován.

Zámek Veltrusy

V první polovině roku 2002 pokračoval na státním zámku Veltrusy monitoring vnitřního prostředí, včetně průběžného vyhodnocování provedených úprav a zásahů, a to ověření přínosu systému cirkulace vnitřního vzduchu v 1. patře jihozápadního a severozápadního křídla zámku. Bylo zjištěno, že samotné proudění vzduchu spolu s lokálním odvlhčením má pozitivní přínos pro stav vnitřního vzduchu, neboť průměrná teplota v jihozápadním a severozápadním křídle zámku byla oproti jihovýchodní a severozápadní části cca o 3 °C vyšší. Současně hladina vzdušné vlhkosti byla plošší, byl tedy zaznamenán menší počet prudkých výkyvů relativní vlhkosti vzduchu.

Žleby (okres Kutná Hora), klenba zámecké kaple s vlhkostními mapami (foto M. Šváb).

Dále byla provedena instalace kondenzačního odvlhčovače a nuceného proudění s ohřevem v přízemí jihovýchodního křídla (knihovna). Průběžné sledování potvrdilo výrazné zlepšení klimatu.

Po katastrofálních záplavách v srpnu loňského roku byl přístup ke správě objektu zcela jiný. Byly provedeny nejnnutnější kroky vedoucí k zajištění stavu a dále opatření k zajištění objektu před zimním obdobím.

Oddělení klimatologie zpracovalo projekt na vysoušení interiéru a zajištění vnitřního klimatu zámku. V průběhu podzimu byl tento projekt realizován ve spolupráci s restaurátorskými a konzervátorskými dílnami ústavu. Realizace projektu byla ukončena v polovině prosince 2002 a do současné doby bylo shledáno, že technologie úpravy vzduchu funguje dle očekávání, s výjimkou zámecké knihovny (přízemí jihovýchodního křídla). V současnosti je zde instalována rekuperační jednotka, jejímž cílem je zlepšení vnitřního prostředí. Výsledky této úpravy budou však známy až po delším časovém intervalu.

Zámek Žleby

Na základě vyhodnocení měření klimatu zámecké kaple, jejíž problémy vlhkých lunet je znám již delší dobu, byla v březnu 2002 experimentálně instalována technologie vnitřní cirkulace vzduchu, spojená s jeho úpravou. Principiálně nebylo cílem jednotky vyřešení problematiky vnitřního klimatu, ale ověření příčin vzniku vlhkostních skvrn v lunetách. Dalším přínosem jednotky bylo průběžné odvlhčování interiéru, odstranění teplotních inverzí a filtrace vzduchu.

Průběžné vyhodnocení přináší uspokojivé výsledky, zejména pak výrazné snížení prašnosti v interiéru, zmírnění rychlých skokových změn relativní vlhkosti a snížení dlouhodobého sledování průměrné relativní vlhkosti.

Pro potvrzení či vyvrácení hypotéz vzniku vlhkostních map v lunetách kaple bude třeba stavebního průzkumu klenby kaple.

Na ostatní památkových objektech, ke kterým má SPÚSČ právo hospodaření, se oddělení klimatologie podílelo na sledování klimatu interiérů, odbornou správou a konzultacemi v konkrétních problémech.

Oddělení klimatologie dále zajišťuje odborný dohled a konzultace při filmovém natáčení na jednotlivých památkových objektech.

*Michal Šváb
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ SPECIALIZOVANÉ PROPAGACE – REZERVAČNÍ ODDĚLENÍ (RO)

Činnost nově vzniklého oddělení byla zaměřena dvěma hlavními směry – na zajišťování rezervací hromadných prohlídek pro památkové objekty a na přímou propagaci památkových objektů, které spravoval Státní památkový ústav středních Čech v Praze v roce 2002.

Provoz oddělení byl v první čtvrtině kalendářního roku 2002 značně poznamenán častými personálními problémy a změnami, které následně poněkud zkomplikovaly samotné provádění rezervací ve zmíněném období. Následky tohoto stavu museli noví pracovníci rezervačního oddělení řešit a odstraňovat v průběhu celého zbytku kalendářního roku.

Základním úkolem po nástupu nové vedoucí oddělení, paní B. Podzimkové, se tedy stalo co nejrychlejší stabilizování situace, zajištění následného plynulého přijímání a potvrzování rezervací pro zbytek sezóny a průběžné řešení dříve vzniklých problémů ekonomické povahy, zatímco provádění samotné specializované propagace muselo částečně ustoupit do pozadí.

Rezervační činnost

Příjem, potvrzování a registrování rezervačních objednávek prováděli pracovníci rezervačního oddělení v softwarovém počítačovém systému Pegas, který se ovšem v průběhu sezóny ukázal jako nedostačující. Chyběla především možnost plné automatizace procesu registrování objednávky. Mechanicky prováděné postupy byly časově velmi náročné, což se negativně projevilo zejména v letních měsících, kdy objem přijímaných objednávek v rezervačním oddělení tradičně dosahuje celoročního vrcholu.

Z tohoto důvodu přistoupila vedoucí rezervačního oddělení po dohodě s vedením ústavu ke zpracování návrhu na vytvoření nového rezervačního systému, jenž by plně vyhovoval potřebám rezervačního oddělení i jednotlivých památkových objektů. Předběžné zadání návrhu na vytvoření rezervačního systému bylo dokončeno v listopadu 2002. Státní památkový ústav středních Čech poté oslovil několik programátorských firem se zkušenostmi v této oblasti a požádal je o zpracování nabídky na řešení předloženého návrhu. Ke konkrétnímu zadání zakázky došlo v lednu 2003 s předpokladem, že pro začátek návštěvnícké sezóny 2003 bude nový systém plně funkční.

Celkový objem rezervovaných hromadných prohlídek v roce 2002 značně ovlivnily povodně, které zasáhly takřka celé území republiky, střední Čechy nevyjímaje. Objem návštěvnosti, tj. i rezervací na památkových objektech v srpnu a září oproti dvěma předchozím sezónám znatelně poklesl, což je patrné z výsledných výnosů.

Porovnání výnosů rezervací SPÚSČ v posledních třech letech

rok 2000	1 298 107,– Kč
rok 2001	2 010 863,– Kč
rok 2002	1 284 324,– Kč

Přehled návštěvnosti památkových objektů v posledních sedmi letech

Objekty	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Březnice	27 550	25 000	23 500	21 249	19 769	18 824	18 972
Hořovice	10 400	11 700	8 700	12 888	24 737	23 072	21 050
Karlštejn	332 300	328 800	328 200	296 264	296 149	267 441	237 444
Kokořín	52 400	53 300	52 200	52 125	71 125	50 115	48 037
Konopiště	229 100	220 300	221 400	217 899	241 221	206 113	182 591
Mníšek pod Brdy	0	0	0	0	0	1 700	150
Křivoklát						110 770	99 988

Hrad Karlštejn (okres Beroun). Jednou z nejobtížnějších etap stavby byla doprava trámů povalového stropu, který byl prováděn nad klenbou kaple sv. Kříže. Na fotografii je lešenová plošina nad hřbitůvkem, kde byly trámy dočasně uloženy. V další fázi se trámy ručně vytabovaly do prostoru 3. patra Velké věže. Na plošinu byly trámy vyneseny jeřábem firmy HANYŠ s vyložením cca 50 m. Vzhledem k tomu, že plošina nebyla z pohledu jeřábníka viditelná, celá akce vyžadovala profesionalitu a dokonalou koordinaci všech zúčastněných (foto M. Dropka).

Krakovec						23 193	10 080
Točnick a Žebrák						48 631	82 992
Hamousův statek ve Zbečně						4 449	4 428
Klášter Voršilek	6 100	6 300	4 300	4 914	4 521	4 374	0
Mnichovo Hradiště	18 400	16 800	18 200	16 048	19 554	21 659	20 931
Klášter Sázava	15 100	16 700	14 600	16 088	14 231	12 601	6 727
Veltrusy	36 900	40 000	36 900	40 147	24 785	28 612	16 440
Žleby	46 300	47 300	45 900	51 429	50 743	45 991	47 616
Celkem	797 300	807 800	776 900	751 515	772 345	867 545	797 446

Propagace

Specializovaná propagace zpřístupněných památkových objektů ve správě SPÚSČ byla v roce 2002 realizována třemi základními způsoby: 1. účastí na veletrzích cestovního ruchu, 2. prostřednictvím časopisecké inzerce, 3. vydáváním a distribucí vlastních propagačních materiálů.

První důležitou akcí, jíž se zúčastnili pracovníci oddělení specializované propagace – rezervačního oddělení jako zástupci SPÚSČ, se stal 11. ročník mezinárodního brněnského veletrhu turistických možností v regionech – REGIONTOUR, konaný v polovině února. Forma prezentace byla připravena především pro tzv. odbornou veřejnost, tedy zástupce cestovních kanceláří a další klienty, kteří využívají (popřípadě by mohli využívat) služeb rezervačního oddělení pravidelně.

Prezentace služeb rezervačního oddělení byla prováděna taktéž formou tiskové inzerce. Uveřejnění základních informací ve Zlatých stránkách bylo důležité především z hlediska využitelnosti pro širokou veřejnost, další prezentace služeb rezervačního oddělení zůstala zaměřená spíše na odbornou veřejnost v oblastech cestovního ruchu (např. časopis C. O. T. business) a školství (čtvrtletník Zlaté listy).

Oddělení specializované propagace nevydalo v roce 2002 žádné nové propagační materiály, pro účely propagace byly průběžně využívány materiály připravené a vydané koncem roku 2001.

*Kristýna Kolajová
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ PÉČE O NEMOVITÝ MAJETEK – REFERÁT STAVEB (PNM/S)

V průběhu roku 2002 bylo obsazeno místo vedoucího oddělení péče o nemovitý majetek. Po personálních změnách v referátu staveb byl vytvořen fungující tým odborných pracovníků, který velmi brzy navázal úzkou spoluprací s jednotlivými objekty ve správě SPÚSČ. Byl vytvořen jednotný administrativní systém pro zpracování a archivaci výběrových řízení a standardizovány smlouvy o dílo na stavební akce. Došlo ke zlepšení komunikace s jednotlivými stavebními dozory na objektech a vytvo-

Zámek v Mníšku pod Brdy, kde pokračovaly práce na zajištění stability severního a západního křídla. Snímek zachycuje práce na stažení objektu pomocí uložených prutů Heli-systému (foto M. Dropka).

Zámek Veltrusy, zámecký park. Stažení Laudonova pavilonu s osazeným měřicím na trblině. Stabilita stavby byla narušena velkou vodou v srpnu 2002 (foto M. Dropka, srov. obr. na s. 115).

ření harmonogramu stavebních akcí do roku 2007. Tento harmonogram je sestaven s přihlédnutím k bezodkladným nutným zásahům v rámci všech objektů. Alarmující je však trvalý nedostatek finančních prostředků na odstraňování alespoň havarijních stavů jednotlivých objektů.

Jedním z nejnáročnějších úkolů, který byl v roce 2002 řešen, byla sanace škod způsobených povodní na zámku Veltrusy. Trvalý nedostatek finančních prostředků v minulosti, a tím i nedostatečná údržba a obnova areálu celou situaci ještě zkomplikoval. Podařilo se však vytvořit nový tým specialistů (výměna statika, technického dozoru investora, atd.), který zámek ve Veltrusech chyběl. Obnova celého areálu zámku a parku bude trvat několik desetiletí a vyžádá si značné prostředky.

Další náročnou akcí byla oprava statiky stropů Velké věže na hradě Karlštejně. Při práci došlo k odhalení rubu klenby kaple svatého Kříže. Při této příležitosti byl odkryt záklop z druhotně použitých gotických prken, který byl fotogrammetricky zdokumentován. Byla nalezena místa osazení gotických trámů, která byla během restaurace hradu v 19. století zazděna. Celá akce je prováděna s nejvyšší pečlivostí a profesionalitou, kdy je samozřejmostí úcta prováděcí firmy k tak hodnotnému místu.

Rekonstrukce zámku v Mníšku pod Brdy úspěšně pokračovala dokončením prvních etap opravy statiky krovu, dále severního a západního křídla. Byla dokončena příprava pro napojení objektu na elektrickou energii z vlastní trafostanice.

Na všech objektech probíhaly drobné stavební práce v rámci nutné údržby.

Jak již bylo zmíněno, bylo by potřeba daleko větší množství finančních prostředků. Na mnoha objektech je nutné opravit střechy nebo krov (*Mnichovo Hradiště, Točnick, Křivoklát*), na dalších je potřeba řešit statické problémy (*Křivoklát, Hořovice, Karlštejn, Konopiště, Veltrusy*). Dlouhodobě neřešeným problémem jsou havarijní stavy hradeb (*Karlštejn, Březnice, Mnichovo Hradiště, Křivoklát, Konopiště*) a v neposlední řadě běžná stavební údržba jednotlivých objektů, která je základní prevencí před výše uvedenými stavebními haváriemi.

Z větších údržbových a investičních akcí byly realizovány následující:

- *Zámek Hořovice* – oprava krovu a střešního pláště, zbývající části jihovýchodního křídla – 2 000 000,- Kč;
- *Hrad Karlštejn* – dokončení opravy statiky dřevěných konstrukcí Císařského paláce, zahájení opravy stropů Velké věže – cca 8 500 000,- Kč;

- *Zámek Konopiště* – zahájení rekonstrukce půdních prostor pro depozitáře – cca 2 000 000,- Kč
- *Hrad Krakovec* – pokračování stavby nového mostu, výroba a osazení tesaného schodiště – 1 000 000,- Kč;
- *Zámek Mníšek pod Brdy* – dokončení statiky krovu, celková obnova severního a západního křídla, zadání výroby vzorků oken pro následné výběrové řízení – cca 30 000 000,- Kč;
- *Hrady Točnick a Žebrák* – oprava vnitřních dělicích zdí, stavba opěrné zdi cca 1 000 000,- Kč;
- *Zámek Veltrusy* – oprav krovu a střešního pláště oranžerie, zahájení II. etapy opravy špejcharu, sanace povodňových škod – cca 7 000 000,- Kč.

Z programu zachrany architektonického dědictví bylo čerpáno 9 170 999,- Kč a z programu náhrad za restituce bylo čerpáno 20 674 166,- Kč.

*Milan Dropka
vedoucí oddělení*

ODDĚLENÍ PÉČE O NEMOVITÝ MAJETEK – REFERÁT ZAHRAD A PARKŮ (PNM/ZP)

V roce 2002 probíhala v souladu s provozními rozpočty ve všech zahradách a parcích opět pouze běžná každoroční údržba zeleně.

Pro zámecký park v Březnici byl získán finanční příspěvek ve výši 53 980,- Kč z Programu péče o krajinu MŽP pro rok 2002 na ošetření staleté lípy velkolisté (*Tilia platyphylla*), rostoucí u hlavní cesty v těsné blízkosti rybníka. Lípa je téměř 30 m vysoká, šířka koruny 24 m, obvod kmene 6,3 m. V minulosti byla již svázaná kovovými lany a řetězy, aby nedošlo k rozlomení čtyř hlavních kmenů. Tato vázání byla již stará a hrozilo nebezpečí jejich roztržení. Lípa má ve spodní části kmen silně vykotlaný a mohlo by dojít k její zkáze.

Na základě odborného posudku provedli pracovníci firmy Arbonet Praha ing. Marka Žďárského bezpečnostní a zdravotní řez v celé koruně, její zakrácení, a tedy snížení těžiště, vyřezali proschlé a suché větve, vyčistili a ošetřili dutinu v kmeni a opatřili ji stříškou z králíčího pletiva a epoxidových pryskyřic proti zatékání vody a hlavně proti poškozování adventivních kořenů návštěvníky. V koruně byla instalována nová vázání Cobra stan-

Březnice (okres Příbram), v zámeckém parku proběhlo ošetření staleté lípy velkolisté, a – stav před úpravou 24. 7., b – lípa po ošetření 17. 9. Vzhledem k vysokému věku a výrazně snížené provozní bezpečnosti lípy byl proveden zdravotní řez, tj. odstranění suchých, zlomených a nalomených větví, redukce silných větví, brozících ulomením, křížících se větví, větví se sníženou vitalitou. Dále byla celá koruna zkrácena o 3–4 m pro snížení těžiště stromu a instalována nová vázání o celkové délce 90 m. Lípa na redukční řez zareaguje intenzivní tvorbou kmenových a korunových výmladků. Během 3–5 let bude provedena další úprava a ošetření koruny (foto O. Kettnerová).

Veltrusy (okres Mělník), zámecký park; a – pole zvané Suchá louka mezi Egyptským pavilonkem a mostem se sfingou v době výsadby v roce 2000, b – stav této lokality po povodni v době, kdy byly provedeny nejdůležitější odklízecí práce armádou ČR, 28. 11. 2002 (foto O. Kettnerová).

dard a ARCO standard v celkové délce 90 m polypropylenového dutého lana. Část starého řetězového vázání byla v koruně ponechána, neboť může dál plnit svou funkci, přetřhané a nefunkční vázání lanovými objímkami bylo odstraněno.

Srpnová povodeň přinesla největší zkázu areálu zámku ve Veltrusích. Jen v parku byly prozatím škody odhadnuty na 132 mil. Kč. Voda vyvrátila stovky stromů, v severní části parku převážně akátů, blíže k zámku pak jasany, javory, lípy až po staleté duby v daňčí oboře a podle ní. Padl i jeden ze čtyř obrov-

ských platanů na louce Na červeném. V současné době probíhá těžba popadaných stromů, množství dřeva zřejmě převyší odhadovaných 3000 m³.

(Pro srovnání – padlý platan má 14 m³, velké duby 6–8 m³, průměrný akát 1–2 m³. Počet padlých stromů se odhaduje kolem 2 000 ks.)

V severní části parku došlo ke zničení cca 500 m protipovodňové hráze podél Vltavy, následkem toho k likvidaci přilehlých cca 30 ha polí, které voda odnesla a nechala po sobě šter-

Veltrusy (okres Mělník), zámecký park; a – dokončené výsadby dubů u Egyptského pavilonku v dubnu roku 2000, b – pobled přes výsadby dubů 28. 11. 2002 (foto O. Kettnerová).

kovou lagunu, v nejsevernější části parku pak až několikametrové vrstvy písku, nanesené na pole, cesty, do porostů i do koryta Mlýnského potoka. Zároveň stojící stromy zafungovaly jako síto a zachytily veškeré naplaveniny, které s sebou voda nelsa. Prkna, nábytek, kanystry všeho druhu, polystyreny, dřevěné záchody, králíkárný, ledničky, kovové i plastové roury, klacky, stromy, kabely atd. První pomoc při odklizení poskytla armáda ČR. Vojské odklízeli nespálitelné naplaveniny do kontejnerů, spalitelné pálili, technika vyvážela tuny písku do deponií u laguny. Práce byly přerušeny 29. 11., znovu by měli vojáci nastoupit a pokračovat od dubna 2003.

Kromě těžby dřeva probíhá nyní čištění spodní části zaneseného koryta Mlýnského potoka, vybraný písek se taktéž naváží k řece do deponií u laguny.

*Olga Kettnerová
vedoucí referátu*

RESTAURÁTORSKÉ A KONZERVÁTORSKÉ DÍLNY (RKD)

Souhrnná výroční zpráva dílen v Praze Ďáblicích a dílen v Kutné Hoře – bývalé jezuitské koleji zahrnuje akce plánované a práce reagující na potřeby jednotlivých hradů a zámků, včetně mimořádných událostí.

Budova dílen v Ďáblicích byla nově omítnuta a bylo dokončeno mechanické zabezpečení pracoviště laboratoře a přízemních místností hlavní budovy.

Vzhledem k nárokům na dokumentaci prací byla přijata nová fotodokumentátorka a zajištěno její technické vybavení. Výhledově by měl vzniknout archiv prací a fotoateliér.

Činnost dílen spočívala v každoročních rekonzervacích zbrojních fondů na zámku Konopišti, Březnici a Žlebech. Ve spolupráci s oddělením restaurování a expozic byl zajištěn výběr exponátů pro rozšíření základní expozice v Hořovicích, rámování a rozvrh exponátů v nově zpřístupněném grafickém kabinetu na hradě Karlštejně a kompletní vyčištění grafiky a oprav rámců v galerii Chotků a jejich sídel na zámku Veltrusy.

V polovině roku po záplavách byly odvezeny z Veltrus mobilie zasažené povodní do dílen, kde došlo u nábytku k pozvolnému vysoušení a fixaci – poté byl deponován v prostoru bývalého archivu zámku Mnichovo Hradiště. Zaplavené předměty z kovu (svícny a vázy) byly dekompletovány, očištěny a v současnosti jsou deponovány v dílnách v Kutné Hoře, kde je v depozitáři i nábytek, který bylo nutno odvézt kvůli stavebním úpravám na sklonku roku z Veltrus.

Další kapitolou byla pomoc při osazování úpraven vzduchu a rozvodů do chystané expozice v bývalém muzeu sv. Jiří na zámku Konopiště a po povodních dle projektu i v zámku Veltrusy. Drobné práce tohoto typu byly zajišťovány také pro kapli na zámku Žleby. Přestože se nejednalo v těchto případech o hlavní náplň dílen, úprava vnitřního klimatu je jedním z perspektivních úkolů při práci s mobiliářem.

Zámek Březnice

- Odstranění korozních produktů na halapartnách ve staré zbrojnici, které jsou výsledkem kondenzace par a nebylo je možno očistit na místě tak jako ostatní zbrojní fond.
- Zajištění nové adjustace kolorovaného svatebního průvodu v jídelně po restaurování.

Zámek Hořovice

- Oprava a restaurování mobiliáře do tří nově vybavených salonů na počátku trasy včetně nově získaného portréту hraběte z Vrbny nákupem, dalších obrazů a grafiky (včetně očištění a oprav rámců) z depozitáře, jak čalouněného nábytku, stolů, sekretářů a komod, tak drobného uměleckého řemesla.
- Zajištění obrazu ze série pohledů na zámek Kassel včetně zlatěného, bohatě zdobeného rámu štukem.
- V souvislosti s chystanou výstavou hraček byly částečně opraveny vitriny do středové místnosti, z rámcového výběru exponátů došlo k vyčlenění velmi poškozených her a hraček z depozitáře v Radiči a k jejich základnímu očištění. Nepoužitá část byla předána do ÚD Kutná Hora, předpokládá se, že budou procházet dlouhodobou konzervací.

Zámek Konopiště

- Očištění a konzervace celého stropu s drobnými opravami ve zbrojnici.
- Pokračování v konzervaci trofejí ve třetím patře, a to včetně dořeby a oprav štitků.
- Zkušební výměna první části fotografií ve třetím patře na výstupové chodbě cesty kolem světa (fotografovala a kopie vyrobila H. Heckelová). Originály budou postupně vyměňovány za kopie a ukládány do odpovídajících podmínek – nekysele krabice, bez osvětlení a ve vhodném klimatu.
- Pokračování v dlouhodobém úkolu zpracování zbrojního fondu z půdy zámku, který je v současnosti uložen v depozitáři dílen v Kutné Hoře. Nevhodné podmínky bývalého uložení budou nahrazeny novými prostorami, fond bude možno vrátit na objekt.

- Průběžně bylo pokračováno na obnově zcela zničených konzol s polychromií z muzea sv. Jiří pro chystanou obnovu muzea následující rok.

Hrad Karlštejn

- Zajištění paspartování a rámování u starých grafik, kompletní oprava zapůjčeného psacího stolu s vedutou Karlštejna ze zámku Sychrov.
- Oprava dvou pseudogotických skříněk pro pozadí jídelny Císařského paláce.

Hrad Kokořín

- Rekonzervace kompletního fondu zbroje, zbraní palných a chladných a cínu – uloženo přes zimní období v depozitáři dílen v Kutné Hoře.

Zámek Mnichovo Hradiště

- Dokončení oprav zbrojního fondu – pušky, pistole.

Zámek Mníšek pod Brdy

- Zajištění konzervace a oprav kompletních kování na špaletových čtyřdílných oknech západního křídla s minimalizací doplňků chybějících, nebo zcela zničených a nefunkčních částí.
- Zajištění rozebrání parket v kanceláři pro chystané vedení signalizace a el. vedení a vrácení do původního stavu.
- Pokračování v očištění dveřních křídel v reprezentační části.
- Konzervace obložení v bytě zástupce, přizpůsobení pro vytápění a usazení.
- Výroba nových dveří včetně zámků – dokončení.
- Výroba nových obložek dveřních křídel a oken v bytě správce.
- Počáteční práce na obnově sedacího nábytku do expozice.

Jeden z mála kusů mobiliárního fondu veltruského zámku, který se nepodařilo zachránit před srpnovou povodní, při ošetření v restaurátorských dílnách v Praze-Žáblicích (foto J. Frídl).

Zámek Veltrusy

- Konzervační práce na palných zbraních před sezónou, čištění lustrů.

Zámek Žleby

- Zajištění staticky poškozeného zábradlí do půdních prostor Velké věže.
- Periodická likvidace molů a červotoče.

*Jan Frídl
vedoucí oddělení*

PAMÁTKOVÉ OBJEKTY VE SPRÁVĚ SPÚŠČ

Zámek Březnice (okres Příbram)

Návštěvníkový provoz

V roce 2002 navštívilo státní zámek Březnici 18 972 návštěvníků, z toho 1457 cizinců, zámek byl zpřístupněn v plném rozsahu. Zůstaly zachovány všechny prohlídkové trasy, včetně zámecké kaple P. Marie a Galerie L. Kuby, i možnost jízdy kočárem v areálu zámeckého parku. Byla opět otevřena Kavárna u bylinné zahrádky.

Kulturní akce

- 30.–31. 4. 2002: Velikonoce na Březnici – víkend zasvěcený velikonočním tradicím a zvykům,
- 1. 6. 2002: Den dětí na Březnici – renesanční hry a hrátky,
- 3. 8. 2002: Historický den na Březnici – šerm, hudba, tanec, dobové tržiště,
- 21.–22. 12. 2002: Vánoce na Březnici – víkend věnovaný adventu a době vánoční.

Od dubna do prosince probíhaly koncerty cyklu Březnických hudebních večerů, další koncertní a dramatické pořady, výstavy. Zůstala zachována dobrá spolupráce s MěKS v Březnici při pořádání koncertního cyklu Březnických hudebních večerů, výstav a dalších kulturně-společenských akcí, např. velikonočního a vánočního programu.

V roce 2002 proběhlo na zámku Březnice 13 kulturních akcí, které navštívilo cca 3800 návštěvníků.

Správa zámku Březnice ve spolupráci s Městským úřadem v Březnici a Farním úřadem v Březnici nabízela možnost uzaví-

rání občanského i církevního sňatku v prostorách březnického zámku.

Stavební činnost

Byla dokončena výstavba pěšího koridoru mezi zámeckým areálem a prostorem bývalého velkostatku. Byla podána žádost na MK ČR o zařazení do projektu zachrany architektonického dědictví ohledně opravy vnější strany hradeb s baštami.

Restaurátorská činnost

Proběhlo restaurování renesančních kolorovaných kreseb z roku 1580 – „Slavnostní průvod Ferdinanda Tyrolského“.

Parky a zahrady

Byla odborně ošetřena a pomocí vazných lan staticky zajištěna lípa velkolistá, jedna z nejhodnotnějších dřevin v zámeckém parku. Bylo započato s likvidací následků srpnové povodně – úklid postižených míst v anglickém parku, oprava cest, úprava vyplavených břehů u řeky Vlčavy, výstavba nového oplocení.

Robert Barták

vedoucí správy památkového objektu

Zámek Hořovice (okres Beroun)

Návštěvníkový provoz

Zámek Hořovice byl pro návštěvníky přístupný v průběhu sezóny 2002 v měsících duben až říjen, každý den mimo pondělí a den následující po státním svátku. Zámek navštívilo 21 050 návštěvníků. Podstatnou část tvořili čeští návštěvníci,

Zámek Březnice, letecký pohled na zámecký areál (foto L. Stiburek).

Zámek Hořovice, východní průčelí od zámeckého parku (foto V. Razím).

hlavně rodiny s dětmi, dále pak školní mládež. Zahraniční turisté byli obslouženi výkladem v jazyce německém, anglickém a nizozemském.

V prodeji obchodního zboží byl zachován osvědčený systém z minulého roku v pokladně přemístěné do prostornější místnosti bezprostředně sousedící s kanceláří správy zámku. Tím byl pro pohodlí návštěvníků zachován způsob nepřetržitého přístupu do pokladny i bez stálého pracovního místa pokladní. Objem prodeje zboží činil 150 000,- Kč. Stav zásob OZ se tím snížil o cca 40 %.

Ve spolupráci s oddělením PDP byla vydána brožura „Historické hudební automaty“ autorky N. Kubů a pohlednice zámku z průčelní strany od města.

Rozdělení stálých expozic na dva návštěvnické okruhy bylo zachováno z minulých let. První okruh zahrnoval zámecké interiéry s reprezentačními prostory prvního patra. Druhý okruh obsahoval výstavu automatofonů s galerií umělecké litiny Podbrdská.

Kulturní akce

Ve výstavních prostorách přízemí v tzv. „Galerii Josefa Slavíka“ proběhly úspěšně dvě výstavy obrazů Josefa Nobile a Josefa Zedníka.

V hlavním sále a zámecké kapli proběhla série absolventských koncertů žáků základní umělecké školy v Hořovicích a představení Taneční školy Zdeny Dostálové v Berouně. I v letošním roce pokračovala série koncertů hudebního festivalu Slavíkovy Hořovice, pořádané Městským kulturním centrem Hořovice.

Stavební činnost a údržba

Stavební práce v objektu prováděla na základě výběrového řízení firma Libera spol. s r. o. Místo technického dozoru zastávala pí. Alena Blechová, architektem objektu byl ing. arch. Jan Adámek. Velice dobrá spolupráce byla navázána s památkovým dozorem Státního ústavu památkové péče ing. arch. Štovičkovou.

Hlavní stavební činnost byla soustředěna na opravu a výměnu části krovu na východním křídle a položení nové střešní krytiny.

Zámek Hořovice, nově instalovaný interiér příjmacího salónu s rodokmenem rodu Vrtbů, v roce 2002 zpřístupněný veřejnosti (foto E. Formánková).

Restaurování a expozice

Hlavními restaurátorsko-instalační akcí byla reinstalace třech salónů prvního patra hlavní budovy. Reinstalace si položila za cíl připomenout rodinu zakladatelů zámku pánů z Vrby a Bruntálu. Prostory byly rozděleny na přijímací salón, pracovnu a hudební salónek.

V prostoru přijímacího salónu byla instalována již dříve zrestaurovaná mapa hořovického panství a rodokmen Vrbnů, zapůjčený ze sbírek státního zámku Jaroměřice nad Rokytnou. Pro instalaci pracovny byl zakoupen od restituentů portrét Rudolfa hraběte z Vrby. Ze sbírek Muzea Českého krasu v Berouně zde byly vystaveny ukázka produkce Komárovských železáren. Pro hudební salónek byl pořízena kopie obrazu houslisty Josefa Slavíka.

Parky a zabradý

Činnost v zámeckém parku se omezila z důvodu nedostatku finančních prostředků hlavně na základní provozní údržbu podle schváleného projektu. Šlo zejména o kácení náletových dřevin, sekání luk, úpravy cest apod.

Libor Knížek

vedoucí správy památkového objektu

Hrad Karlštejn (okres Beroun)

Návštěvníkový provoz

Hrad Karlštejn byl v roce 2002 zpřístupněn pro veřejnost od 1. března do 24. listopadu a dále od 26. prosince do 31. prosince 2002, II. návštěvní okruh od 2. července do 23. listopadu 2002. Hrad navštívilo 237 444 osob. Vstupné činilo za prohlídku s českým výkladem: dospělí 120,- Kč, děti od 6 let, studenti, důchodci, invalidé 60,- Kč, děti od 3 do 6 let 20,- Kč a rodinné vstupné (rodiče a jejich děti do 15 let) 300,- Kč. Za prohlídku s cizojazyčným výkladem dle kategorizace vstupného: 200,- Kč, 100,- Kč, 20,- Kč. Hromadným skupinám, jimž bylo dovoleno výklad tlumočit: 150,- Kč, respektive 75,- Kč. Přestože pokles návštěvnosti způsobený srpnovými povodněmi činil minus 50 tisíc osob, byl rozdíl v tržbách ze vstupného oproti roku 2001 snížen díky zvýšení vstupného na hodnoty uvedené výše.

Rezervační oddělení Státního památkového ústavu středních Čech v Praze v roce 2002 provádělo rezervace hromadných skupin na prohlídky I. návštěvního okruhu a rezervace individuálních objednávek návštěvníků na prohlídky II. návštěvního okruhu (včetně kaple sv. Kříže).

Otevírací doba hradu Karlštejn:

Období	OD	DO – začátek poslední prohlídky
leden, únor, březen	9,00 hod.	15,00 hod.
duben	9,00 hod.	16,00 hod.
květen, červen	9,00 hod.	17,00 hod.
červenec, srpen	9,00 hod.	18,00 hod.
září	9,00 hod.	17,00 hod.
říjen	9,00 hod.	16,00 hod.
listopad, prosinec	9,00 hod.	15,00 hod.

Časový harmonogram prohlídek na I. návštěvním okruhu byl stanoven takto:

- každých 10 minut jedna prohlídka s maximálním počtem 50, resp. 55 osob,
- na II. návštěvním okruhu byl stanoven takto:
- každých 60 minut jedna prohlídka s maximálním počtem 12 osob.

Prohlídky hradu byly možné pouze s průvodcem.

Personální obsazení

V roce 2002 bylo na hradě Karlštejn zaměstnáno celkem 16 stálých zaměstnanců na pracovní smlouvu, z toho pouze dva

Hrad Karlštejn, doprava stavebního materiálu k Velké věži (foto z archivu hradu Karlštejna).

Hrad Karlštejn, konstrukce podlahy 3. patra Císařského paláce včetně rozvodů nasávacích trubic EPS, stav při dokončování 2. etapy rekonstrukce (foto z archivu hradu Karlštejna).

stálí průvodci na celkový pracovní úvazek 1,25! Stálé zaměstnání doplňovalo 69 sezónních pracovníků na dohodu o pracovní činnosti.

Expozice, prohlídková trasa 1. návštěvního okruhu

- dvořenská síň
- manská síň
- bývalé kapitulní děkanství
- ložnice

Hrad Karlštejn, celkový pohled na hrad s lanovkou dopravující stavební materiál k Velké věži (foto z archivu hradu Karlštejna).

- audienční síň – celoročně uzavřena z důvodu rekonstrukce statiky a průzkumů
 - sál předků
 - pokladnice
 - klenotnice
 - prodejna obchodního zboží v tzv. Července
 - exteriéry hradu včetně areálu Studniční věže
- Expozice, prohlídková trasa 2. návštěvního okruhu (zpřístupněna od 2. 7. 2002 do 24. 11. 2002)*
- palácové schodiště, malá obrazárna, arkádový můstek a horní věžní schodiště ke 2. patru Mariánské věže,
 - kostel Nanebevzetí Panny Marie,
 - kaple sv. Kateřiny (náhled),
 - sakristie,
 - dřevěný spojovací most mezi Mariánskou a Velkou věží,
 - věžní čtyřramenné schodiště s nástěnnými malbami tématiky spjatými se životy sv. Václava a sv. Ludmily,
 - hradní lapidárium (dvě místnosti v přízemí Velké věže),
 - hradní obrazárna s expozicí karlštejnských vedut (historické pohledy na Karlštejn a řadu dalších českých hradů a zámků),
 - hradní muzeum – tzv. Mockerova pracovna s prezentací plánové dokumentace puristické stavební úpravy hradu na konci 19. století,
 - kaple sv. Kříže.

Prohlídky začínají každou celou hodinu + 5 min. v rozsahu otevírací doby, pro maximálně 12 osob a trvají cca 75 minut. Omezení počtu osob předpokládá povinnost se rezervovat na prohlídku II. okruhu pro každého návštěvníka.

Druhý prohlídkový okruh navštívilo cca 6 500 osob.

Kulturní akce

- mše svatě – březen, srpen, prosinec – karlštejnská kapitula,
- vystupování pražských pozouněřů – ukázky dobové hudby každé procházející skupině návštěvníků (vystupování z finančních důvodů omezeno),

- vánoční vystoupení pěveckého sboru ze Zdic,
- koncert skupiny „KLÍČ“,
- koncert skupiny „CHAIRE“,
- vánoční koncert ZUŠ Praha-Petrovice,
- Karlštejnské vinobraní se kvůli povodním nekonalo.

Během roku 2002 probíhala přednášková činnost pro pomaturitní studium památkové péče při SÚPP Praha, SUPŠ Praha, PÚ Ústí nad Labem a Brno.

Komerční činnost

V roce 2002 byly uzavřeny následující nájemní smlouvy k zajištění obchodní činnosti: ražba historických mincí, prodej drahých kamenů, prodej audionosičů s klasickou a vážnou hudbou, občerstvení pro návštěvníky a obsluha veřejných WC.

Tržba za nebytový nájem na základě uzavřených smluv o pronájmu nebytových prostor činila za rok 2002 350 tisíc Kč. Tržba ze svatebních obřadů činila 175 tisíc Kč. Prodej obchodního a komisního zboží probíhal v prodejním stánku na nádvoří hradu a v přízemí Mariánské věže, v tzv. Července. V nabídce byl široký sortiment publikací, knih, brožur, pohlednic, upomínkových a uměleckých předmětů.

Celková tržba z prodeje obchodního zboží činila v roce 2002 2 779 802 Kč. Průměrná tržba na jednoho návštěvníka byla 11,70 Kč, tj. o 1,60 Kč méně oproti roku 2001.

Absolutní pokles tržeb byl způsoben nižší návštěvností kvůli srpnovému povodním.

Opravy a stavební činnost

V roce 2002 byla dokončena 2. etapa rekonstrukce statiky dřevěných stropů a podlah v Císařském paláci a byla zahájena její 3. etapa ve Velké věži, nad kaplí sv. Kříže. Podle projektu „Oprava stropů Velké věže“ je zřejmě nejpozoruhodnější konstrukcí tzv. povalový strop nad stropní klenbou kaple sv. Kříže. Jde o soustavu 70 kusů přesně opracovaných modřínových trámů o celkové hmotnosti 42 tun. Povalový strop svou funkcí zajistí nejen požadovanou nosnost třetího

podlaží, ale bude plnit i požadavek protipožární ochrany Velké věže. Stavební akce probíhá za přísných bezpečnostních opatření.

Stavební náklady v roce 2002 činily 8,5 milionů korun, z toho účelová dotace MK ČR byla ve výši 4 milionů korun.

Na obnově spolupracovali:

- památkový dohled: Ing. arch. Zdeněk Chudárek
- hlavní projektant: Ing. arch. Jan Adámek
- specializovaný projektant statiky: Ing. Vít Mlázovský
- technický dozor investora: Ing. Vít Kosina
- dodavatelská stavební firma: ALVA s. r. o. a Ars Tignaria

Restaurování

(viz text oddělení restaurování a expozic)

Mimořádné návštěvy hradu

- malajský předseda vlády
- předseda parlamentu Estonské republiky
- ministr životního prostředí Chorvatska
- poslanci litevského parlamentu
- Ministerstvo obrany ČR – generál Šedivý a 70 generálů NATO
- generálové Ministerstva obrany Španělska
- Ministerstvo obrany Řecka
- Indické velvyslanectví
- USA ambasáda
- šéf stewardů letadla Air Force One

Další mimořádné akce

Natáčení části medailonu Waldemara Matušky k jeho 70. narozeninám.

Jaromír Kubů
vedoucí správy památkového objektu

Hrad Kokořín (okres Mělník)

Návštěvní provoz

V roce 2003 navštívilo hrad Kokořín 48 037 návštěvníků.

Březen	254 osob	4 580 Kč
Duben	3 040 osob	75 100 Kč
Květen	7 690 osob	174 400 Kč
Červen	7 310 osob	163 600 Kč
Červenec	13 900 osob	328 000 Kč
Srpen	10 300 osob	250 000 Kč
Září	3 550 osob	88 500 Kč
Říjen	1 993 osob	48 037 Kč

Obchodní činnost

V prostorách hradní pokladny si mají možnost návštěvníci zakoupit brožury, pohledy a různé upomínkové předměty. V roce 2002 bylo utrženo za prodej obchodního zboží 213 083,- Kč.

Dne 21. 3. 2002 společnost Stiliking Films natáčela na hradě záběry k filmu Král Artuš.

Správa hradu ve spolupráci s Obecním úřadem z Vysoké pořádá svatební obřady v prostorách hradní kaple. O tuto službu každým rokem stoupá zájem ze strany mladých párů. V roce 2002 od dubna do října bylo uskutečněno celkem 50 obřadů.

Kulturní akce

- Ve spolupráci se Sdružením obcí Kokořínska uspořádali žáci ZŠ z Vysoké divadelní představení pro rodiče a obyvatele Kokořínska (15. 5. 2002).
- Den dětí, děti do 15 let vstupné zdarma (1. 6. 2002).
- Na konci školního roku byli slavnostně vyřazeni studenti Zahradnické školy z Kaniny za účasti rodičů a přátel. V této souvislosti byl interiér hradu vyzdoben květinovým aranžmá. Květiny nadále zdobily hradní interiér po dny následující. Výlohy na výzdobu hradila škola.

Hrad Kokořín, pohled na starý palác a hradní nádvoří (foto M. Frencl).

- V letních měsících o víkendu byly klubem Hucul pořádána představení Indiánské pohádky.
- Již tradičně bylo dětmi rekreačního tábora z Kokořínského údolí uskutečněno tzv. Dobývání hradu.
- Ve dnech evropského dědictví žáci ZŠ Vysoké uspořádaly divadelní představení pro návštěvníky hradu (6.–7. 9.).
- Na konci sezóny bylo setkání zástupců místní státní správy a zástupců Státního památkového ústavu v prostorách hradu.
- Správa hradu pravidelně přispívá články do deníku Mělníčko a místních časopisů.

Stavební a údržbová činnost

- Revize hromosvodů, elektro-instalace, EZS, hasicích přístrojů.
- Veškeré nátěry dřevěných a kovových prvků v exteriéru hradu.
- Truhlářské práce: zhotovení dveří a rámu, oprava zábradlí na ochozu, výměna latí na lavičkách, vyhotovení rámu do vstupu do kaple, oplechování.
- Výměna čerpadla a motoru na vodovodním zařízení.
- Zhotovení označení cesty ku hradu.
- Pořízení regálů pro hradní depozitář.
- Drobné údržbové práce k zajištění provozu.

Marie Smutná
vedoucí správy památkového objektu

Zámek Konopiště, pohled na hlavní průčelí (foto z archivu SPÚSC).

Zámek Konopiště, po odstranění násypu a záklopových prken nad II. patrem jižního křídla zámku bylo zjištěno výrazné napadení stropních trámů dřevokaznou houbou (foto M. Dropka).

Zámek Konopiště (okres Benešov)

Návštěvníkový provoz

Během návštěvníkové sezóny 2002 navštívilo zámek celkem 182 591 návštěvníků, což je o cca 40 tisíc méně než v roce 2001. Pokles byl způsoben hlavně povodněmi v srpnu 2002. Pro sezónní zaměstnance bylo v březnu uspořádáno školení a jazykové zkoušky, na jejichž základě byl proveden výběr průvodců. Byl zpracován nový průvodcovský text pro III. návštěvnícky okruh a vydány minisylaby pro návštěvníky v několika jazycích (angličtina, němčina, francouzština, italština).

Provoz objektu

Průběžně se zajišťoval provoz objektu a dobré podmínky pro zaměstnance zámku (např. ubytování průvodců, vhodné sociální zařízení, vybavení šaten a kuchyňek apod.), v rámci drobné údržby se pravidelně prováděly kontroly střech, okapů, ČOV, kanalizace, elektroinstalace, kontroly čistoty vody atd.

V rámci oslav Mezinárodního dne památek a EHD byl poskytnut vstup zdarma ve střelnici a ve sklenících v Růžové zahradě.

Den otevřených dveří pracovníků památkové péče státní správy se uskutečnil dne 29. 3. 2002 při příležitosti zahájení návštěvníkové sezóny, součástí akce byl koncert I. Budweiserové.

Správa majetku

- Dokončení úkolů z inventury mobiliárního fondu z roku 1999.
- Vzhledem k ukončení pracovního poměru s pí. Bukovjanovou byla v 12/02 zahájena předávací inventura, členem komise je také pí. Sedláčková, která nastoupila do funkce konzervátorky.
- Pokračovalo se ve zpracování základní evidence mobiliárního fondu a pořizování databáze v programu CastIS. Bylo vypracováno výběrové řízení na zpracování fotodokumentace mobiliárního fondu (digitální metoda), ale následně zrušeno pro nedostatek finančních prostředků. Vzhledem k tomu, že nebyl přidělen ani grant na zpracování této dokumentace, bylo v roce 2002 pořízeno pouze 1300 snímků.

Stavební činnost

- Zámek, fasáda horního nádvoří nákladem 2 mil. Kč, dodavatel: Alva Příbram.
- Příjezdové komunikace, I. část – akce nebyla zahájena z důvodu nedostatku finančních prostředků;
- Zámek – rekonstrukce depozitářů, I. část – výběrové řízení vyhrála firma Archatt Brno, která zahájila práce v listopadu 2002. Při odkrytí podlah půdy byly zjištěny závažné statické poruchy na stropních trámech, krovu a dalších dřevěných

Zámek Konopiště, zámecká kaple, běžně přístupná jako součást druhého návštěvníckého okruhu, nejméně dvakrát ročně ožije ke svému původnímu účelu. Jedenkrát v den ve výročí smrti arcibiskupa Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželky, podruhé při adventní mši, kdy se v kapli zpívají a brají tzv. Benešovské roráty. Ty byly v Benešově provozovány od 18. století a představují kontinuálně udržovanou unikátní místní kulturní tradici. Na obrázku je záběr ze mše celebrowané opatem Strahovského kláštera p. Mgr. M. J. Pojezdým (foto z archivu zámku Konopiště).

konstrukcích, laboratorním posouzením byla zjištěna dřevomorka. Akce bude podstatně rozsáhlejší, než se plánovalo, a proto bude dokončena až v roce 2003.

Nedostatek finančních prostředků nedovolil zajistit zpracování projektu na rekonstrukci zámeckého parku (plánováno cca 80 tis.), takže správa zámku nemohla požádat o grant prostředků MŽP, a nemohla tak pokračovat v této akci.

Restaurování a konzervování mobiliáře

Periodickou konzervaci zbrojního fondu jako každoročně provedly konzervátorské dílny z Kutné Hory. V návaznosti na účelové prostředky MK byly restaurovány plastiky ze souboru sv. Jiří.

Klimatologie

Měření vlhkosti a teploty v prostorách zámku se provádí denně, je třeba zajistit zpracování údajů. Podle návrhu ing. Švába byl v muzeu sv. Jiří doplněn systém klimatizace tak, že může být do tohoto prostoru instalována expozice sv. Jiří (předpoklad zahájení v červnu 2003).

Zámek v Mníšku pod Brdy, pohled přes Zámecký rybník od jihozápadu (foto V. Razím).

Expozice

Vzhledem k tomu, že instalace sv. Jiří v bývalé oranžerii bude otevřena až v roce 2003, byla od června do října instalována výstava *Europa nostra* (červen – říjen 2002).

Ochrana objektů a majetku

Průběžně jsou prováděny pravidelné revize EZS, CCTV, Spader a EPS a kontroly práce ostrahy. Vzhledem ke krádeži 3 soch na dolní terase byla instalována 1 kamera k ostraze další sochy.

Doplňkový program

V rámci služeb návštěvníkům byl zajištěn provoz kavárny, bistra, směnárny, prodej obchodního zboží (v režii zámku), prodej suvenýrů, upomínkových a uměleckých předmětů, ukázky sokolnictví.

- Uspořádán Svatohubertský koncert (3. 11.): Zámecké trio loveckého záměcku Ohrada v Hluboké nad Vltavou.
- Uspořádána dne 28. 6. slavnostní mše za Františka Ferdinanda a Žofii Chotkovou – mši celebroidal P. Mgr. Michael Josef Pojezdny, opat Strahovského kláštera.
- V letních měsících pořádány koncertní a divadelní vystoupení v Růžové zahradě – 22. 6. 2002 – Konopišské nokturno, Sbor benešovských učitelů; 27. 7. 2002 – koncert Lenky Filipové-Baarové – zrušeno pro malou účast (pořadatel M2st KS Bn).

*Marie Krejčová
vedoucí správy památkového objektu*

Zámek Mníšek pod Brdy (okres Praha-západ)

Návštěvnícký provoz

Z důvodů probíhající celkové rekonstrukce byl zámek Mníšek pod Brdy v roce 2002, stejně jako v roce předchozím, pro veřejnost uzavřen. K plánovanému oficiálnímu otevření zámku dojde v červnu roku 2004.

Kulturní akce

V roce 2002 navštívilo zámek Mníšek pod Brdy v rámci jednorázových kulturních akcí 150 návštěvníků.

- 29. 7.–10. 8. 2002: Mezinárodní brigádnický tábor, kterého se účastnili Španělé, Němci, Turci, Češi a Slováci. Brigádníci se věnovali zahradním a úklidovým pracím na zámku,
- 3. 7. 2002: koncert skupiny Bezevšeho, pořádaný správou zámku,
- 19. 10. 2002: představení pro děti v zahradním altánu – klauníada komika „BILBO“.

Stavební činnost a údržba

Začátkem roku 2002 na základě projektové dokumentace dodané agenturou ARCHA ke konci roku 2001 byla vypsána tři výběrová řízení na samostatné akce.

- Elektroinstalace a zásobování zámku el. energií
Dodavatelem této zakázky se stala firma BARA s. r. o. Práce započaly v březnu a jako první byly dokončeny páteřní rozvody. V srpnu firma osadila trafostanici a během podzimu dokončila většinu kompletačních prací v interiéru zámku. Na tuto akci navazovala zakázka restaurování historických kachlových kamen, která započala již v roce 2001 a byla zakončena jejich elektrifikací. Pro hlavní rozvody sítě byl využit prostor mezi záklopem půdního prostoru a stropním podhledem posledního patra zámku. Tímto způsobem se podařilo minimalizovat zásahy do omítek a zdiva vertikálních konstrukcí.
- Stavební obnova severního a západního křídla zámku
Vítěz výběrového řízení, firma Alva Příbram, zahájila akci v květnu. Během léta byla po stavební stránce připravena druhá bytová jednotka a přízemí západního a severního křídla. V průběhu měsíce září a října pak firma dokončila veřejné toalety, zámecké bistro včetně vzduchotechniky a kompletní statiku. V prvním patře severního a západního křídla zámku byla zrestaurována ornamentální výzdoba jednotlivých pokojů a očištěny parketové podlahy.

V rámci obnovy této části zámku došlo k zrestaurování oken v prvním patře západního křídla jako ukázkových vzorků pro další práce. Obnovu a restaurování dveří zajišťují restaurátorské dílny SPÚŠČ.

- Realizace EZS, EPS, CCTV

Firma Kelcom, jenž se v lednu stala dodavatelem této zakázky, dokončila souběžně se silnoproudou instalací během léta i slaboproudé rozvody a rozvody pro CCTV. V srpnu a

Zámek v Mníšku pod Brdy, restaurovaná koupelna z počátku 20. století. Půdorysná situace koupelny v přízemí zámku ji bohužel neumožňuje začlenit do běžné prohlídkové trasy, uvažuje se však o jejím zpřístupnění při zvláštních příležitostech, např. v rámci Dnů evropského dědictví (foto V. Láška).

Zámek Radč, pohled do zámeckého nádvoří (foto z archivu SOM).

září pak byly osazeny jednotlivé ústředny a postupně kompletována EZS a EPS podle požadavků správy zámku. Budoucí prohlídkové okruhy jsou vybaveny bezkontaktními čtečkami pro zapínání a vypínání jednotlivých chráněných úseků. Toto řešení výrazně zvyšuje bezpečnost a minimalizuje dobu, po kterou zůstává expozice bez elektronické ochrany.

Ostatní

- V předstihu se v roce 2002 dokončila úprava některých prostor správy zámku.
- Taktéž se započalo s restaurováním místností v prvním patře jižního a východního křídla, z nichž větší část byla koncem roku předána.
- Dokončeno restaurování „Venušina salóňku“ v prvním patře zámku.
- Proběhly některé dílčí úpravy porostů v parku a parkové části při vstupu do areálu zámku. Průběžně byly ošetřeny stromy z původní skladby zámeckého parku, především pak lírovník a mangolie, u které byl proveden kosterní prořez.

Projekční činnost

V červnu 2002 bylo po konzultacích upřesněno zadání pro další projektovou dokumentaci, kterou zpracovává agentura ARCHA do března a některé části do června roku 2003. Jedná se o kompletní projektovou dokumentaci zbývajících částí zámku, především pak projekty pro obnovu jižního a východního křídla zámku, fasád, mostu, obvodové zdi a parku.

Celkový objem prací v roce 2002 činil 22 mil. Kč,– neinvestičních a 9 mil. Kč,– investičních prostředků. Podstatná část byla hrazena z prostředků ISPROFIN.

Petr Digrin

vedoucí správy památkového objektu

Zámek Dobříš (okres Příbram)

Provozovatelem expozice na dobříšském zámku je majitel objektu – Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld. SPÚSČ spolupracuje se správou zámku Dobříš v případě konání komerčních akcí, kde vykonává SPÚSČ funkci dozoru nad historickým mobiliářem, který je i nadále v jeho správě a je zapůjčen restitucentovi objektu. Mezi nejčastěji pořádané komerční akce v prostorech expozice zámku Dobříš patří filmování a galavečery.

SPÚSČ je i nadále vlastníkem objektu čp. 603, který se nachází v zámeckém parku na Dobříši a je obsazen nájemníky.

Petr Digrin

vedoucí správy památkového objektu

HRADY KŘIVOKLÁTSKA

Hrad Křivoklát, Krakovec, Točnick, Žebrák a Hamousův statek ve Zbečně navštívilo celkem 198 600 návštěvníků, z toho na samostatné kulturní akce přišlo 58 040 návštěvníků.

Celkem se na výše uvedených objektech konalo 165 samostatných kulturních programů a 1 odborný seminář.

Hrad Křivoklát

Návštěvníkový provoz

- počet návštěvníků celkem: 99 988
- z toho na samostatných kulturních akcích: 27 493

Kulturní akce

- březen – Velikonoce na Křivoklátě, VIII. ročník (řemeslnický jarmark, 5 koncertů, 5 divadelních představení, sloužena Mše svatá v hradní kapli);
- duben – Koncert sboru Sonaglio;

- květen – Koncert „Eversmiling Liberty“,
– Letnice, Ludus Musicus (2 vystoupení);
- červen – Den dětí, „Kratochvilné variace na Shakespearovo téma“ (2 představení);
– Vernisáž výstavy pastelů Magdaleny Vázalové – Kolářové;
– Peřiny 2002, VIII. ročník regionální slavnosti pořádané ve spolupráci se ZUŠ a městem Nové Strašecí a dalšími obcemi regionu – připomínka plnění manuskriptních povinností, představení „Módní přehlídka historických kostýmů“ (2 vystoupení),
– Koncert souborů Rolnička z Ostravy a Sedmikrásky z Roztok u Křivokláta;
– DS Tyrš Lány „Šedá eminence z Elsinoru“, divadelní představení;
– Loutkové divadlo ŠUS Rokycany, 12 představení pro školní výlety;
- červenec a srpen – Léto na Berounce – TAKYLÉTO, spolupráce na pořádání IX. ročníku cyklu koncertů, divadel, výstav a dalších kulturních pořadů (20 koncertů, 4 divadelní vystoupení, týdenní hostování kočovného divadla, zahájení výstavy Františka Pillmayera „Eliášův oheň“);
– Křivořezání, VII. ročník setkání řezbářů na hradním nádvoří, ukázky řemesla, výstava prací zúčastněných řezbářů a výsledků práce minulých ročníků, prodejní výstava ;
- září – účast na oslavách EHD 2002;
- říjen – Křivoklánský, VII. ročník rytířského klání, program je spojen s jarmarkem, ve spolupráci s agenturou Merlet;
- prosinec – Advent na Křivokláte, VIII. ročník předvánočních programů (výstava sdružení Sculptura, tradiční řemeslnický jarmark s ukázkami řemesel, 17 koncertů, 10 divadelních vystoupení, mikulášská nadílka, slouženy dvě mše svaté v hradní kapli),
– Koncert Ludus Musicus, Zpěvy u pastýřského betlému, druhý koncert zimního novoročí.

Výstavy

- Historické bicykly, hejtmanství – varna (květen – říjen);
- Pastely Magdalény Vázalové-Kolářové, purkrabství (od 1. 6. do 30. 6.);
- Dřevořezby, R. Preller, M. Jiran, věž Huderka (od 22. 6. do 16. 7.);
- Eliášův oheň, obrazy, František Pillmayer, purkrabství (od 6. 7. do 23. 7.);
- HRA-D a loutky, M. Bartoňová a A. Müller, věž Huderka (od 20. 7. do 1. 9.);
- Křivořezání, výstava řezb z minulých ročníků, purkrabství (od 30. 7. do 1. 9.);
- Sculptura, výstava děl skupiny výtvarníků, věž Huderka (od 1. do 15. 12.).

V průběhu roku 2002 se uskutečnilo 48 koncertů, 32 divadelních vystoupení, 4 taneční vystoupení, 3 vernisáže, 2 jarmarky, 3x byla sloužena mše svatá v hradní kapli o Velikonocích a Adventu. Dále proběhly tyto velké programy: Peřiny, Křivořezání, Křivoklánský a 7 větších výstav, tj. celkem: 102 nejrozličnějších kulturních programů a výstav

Odborné semináře

Proběhl seminář společnosti STOP „Netradiční způsoby oprav historických tesařských konstrukcí“, přednášky a ukázky tesání.

Stavební činnost

Odborný památkový dohled ing. arch. Ondřej Šefců, SÚPP, technický a stavební dozor ing. Otakar Hrdlička.

- oprava části stropu nad budovou bývalého hejtmanství včetně tesařské opravy zhlaví trámů a rákosníků, oprava záklopu,

Hrad Křivoklát, zádlažba přístupové komunikace k bradu, provedla firma Česká žula, s. r. o. (foto z archivu bradu Křivokláta).

Hrad Křivoklát, kameníci snímají kružku severního okna bradní kaple, zhotovitel společnost GEMA art, Praha (foto z archivu bradu Křivokláta).

doplnění násypu a obnovení půdní dlažby (LANOSTAV spol. s r. o., Praha);

- po položení dešťové kanalizace a provedení statických opatření v části vozovky podél opěrné zdi bylo provedeno zádlaždění příjezdové komunikace (MAO s. r. o., Kladno, poddávka Česká žula s. r. o.);

Odborný seminář společnosti STOP, který proběhl na hradě Křivoklátě 19. 9. 2002 na téma „Netradiční způsoby oprav tesařských konstrukcí“ – ukázka tesání konstrukce nového mostu na hrad Krakovec (foto z archivu hradu Křivoklátu).

- zastřešení baldachýnu přechodového můstku mezi západním a severním křídlem horního hradu (Gema art, s. r. o., Praha);
- oprava komínu v domě čp. 133 na dolním nádvoří hradu Křivoklát (fa. Špáňa, Chrástany);
- instalace nového boileru, čp. 134, dolní nádvoří;

Práce provedené v areálu sklepů pivovaru (mimo areál NKP)

- oprava komínu a části záklopu (fa. Špáňa, Chrástany).

Projektová příprava

- projektová dokumentace Oprava studny na dolním nádvoří hradu Křivoklát (Sprink s. r. o. Rakovník);
- projektová dokumentace – návrh stavby Statické zajištění a opravy objektů přiléhajících k jižnímu parkánu (ing. Vít Mlázovský, Praha).

Restaurování

Restaurovala se procesní korouhev, inv. č. Křivoklát 247, KT 7255 (Alžběta Bradnová) a okno hradní kaple v její severní stěně, kamenné prvky (Gema art, Praha) a vitraje (J. Černošský, Praha).

Mobiliární fond

Do evidence v PC bylo přepsáno 3 915 karet mobiliárního fondu.

Hrad Krakovec

Návštěvníkový provoz

- počet návštěvníků celkem: 10 800
- z toho na samostatných kulturních akcích: 1 120

Kulturní akce

červen	– DS Tyrš Lány, divadelní představení;
– Jaroslav Hutka, koncert;
– Krakování, dvoudenní setkání kovářů;
– Loutkářský soubor Před Branou, Červená Karkulka, divadelní představení
červenec	– Pouť na hrad Krakovec, uctění památky Mistra Jana z Husi (slavnostní bohoslužba, 2 koncerty);
– Veršopravectví, autorská recitace;
– Josef Fousek, koncert;
– Ludus Musicus, koncert;
– Oldřich Janota, koncert;
srpen	– Jáchym Topol, autorské čtení;
– Krakovecké tačky, závody na trakařích okolo hradu;

Tesaři firmy Ars Tignaria připravují vazbu nového mostu pro Krakovec na nádvoří hradu Křivoklátu (foto z archivu hradu Křivoklátu).

- Tyjátr na káře, divadelní představení;
- září – účast na oslavách EHD 2002.

Uskutečnilo se 6 koncertů, 3 divadelní představení, 1 slavnostní bohoslužba a 2 autorská čtení, 1 vícedenní řemeslnická akce a 1 sportovně společenská akce, tj. celkem 14 různých kulturních programů.

Stavební činnost

Odborný památkový dohled Ing. arch. Eva Volfová, technický a stavební dozor Ing. Otakar Hrdlička, technická pomoc projektanta Ing. Vít Mlázovský.

- II. etapa realizace ručně tesaného mostu (fa. ARS TIGNARIA, Praha);
- provizorní schodiště, které umožňuje přístup do objektu po odstranění starého mostu (fa. LANOSTAV, Praha);
- dokončení modernizace služebního objektu čp. 4 v Krakovci (investiční akce).

Projektová příprava

Bylo provedeno vyšetření geometrie kleneb v hradním paláci, zejména klenby pod kaplí a v kapli (Ing. Vít Mlázovský).

Hrady Točnick a Žebrák

Návštěvníkový provoz

- počet návštěvníků celkem: 82 992
- z toho na samostatných kulturních akcích: 28 060

Kulturní akce

- duben – Katovština, divadelně-historický pořad
– pořad Mamuti na Točniku, slavnost
– experimentální archeologie s ukázkami pravěkého životního stylu;
- květen – Hry lásky pálivé, divadelní pořad;
– Žebrácké ležení, historicko-divadelní představení;
- červen – Tyjatr na káře, divadelní představení;
– Švédové pod Točníkem, šermířské představení na koních
– Slunkatoč, benefiční akce, 8 koncertů a 1 divadelní představení;
- červenec – Gladius, historicko-divadelní slavnost, jarmark, ukázky dávných řemesel a zvyků;
– Fraternitas, historicko-divadelní představení;
- srpen – Bilbo, historicko-divadelní představení;
– Gladius, šermířské představení;
– DS Vysmáto, divadelní představení;
– Poutní mše svatá;
– Netopýří večer, komponovaný kulturně přírodovědný pořad;
– Vo patro vejš, benefiční akce, 16 koncertů a 4 divadelní představení;
- září – účast na oslavách EHD 2002.

Výstava

Lauda a Vrňata – díla výtvarníka a řezbáře

Uskutečnilo se 6 historicko-divadelních představení šermířů s různým dobovým zaměřením, 3 divadelní představení, 1 vícedenní historicko-divadelní slavnost, 1 vícedenní slavnost experimentální archeologie, 2 benefiční pásma koncertů a divadelních představení ve prospěch medvědů a charitativního domu v Berouně (spolupráce s o. s. Děti Země), 1 mše svatá, 1 přírodovědný pořad a 1 výstava výtvarných děl. Celkem proběhlo 43 nejrozličnějších kulturních programů a výstav.

Stavební činnost

Odborný památkový dohled ing. arch. Ondřej Šefců (SÚPP), technická pomoc projektanta Ing. Vít Mlázovský, technický a stavební dozor Eva Majerová.

- oprava hradební zdi mezi 1. a 2. nádvořím (fa PEGISAN Plzeň);
- oprava dělicí zdi na 2. nádvoří (fa PEGISAN Plzeň);
- předložená samonosná opěrná zeď rampy na 2. nádvoří (fa PEGISAN Plzeň),
- nátěr šindelové střechy Královského paláce a podhledu na severní straně Purkrabského paláce (fa OSMa, N. Knín).

Projektová příprava

- projekt předložené samonosné opěrné zdi rampy na 2. nádvoří (Ing. Vít Mlázovský);
- projekt opravy krovu Královského paláce – I. etapa (Ing. Vít Mlázovský).

Restaurování

- zabezpečení a oprava sgrafita na mezibráně (Jan Brabec, Mělník);
- zabezpečení sgrafita na brance k Purkrabskému paláci, I. etapa (Jan Brabec, Mělník).

Expozice

- na hradě Žebráku instalován model hradu;
- zhotoveno 6 modelů typů českých hradů.

Ostatní činnost

Ve spolupráci s o. s. Nudle vyřešeno vlastnictví medvědů a připravena úprava jejich chovného zařízení. Provedla se úprava části třešňovky na jižním svahu pod hradem Točníkem s chovem hospodářských zvířat, likvidace nežádoucí vegetace, vybudování ohrady a chovného zařízení.

Bylo uspořádáno setkání pracovníků SPÚSČ se státní správou a samosprávou, za účasti představitelů krajské samosprávy,

Hrad Točník, předložená samonosná opěrná zeď rampy na 2. nádvoří, zhotovená podle projektu ing. V. Mlázovského plzeňskou firmou Pegisan, s. r. o. (foto z archivu hradu Točník).

starostů některých obcí, krajského úřadu, okresních úřadů Beroun a Rakovník a úřadů pověřených měst.

Hamousův statek Zbečno

Návštěvníkový provoz

- počet návštěvníků celkem: 4 428
- z toho na samostatných kulturních akcích: 1 367

Kulturní akce

- červenec – Šafářův dvoreček, tradiční lidová slavnost (5 divadelních představení a koncert) s ukázkami řemesel a pečením chleba;
- září – účast na oslavách EHD 2002.

Celkem se uskutečnilo 5 divadelních představení a 1 koncert, celkem tedy 6 kulturních programů.

Stavební činnost

Odborný památkový dohled Mgr. Jana Berková, technický a stavební dozor Ing. Otakar Hrdlička.

- přeložka přípojky nízkého napětí (fa OLMA, Rakovník);
- přeložka nízkého napětí do zemního vedení, odstranění tří sloupů v těsné blízkosti objektu (fa OLMA Rakovník pro STE).

Ivan Kasalický

vedoucí správy památkových objektů

Expozice a depozitáře v klášteře voršilek v Kutné Hoře (okres Kutná Hora)

Depozitáře v klášteře voršilek jsou umístěny v pronajatých prostorách. Majitelem objektu je řád sv. Voršily, se kterým má ústav uzavřenu nájemní smlouvu, jejíž platnost končí v říjnu 2004. Celková plocha pronajatých prostor pro depozitáře a provozní zázemí včetně kanceláře činí 1 415,60 m². Současný stav depozitářů je z důvodu nedostatku prostor nevyhovující.

Expozice uměleckého řemesla a dětských hraček byla uzavřena koncem roku 2001. Uvolněné prostory jsou prázdné a majitel objektu je nevyužívá.

Kulturní akce

Pro pořádání kulturních akcí nemáme odpovídající prostory. V rámci Dnů evropského dědictví byla zpřístupněna část přízemí s barokním schodištěm architekta K. I. Dienzenhofera. Cílem akce bylo prezentovat část kláštera, která nikdy nebyla přístupná veřejnosti, a návštěvníky seznámit s činností památko-

Kláster voršílek v Kutné Hoře, pohled do barokního schodiště postaveného podle návrhu K. I. Dienzenhofera, které bylo zpřístupněno veřejnosti v rámci Dnů evropského dědictví (foto V. Dvořák).

Hamousův statek ve Zbečně, a – ukázky tradičních řemesel, b – pečení chleba na tzv. „Šafářově dvorečku“ v červenci 2002 (foto z archivu Hamousova statku).

vého ústavu po zrušení expozice. O prohlídku byl velký zájem a akce byla velmi dobře hodnocena i po stránce propagace.

Stavební činnost a údržba

Stavební činnost v rámci celého objektu zajišťuje její majitel. SPÚSČ prováděl běžnou údržbu v pronajatých prostorách.

Depozitáře

Koncem roku 2001 byl přijat do depozitářů sbírkový fond *Jemniště ze zámku Radíč*. Přijatý mobiliář byl ve velmi špatném stavu (plísň, prach). Všechny sbírkové předměty byly zbaveny prachu, plísni a uloženy do předem připravených depozitářů, byla provedena jejich nová lokace.

Z restaurátorských dílen v Kutné Hoře byla přijata zbývající část výše uvedeného fondu, který nebyl vybrán pro nově připravovanou expozici hraček na zámku *Hořovice*. Všechny předměty byly v dílnách očištěny a zbaveny plísni.

Ve spolupráci s oddělením restaurování a expozic proběhl výběr sbírkových předmětů pro expozici na zámku v *Hořovicích*. Vybrané předměty byly vydány k restaurování.

Byla dokončena řádná inventura mobiliárního fondu *Jemniště*. Nově byla provedena inventura mobiliárního fondu *Jemniště* přijatého ze zámku *Radíč*.

Ostatní činnost

Byla dokončena revize negativů DK 1–18. 800, které byly průběžně předány oddělení evidence a informací. Ve spolupráci s tímto oddělením probíhalo během celého roku fotografování chybějících negativů.

*Jana Benešová
vedoucí správy depozitářů*

Zámek Mnichovo Hradiště (okres Mladá Boleslav)

Návštěvníkový provoz

Návštěvnost: porovnání let 1993–2002

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Duben	378	1018	727	480	659	573	524	987	1244	1013
Květen	2685	2728	2947	2165	2559	3006	2059	2821	3343	3111
Červen	3343	4205	3205	3433	3138	3646	3213	2813	3377	3273
Červenec	4243	4044	3887	5201	4289	4360	4102	5484	5467	4923
Srpen	3650	3612	3612	3962	3971	4076	3947	4093	4932	5152
Září	1348	2321	1938	2117	1653	1715	1671	1951	2235	2348
Říjen	817	613	754	1116	510	831	532	1037	1061	1111
Celkem	16464	18541	17070	18474	16779	18207	16048	19186	21659	20931

Statistika tržeb v letech 1998–2002

		osob	vstupné	obchodní zboží	tržba	celkem kč/ osoba	vstupné	obchodní zboží
1998	duben	573	16416	1872	18288	31,9	28,6	3,3
1999		524	18310	4971	23281	44,4	34,9	9,5
2000		987	33304	5604	38908	39,4	33,7	5,7
2001		1244	39224	10971	50195	40,3	31,5	8,8
2002		1013	35830	12573	48403	47,8	35,4	12,4
1998	květen	3006	82226	10234	92460	30,8	27,4	3,4
1999		2059	66980	8420	75400	36,6	32,5	4,1
2000		2821	86372	10511	96883	34,3	30,6	3,7
2001		3343	104984	24237	129221	38,7	31,4	7,3
2002		3111	95862	24828	120690	38,8	30,8	8
1998	červen	3646	80707	9824	90531	24,8	22,1	2,7
1999		3213	100610	12981	113591	35,4	31,3	4,0
2000		2813	87430	13650	101080	35,9	31,1	4,9
2001		3377	103116	30743	138419	41,0	31,9	9,1
2002		3273	100052	34545	134597	41,1	30,6	10,5
1998	červenec	4360	111850	16165	128015	29,4	25,7	3,7
1999		4102	149950	19722	169672	41,4	36,6	4,8
2000		5484	192472	28218	220690	40,2	35,1	5,1
2001		5467	187362	48708	239630	43,8	34,9	8,9
2002		4923	177174	48270	225444	45,8	36	9,8
1998	srpen	4076	106178	16750	122928	30,2	26,0	4,1
1999		3947	152150	22335	174485	44,2	38,5	5,7
2000		4093	134890	21804	156694	38,3	33,0	5,3
2001		4932	175058	41811	216869	44,00	35,50	8,50
2002		5152	192284	43653	235937	45,8	37,3	8,5
1998	září	1715	41525	6046	47571	27,7	24,2	3,5
1999		1671	61590	6620	68210	40,8	36,9	4,0
2000		1951	70142	11565	81707	41,9	36,0	5,9
2001		2235	71734	14684	86418	38,70	32,10	6,60
2002		2348	83704	18283	101987	43,4	35,6	7,8
1998	říjen	831	21100	2770	23870	28,7	25,4	3,3
1999		532	17660	4863	22523	42,3	33,2	9,1
2000		1037	37582	4508	42090	40,6	36,2	4,3
2001		1061	28773	13287	42060	39,60	27,10	12,5
2002		1111	35532	8866	44398	40	32	8
1998	sumace	18207	460002	63661	523663	28,8	25,3	3,5
1999		16048	567250	79912	647162	40,3	35,3	5,0
2000		19186	642192	95860	738052	38,5	33,5	5,0
2001		21659	710251	184441	902812	41,30	32,8	8,5
2002		20931	720438	191018	911456	43,5	34,4	9,1

Kulturní akce

- 30. 3.–31. 10. 2002 – „Tip na výlet“ výstava fotografií plastik u pokladny zámku. Plastiky jsou umístěny v přírodě, v okolí nedalekého Kláštera Hradiště. Možnost zakoupení mapky umístění plastik a katalogu v pokladně zámku. Fotografie pocházejí od Vladimíra Hanzla;
- 17. 5. 2002 – Festival dětských pěveckých sborů „Jarní písnička“ v kapli Sv. Anny, pořádá Mnichovohradištský sbor „Zvonky“, pod vedením manželů Hejlových;
- 29. 5., 31. 5. 2002 – Novodobá světová premiéra barokní opery Alessandra Scarlattiho (1660–1725);
- 1. 6., 2. 6. 2002 – L'Amor Generoso (Šlechtná láska) v zámeckém divadle. Hraje barokní soubor Capella Academica Praha s uměleckým vedoucím Ondřejem Mackem. Připravujeme společně s Českou Händlovou společností;

Zámek Mnichovo Hradiště, pobled na hlavní průčelí (foto z archivu SOM).

Zámek Mnichovo Hradiště, světová premiéra barokní opery A. Vivaldiho Roland aneb Předstírané šílenství provedená v zámeckém divadle souborem Capella Academica pod vedením O. Macka v září 2000 (foto z archivu zámku Mnichovo Hradiště).

- 1. 7. – 21. 7. 2002 – Oživené prohlídky zámecké expozice hudebním vystoupením (soprán Zuzana Vrbová a cembalo Ondřej Macek)
- 10. 8., 11. 8. 2002 – Oživené prohlídky zámeckého divadla historickým tancem (taneční skupina LUCRETIA)
- 7. 9., 8. 9. 2002 – Repríza barokní opery Alessandra Scarlattiho (1660–1725) L'Amor Generoso (Šlechtná láska) v zámeckém divadle. Hraje barokní soubor Capella Academica Praha s um. vedoucím Ondřejem Mackem.

Barokní opera Alessandra Scarlattiho L'Amor Generoso proběhla v tomto roce velmi úspěšně, díky spolupráci s českou Händlovou společností v rámci dlouhodobého projektu „Mistrovská díla barokní opery – Georg Friderich Händel a jeho současníci“, za finanční podpory Italského Institutu v Praze, Nadace Český hudební fond Praha, Města Mnichova Hradiště, Nadace barokního divadla zámku Český Krumlov, Händlový společnosti Karlsruhe (SRN), pana Mervyna Loft-Simsona, pana Nicholase McGegana (USA) a paní Henriette von Haugwitz-Beerberg (Švýcarsko).

Kapacita divadla byla zcela vyprodána, představení navštívili velvyslanci z Velké Británie, SRN, Itálie, Kanady, Mexika a Peru.

Propagace

- dokončení kompletní fotodokumentace zámku fotografem L. Stiburkem;
- katalog pro turisty Nedcamp Holandsko a Německo,
- Učitelské noviny „Zlaté listy“,
- časopisy České centrály cestovního ruchu:
- TTG speciál na veletrh Go,
- TTG speciál na veletrh Holiday World,
- TTG speciál daily II,
- Jorma vydavatelství Heart of Europe – přehled kultury v Praze a Středočeském kraji v němčině a v angličtině,
- Kulturní přehled v Praze;
- návštěva a propagace na MADI veletrhu v Praze;
- rozesílání propagace do hotelů a rekreačních středisek a info center
- spolupráce s Euroregionem Nisa a Český ráj;
- rozesílání propagace cestovním kancelářím;
- vytištění aktualizovaného letáku zámku v hodnotě 40 000 Kč;
- spolupráce s historickými divadly v Evropě.

Opravy a údržba

V konírně čp 149 byla dokončena oprava prostor pro restauraci.

Mobiliář

Pokračovalo se v pořizování základní evidence nezpracovaných sbírkových předmětů kartami MH v programu MOF a ve zhotovování digitálních fotografií jednotlivých předmětů ve spolupráci s pracovníky oddělení EI. V tomto roce bylo zpracováno cca 1000 předmětů, chybí zpracovat cca 3000 předmětů. Přípravuje se digitální fotografování celého sbírkového fondu a podklady pro další zpracovávání základní evidence. Bylo provedeno uložení 9 prospektů ze zámekového divadla na nové, k tomu určené stojany do hlavního depozitáře.

Pronájmy

Za účelem provozování regionálního muzea je i nadále Městskému úřadu v Mnichově Hradišti pronajata část 3. NP v hlavní budově zámku. Taktéž dále trvá pronájem bývalého kláštera občanskému sdružení Fokus a některých ploch místním zahrádkářům.

Park a zahrada

Během roku byla prováděna pouze pravidelná údržba.

Radovan Chmel
vedoucí správy památkového objektu

Kláster v Sázavě (okres Benešov)

Návštěvníkový provoz

V roce 2002 navštívilo zámek 6 727 návštěvníků i přesto, že otevření zámku bylo z důvodu restituce posunuto o dva měsíce. Návštěvníká sezóna začala až od 1. 6. 2002, trvala do 31. 10. 2002 a proběhla bez problémů.

Průvodcovská služba byla zajištěna studenty středních škol a v okrajových měsících studenti školy cestovního ruchu ve Žďáru nad Sázavou (povinná odborná praxe).

Kulturní akce

Již tradičně byly uskutečněny dva koncerty bratrů Traxlerových v prostorách rajskeho dvora bývalého konventu.

Stavební činnost a drobná údržba

Na objektu byly prováděny pouze údržbové práce: náter šindelových střech, opravy a údržba vodovodního čerpadla pro provoz letního vodovodu, čištění okapů, běžná údržba a opravy v expozici atd. Po celou sezónu byly udržovány veškeré travnaté plochy v areálu objektu.

Restaurování

Byly započaty, za podpory z Programu záchrany archeologického dědictví, konzervační práce na torzu trojlodí u kostela sv. Prokopa.

Sázava, pobled na budovu zámku a torzo trojlodí u kostela sv. Prokopa, na kterém v roce 2002 pokračovaly konzervační práce (foto z archivu SOM).

Sázava, torzo kostela sv. Prokopa. Restaurátorské a konzervační práce na kamenném zdivu navázaly na výsledky průzkumu a zkušenosti získané během 1. etapy prací v roce 1999. Práce 2. etapy zahrnovaly zásahy na 1. klenebním poli a 1. sloupu severní části torza kostela, které je zhotoveno z červené nučické arkózy, jež patří k nejméně stabilním borninám s nízkou odolností vůči prostředí. Na snímku je část 1. sloupu po restaurování, které provedli P. Justa a J. Novotný za finančního přispění z Programu záchrany architektonického dědictví (foto restaurátora, 2002).

Zámek Veltrusy při srpnových povodních (foto z archivu Městského úřadu v Kralupech nad Vltavou, agentura Grál).

Restituce

Po dohodě a prodloužení smlouvy s restituentkou paní Marií Hayesovou zůstává v budově bývalého konventu a v budově bývalých koníren na nádvoří zámku SPÚSČ stále v nájmu a návštěvníckou sezónu 2003 bude zajišťovat ve stejném rozsahu jako v předchozích letech.

*Zdeněk Hašek
vedoucí správy památkového objektu*

Zámek Veltrusy (okres Mělník)

Provoz a život areálu státního zámku Veltrusy byl výrazně a dlouhodobě ovlivněn srpnovými povodněmi, které zanechaly následky na historických budovách, provozních prostorách, zejména zahradnictví a především značně změnily vzhled parku. Odstraňování škod bude časově a finančně velmi náročnou záležitostí, předpokládaná výše nákladů na navrácení areálu do přibližně původní podoby se pohybuje kolem částky 300 mil. Kč. Veltrusy se tak staly jednou z nejvíce postižených památek v republice.

Poděkování

Správa státního zámku Veltrusy si upřímně váží pomoci vedení SPÚSČ a všech zúčastněných odborných pracovníků při likvidaci následků povodní, zejména s vědomím náročnosti a složitosti úkolů, které obnovení areálu s sebou do budoucna přinese.

Návštěvnícký provoz

Sezóna byla zahájena 31. 3. 2002 a předčasně ukončena povodněmi 11. 8. 2002. V jejím průběhu využili návštěvníci průvodcovské služby v českém, anglickém, německém, francouzském a ruském jazyce. V červenci a srpnu měli možnost absolvovat nově otevřený III. prohlídkový okruh pro cyklisty, a to po vybraných částech parku. Zámek ve zkrácené sezóně navštívilo 16 440 osob, celková částka utržená za vstupné činila 558 892,50 Kč. Pro návštěvníky objektu byly zajištěny další zá-

Veltrusy, pohled na vymletou lagunu Vltavy v areálu zámeckého parku, vytvořenou po srpnových záplavách (září 2002, foto M. Dropka).

kladní doplňkové služby – prodej suvenýrů, rychlé občerstvení a standardní služby v objektu zámecké restaurace.

Kulturní akce

I pro rok 2002 byl přichystán bohatý kulturní program, jehož cílem bylo rozšířit nabídku návštěvníkům areálu, realizovat se však podařilo jen část.

Výstavy

- 31. 3.: výstava velikonočního perníku,
- 1. 4.–25. 6.: Čas starých pohlednic (výstava pohlednic, historie poštovníctví, dobové předměty),
- 20. 4.–29. 6.: Rok kulturního dědictví OSN – Veltruský zámek očima dětí (ve spolupráci s DDM v Kralupech nad Vltavou, pěstování respektu u dětí a mládeže k národnímu a světovému kulturnímu dědictví),
- 1. 7.–11. 8.: Tajemství obrazů (olejomalby malířů Bohuslava Vágnera a Martina Vencly),

- 28. 6.–11. 8.: Hlavní sezónní výstava – Historické pohledy na sídla a parky rodu Chotků,
- 13.–14. 7.: IX. ročník Výstavy růží a květin.
- Koncerty a další
- 31. 3.: Lyra da Camera – Píseň písní (milostná lyrika v hudbě a v poezii – W. A. Mozart, J. Mysliveček, L. Koželuh).

Stavební činnost a údržba

V rámci Programu zachrany architektonického dědictví byla provedena rekonstrukce krovy a střechy oranžerie. V jarních měsících se podařilo dokončit výstavbu splaškové kanalizace a ČOV a v návaznosti na tuto akci připojit nájemní byty v hospodářském dvoře na městský vodovod.

Dle potřeby byly aktuálně doplňovány revize a probíhala běžná základní údržba budov s nejnужněšími opravami. Nejzávažnější se ukázalo zhroutení klenby kanálového topení v budově „množárny“ v zahradě, jejíž oprava bezprostředně následovala.

Další plánované akce byly přerušeny povodněmi a veškerá činnost se soustředila na postupné odstraňování následků povodní, to znamená nejprve čištění zasažených prostor, jejich posouzení a sledování z hlediska statiky a následně zajištění klimatických podmínek, řešících přezimování zaplavených objektů. Takto ošetřena byla hlavní budova a obě postranní křídla. Některé objekty, jednalo se zejména o parkové architektury (Laudonův pavilón, hájovna, sušárna ovoce), musely být staticky zajištěny a jsou stále sledovány. Na sklonku roku získal objekt finanční prostředky z druhého kola Programu zachrany architektonického dědictví, vypsání MK ČR v souvislosti s povodněmi, a tak mohly pokračovat práce na rekonstrukci špejcharu – pokladny a dočasné provizorní expozice po dobu uzavření hlavní budovy.

Restaurování, expozice

Tak jako v předcházejících letech pokračovalo restaurování soch z oplocení čestného dvora, realizované ak. sochaři V. Adamcem a J. Pokorným.

Na počátku roku došlo k poškození mostku v okružní aleji po pádu stromu a započalo se s jeho opravou, která však opět v důsledku povodní nebyla dokončena.

Po povodních byly restaurátory ošetřeny a sledovány vodou poškozené nástěnné malby v přízemí hlavní budovy a současně rozebrány dřevěné podlahy v těchto prostorách.

V expozici došlo jen k drobným úpravám. Zpřístupněn byl znovu velký čínský salón, kde byly instalovány závěsy chránící provizorně ošetřené tapety a celkově interiér před vlivy slunečního záření. Naopak bylo po dohodě s odborníky přistoupeno k odstranění mobiliáře z kuřáckého salónku vzhledem k velmi špatným klimatickým podmínkám.

Zabezpečení expozice bylo posíleno instalací čtecího systému.

Do prostor expozice panského patra byl v srpnu zčásti evakuován mobiliář ze zatopeného přízemí. Avšak i v patře se postupem času stále více projevovaly následky zvýšené vlhkosti a nedostatečného technického vybavení hlavní budovy, které by umožnilo minimalizaci škodlivého působení vlhkosti na interiéry, zvláště na cenné a citlivé textilní a papírové tapety, potahy nábytku ad. V důsledku tohoto neutěšeného stavu bude muset být expozice v hlavní budově pro veřejnost v příštích několika letech uzavřena.

Park, zadržba

V jarních měsících se započalo s osazováním kant k záhonům na nádvoří a s úpravou částí parku, vybraných do prohlídkového okruhu. Pro úpravu alejí a nejvíce používaných cest byl zakoupen příkopový žací stroj.

Na severní straně před zámek se uskutečnila dlouho plánovaná výsadba okrasných višní. Pro potřeby vytvoření koncepce péče o park byly zpracovány základní dendrologické průzkumy hodnotící zdravotně nejproblematictější části a navrhuující následné ošetření.

Veltrusy, Laudonův pavilón v zámeckém parku těsně po povodni v srpnu roku 2002. Prudký proud zničil pravou nižší část tohoto architektonického a terénního díla včetně hluboké eroze podloží. Střední část pavilonu proud vody nadzvedl a ta poklesla do poněkud změněné polohy. Na této střední části se projevuje prnutí a trhliny. Poruchy jsou exaktními technickými metodami sledovány, je realizováno prozatímní zabezpečení pavilonu (srov. obr. na s. 96, foto V. Láška).

Veltrusy, povodní zničená cyklostezka u sušárny v areálu zámeckého parku (stav 4. 9. 2002, foto O. Kettnerová).

V rámci plnění kompenzací společnosti Transgas, a. s. se měla uskutečnit rekonstrukce osově aleje. Avšak vzhledem k trvalému odporu ochránců přírody a zamítavému stanovisku okresního i krajského referátu životního prostředí a v souvislosti s poškozením parku povodněmi, bylo na základě žádosti SPÚSČ řešení celkové rekonstrukce aleje prozatím odloženo.

Protože severní část parku o rozloze zhruba 30 ha byla povodněmi masivně poškozena (protržení hráze, odplavení půdy, zanesení porostů), probíhaly zde do konce listopadu záchranné práce za významné a neocenitelné účasti AČR na odklizení

Zámek Žleby, pohled do nádvoří po dokončení celkové opravy (foto z archivu SOM).

naplavenin, náplav písku a šterku, které podstatně ohrozily další existenci této části areálu, zejména porostů lužního lesa.

Různé

V dubnu a v květnu 2002 se uskutečnilo v interiérech i exteriérech zámku natáčení koprodukčního filmu Doktor Živago.

Velký zájem byl o komerční prostory severovýchodního křídla, kde se kromě svatebních obřadů konala řada seminářů, rautů a prezentačních akcí.

Pokračovalo se rovněž v řešení vztahů s nájemci areálu, dokončena byla a v platnost vstoupila smlouva s Autocampem Obora.

Po povodních bylo nezbytné výkonnější zajištění bezpečnosti areálu, proto byla posílána fyzická ostraha na dvě osoby a rovněž byl rozšířen kamerový systém umožňující snadnou kontrolu odlehklých částí budov.

Eva Hájková

vedoucí správy památkového objektu

Zámek Žleby (okres Kutná Hora)

Návštěvníkový provoz

Zámek byl otevřen až od 1. května z důvodů úprav nádvoří. Expozici navštívilo 47 616 osob za celkové vstupné 1 828 850,50 Kč. Průvodcovská služba byla zajištěna studenty středních a vysokých škol v základních světových jazycích (angličtině, němčině a francouzštině).

V okrajových měsících byla opět realizována spolupráce (povinná odborná praxe) se školami cestovního ruchu v Čáslavi, Krnově, Pardubicích a Žďáru nad Sázavou.

Kulturní akce

Během celé sezóny probíhaly již tradiční výtvarné výstavy členů Sdružení výtvarníků České republiky ve sklepeních zámku a v září byl uskutečněn koncert pěveckého sdružení Pedagogické školy, doplněný vystoupením šermířského sdružení Pánů z Kolína.

Stavební činnost

V roce 2002 byla dokončena rekonstrukce nádvoří – jako hlavní stavební akce – v celkovém objemu prací cca 1 200 000 Kč.

V prvním patře západního křídla byly dokončeny úpravy oratoře a tří místností, které byly otevřeny pro návštěvníckou veřejnost jako součást II. prohlídkového okruhu.

Díky iniciativě pražského občanského sdružení CORA – centra pro ochranu a restaurování architektury – byl získán grant cca 1 500 000 Kč od nadace The Packard Humanities Institute na obnovu scény a scénické mašinerie zámeckého divadla a zrestaurování cca pěti kusů doplňků divadelní garderoby. SPÚŠC se podílí na této akci realizací stavebních úprav chodeb a vlastního prostoru divadelního sálu včetně elektroinstalace. Na podzim 2002 byly upraveny přilehlé prostory a chodby tak, aby mohly v jarních měsících restaurátorské práce začít. Termín jejich dokončení je plánován do konce roku 2003 a zpřístupnění pro návštěvníckou veřejnost je plánováno na sezónu 2004.

Dále pokračovaly práce v připravované expozici I. patra západního křídla. Jednalo se o úpravu stropu s částí dřevěného obložení předpokojů a restaurování papírových tapet v celkovém objemu 70 000 Kč a opravu podlahy pánského pokoje.

V listopadu byly připraveny nádvorní zídky pro konečnou úpravu, která bude provedena v jarních měsících.

Drobná údržba

- provedeno vymalování chodby v hospodářské budově a úprava služební toalety pro zaměstnance včetně zabudování průtokového ohřívače,
- provedeny drobné opravy veřejného WC včetně nátěrů všech dveří a zárubní a připraveny podmínky pro umístění 2 ks průtokových ohřívačů,
- dokončena a vybavena konferenční místnost v budově č. 2,
- havarijný stav si vyžádal opravu čtyř kusů velkých dřevěných vrat v kočárovně hospodářského dvora,
- po zničení neznámým pachatelem musela být znovu vyrobena parková vrata.

Park a zahrada

- Nejdůležitější akcí bylo čištění splavu, které provedla ve výborné kvalitě firma Agile, a které bude dokončeno v jarních měsících 2003 (konečné povrchové úpravy louky a osetí travou).
- V parkových plochách probíhala plánovaná údržba rhododendronů (tvarování, hnojení, pletí, čištění, likvidace svlačce).
- Byla provedena radikální úprava nádvorní zeleně a pokusná výsadba podle dlouhodobé koncepce údržby.
- Byla prováděna pravidelná údržba travních parkových ploch (sekání, čištění od náletu).
- Podle schválené dlouhodobé koncepce reambulace bylo pokračováno v probírkách porostů ve spolupráci s firmou Progres.
- Navýšení nákladů si vyžádaly vichřice, které vyvrátily několik staletých buků, dubů a jehličnatých stromů, které musely být průběžně likvidovány, a povodně, po nichž musely být části parkových ploch znovu upravovány.

Zámek Žleby, rytířská síň, která vznikla v 19. století zasklením renesančních nádvorních arkád. Vystavené exponáty zbroje procházejí pečlivou údržbou restaurátorských dílen (foto z archivu SOM).

Ostatní

Bylo realizováno volné vstupné do prostor Velké věže v termínech Mezinárodního dne památek a Dnů evropského dědictví.

*Věra Beňová
vedoucí správy památkového objektu*

V rámci institucionálního výzkumu Státního památkového ústavu středních Čech bylo v roce 2002 řešeno šest úkolů, které jsou součástí dne 14. 4. 2000 přijatého výzkumného záměru Systematická identifikace, dokumentace a prezentace hodnot ohrožených skupin památek ve středních Čechách:

- Torzálně dochované památky – řešitel PhDr. Vladislav Razím,
- Menší panská sídla, záměčky a tvrze – řešitel Ing. arch. Vít Jenseňský,
- Inventarizační průzkum a soupis panských hospodářských dvorů – řešitel Ing. Jan Žižka,
- Soupis a dokumentace původních dřevěných oken – řešitel Ing. Alfréd Schubert,
- Soupis historických věžních hodinových strojů – řešitel Josef Burget,
- Soupis zvonů a hodinových cimbálů – řešitel Mgr. Petr Vácha.

Finanční prostředky byly poskytnuty v celkové výši 2 200 000 Kč. Na investice bylo vyčleněno 95 000 Kč, za něž byly pořízeny zvonařské ladičky. Mzdové prostředky činily 332 000 Kč, sociální a zdravotní pojištění 114 728 Kč, ostatní sociální náklady 6 640 Kč, odpisy 42 660 Kč, provozní náklady a režie 1 603 772 Kč. Celkově bylo vyčerpano 2 099 800 Kč.

Úkoly Menší panská sídla, záměčky a tvrze, Torzálně dochované památky a Soupis a dokumentace původních dřevěných oken jsou z významné části řešeny dodavatelsky, úkol Soupis historických věžních hodinových strojů hlavně dodavatelsky. Úkoly Inventarizační průzkum a soupis panských hospodářských dvorů a Soupis zvonů a hodinových cimbálů jsou zajišťovány samotnými řešiteli. U úkolu Soupis zvonů a hodinových cimbálů bylo dodavatelského způsobu použito při digitalizaci dokumentace. Veškeré prostředky jsou vynakládány účelně a efektivně.

Výsledky jednotlivých úkolů

1. Torzálně dochované památky

Řešitel: PhDr. Vladislav Razím

Výzkumný úkol zahájený v roce 1999 se zabývá torzální architekturou (zříceninami), zejména dokumentací ohrožených autentických detailů. Druhově lze vytýčenou skupinu památek vztahovat na zříceniny hradů, městských hradeb, tvrzí, sakrálních staveb a některých technických památek, s eventuálním přesahem do dalších druhů (hospodářské stavby, ohradní zdi různých staveb atp.). Stranou jsou naopak ponechány archeologické památky ukryté pod dnešní úrovní terénu a torza soch.

Primárním cílem úkolu je zachycení a zdokumentování maxima informací o vybraných stavbách, přičemž bezprostřední příčinou aktuálnosti této činnosti je postupné zmenšování nebo úplný zánik jejich vypovídací schopnosti. V jednotlivých lokalitách byl prováděn v různém rozsahu průzkum, dokumentace, fotogrammetrie, geodetické zaměření, dendrochronologická analýza, archivní rešerše atp.

V roce 2002 byly zkoumány následující objekty:

Bělá pod Bezdězem (okres Mladá Boleslav) – městské opevnění. Dokumentace několika míst, podmíněná zejména špatným technickým stavem a připravovanou opravou – Česká brána a úseky hradeb při jihozápadním a severozápadním nároží města.

Beroun – městské opevnění. Dokumentace několika míst hradebního systému podmíněná stavebními pracemi (oprava) nebo špatným technickým stavem. Konkrétně jde o věž hlavní hradby za domem čp. 14, úsek parkánové hradby jižně od Pl-

zeňské brány a úsek předsunuté hradby u kostela P. Marie na Plzeňském předměstí.

Čáslav (okres Kutná Hora) – městské opevnění. Dokumentace několika míst hradebního systému podmíněná špatným technickým stavem. Konkrétně se jedná o dochované parkánové bašty v segmentu městského obvodu mezi Jeníkovskou branou a severovýchodním nárožím města.

Český Šternberk (okres Benešov) – hrad. Dokumentace jižní předsunutá bašta hradu v souvislosti s její opravou.

Dražice (okres Mladá Boleslav) – zřícenina hradu, torzo jižního hradního paláce. Palác byl vystavěn z měkkého a málo odolného pojizerského pískovce, který vlivem povětrnosti silně koroduje. Touto korozí jsou postiženy líce a koruny zdíva, pochopitelně ale také všechny architektonické prvky a detaily. Koroze prudce postupuje, dochází k úbytku hmoty zdíva i architektonických detailů, zejména pokud jde o jejich profilaci. Cílem je zachytit podobu co největšího množství ohrožených detailů stavby dříve než zaniknou nebo ztratí zbylou část své dnešní vypovídací schopnosti.

Chaloupky (okres Beroun) – zřícenina hradu *Valdeka*. Další etapa průzkumu a dokumentace, pokračováno v dokumentaci severní části hradu (zejména tzv. přední palác).

Karlova Ves (okres Rakovník) – hrad *Týřov* – dokumentace některých dílčích úseků dochovaného zdíva.

Kolín – městské opevnění. Dokumentace několika míst související se stavebními pracemi (oprava) nebo špatným technickým stavem: úsek hlavní hradby s brankou jižně od kostela sv. Bartoloměje, úsek parkánové hradby západně od někdejší Kouřimské brány a předsunutá věž zv. Práchevna. Započato s dokumentací vybraných partií zámku (pivovaru).

Kouřim (okres Kolín) – městské opevnění. V roce 2002 byla provedena dokumentace úseku parkánové zdi jižně od bývalé Olešské brány až k jihozápadnímu nároží města a úsek stejné hradby v areálu městského parku na jihovýchodě. Dokumentační práce byly koordinovány v souvislosti s probíhajícími archeologickými výzkumy a opravami hradeb. Byla provedena první etapa petrografického průzkumu hradebního systému, který vzhledem k intaktnosti stavby a jejímu rozsahu může mít i značný obecný metodický přínos.

Kutná Hora – městské opevnění. Dokumentace související s postupným chátráním a ubýváním vypovídací hodnoty. Konkrétně byla dokumentována jedna z bašt východně od bývalé Kouřimské brány, včetně přilehlých úseků hradby a širší plochy okolního terénního reliéfu.

Mladá Boleslav (okres Mladá Boleslav) – jižní bašta hradu. Dokumentace stavby související s jejím postupným chátráním a ubýváním vypovídací hodnoty (měkký pojizerský pískovec).

Nymburk – městské opevnění. Dokumentace v souvislosti se statickým zajištěním a opravou úseku cihelné hradby s torzem věže v jihozápadním ohbí opevnění.

Okoř (okres Praha – západ) – hrad. Dokumentace související s postupným chátráním a připravovanými či již probíhajícími opravami. Pozornost byla zaměřena především na opevnění podhradí. V hradním jádru byly dokumentovány zejména detaily stavebních konstrukcí jihovýchodně a východně od velké věže.

Přestavky u Čerčan (okres Benešov) – zřícenina hradu *Stará Dubá* a opevnění podhradního městečka *Odranec*. Byla rozpracována hlavní etapa dokumentace hradu. Hlavní pozornost se soustředila na opevnění podhradního městečka zv. Odranec, kde byly v nedávné době zjištěny rozsáhlé samovolné destrukce hradební zdi a částí dochované brány. Započata dokumentace jádra hradu.

Rataje nad Sázavou (okres Kutná Hora) – hrad Pirkštejn.
Započata dokumentace vybraných částí hradu.

Zbořený Kostelec (okres Benešov) – zřícenina hradu. Rozpracován stavební průzkum na úrovni standardního SHP, provedeno fotogrammetrické snímkování části hradu (palác jádra) a odebrány dendrochronologické vzorky.

2. Menší panská sídla, záměčky a tvrze

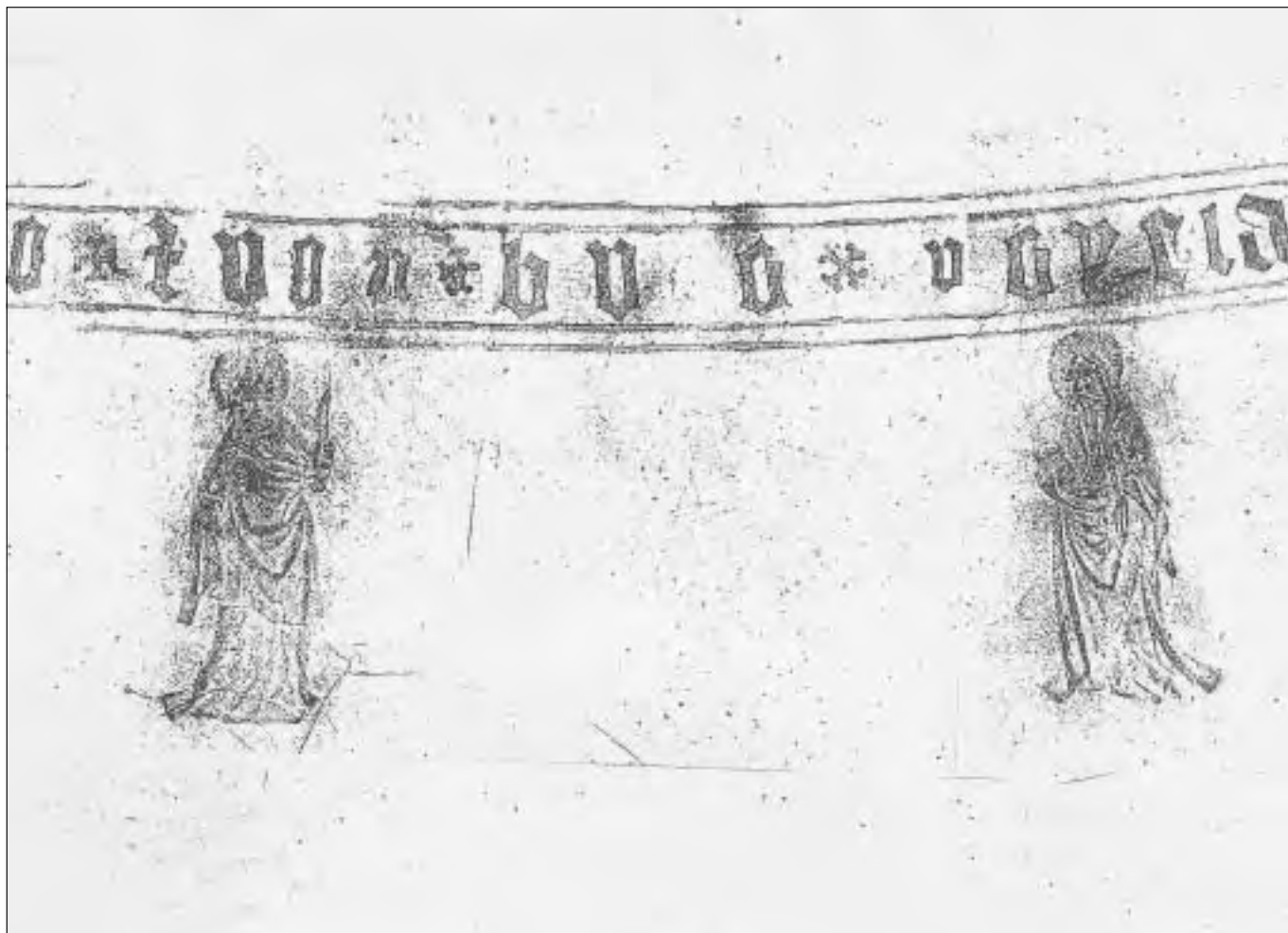
Řešitel Ing. arch. Vít Jesenský

Výzkumný úkol zahájený v roce 1999, jehož cílem je zachycení památkových hodnot nejohroženějších památek – pustých, zdevastovaných až ruinovaných objektů. V jednotlivých lokalitách byl prováděn v různém rozsahu průzkum, dokumentace, zaměření, fotogrammetrie, dendrochronologická analýza; archivní rešerše. V průběhu uplynulých let byly získány zkušenosti zásadní důležitosti o postupu rozpadu sledovaných objektů, které mají zásadní metodický význam pro dokumentaci a ochranu tohoto druhu památek.

V roce 2002 prováděny průzkumy a dokumentace následujících zámků a jejich areálů:

Zbořený Kostelec (okres Benešov), zřícenina vývojově významného hradu dnes patří k nejohroženějším památkám svého druhu ve středních Čechách, které vyžadují bezodkladnou podrobnou dokumentaci (foto V. Razím, 2002).

Rataje nad Sázavou (okres Kutná Hora). Výzdoba borní části zvonu z konce 15. či počátku 16. století ve zvonici na věži hradu Pirkštejna. Pořízení tubového obtahu nápisu je nejspolehlivější kontrolou pro přesný přepis a dobrou pomůckou při určování autorství díla (tubový obtah P. Váchy).

Byšice (okres Mělník); *Buštěhrad* (okres Kladno); *Hodkov* (okres Kutná Hora); *Košátky* (okres Mladá Boleslav); *Kounice* (okres Kutná Hora); *Klecany* (okres Praha-východ); *Svinaře* (okres Beroun); *Studénka* (okres Mladá Boleslav) – 2. etapa – hloubkový průzkum; *Třebešice* (okres Benešov) – dokončení; *Ubrice* (okres Benešov); *Žebušice* (okres Kutná Hora), starý zámek – tvrz, pivovar a sýpka.

Byla zpracována archivní rešerše bývalého konventu a prelatury včetně hospodářského dvora a pivovaru v *Sedlci* (okres Kutná Hora); základní archivní rešerše byly provedeny pro zámky: *Hodkov* (okres Kutná Hora), *Rtišovice* (okres Příbram), *Svinaře* (okres Beroun), *Třebešice* (okres Benešov). Dendrochronologická analýza byla provedena ve tvrzi v *Žebušicích* (okres Kutná Hora). Doplnující digitální videodokumentace proběhla u zámků: *Byšice* (okres Mělník), *Hodkov* (okres Kutná Hora), *Klecany* (okres Praha-východ), *Radovesnice I* (okres Kolín), *Studénka* (okres Mladá Boleslav). Dále byla pořízena velkoformátová fotodokumentace bývalé tvrze v *Týnci nad Labem* (okres Kolín) jako podklad pro průzkum fasád.

3. Inventarizační průzkum a soupis panských hospodářských dvorů

Řešitel Ing. Jan Žížka

Výzkumný úkol, započatý v roce 1996, pokračuje v řešení tématu na základě metodických východisek přijatých již v minulých letech. Bylo zpracováno, respektive rozpracováno cca 82 panství ve středních Čechách.

V roce 2002 byl inventární průzkum prováděn na následujících panstvích Středočeského kraje:

Dobříš (okres Příbram), *Jirny* (okres Praha-východ), *Košátky* (okres Mladá Boleslav), *Křivoklát* (okres Rakovník), *Luštěnice* (okres Mladá Boleslav), *Mělník*, *Malešov – Roztěž* (okres Kutná Hora), *Průhonice* (okres Praha-západ a Praha), *Slabce* (okres Rakovník), *Stará Boleslav* (okres Praha-východ), *Tachlovice* (okres Praha-západ), *Úmonín* (okres Kutná Hora), *Vlašim* (okres Benešov), *Vysoká Libeň* (okres Rakovník), *Zduchovice* (okres Příbram), *Zruč nad Sázavou* (okres Kutná Hora), *Hodkov* (okres Kutná Hora), *Ostrov* (okres Kutná Hora), *Žleby* (okres Kutná Hora). Dále byl prováděn průzkum některých jednotlivých dvorů – *Lužce* (okres Beroun), *Tursko* (okres Praha-západ), *Únětice* (okres Praha-západ). Na panstvích, kde práce probíhala již v uplynulých letech, šlo o pokračování nebo dokončení inventárního průzkumu dosud nezpracovaných dvorů. Důkladnější dokumentace se prováděla u velkých dvorů v *Petrovicích* (Praha), *Jirnech* (okres Praha-východ), *Jenči* (okres Praha-západ) a *Zduchovicích* (okres Příbram) a sýpek dvorů *Liblíce* (okres Mělník) a *Zvířetice* (okres Mladá Boleslav). Dále byla prováděna doplňující dokumentace některých již dříve zpracovaných dvorů na panstvích *Dobruška* (okres Mladá Boleslav), *Konopiště* (okres Benešov), *Kounice* (okres Kutná Hora), *Ubríněves* (Praha), *Ublířské Janovice* (okres Kutná Hora) a *Žleby* (okres Kutná Hora). Pro získání srovnávacího materiálu byla provedena dokumentace dvorů na panství *Čimelice* (okres Písek) a orientační dokumentace několika dvorů na panství *Žďár nad Sázavou*. V tomto roce byl proveden průzkum celkem u cca 65 hospodářských dvorů. Doplnující fotodokumentace pak byla pořízena cca u 20 dvorů.

V roce 2002 byl zpracován návrh na prohlášení dvora ve *Vyšínku* (okres Kladno) za nemovitou kulturní památku a připravován návrh sýpky v *Liblicích* (okres Mělník). Připravoval se výběr návrhů dalších dvorů.

4. Soupis a dokumentace původních dřevěných oken

Řešitel Ing. Alfréd Schubert

Výzkumný úkol, započatý v roce 1997, pokračuje v řešení tématu a dokumentuje historická dřevěná okna většinou chát-

Radovesnice (okres Kolín), zámek. Havarijní stav zámku, dokumentovaného před dvěma roky, nás nutí k pravidelnému monitoringu. Až probhní svíslé sloupky podpírající bambalky, centrální lucernová věžička se nezadržitelně zřítí dolů. Provalí pod sebou stropy, klenby v přízemí a postupně vznikne zničující kráter ve středu stavby. Přesně tak se to stalo na zámku v *Dubenci*, *Zabrádce*, podobně v *Buštěhradu* atd. Zdá se, že majitelům to vůbec nevadí, památkáři se však s touto situací stěží smířují. Proto dokumentujeme, upozorňujeme a vyzýváme, potřebnou záchranu si však v těchto případech často nejsme schopni vynutit. Pravidelně jsme tak vystaveni situacím, kdy předmět naší práce a respektu i zájmu je jen subtilně podpírán, ale nakonec se před našima očima mění v ruiny (foto V. Jesenský, listopad 2002).

Dolní Slivno (okres Mladá Boleslav), pohled na budovu stájí pro bovězí dobytek v hospodářském dvoře, příslušející k bývalému panství *Košátky*. V rámci výzkumného úkolu – Inventarizační průzkum a soupis panských hospodářských dvorů bylo zachyceno množství kvalitních hospodářských budov postavených v poslední čtvrtině 19. století. Průzkum tak přispívá k poznání podoby budov z tohoto do nedávné doby více méně opomíjeného období. Budovy současně dokládají vysokou úroveň zajištění tehdejší živočišné produkce (foto J. Žížka, 2002).

rající a ohrožená likvidací; výstupem je detailní výkresová dokumentace doplněná fotografiemi.

V roce 2002 byla zaměřena a dokumentována další okna historických budov, zajímavá z hlediska vývoje stavitelství a architektury v následujících objektech:

Dřevěná okna: *Bezno* (okres Mladá Boleslav) – kostel sv. Petra a Pavla; *Dolní Krnsko* (okres Mladá Boleslav) – kostel sv. Jiří; *Drabelice* (okres Nymburk) – čp. 6; *Hostín u Vojkovic* (okres Mělník) – kostel; *Hlízov* (okres Kutná Hora) – zámek; *Koleč* (okres Kladno) – zámek; *Kosmonosy* (okres Mladá Boleslav) – kostel; *Kutná Hora* – Mezibranská ul.; *Litovice* (okres Praha-západ) – tvrz; *Loukovec* (okres Mladá Boleslav) – kostel Povýšení sv. Kříže; *Nové Dvory* (okres Kutná Hora) – zámek; *Popovice* (okres Benešov) – tvrz; *Fryšava* (okres Žďár nad Sázavou), čp. 7 – srovnávací dokumentace.

Okna s kovovou konstrukcí: *Benátky nad Jizerou* (okres Mladá Boleslav) – kostel sv. Máří Magdaleny; *Benátky nad Jizerou* (okres Mladá Boleslav) – kostel P. Marie; *Bezno* (okres Mladá Boleslav) – kostel sv. Petra a Pavla; *Kladno* – synagoga; *Sedlec* (okres Kutná Hora), kostel P. Marie; *Sezemice* (okres Mladá Boleslav) – kostel sv. Bartoloměje; *Kamenné Žehrovice* (okres Kladno) – strojovna dolu Wanieck.

Iluzivní okno: *Radič* (okres Příbram) – zámek.

Mikroskopické vyšetření nátěrů dřevěných oken bylo provedeno u historických budov: *Kutná Hora* – čp. 30; *Skřípel* (okres Beroun) – kostel sv. Šimona a Judy; *Popovice* (okres Benešov) – tvrz; *Mladotova Zabrádka* (okres Příbram) – zámek.

Návrh metodické směrnice SPÚSČ „Péče o historická dřevěná okna“ byl doplněn o kapitulu Činnost odborných pracovníků a vyjádření organizace památkové péče, předprojektová a projektová příprava a o řadu dílčích upřesnění.

5. Soupis historických věžních hodinových strojů

Řešitel Josef Burget

Úkol byl zahájen v roce 1996. Je prováděna dokumentace (textová a fotografická), zjišťována hodnota a stav věžních hodin (ak. sochař Petr Skála). Dokumentace je využíváno jako východiska pro podání návrhů na prohlášení za kulturní památky. V letech 1996–1999 bylo zdokumentováno 63 hodinových strojů; v roce 2001 byla zpracována dokumentace 17 věžních hodin a v roce 2002 dalších 20 věžních hodin; celkový počet činí celkem 100 položek.

V roce 2002 byly dokumentovány tyto věžní hodiny:

Čáslav (okres Kutná Hora) – kostel sv. Petra a Pavla; *Horní Slivno* (okres Mladá Boleslav) – kostel sv. Martina; *Hořín* (okres Mělník) – zámek; *Cblum u Sedlčan* (okres Příbram) – kostel sv. Václava; *Chotouň* (okres Kolín) – kostel sv. Prokopa, věž; *Lišnice* (okres Praha-západ) – kostel Všechn Svatých; *Lochovice* (okres Beroun) – kostel sv. Ondřeje; *Městec Králové* (okres Nymburk) radnice; *Obděnice* (okres Příbram) – kostel Nanebevzetí P. Marie; *Odlochovice* (okres Benešov) – zámek; *Osov* (okres Beroun) – zámek; *Petrovice* (okres Příbram) – kostel sv. Petra a Pavla; *Pyšely* (okres Benešov) – kostel Povýšení sv. Kříže; *Roztěž* (okres Kutná Hora) – zámek; *Rožmitál pod Třemšínem* (okres Příbram) – radnice; *Rudná-Dušňany* (okres Praha-západ) – kostel sv. Jiří; *Sadská* (okres Nymburk) – sanatorium; *Suchomasty* (okres Beroun) – zámek; *Vojkov* (okres Benešov) – kostel sv. Jakuba; *Vysoká* (okres Mělník) – kostel sv. Václava.

6. Soupis zvonů a hodinových cimbálů

Řešitel Mgr. Petr Vácha

Výzkumný úkol zahájený v roce 1999 se soustřeďuje na evidenci a dokumentaci zvonových stanovišť a zvonů, zejména na kaplíkách a venkovských zvoničkách, kde jsou tyto památky v posledních letech ohroženy množstvím se krádežemi. Cílem je získání maximálního množství informací o zachovaných

Poděbrady (okres Nymburk), vodní elektrárna z let 1915–1918 postavená podle projektu A. Engela, okna strojovny (foto J. Pešta, 2002),

i zmizelých zvonech a hodinových cimbálech na základě plošného terénního průzkumu a dokumentace zvonových stanovišť na území Středočeského kraje.

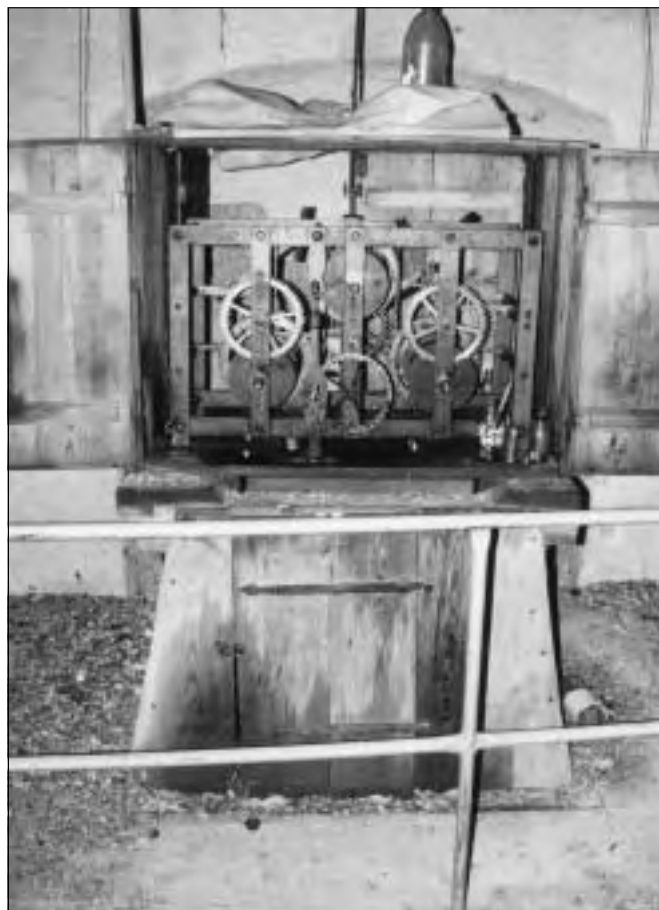
V průběhu roku 2002 byly na území středních Čech k 30. 11. 2002 zpracovány informace z terénu u celkem 409 zvonů a hodinových cimbálů. Z toho dokumentováno 69, částečně dokumentováno 91, průzkumem zachyceno 227 a aktualizace provedena u dalších 22. Terénní průzkum v roce 2002 pokrýval již téměř celé (s výjimkou několika málo lokalit) okresy *Kladno*, *Mladá Boleslav* a *Kutná Hora*. Zvláštní a soustavná pozornost je věnována krádežím a případným opatřením proti nim. Celkově počet krádeží v roce 2002 není příliš vysoký, jedná se o jednotlivé případy, s výjimkou okresu *Benešov*, kde se událo 40 % případů. Údaje o odcizených zvonech jsou poskytovány Policií ČR. Při smutné statistice krádeží od roku 1990, kterých je z území středních Čech podchyceno cca 85 (což zdaleka není úplný počet), je potěšující, že v roce 2002 z 10 letos zjištěných či nahlášených krádeží zvonů, bylo 7 zvonů již dokumentováno a 2 se podařilo s velkou pravděpodobností určit na zá-

kladě zachovaného příslušenství a dalších informací. (Poslední se při pádu poškodil, zůstal na místě a byl dokumentován následně.) Tato čísla dokazují, že již byla vybudována významná informační základna pro identifikaci ukradených zvonů, neboť u krádeží uskutečněných v letech 1990–2000 zůstávalo z celkového počtu ukradených zvonů 45 % neidentifikováno.

V roce 2002 se podařilo zakoupit profesionální ladičky pro zvukovou analýzu zvonů (vyrobených firmou Arno Barthelmes, Zella-Mehlis, SRN) v maximálním tónovém rozsahu, který je vyráběn, t. j. $C = 64,7 \text{ Hz}$ až $a^4 = 3480 \text{ Hz}$. Tím se podařilo získat nadstandartní vybavení, které v rámci Národního památkového ústavu, vznikajícího od 1. 1. 2003 splynutím všech státních památkových ústavů, bude k dispozici celému oboru památkové péče. V roce 2002 již bylo provedeno zjištění akustického obrazu několika zvonů a během příštího roku by se mělo dospět k optimálnímu způsobu práce a zajištění spolehlivých výsledků.

*Zpracoval Petr Vácha
s kolektivem*

Vojkov (okres Benešov), věžní hodiny kostela sv. Jakuba Staršího. Hodinový stroj Karla Adamce s rámem vzácně zhotoveným z ocelových pásnic namísto rámu litinového, vyskytujícího se u ostatních Adamcových strojů, datovaný do roku 1889 (foto P. Skála).

■ Odborná publikační činnost pracovníků Státního památkového ústavu středních Čech v Praze v roce 2002

- R. Biegel*, Karlovy Vary: ohrožené město, in: *Architekt*, roč. XLVIII, č. 3/2002, s. 74–76
- R. Biegel*, Lucerna: Happy end?, in: *Architekt*, roč. XLVIII, č. 8/2002, s. 65–66
- R. Biegel*, Konečné rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ve věci obnovy kostela sv. Anny na Starém Městě, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 1/2002, s. 22–24
- R. Biegel*, Sovovy mlýny – naše vděčné (věčné?) téma, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 1/2002, s. 25
- R. Biegel*, Nový památkový zákon, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 2/2002, s. 10–11
- R. Biegel*, Projekt obnovy paláce Lucerna na Novém Městě v Praze, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 3/2002, s. 12–15
- R. Biegel*, Návrh obnovy a dostavby Obecního dvora čp. 800-I a 1017-I na Starém Městě, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 3/2002, s. 16–18
- R. Biegel*, Otevřený dopis Klubu za starou Prahu proti půdním vestavbám v obecních domech čp. 514-III a 515-III na Kampě, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 3/2002, s. 18–19
- R. Biegel*, Cena Klubu za starou Prahu pro současnou architekturu v historickém prostředí, in: *Za starou Prahu, Věstník Klubu za starou Prahu*, roč. XXXII. (III.), č. 3/2002, s. 26
- R. Biegel*, Nos préoccupations actuelles, in: *K. Bečková – R. Biegel: Klub za starou Prahu – Cent et deux ans* (katalog stejnojmenné výstavy v Paříži v létě 2002), Praha–Paris 2002, s. 50–73
- M. Bojarová*, Novogotický zámek v Býchorách, sídlo Františka Horského a rodiny Kubelíků (Kulturní historie a autorské určení objektu), *Památky středních Čech* 16/2, s. 22–29
- D. Hladíková*, Divadelní architektura ateliéru Fellner a Helmer v Čechách a na Moravě, *Průzkumy památek* IX/2, s. 146–160
- V. Jesenský*, Menší panská sídla, úkol institucionálního výzkumu SPÚSČ, *Dějiny staveb*, Plzeň
- V. Jesenský*, 5. setkání k plnění grantového projektu Centrální archiv stavebně-historických průzkumů ve Státním ústředním archivu, *Zprávy památkové péče* 2, s. 45
- F. Laval*, Archeologie na nádvoří zámku v Mníšku pod Brdy, *Památky středních Čech* 16/1, s. 63–64
- K. Kibic ml.*, Z oprav kostelů na Čáslavsku, *Památky středních Čech* 16/1, s. 9–18
- K. Kibic ml.*, Z průzkumů kostelů na Čáslavsku (Kostel sv. Gottharda v Potěhách a kostel sv. Václava v Bílém Podolí), *Památky středních Čech* 16/2, s. 6–17
- P. Kroupa*, Stavební vývoj katovny v Brandýse nad Labem, *Sborník Okresního muzea Prahy-východ*, s. 15–18
- P. Kroupa*, Průzkumy památek a my, *Průzkumy památek* IX/2, s. 1–2
- P. Kroupa*, Ke stavebnímu vývoji kostela Panny Marie Sněžné ve Velkých Popovicích, *Památky středních Čech* 16/2, s. 1–5
- J. Pešta*, Estonské ostrovy, *Chatař & chalupář* 3, Praha
- J. Pešta*, Fara v Třebotově, *Průzkumy památek* IX/2, s. 109–128
- J. Pešta*, Lidová architektura – Blata, jak je neznáme, *Nový Venkov* 9, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – Broumovsko, *Nový Venkov* 4, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – na České Sibiři, *Nový Venkov* 2, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – na kamenitém Sedlčansku, *Nový Venkov* 7, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – na Křinecku, *Nový Venkov* 8, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – okolo hradu Pecky, *Nový Venkov* 11, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – pod Sedmihořím, *Nový Venkov* 6, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – Skalsko, *Nový Venkov* 5, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – světové Holašovice, *Nový Venkov* 3, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – v Plzni, *Nový Venkov* 12, Praha
- J. Pešta*, Lidová architektura – v kraji Oty Pavla, *Nový Venkov* 10, Praha
- J. Pešta*, O velkých kamenných mostech 19. století ve středních Čechách, *Památky středních Čech* 16/2, s. 35–38
- J. Pešta a kol.*, Střecha je korunou stavby, *Chatař & chalupář* 4, Praha
- J. Pešta*, Suchý Důl, *Chatař & chalupář* 11, Praha
- J. Pešta*, Zámek v Ostředku, *Památky středních Čech* 16/1, s. 19–36
- V. Razím*, K problematice vztahu hrad – královské město v Čechách, in: *Archaeologia historica* 27, 2002, s. 307–326
- V. Razím*, Kniha o Rakovníku, *Rakovník 2002* (kol. autorů, kapitoly: Přehled sídelně historického vývoje Rakovnícka, Od raného středověku po 19. století, s. 21–38; Náčrt dějin Rakovníka, Od počátku dějin města do roku 1526, s. 41–44; Významné památky města Rakovníka, s. 128–138.
- V. Razím*, K otázkám stavebního vývoje a původu hradu Týřova. Poznámky k metodice výzkumu hradů v bývalém královském hvozdu, *Archeologické rozhledy* 46, č. 3, 2002, s. 625–680.
- V. Razím*, O co mi jde v diskusi o Týřově, in: *Archeologické rozhledy* 54, č. 4, 2002, s. 912–914
- V. Razím*, K problematice stavební podoby a vývoje středověkého opevnění města Loun, *Průzkumy památek* IX/2, s. 19–50
- V. Razím*, Středověké hradby města Nymburka, *Nymburk*
- E. Vyletová*, Ke stavebnímu vývoji kostela sv. Bartoloměje v Sezemích, *Památky středních Čech v Praze* 16/1, s. 1–8
- J. Žižka*, K podobě hospodářských dvorů v 19. století, *Památky středních Čech* 16/1, s. 40–62
- J. Žižka*, Drobnosti z oprav kostelů na Berounsku, *Památky středních Čech* 16/2, s. 18–21
- J. Žižka*, Několik poznámek k dokumentaci kostela sv. Josefa v Obořišti, *Památky středních Čech* 16/2, s. 39–40

lokalita (okres)	strana	lokalita (okres)	strana
Bakov nad Jizerou (okres Mladá Boleslav)	20, 73	Dobrovíz (okres Praha-západ)	21, 44, 53
Bečov nad Teplou (okres Karlovy Vary)	50	Dobřichovice-Brunšov (okres Praha-západ)	50, 78
Bečváry (okres Kolín)	17, 20, 27, 28, 29, 53, 79	Dobříš (okres Příbram)	45, 70, 74, 91, 92, 120
Bělá pod Bezdězem (okres Mladá Boleslav)	36, 40, 48, 51, 71, 73, 80, 118	Dolní Bečkovice (okres Mělník)	57
Benátky nad Jizerou (okres Mladá Boleslav)	36, 37, 40, 51, 57, 73, 74, 121	Dolní Kralovice (okres Benešov)	54
Benešov	18, 21, 50, 51, 53, 61	Dolní Krnsko (okres Mladá Boleslav)	121
Benešovsko	18	Dolní Slivno (okres Mladá Boleslav)	120
Beroun	23, 24, 50, 51, 52, 53, 55, 61, 62, 78, 101, 102, 110, 118	Drahelice (okres Nymburk)	121
Bezděčín (okres Mladá Boleslav)	62	Drahenice (okres Příbram)	45
Bezdědice (okres Beroun)	20	Drahobudice (okres Kolín)	21, 27, 28, 53
Bezno (okres Mladá Boleslav)	74, 121	Dražice (okres Mladá Boleslav)	39, 50, 118
Bílé Podolí (okres Kutná Hora)	32, 85	Družec (okres Kladno)	19, 55
Borovsko (okres Benešov)	18	Dřetovice (okres Kladno)	25
Boseň (okres Mladá Boleslav)	37, 74	Dřevčice (okres Praha-východ)	52
Bosyně (okres Mělník)	52	Dřevíč (okres Rakovník)	47, 52
Brandýs nad Labem (okres Praha-východ)	21, 42, 51, 53, 74, 79	Dřísy (okres Mělník)	57
Bratčice (okres Kutná Hora)	32, 33, 34, 78, 85	Dublovice (okres Příbram)	45
Březinka (okres Mladá Boleslav)	39	Dvorce (okres Příbram)	70
Březnice (okres Příbram)	1, 2, 12, 20, 45, 46, 51, 54, 58, 74, 78, 87, 89, 92, 94, 96, 98, 100	Filipov (okres Kutná Hora)	32
Březno (okres Mladá Boleslav)	71	Fryšava (okres Žďár nad Sázavou)	121
Březové Hory (okres Příbram)	18	Hájek (okres Praha-západ)	43, 52
Břežany (okres Rakovník)	47, 52	Hlízov (okres Kutná Hora)	31, 78, 121
Bukovno (okres Mladá Boleslav)	39	Hluboš (okres Příbram)	45, 46
Buštěhrad (okres Kladno)	25, 120	Hobšovice (okres Kladno)	25
Býchory (okres Kolín)	20, 29	Hodkov (okres Kutná Hora)	120
Bylany (okres Kutná Hora)	34	Horka nad Sázavou (okres Kutná Hora)	31, 32, 78
Byšice (okres Mělník)	120	Horky (okres Kutná Hora)	32, 34, 79, 85
Církvice (okres Kutná Hora)	12, 70	Horky nad Jizerou (okres Mladá Boleslav)	57, 58, 61, 74
Cítov (okres Mělník)	52, 57	Horní Černošice (okres Praha-západ)	18
Čáslav (okres Kutná Hora)	12, 31, 33, 48, 51, 56, 70, 74, 116, 118, 121	Horní Mokropsy (okres Praha-západ)	52
Čechtice (okres Benešov)	23, 71	Horní Slivno (okres Mladá Boleslav)	47, 121
Čelákovice (okres Praha-východ)	58, 74	Hořešovice (okres Kladno)	24
Čelákovice-Nedaniny (okres Praha-východ)	12, 70	Hořín (okres Mělník)	57, 68, 78, 79, 121
Černošice (okres Praha-západ)	19	Hořovice (okres Beroun)	2, 12, 13, 14, 19, 20, 23, 52, 53, 87, 89, 92, 94, 96, 98, 100, 101, 102, 111
Červené Janovice (okres Kutná Hora)	31	Hostín (okres Mělník)	35, 71, 121
Červený Újezd (okres Benešov)	23	Hostivice (okres Praha-západ)	44
Český Brod (okres Kolín)	18, 28, 29, 51, 68, 79	Hradec (okres Příbram)	70
Český Krumlov	85	Hradec Králové	50
Český Šternberk (okres Benešov)	20, 22, 118	Hradištko (okres Praha-západ)	44
Čimelice (okres Písek)	120	Hřbitov (Praha-západ)	70
Čistá (okres Rakovník)	47, 52	Hříměždice (okres Příbram)	46, 52
Davle, m. č. Kilián (okres Praha-západ)	63	Chaloupky (okres Beroun)	118
Debrž (okres Mladá Boleslav)	20	Chaloupky-Valdek, hrad (okres Příbram)	78, 118
Dědibaby (okres Mělník)	36	Chlum (okres Příbram)	18, 121
Dneboch (okres Mladá Boleslav)	57	Chocerady okres Benešov)	54, 61, 71
Dobrovice (okres Mladá Boleslav)	57, 74, 120	Chocnějovice (okres Mladá Boleslav)	20
		Choteč (okres Praha-západ)	20, 58
		Chotětov (okres Mladá Boleslav)	74
		Chotouň (okres Kolín)	29, 121
		Chotusice (okres Kutná Hora)	32, 56

lokalita (okres)	strana	lokalita (okres)	strana
Chotýšany (okres Benešov)	71	Kosmonosy (okres Mladá Boleslav)	38, 40, 57, 63, 75, 78, 121
Chrástany (okres Praha-západ)	74	Kosoř (okres Praha-západ)	58
Chroustov (okres Nymburk)	74	Kosova Hora (okres Příbram)	52
Chvojen (okres Benešov)	54, 55	Kostelec nad Černými lesy (okres Kolín)	20, 28, 51, 52, 68
Chvojno (okres Benešov)	23	Kostelec nad Labem (okres Mělník)	35
Chýnov (Praha-východ)	70	Kostelní Lhota (okres Nymburk)	20
Jabkenice (okres Mladá Boleslav)	38, 75	Kostelní Střimelice (okres Kolín)	52
Jablonná (okres Příbram)	20	Košátky (okres Mladá Boleslav)	38, 120
Jemniště (okres Benešov)	20, 22, 23, 54, 92, 111	Kotopeky-Tíhava (okres Beroun)	70
Jeneč (okres Praha-západ)	44, 52, 120	Kounice (okres Kutná Hora)	120
Jestřebice (okres Mělník)	35, 52	Kouřim (okres Kolín)	12, 28, 51, 56, 69, 70, 118
Jilové u Prahy (okres Praha-západ)	20	Kováň (okres Mladá Boleslav)	20
Jince (okres Příbram)	46, 52	Kovanice (okres Nymburk)	20
Jindice (okres Kutná Hora)	78	Kozojedy (okres Rakovník)	29, 52
Jirny (okres Praha-východ)	120	Krakovce (okres Rakovník)	2, 13, 69, 70, 95, 96, 107, 109
Josefův Důl (okres Mladá Boleslav)	63	Kralupy nad Vltavou (okres Mělník)	49, 57
Kamberk (okres Benešov)	23, 48	Kráľův Dvůr (okres Beroun)	63, 64, 78
Kamenice, osada Ládví (okres Praha-východ)	58	Krásná Hora nad Vltavou (okres Příbram)	52
Kamenice, osada Nová Hospoda (okres Praha-východ)	58	Krnsko (okres Mladá Boleslav)	39
Kamenná (okres Příbram)	79	Krty (okres Rakovník)	46, 47, 52
Kamenné Žehrovice (okres Kladno)	121	Křečhoř (okres Kolín)	28, 58
Kamýk (okres Praha-západ)	12, 13, 70	Křečovice (okres Benešov)	23
Kamýk nad Vltavou (okres Příbram)	46	Křepenice (okres Příbram)	44, 46, 53
Kanina (okres Mělník)	104	Křesetice (okres Kutná Hora)	31
Kaňk (okres Kutná Hora)	32	Křinec (okres Nymburk)	21, 41, 41, 42, 52, 53
Karlova Ves (okres Rakovník)	118	Křinecko (okres Nymburk)	48
Karlova Ves-Týřov, hrad (okres Rakovník)	78, 118	Křivoklát (okres Rakovník)	2, 14, 60, 89, 92, 93, 94, 96, 107, 108, 109, 120
Karlštejn (okres Beroun)	1, 2, 12, 23, 53, 54, 69, 71, 72, 75, 83, 89, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 102, 103, 104	Křivoklátsko (okres Rakovník)	2, 13, 14, 107
Kladno	2, 10, 18, 20, 24, 25, 26, 50, 51, 52, 55, 61, 121	Kutná Hora – Hlouška (okres Kutná Hora)	18
Kláster Hradiště nad Jizerou (okres Mladá Boleslav)	36, 37, 50, 57	Kutná Hora	2, 10, 12, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 30, 33, 34, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 61, 63, 72, 75, 79, 80, 82, 84, 88, 92, 93, 95, 98, 105, 111, 118, 121
Klecany (okres Praha-východ)	42, 120	Kutnohorský (okres Kutná Hora)	33, 48
Kleštěnice (okres Beroun)	49	Lány (okres Rakovník)	68
Klobuky (okres Kladno)	25	Lensedly (okres Praha-východ)	43
Klucké Chvalovice (okres Kutná Hora)	21, 33, 34	Lešany (okres Benešov)	23
Kluk (okres Nymburk)	40, 58	Lhotice (okres Mladá Boleslav)	75
Kly (okres Mělník)	64, 68	Libčice nad Vltavou, Liběhrad (okres Praha-východ)	70
Kmetiněves (okres Kladno)	24	Liběchov (okres Mělník)	54, 57
Kněževes (okres Rakovník)	46, 47, 63	Libice nad Cidlinou (okres Nymburk)	18
Kňovice (okres Příbram)	72	Libiř (okres Mělník)	54, 57
Kobylnice (okres Kutná Hora)	49	Liblice (okres Mělník)	35, 52, 120
Kokořín (okres Mělník)	2, 11, 14, 20, 54, 92, 94, 99, 104	Libodřice (okres Kolín)	65
Kokořínsko (okres Mělník)	35, 104	Libouň (okres Benešov)	23, 52, 55
Kokořínský Důl (okres Mělník)	87, 88	Lidice (okres Kladno)	25
Koleč (okres Kladno)	71, 121	Lidkovice (okres Benešov)	23, 52
Kolešovice (okres Rakovník)	47, 48	Liteň (okres Mladá Boleslav)	75
Kolín	2, 10, 18, 20, 26, 28, 50, 51, 52, 53, 56, 61, 64, 68, 69, 85, 79, 118	Litovice (okres Praha-západ)	44, 52, 121
Kolín-Zálabí (okres Kolín)	79	Lobkovice (okres Mělník)	20
Komorní Hrádek (okres Benešov)	22, 54, 72, 75	Lochovice (okres Beroun)	80, 121
Konárovice (okres Kolín)	20	Lochy (okres Kutná Hora)	32
Konopiště (okres Benešov)	2, 12, 20, 54, 61, 70, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 98, 105, 106, 120	Losiny (okres Kutná Hora)	18

lokality (okres)	strana	lokality (okres)	strana
Lošany (okres Kolín)	29	Neumětely (okres Beroun)	72
Loučeň (okres Nymburk)	42	Neustupov (okres Benešov)	23
Loukov (okres Mladá Boleslav)	39, 53, 75	Nížbor (okres Beroun)	23, 53, 76, 79
Loukovec (okres Mladá Boleslav)	121	Nové Dvory (okres Kutná Hora)	31, 56, 121
Louňovice pod Bláníkem (okres Benešov)	22, 52	Nové Osinalice (okres Mělník)	35, 53
Lštěn (okres Benešov)	23	Nové Strašecí (okres Rakovník)	60, 61, 72
Lštěn-Hradiště (okres Benešov)	52	Nový Knín (okres Příbram)	48
Luhý (okres Příbram)	46, 52	Nymburk	10, 18, 19, 40, 41, 50, 51, 52, 53, 76, 77, 79, 80, 118
Luštěnice (okres Mladá Boleslav)	75, 120	Obděnice (okres Příbram)	45, 65, 121
Lužce (okres Beroun)	23, 52, 120	Obořiště (okres Příbram)	53
Lužec nad Vltavou (okres Mělník)	57, 72	Odlochovice (okres Benešov)	22, 121
Lysá nad Labem (okres Nymburk)	18, 41, 42, 58, 72, 75, 80	Odolená Voda (okres Praha-východ)	42
Malá Hraštice (okres Příbram)	52	Odranec (okres Benešov)	118
Malé Kyšice (okres Kladno)	49	Okoř (okres Praha-západ)	43, 44, 65, 118
Malešov (okres Kutná Hora)	31, 80	Olbramovice (okres Benešov)	55
Malešov-Roztč (okres Kutná Hora)	85, 120	Ondřejov (okres Praha-západ)	48
Malobratřice (okres Mladá Boleslav)	39, 52	Ořech (okres Praha-západ)	20
Malotice (okres Kolín)	18	Osinalice (okres Mělník)	35
Malovary (okres Kladno)	25	Osov (okres Beroun)	24, 53, 121
Markovice (okres Kutná Hora)	32	Osovsko (okres Beroun)	23, 24
Mělnická Vrutice (okres Mělník)	35, 52, 80, 85	Ostrov (okres Kutná Hora)	120
Mělnické Vtelno (okres Mělník)	65	Ostředek (okres Benešov)	18
Mělník	2, 10, 12, 20, 35, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 57, 120	Otryby (okres Kutná Hora)	33
Mělník-Pšovka (okres Mělník)	57, 121	Ouč (okres Mladá Boleslav)	77
Městec Králové (okres Nymburk)	18, 121	Pakoměřice (okres Praha-východ)	20
Michalovice (okres Mladá Boleslav)	38, 69, 70, 79	Pátek (okres Nymburk)	77
Miličín (okres Benešov)	20	Petrovice (okres Příbram)	45, 121
Milovice (okres Nymburk)	18	Pičín (okres Příbram)	45
Minice (okres Mělník)	35, 57	Plazy (okres Mladá Boleslav)	67
Mladá Boleslav	2, 10, 17, 18, 20, 21, 36, 37, 38, 39, 40, 50, 51, 52, 53, 57, 61, 65, 71, 72, 75, 76, 79, 121	Podbořanky (okres Rakovník)	46, 47, 53, 57
Mladotova Zahrádka (okres Příbram)	80, 120, 121	Poděbrady (okres Nymburk)	40, 41, 48, 51, 58, 72, 77, 79, 121
Mnichovice (okres Praha-východ)	43, 52, 80, 85	Podolanka (okres Praha-východ)	66, 67, 79
Mnichovo Hradiště (okres Mladá Boleslav)	2, 20, 13, 36, 37, 39, 51, 54, 57, 76, 91, 93, 95, 96, 98, 99	Podveky (okres Kutná Hora)	33
Mníšek pod Brdy (okres Praha-západ)	2, 9, 12, 13, 20, 43, 44, 51, 54, 58, 61, 71, 76, 79, 80, 87, 90, 93, 94, 95, 96, 106, 107, 112, 118	Popovice (okres Benešov)	21, 53, 121
Modletice (okres Praha-východ)	12	Popovičky (okres Praha-východ)	12, 42, 52, 70
Molitorov (okres Kolín)	29	Potěhy (okres Kutná Hora)	34
Morány (okres Kutná Hora)	32	Praha 1 – Kampa	85
Mšec (okres Rakovník)	47	Praha 1 – Malá Strana	86
Mšecké Žehrovice (okres Rakovník)	49	Praha 3 – Žižkov, Sabinova ul.	10, 11, 86, 87, 88
Mšeno (okres Mělník)	48	Praha 8 – Karlín	86
Mutějovice (okres Rakovník)	47	Praha 9 – Ďáblice	98, 99
Mýto (okres Rokycany)	20	Praha 10 – Petrovice	120
Nabdín (okres Kladno)	25	Praha 22 – Uhřetěves	120
Načeradec (okres Benešov)	23	Prčice (okres Benešov)	22, 23, 55
Nebovidy (okres Kolín)	28, 49, 50, 52	Pročelivý (okres Příbram)	46
Nebřenice (okres Praha-východ)	43	Průhonice (okres Praha-západ)	44, 120
Nelahozeves (okres Mělník)	53	Přestavky u Čerčan – Stará Dubá, hrad (okres Benešov)	118
Neratovice (okres Mělník)	20	Příbram	2, 44, 50, 51, 53, 58, 72, 88
		Přibyslavice (okres Kutná Hora)	32
		Příčovy (okres Příbram)	52
		Psáře (okres Benešov)	23
		Pyšely (okres Benešov)	23, 121
		Radič (okres Příbram)	1, 2, 11, 87, 88, 92, 111, 121

lokalita (okres)	strana	lokalita (okres)	strana
Radim (okres Kolín)	18	Stříbrná Skalice (okres Kolín)	12, 27, 29, 53, 70
Radošovice (okres Benešov)	23	Studénka (okres Mladá Boleslav)	120
Radovesnice (okres Kolín)	71, 80, 120	Sudějov (okres Kutná Hora)	29, 53, 56, 61
Rakovník – Leontýn (okres Rakovník)	48	Suchodol (okres Příbram)	45, 52
Rakovník	2, 10, 14, 18, 20, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 60, 66, 67, 68, 72, 79, 110	Suchomasty (okres Beroun)	121
Rasochy (okres kutná Hora)	20	Svatý Jan pod Skalou (okres Beroun)	55
Rašovice (okres Kutná Hora)	33	Svémyslice (okres Praha-východ)	42, 52
Rataje nad Sázavou – Pirkštejn, hrad (okres Kutná Hora)	119	Svinaře (okres Beroun)	120
Rataje nad Sázavou (okres Kutná Hora)	48, 119	Sýčina (okres Mladá Boleslav)	39, 73
Ratenice okres Kolín)	80	Sychrov (okres Mladá Boleslav)	99
Rovná (okres Kolín)	27, 29, 50	Šlapanice – Budeničky (okres Kladno)	52
Roztěž (okres Kutná Hora)	20, 121	Šlapanice (okres Kladno)	25
Roztoky (okres Praha-západ)	18, 67, 68	Šlapánov (okres Benešov)	23
Roztoky (okres Rakovník)	85, 86	Štířín (okres Praha-východ)	43
Rožďalovice (okres Nymburk)	42, 77	Tachlovice (okres Praha-západ)	120
Rožmitál pod Třemšínem (okres Příbram)	45, 48, 51, 59, 72, 121	Talberk (okres Kutná Hora)	32
Rožnov pod Radhoštěm (okres Vsetín)	50	Tloskov (okres Benešov)	23
Rpety – Ostrý (okres Beroun)	70	Tmaň (okres Beroun)	52
Rtišovice (okres Příbram)	71, 120	Točnick (okres Beroun)	2, 67, 91, 95, 96, 107, 109, 110
Rtišovice (okres Příbram)	71, 120	Tochovice (okres Příbram)	45, 52
Rudná – Dušníky (okres Praha-západ)	121	Toušeň – Hradištko (okres Praha-východ)	12, 70
Řepín (okres Mělník)	35	Toušeň (okres Praha-východ)	49, 68
Řisuty (okres Kladno)	24, 26	Trnová (okres Praha-západ)	44
Řitka (okres Praha-západ)	77	Truskavna (okres Mělník)	35, 36
Sadská (okres Nymburk)	58, 77, 121	Třebešice (okres Benešov)	23, 71, 120
Saky (okres Kladno)	26, 27	Třebešice (okres Kutná Hora)	31, 68, 73, 79
Sázava (okres Benešov)	2, 12, 13, 20, 23, 77, 87, 91, 92, 95, 113, 114	Třebíz (okres Kladno)	26, 53
Sedlec – Prčice (okres Benešov)	23, 51, 53, 55	Třebotov (okres Praha-západ)	71
Sedlec (okres Kutná Hora)	21, 31, 34, 50, 54, 83, 85, 120, 121	Třebsko, Čihátky (okres Příbram)	70
Sezemice (okres Mladá Boleslav)	77, 121	Tuchlovice (okres Kladno)	24, 50, 52
Skalka (okres Praha-západ)	44	Tuchoměřice (okres Praha-západ)	43, 44, 53
Skalsko (okres Mladá Boleslav)	18, 39, 53, 77, 78	Tuchoraz (okres Kolín)	28, 50, 52
Skřípel (okres Beroun)	68, 78, 121	Tursko (okres Praha-západ)	120
Slabce (okres Rakovník)	46, 48, 53, 120	Tvoršovice (okres Benešov)	23
Slaný (okres Kladno)	25, 26, 55, 61, 72, 78, 80	Týnec nad Labem (okres Kolín)	18, 56, 61, 68, 80, 120
Slavošov (okres Kutná Hora)	56	Uhlířské Janovice (okres Kutná Hora)	33, 120
Smečno (okres Kladno)	10, 24, 25, 53, 55, 72	Uhřice (okres Benešov)	120
Smolotely (okres Příbram)	46	Úmonín (okres Kutná Hora)	31, 120
Smolotely – Maková Hora (okres Příbram)	59	Únětice (okres Praha-západ)	120
Solec (okres Mladá Boleslav)	37, 38, 39, 50	Unhošť (okres Kladno)	48, 49
Stará Boleslav (okres Praha-východ)	12, 21, 42, 53, 70, 120	Úžice (okres Kutná Hora)	33
Stará Huť (okres Příbram)	18	Veletov (okres Kolín)	29, 52
Stará Studénka (okres Mladá Boleslav)	71	Velim (okres Kolín)	70
Stará Studénka (okres Mladá Boleslav)	71	Velim-Horní Nouzov (okres Kolín)	12, 70
Starkoč (okres Kutná Hora)	32	Velim-Skalka (okres Kolín)	12, 70
Starý Kolín (okres Kolín)	29, 52	Velká Hraštice (okres Příbram)	45, 52
Stránov (okres Mladá Boleslav)	66	Velká Chmelištná (okres Rakovník)	47
Strarý Knín (okres Příbram)	73	Velké Horky (okres Mladá Boleslav)	36, 39, 53
Strenice (okres Mladá Boleslav)	36, 53	Velké Popovice (okres Praha-východ)	21, 42, 58, 73
Středokluky (okres Praha-západ)	44	Velké Přílepy (okres Praha-západ)	12, 13, 70
Střezivojice (okres Mělník)	18	Veltruby (okres Kolín)	29
		Veltrusy (okres Mělník)	1, 2, 12, 13, 14, 53, 54, 57, 76, 78, 79, 85, 87, 88, 91, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 114, 115, 116
		Velvary (okres Kladno)	24, 25, 48, 51, 55

lokalita (okres)	strana	lokalita (okres)	strana
Vepřek (okres Mělník)	35, 49, 52	Zaječov (okres Beroun)	23, 53
Vidice (okres Kutná Hora)	32, 34, 52	Zálezlice (okres Mělník)	35, 54, 57
Vidim (okres Mělník)	18	Zásmuky (okres Kolín)	26, 29, 49, 53, 56, 61, 73
Vinařice (okres Mladá Boleslav)	40	Zbečno (okres Rakovník)	2, 95, 107, 110, 111
Víska (okres Mladá Boleslav)	40, 53	Zbořený Kostelec (okres Benešov)	23, 69, 70, 119
Vlastějovice (okres Kutná Hora)	78	Zbraslavice (okres Kutná Hora)	31
Vlašim (okres Benešov)	22, 23, 53, 120	Zbyslav (okres Kutná Hora)	21, 32, 33, 52
Vlčkovice (okres Benešov)	23, 52	Zbýšov (okres Kutná Hora)	32
Vojkov (okres Benešov)	121	Zdebudeves (okres Benešov)	23
Vojkovice (okres Mělník)	35	Zdětín (okres Mladá Boleslav)	38, 39
Votice (okres Benešov)	22, 23, 53	Zdislavice (okres Benešov)	23
Vrátno (okres Mladá Boleslav)	39, 40, 52	Zduchovice (okres Příbram)	45, 46, 120
Vrbno (okres Mělník)	69	Zibohlavy (okres Kolín)	29
Vrchotice (okres Benešov)	22, 53	Zlonice (okres Kladno)	24, 25, 26, 49
Vrchotovy Janovice (okres Benešov)	22, 23	Zlonicko-Budenicko (okres Kladno)	48, 49
Všeborsko (okres Mladá Boleslav)	37, 52	Zruč nad Sázavou (okres Kutná Hora)	34, 120
Všejaný (okres Mladá Boleslav)	20	Zvítěz (okres Mladá Boleslav)	17, 37, 52, 71, 120
Všenory (okres Praha-západ)	52	Zvole (okres Praha-západ)	70
Všeradice (okres Beroun)	73, 78	Zvoleněves (okres Kladno)	21, 24, 26
Všesulov (okres Rakovník)	46, 53	Žďár nad Sázavou	120
Vykáň (okres Nymburk)	78	Žebrák (okres Beroun)	2, 12, 55, 70, 95, 96, 107, 109, 110
Vysoká (okres Mělník)	120	Žehuň (okres Nymburk)	42
Vysoká Libeň (okres Rakovník)	120	Žehušice (okres Kutná Hora)	120
Vysoké Mýto (okres Ústí nad Orlicí)	20	Žišov (okres Kutná Hora)	33
Vysoký Chlumeč (okres Příbram)	45, 46, 59	Žleby (okres Kutná Hora)	1, 2, 13, 20, 31, 32, 33, 54, 91, 92, 93, 95, 98, 116, 117, 120
Vyšehořovice (okres Praha-východ)	42, 52		
Vyšíněk (okres Kladno)	120		
Záboří nad Labem (okres Kutná Hora)	32, 56, 78		
Záhornice (okres Nymburk)	40, 41, 52		

Zpracovala Olga Klapetková

DENKMÄLER VON MITTELBÖHMEN

17 / 1 / 2003

BEILAGE

Jahresbericht über die Tätigkeit
des Denkmalschutzamtes für Mittelböhmen
in Prag zum Jahr 2002

Vedoucí redaktor: PhDr. Vladislav Razím

Výkonná redaktorka: PhDr. Olga Klapetková

Redakční rada: Miroslav Brožovský, Josef Burget, JUDr. et PhDr. Pavel Kroupa, Ing. arch. Vojtěch Láška, Ing. arch. Jiří Mrázek, Ing. Alfréd Schubert, Mgr. Petr Vácha, Ing. Jan Žižka

Adresa redakce: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, Sabinova 5, 130 11 Praha 3, telefon: 274 008 283, e-mail: klapetkova@stc.npu.cz

Registrace povolena pod č. MK ČR 6835

Vyšlo 31. 5. 2003

PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH

Památky středních Čech 17/1/2003 – příloha (Výroční zpráva 2002)
časopis Státního památkového ústavu středních Čech v Praze, Sabinova 5, 130 11 Praha 3
Vychází v Nakladatelství Jalna, Valdštejská 4/150, 118 00 Praha 1
Grafická úprava: Tomáš Kropáček
Sazba: A. N. R. Y
Tisk: JDS, s. r. o.
ISSN 0862-1586